

**Školní vzdělávací program pro základní
vzdělávání**

GLOBE-TROTTER

Vydání aktualizované k 1. 9. 2024

Základní škola, Praha 6, Pod Marjánkou 2

1. Identifikační údaje

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

GLOBE-TROTTER

Základní škola, Praha 6, Pod Marjánkou 2
Pod Marjánkou 2/1900, 169 00 Praha 6 – Břevnov

ředitelka Mgr. Marcela Zavadilová

zřizovatel:

Městská část Praha 6
Čs. armády 23, 160 52 Praha 6 - Bubeneč
odbor školství:
telefon: 220189550-1
e-mail: mkubikova@praha6.cz
web: www.praha6.cz

kontakty:

telefon: 220513176-7
fax: 220517292
e-mail: sekretariat@zspodmarjankou.cz

další údaje:

webové stránky školy: www.zspodmarjankou.cz
IČ: 48133761
IZO: 048133761
RED-IZO: 600039145
koordinátor ŠVzDP: Mgr. Jaroslav Štercl

Dne 1. 9. 2024

razítko školy

Mgr. Marcela Zavadilová
ředitelka školy

Obsah

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	2
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY.....	5
3. CHARAKTERISTIKA ŠVP	
3.1 Zaměření školy.....	7
3.2 Výchovné a vzdělávací strategie.....	9
3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	12
3.4 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných.....	13
3.5 Začlenění průřezových témat.....	16
4. UČEBNÍ PLÁN.....	17
5. UČEBNÍ OSNOVY	
5.1 Jazyk a jazyková komunikace	
5.1.1 Český jazyk a literatura.....	19
5.1.2 Anglický jazyk.....	40
5.1.3 Druhý cizí jazyk.....	59
5.1.3.1 Francouzský jazyk.....	61
5.1.3.2 Německý jazyk.....	75
5.1.3.3 Španělský jazyk.....	94
5.2 Matematika.....	113
5.3 Informační a komunikační technologie.....	132
5.4 Člověk a svět.....	147
5.5 Člověk a společnost	
5.5.1 Dějepis.....	167
5.5.2 Výchova k občanství.....	174
5.6 Člověk a příroda	
5.6.1 Fyzika.....	186
5.6.2 Chemie.....	194
5.6.3 Přírodopis.....	202
5.6.4 Zeměpis.....	210
5.7 Umění a kultura	
5.7.1 Hudební výchova.....	219
5.7.2 Výtvarná výchova.....	226
5.8 Člověk a zdraví	
5.8.1 Výchova ke zdraví.....	233
5.8.2 Tělesná výchova.....	241
5.9 Pracovní činnosti.....	252
5.10. Volitelné předměty	259
5.11. Nepovinné předměty	261
6. HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY	
6.1 Hodnocení žáků.....	262
6.2 Autoevaluace školy.....	266

2. Charakteristika školy

Úplnost a velikost školy

Jsme školou s rozšířenou výukou jazyků s 1. až 9. ročníkem a nacházíme se v těsné blízkosti jiné základní školy. Součástí školy jsou školní družina a školní jídelna. Škola vzdělává zhruba 650 žáků, kteří jsou přijímáni na základě testu školní zralosti formou zápisu do 1. ročníku a formou výběrového řízení do ostatních ročníků, především do 6. ročníku. Škola má statut fakultní školy Pedagogické fakulty UK.

Vybavení školy

Stavba areálu školy je z konce 50. let minulého století, avšak v roce 2007 proběhla celková rekonstrukce školy. V budově je celkem 30 učeben, z nich 10 je zařízených jako odborné pracovny a 2 jsou tělocvičny. Dále jsou zde 4 oddělení školní družiny, která jsou umístěna v oddělené části školy se samostatným vchodem. Prostory školní družiny nově doplňuje zasklená terasa, kterou družina využívá ke sportovním účelům jako sportovní hernu. Škola má také k dispozici velký sportovní areál s umělým povrchem (atletický ovál, tenisový kurt, fotbalové a volejbalové hřiště), keramickou dílnu, knihovnu a projektovou místnost. Součástí školy je školní jídelna, která je vybavena moderní technologií.

Škola má světlé a čisté prostory. Prostory pro výuku jsou dostatečné, máme moderně vybavenou knihovnu, která rovněž slouží jako studovna. Všechny pracovny jsou vybaveny multimediální technikou, některé pracovny jsou vybaveny interaktivními tabulemi. Pro výuku ICT slouží počítačová učebna, která je propojena s knihovnou, dále dvě sady přenosných tabletů. Všechny tyto prostory jsou v souladu s normami, materiální vybavení školy je velmi dobré.

Hlavní přestávku mohou žáci trávit venku ve sportovním areálu. Dále si během všech přestávek mohou zakoupit svačiny ve školní jídelně, které připravují pracovnice školní jídelny.

Všichni pedagogičtí pracovníci mají kabinety vybavené PC, které jsou zapojené do školní sítě. Mají volný přístup na internet, používají tiskárny a kopírky.

Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor je velký, čítá zhruba 60 pedagogických pracovníků. Je trvale stabilní a je tvořen ředitelkou školy, jejím statutárním zástupcem, výchovnou poradkyní, metodičkou prevence, školní psycholožkou, speciálním pedagogem, asistenty pedagoga, učiteli včetně kvalifikovaných učitelů – rodilých mluvčích a vychovateli školní družiny. Všichni vyučující mají pedagogickou i odbornou způsobilost. Více než polovina jich aktivně ovládá jeden cizí jazyk, všichni absolvovali alespoň školení v počítačových dovednostech a ICT aktivně využívají při své práci. Všichni členové sboru procházejí dalším vzděláváním v rámci DVPP.

Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

V rámci jazykové výuky pořádáme každým rokem různé výměnné či poznávací pobyty v Anglii, Holandsku, Španělsku, Francii a Německu.

Žáci se zájmem o přírodní vědy se pravidelně zapojují do projektů s výrazným ekologickým zaměřením, které vyhlásují instituce zabývající se enviromentální výchovou.

Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Spolupráce s rodiči se neustále prohlubuje. Rodiče mohou navštívit školu a po vzájemné dohodě s vyučujícím a vedením školy, v době dnů otevřených dveří, s učiteli se mohou setkávat rovněž na základě vzájemné dohody, při třídních schůzkách nebo v rámci konzultačních hodin nebo dnů. Rodiče jsou o činnosti školy informováni prostřednictvím školních webových stránek.

Na škole působí Školská rada a dále je zřízena Spolek rodičů a přátel ZŠ Pod Marjánkou, který je reprezentována volenými zástupci z řad rodičů jednotlivých tříd.

Rovněž spolupracujeme s Pedagogicko – psychologickou poradnou Prahy 6, speciálně pedagogickými centry, v rámci prevence sociálně patologických jevů s občanským sdružením Prev-Centrum, zařízením Drop in a případnými dalšími dle aktuální situace, možnosti a potřeby. Přijímáme studenty z různých fakult a vysokých škol na pedagogickou praxi. V rámci jazykového vzdělávání využíváme podpory MČ Praha 6, která každoročně vyhlašuje grantový program Otevřený svět a Jazyková šestka.

3. Charakteristika ŠVP

Zaměření školy

Významnou profilací školy je **výuka cizích jazyků**. V souvislosti se zavedením Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání je naší prioritou takový školní vzdělávací program, který i nadále počítá se zachováním a dalším prohlubováním nadstandardní nabídky výuky cizích jazyků.

Při tvorbě našeho školního kurikula jsme vycházeli z následujícího **profilu absolventa**:

- budoucí student střední školy v rámci Evropské unie
- s kvalitní znalostí anglického jazyka a základy druhého jazyka
- s dobrými znalostmi v naukových předmětech
- schopný pracovat v týmu, se zkušeností s mezinárodní spoluprací v rámci mezinárodních projektů
- schopný vyhledávat si informace z různých zdrojů
- má pozitivní přístup k učení a přistupuje zodpovědně ke svému studiu
- schopný využívat moderní informační technologie
- je schopný chápat multikulturnost i jinakost etnických a náboženských skupin bez ztráty vlastní identity
- všestranně harmonicky rozvinutá osobnost s návyky zdravého životního stylu

Z toho pro nás vyplývají především tyto **vzdělávací cíle**:

- připravit ke studiu na střední škole
- naučit anglický jazyk na úrovni B1 Společného evropského referenčního rámce
- případná úroveň B2 pro absolventy předmětu příprava na FCE v 9. ročníku
- naučit druhý cizí jazyk na úrovni A2 Společného evropského referenčního rámce
- naučit žáky využívat moderní technologii jako prostředek k dalšímu vzdělávání
- zapojit se do mezinárodních projektů
- umožnit žákům získat mezinárodní certifikáty v rámci prvního i druhého cizího jazyka

a **výchovné cíle**:

- pěstovat národní sebevědomí, vytvořit a posílit hrdost na vlastní původ i mateřský jazyk
- utvářet multikulturním výchovným působením v žácích postoj respektu k rasové, národnostní, náboženské a jiné různorodosti a vychovávat je k ochraně lidských práv, respektování svobody a demokracie
- dovést žáky k pochopení hodnoty lidské práce a schopnosti vhodně volit svoje budoucí pracovní zaměření
- vychovávat žáky k pochopení a realizování žádoucího hodnotového systému včetně chápání globálních problémů lidstva a nebezpečí drogových a jiných závislostí.
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci

Anglický jazyk je stěžejním cizím jazykem naší školy. Žáci se jej začínají učit od vstupu do školy, tj. od 1. ročníku.

Výuka Aj je rozdělena do několika fází.

V úvodní fázi v 1., 2., (2 hodiny Aj týdně), 3. ročníku (3 hodiny Aj týdně) se častěji objevují prvky herní, seznámení s jazykem či upevnění již získaných dovedností, začátky výuky gramatiky s maximálním důrazem na vytvoření vztahu k jazyku.

V další fázi si osvojují a prohlubují znalosti jazyka, který jim stále více slouží i jako nástroj poznávání a získávání nových informací o okolním světě a jako prostředek komunikace s vrstevníky z různých zemí.

Od 4. ročníku (4 hodiny Aj týdně) mají žáci konverzaci v anglickém jazyce s kvalifikovaným učitelem angličtiny - rodilý mluvčí, a to 1krát týdně. V 9. ročníku pak 3 hodiny.

Vytvořit základy druhého cizího jazyka znamená orientovat se ve všech běžných situacích, porozumět slyšenému slovu a používat jazyk slovem i písmem. Výuka začíná od 5. ročníku s důrazem na volitelnost z nabídky jazyků německého, francouzského, španělského a ruského (ruštinu se nám zatím pro malý počet zájemců nepodařilo otevřít). Fáze druhého cizího jazyka jsou obdobné jako u výuky angličtiny. Časová dotace je v 5. ročníku 1 hodina a 1 hodina konverzace v daném jazyku, v 6. ročníku 3 hodiny a 1 hodina konverzace, od 7. ročníku pak 4 hodiny.

K prohloubení výuky slouží pro všechny žáky používání internetu, komunikace prostřednictvím elektronické pošty, poznávací a výměnné zájezdy, návštěvy zahraničních škol, práce v mezinárodních projektech, možnost použití výukových programů na PC.

Vzhledem k profilaci školy je naším cílem, aby každý žák 2. stupně mohl jedenkrát ve školním roce pobýt v zahraničí v prostředí, kde se hovoří anglicky, německy, francouzsky nebo španělsky. K tomu jim prozatím slouží pobyt v Anglii, Holandsku, Francii, Španělsku či Německu.

K další nadstandardní nabídce ve výuce cizích jazyků na naší škole patří příprava na mezinárodní zkoušky Preliminary English Test (PET) nebo First Certificate of English (FCE), Fit in Deutsch 2, Delf A2 nebo Dele a dále pak výuka v anglickém jazyce: výchova k občanství v 6. a 7. ročníku.

Výchova k občanství probíhá metodou CLIL (Content and Language Integrated Learning). Tato metoda plně integruje výuku učiva jak daného předmětu, tak i cizího jazyka. Hlavním cílem je zlepšení schopnosti v používání cizího jazyka a rozvoj znalostí a dovedností v nejazykové oblasti. Metoda CLIL patří k významným kurikulárním trendům současného evropského školství a je jednou z možných strategií dvojjazyčného vzdělávání.

Na základě Pokynu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k postupu při povolování výuky některých předmětů v cizím jazyce, č.j. 5398/2010-22, mají žáci jednoho čtvrtého ročníku možnost zvolit si ve školním roce 2010/2011 výuku předmětu matematika v anglickém jazyce v souladu s § 13 odst. 3 a § 183 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Cílem tohoto projektu je především motivace mladších žáků k praktickému využití nabytých jazykových schopností a jejich prohloubení.

Zájemci o mezinárodní zkoušky z anglického jazyka si volí v 9. ročníku buď **přípravu na PET** - Preliminary English Test (PET) nebo **First Certificate of English (FCE)**, tj. mezinárodně uznávané zkoušky, které zaštiťuje Britská rada. Na konci devátého ročníku tyto zkoušku skládají. Další žáci, kteří mají zájem o získání mezinárodního certifikátu z druhého cizího jazyka, se připravují v rámci výuky německého, francouzského nebo španělského jazyka, případně formou konzultací s vyučujícími. Těší nás, že většina žáků, kteří zkoušku skládali, mezinárodní certifikát získali.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- střídáme v hodinách různé metody a formy práce (výklad, četba textu s porozuměním, řízené čtení, práce ve skupině, ve dvojicích, samostatná práce, problémové vyučování, projektové vyučování...) tak, aby měl žák možnost osvojit si a upevnit učivo
- používáme aktivační metody (např. pracovní listy, převzaté texty z komunikační praxe, mluvní cvičení...)
- zadáváme žákům úkoly, při kterých vyhledávají informace z různých zdrojů (odborná literatura - slovníky, encyklopedie, životopisy, internet apod.)
- seznamujeme žáky s novými informacemi v oborech, zdůrazňujeme důležitost celoživotního vzdělávání (nové objevy - časopisy, tisk – porovnání údajů)
- využíváme informační a komunikační technologie při výuce (při práci učitele i pro práci žáků)
- organizujeme veřejné prezentace a hodnocení odevzdaných úkolů žáky i učitelem
- podněcujeme a podporujeme zadanými úkoly i zvolenými metodami práce tvořivost, realizaci vlastních nápadů
- zadáváme projektové práce, vytváříme prostor pro jejich prezentaci a společné hodnocení (vytváříme prostor pro vlastní volbu tématu z několika možností)
- vytváříme podmínky pro praktické využití získaných dovedností (praktická cvičení, laboratorní práce)
- plánujeme, provádíme, vyhodnocujeme a rozebíráme s žáky pokusy, experimenty, laboratorní práce
- zadáváme žákům práci ve skupině, která je učí přijímat různé úlohy ve skupině a zároveň je učí zodpovědnosti za práci při následném hodnocení
- vytváříme podmínky pro diskusi, práci s chybou
- vytvářet vhodné prostředí pro skupinovou práci v různých činnostech, např. práce s textem, vytváření projektů, dramatizace
- vybízíme žáky ke vzájemnému hodnocení, kontrole a sebehodnocení zadané práce
- umožňujeme žákům postupně zpracovávat akční plán vlastní činnosti s důrazem na průběžnou sebekontrolu a sebehodnocení
- povzbuzujeme žáka kladným hodnocením a snažíme podpořit víru v jeho schopnosti
- motivujeme a podporujeme žáky v účasti na soutěžích a olympiádách
- zadáváme pravidelně domácí úkoly k procvičení
- uplatňujeme zásadu „Škola – součást společnosti“ tím, že umožňujeme žákům účast na besedách, exkurzích, školních projektech s cílem jejich aktuálního i budoucího zapojení do společenského života
- zdůrazňujeme pozitivní příklad osobností, které ve svém životě něčeho dosáhli, podporujeme u žáků vědomí potřeby celoživotního vzdělávání
- navštěvujeme muzea, zoologické a botanické zahrady, výstavy, divadla, koncerty...

Kompetence k řešení problémů

- zadáváme problémové úlohy, problémové úkoly řešíme rozborem, diskusí
- společně rozebíráme vzorové problémy
- vytváříme podmínky pro samostatné řešení problémů na základě předložených postupů práce
- podporujeme využití vlastních zkušeností
- oceňujeme systematickост, ale i podporujeme nestandardní a tvořivá řešení
- diskutujeme různé přístupy, názory a možnosti řešení
- podporujeme rozmanitost řešení zadaných úkolů, ověřujeme s žáky jejich efektivitu v praxi, pomáháme promýšlet a hledat způsob řešení v herních situacích

- zadáváme úkoly související s aktuálním společenským problémem a požadujeme formulaci vlastního stanoviska s využitím dostupných informací z různých médií
- připravujeme a předkládáme učivo tak, aby žák byl nucen vyslovit vlastní závěr na základě daných podkladů (učebnice, dokument, mapa, graf, diagram, apod.)
- vytváříme podmínky pro diskusi, práci s chybou, poskytujeme zpětnou vazbu
- pracujeme s informacemi ze všech možných zdrojů
- vytváříme modelové situace a podporujeme jejich skupinové řešení s následným porovnáním
- využíváme modelování problému, dramatizaci, grafické znázornění při nejrozličnějších činnostech
- provádíme zkoušky řešení, snažíme se odhalit chybu, cvičíme vytrvalost, aby se žák nenechal odradit
- vytváříme široký prostor pro demokratickou diskusi žáků o problémech školy zejména prostřednictvím činnosti žákovské samosprávy reprezentované Školním parlamentem, podporujeme konstruktivní kritiku a návrhy reálných řešení problémů ze strany žáků

Kompetence komunikativní

- dáváme prostor pro samostatnou prezentaci připravené práce – vyprávění o vlastních zážitcích, zkušenostech, obhajoba vlastních názorů
- organizujeme veřejné prezentace a hodnocení odevzdaných úkolů žáky i učitelem
- zadáváme úkoly, při kterých žáci vyhledávají informace z různých zdrojů (internet, slovníky, video, odborná literatura, tisk, časopisy a výukové programy)
- vyhledáváme informace z různých typů textů – mapy, grafy, statistiky
- používáme grafy, tabulky tak, aby žáci uměli ústně vyjádřit různé závislosti
- umožňujeme vzájemné opravy testů a vyhodnocení řešení – žáci obhájí vlastní způsob řešení úlohy
- navozujeme modelové situace, při nichž žáci používají verbální i nonverbální komunikaci
- využíváme školní knihovnu a informačního centrum v rámci vyučovacích hodin
- zadáváme žákům práci ve skupině, která je učí přijímat různé úlohy ve skupině
- vytváříme prostor pro diskusi, dáváme možnost vést část diskuse, řídit kladení otázek zpracovávanému tématu
- iniciujeme a řídíme společné diskuse nad problémy, o navrhovaných pracovních postupech apod.
- vytváříme a podporujeme situace, kdy žáci argumentují, zdůvodňují, naslouchají jiným názorům...
- vyžadujeme přesné a výstižné vyjadřování a věcnou argumentaci, při které mohou žáci využít všechny dostupné zdroje informací
- využíváme metodu komentovaného čtení (dáváme prostor k vyjádření hlavních myšlenek, reprodukci, dokončení textu)
- podporujeme vlastní tvořivost žáků v písemném projevu pomocí při přípravě a vydávání školního časopisu

Kompetence sociální a personální

- uplatňujeme zásadu vzájemného respektu dětí a dospělých s tím, že v životě školy všichni uplatňují principy demokraticky přijatých pravidel, na jejichž formulování měli možnost se společně podílet
- nabízíme žákům paletu strategií a taktik, jak reagovat v různých životních situacích s důrazem na vstřícné, slušné, asertivní jednání
- pomáháme žákům v případě potřeby a dodávat jim sebedůvěru při různých činnostech a při hodnocení (samostatná práce, práce ve skupině, prezentace projektu apod.)

- diskutujeme o pokrocích a překážkách, vlastní zhodnocení
- umožňujeme dětem říci si o radu u dětí, ve skupině
- navozujeme takové situace, kdy žák poznává, že cesta k úspěchu vede přes týmovou práci, přičemž umožnit žákům poznávat a přijímat v pracovní skupině takové role, které vedou k posílení jejich sebedůvěry, samostatnosti a pozitivní představy o sobě samém (projekty, projektové dny, skupinové činnosti, žákovské práce pro školu, činnost v orgánech žákovské samosprávy)
- umožňujeme přiřazování různých rolí v pracovní skupině a jejich prožívání
- vytváříme a podporujeme situace, kdy žáci diskutují, prezentují vlastní názory, naslouchají jiným
- zadáváme práci ve skupinách, dbáme na podporu jedince skupinou a naopak
- příkladným způsobem veřejně hodnotíme odevzdané úkoly
- vytváříme prostor pro vzájemné hodnocení a kontrolu činnosti žáků (prezentace a hodnocení projektů, soutěží...)
- vytváříme prostor pro sebehodnocení
- zadáváme skupinové projekty, praktická cvičení, laboratorní práce
- podporujeme dobré mezilidské vztahy vstřícným přístupem pedagogů
- vytváříme podmínky pro nekonfliktní řešení problémů
- umožňujeme žákům projevit své obavy, neúspěchy či naopak uspokojení, radost z práce

Kompetence občanské

- zadáváme vhodně tematicky zaměřené úkoly (historie, kultura, sport, ekologie apod.)
- umožňujeme žákům podílet se formou třídní a školní samosprávy na životě školy a prezentovat svoje názory také prostřednictvím webových stránek školy, umožňujeme spoluúčast při rozhodování
- společně vytváříme se žáky pravidla vzájemného soužití ve třídě a ve škole
- dáváme žákům možnost zapojit se do činnosti Parlamentu dětí a mládeže za životní prostředí ČR a podporujeme je v tom
- na konkrétních příkladech vedeme děti k odmítání chování a jednání neslučitelného s lidskou důstojností, lidskými a občanskými právy
- hledáme společně se žáky řešení nepříznivých životních situací, šikany, napadání, posmívání...
- vytváříme prostředí pro bez problematickou diskusi, výměnu názorů bez vzájemného napadání, osočování
- podporujeme a oceňujeme reprezentaci třídy i školy
- vedeme žáky prostřednictvím poznání hodnotných literárních textů k respektování a ochraně našich tradic
- navštěvujeme se žáky muzea, galerie, archivy, výstavy, vytváříme vztah žáků našemu kulturnímu dědictví
- navštěvujeme se žáky jednání správních a samosprávných orgánů a vybízíme v následných diskusích k vyjádření vlastních názorů, postřehů a připomínek
- pořádáme ve škole besedy a setkání s lidmi z různých sociokulturních skupin, bezpečnostních složek apod. s cílem přivést žáky k respektování názorů někdy odlišných od jejich vlastních, k empatickému postoji k situaci jiných
- podporujeme charitativní aktivity žáků
- navozujeme situace, při nichž žáci docházejí k názoru, že právo a povinnost jsou dvěma stranami téže mince a že skromnost a výběrová náročnost jsou jednou z hlavních podmínek trvale udržitelného rozvoje
- podporujeme a oceňujeme nesobecké chování, ochotu pomoci druhým

- na začátku školního roku žáci 9. ročníku slavnostně vítají nové žáky třetích tříd v Břevnovském klášteře, na konci školního roku se žáci třetích tříd v Břevnovském klášteře slavnostně rozloučí s absolventy naší školy

Kompetence pracovní

- předkládáme úlohy, problémy a projekty modelující praxi
- předkládáme žákům postupy práce, osnovy či algoritmy ke zvládnutí samostatné činnosti
- dáváme prostor pro experimenty a pozorování
- oceňujeme provedení práce v co nejlepší kvalitě
- trváme na dodržování dohodnutých termínů odevzdání zadaných úkolů
- vyhledáváme s žáky možná rizika při různých činnostech a hledáme cesty k jejich minimalizaci
- se žáky srovnáváme různé postupy, které vedou k témuž cíli
- trváme na dodržování stanovených pravidel pro práci s různými materiály a prostředky
- předkládáme žákům možnosti uplatnění probíraného učiva v různých profesích
- umožňujeme pracovat s různými pomůckami, přístroji a technikou
- dbáme na dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- vytváříme podmínky pro bezpečnou práci v odborných učebnách

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními nebo žáci s podpůrnými opatřeními prvního až pátého stupně jsou běžně zařazeni do tříd. Plán pedagogické podpory, dále jen PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci speciálního pedagoga a výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje ve spolupráci se speciálním pedagogem společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i samotným žákem. Využití minimální doporučené úrovně pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: v případě podpůrného opatření, které spočívá v úpravě očekávaných výstupů pro žáky s lehkým mentálním postižením LMP dané výstupy musí být na vyšší úrovni než očekávané výstupy v RVP ZŠ. Případná náhrada vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů jinými vzdělávacími obsahy nebo náhrada celého vzdělávacího obsahu některého vzdělávacího oboru jiným, který lépe vyhovuje vzdělávacím možnostem konkrétního žáka, se využije podpůrné opatření **úprava obsahů a výstupů ze vzdělávání**, prostřednictvím podpůrného opatření IVP. V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními je možné s touto výše popsanou náhradou v konkrétním případě změnit časové dotace vzdělávacích oblastí nebo oborů. Pro žáky s jiným než s mentálním postižením je možné v tomto dokumentu upravit očekávané výstupy nebo nahradit vzdělávací obsah, jehož realizaci objektivně neumožňuje jejich znevýhodnění, jiným vzdělávacím obsahem, pokud to vyžadují speciální vzdělávací potřeby žáků. Podmínkou je vždy platné doporučení školského poradenského zařízení.

Minimální doporučená úroveň je stanovena v RVP ZV pro 3., 5. a 9. ročník, bude na základě doporučení školského poradenského zařízení pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků. IVP může být během roku upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory školského poradenského pracoviště a

metodická podpora na *Metodickém portálu RVP.CZ*. Při specifických vývojových poruchách učení nebude žák pokud možno vystavován úkolům, v nichž vzhledem k poruše nemůže přiměřeně pracovat a podávat výkony odpovídající jeho studijním předpokladům. Učitel bude klást důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podat lepší výkon.

Žáky, u nichž se projeví některé příznaky poruch učení, jsou posíláni se souhlasem rodičů na vyšetření ke školní psycholožce, event. do školního poradenského zařízení. Na základě vyšetření a doporučení jsou pak stanoveny další strategie učení žáka, popřípadě míra tolerance v předmětech dle typu SPU v souladu s podpůrnými opatřeními a výše popsané zásady.

Při hodnocení těchto žáků se vychází z doporučení a zásad, vždy s velkou mírou tolerance.

Specifikace případných prováděných podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu žáků se speciálními potřebami:

Jako podpůrná opatření jsou v případě potřeby ve škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory:

a) v oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
- metody a formy práce, které umožňují častější kontrolu a poskytování zpětné vazby
- Žákovi
- důraz na logickou provázanost a smyslnost vzdělávacího obsahu
- respektování pracovního tempa žáka a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů

b) v oblasti organizace výuky:

- střídání forem práce a činností během výuky
- u mladších žáků využívání skupinové výuky
- postupný přechod k systému kooperativní výuky
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka

c) zařazení předmětu speciálně pedagogické léčby

d) zahájení podpory formou pedagogické intervence

e) organizační a obecná ustanovení“

- spolupráce se školní psycholožkou
- spolupráce se školským poradenským zařízením
- kontaktování a doporučení na odborná pracoviště (Dys centrum apod.)
- spolupráce s rodiči
- konzultační hodiny

Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Žáci naší školy jsou většinou všestranně rozvinutí a dosahují celkově velmi dobrých výsledků, někteří mají zvýšený zájem o některou vzdělávací oblast či disponují některými mimořádnými dovednostmi. Při rozpoznání mimořádného nadání a při péči o takového žáka úzce spolupracujeme se školní psycholožkou a školským poradenským zařízením.

V případě diagnostického posouzení a rozhodnutí je sestaven IVP nadaného žáka. Individuálně vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka,

s výchovným poradcem, speciálním pedagogem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP se vychází z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavení IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může také obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován a upravován v průběhu školního roku. Výchovný poradce zajistí písemný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného souhlasu zákonného zástupce předá informace o zahájení podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele, který je zaznamená do školní matriky.

Specifikace případných prováděných podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu mimořádně nadaných žáků:

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce (plnění základního vzdělávání)
- vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech
- specializované třídy pro mimořádně nadané žáky
- IVP
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole
- občasné nebo dočasné vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka
- obohacování vzdělávacího obsahu
- zadávání specifických úkolů, projektových prací, seminárních prací, ročníkových prací
- příprava na účast v soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol
- nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit

Další možnosti práce s nadanými dětmi

1. učitel se snaží bystrého žáka s rychlým učebním tempem zaměstnávat dalšími úkoly, žák může postupovat rychleji, učitel aktivně přispívá k tomu, aby nadaný žák předběhl své vrstevníky vědomostmi, znalostmi, dovednostmi – **akcelerace**
varianty:
  - jednorázové přeskočení ročníku
  - žák chodí na určitý předmět do vyššího ročníku
  - vytvořit v podstatě individuální program
2. žák nepůjde kupředu v probírané látce, učitel bude předkládat úkoly, které stávající učivo **obohacují**, rozšiřují, prohlubují, rozvíjení sociálních dovedností a využití jeho potenciálu ve prospěch celé třídy, dítě stimulem pro ostatní žáky
postupy:
  - prezentace znalostí a dovedností dítěte před třídou
  - doučování slabších žáků
  - nabídnout dítěti, aby iniciovalo a organizačně zabezpečilo setkání se zajímavou osobností z oboru, ve kterém vyniká
  - exkurze, návštěva zajímavého místa, pracoviště dle námětu dítěte – viz minulý úkol
  - individuální přístup a konzultace

3. **zprostředkovat** adekvátní **mimoškolní aktivity**

4. **seskupování žáků**

- homogenní
  - podobná úroveň schopností
  - sestavené skupiny žáků z různých tříd – několik hodin týdně společně
  - společně studují určitý předmět
  - uvnitř jedné třídy vytvořit několik skupin, které pracují podle svých schopností
- heterogenní
  - žáci různých schopností, výhodné pro průměrné žáky, nadané v postupu vpřed spíše zdržuje

Při studiu cizích jazyků:

- akcelerace se jeví jako méně vhodná – lépe je využít forem obohacování výuky a seskupování žáků
- obohacováním se rozumí – originálnější, speciálnější úkoly
- projekty
- samostatné studium některé části učiva
- heterogenní forma skupin byla shledána neefektivní – jevy „free riding“, „sucking“, „social loafing“ - dává se přednost homogenním skupinám

Naše hlavní výchovné a vzdělávací strategie při práci s nadanými dětmi:

- vypracování individuálních vzdělávacích plánů
- zadávání specifických úkolů
- zapojení žáků do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů
- vnitřní diferenciaci žáků v některých předmětech
- zprostředkování adekvátních mimoškolních aktivit (olympiády, soutěže...)

Začlenění průřezových témat

Průřezová témata jsou integrována do jednotlivých vzdělávacích předmětů. V učebních osnovách jsou u příslušného očekávaného výstupu nebo učiva vyznačována podle následujícího klíče:

PT1 OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

- PT1/1 Osobnostní rozvoj
  - PT1/1.1 Rozvoj schopností poznávání
  - PT1/1.2 Sebepoznání a sebepojetí
  - PT1/1.3 Seberegulace a sebeorganizace
  - PT1/1.4 Psychohygiena
  - PT1/1.5 Kreativita
- PT1/2 Sociální rozvoj
  - PT1/2.1 Poznávání lidí
  - PT1/2.2 Mezilidské vztahy
  - PT1/2.3 Komunikace
  - PT1/2.4 Kooperace a kompetice
- PT1/3 Morální rozvoj
  - PT1/3.1 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
  - PT1/3.2 Hodnoty, postoje, praktická etika

PT2 VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

- PT2.1 Občanská společnost a škola
- PT2.2 Občan, občanská společnost a stát
- PT2.3 Formy participace občanů v politickém životě
- PT2.4 Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

PT3 VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

- PT3.1 Evropa a svět nás zajímá
- PT3.2 Objevujeme Evropu a svět
- PT3.3 Jsme Evropané

PT4 MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

- PT4.1 Kulturní difference
- PT4.2 Lidské vztahy
- PT4.3 Etnický původ
- PT4.4 Multikulturalita
- PT4.5 Princip sociálního smíru a solidarity

PT5 ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

- PT5.1 Ekosystémy
- PT5.2 Základní podmínky života
- PT5.3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- PT5.4 Vztah člověka k prostředí

PT6 MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

- PT6/1 Tematické okruhy receptivních činností:
  - PT6/1.1 kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
  - PT6/1.2 interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
  - PT6/1.3 stavba mediálních sdělení
  - PT6/1.4 vnímání autora mediálních sdělení
  - PT6/1.5 fungování a vliv médií ve společnosti
- PT6/2 Tematické okruhy produktivních činností:
  - PT6/2.1 tvorba mediálního sdělení
  - PT6/2.2 práce v realizačním týmu

4. Učební plán

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory/názvy předmětů	1. stupeň					2. stupeň			
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
		Časová dotace								
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	7+1	7+1	7+1	6+1	6+1	3+1	4	4	4
	Anglický jazyk	0+2	0+2	3	3+1	3+1	3+1	3+1	3	2
	2. cizí jazyk	-	-	-	-	0+1	0+3	2+2	2+2	2+2
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4+1	4+1	4+1	4+1	4	4	4	3+1
Informační a komunikační technologie		-	-	-	1	1	1	1	1	1
Člověk a svět		1	2	2	3	3	-	-	-	-
Člověk a společnost	Dějepis	-	-	-	-	-	1	2	1	2
	Výchova k občanství	-	-	-	-	-	1	1	1	1
Člověk a příroda	Fyzika	-	-	-	-	-	-	1	1+1	2
	Chemie	-	-	-	-	-	-	-	2	2
	Přírodopis	-	-	-	-	-	2	1	2	1
	Zeměpis	-	-	-	-	-	2	1	1	2
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	2	2	1	1
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	-	-	-	-	-	0+1	0+1	1	1
	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	-	1	1	1
Volitelné předměty	Konverzace v anglickém jazyce	-	-	-	-	-	-	-	0+1	-
	Příprava na PET/FCE	-	-	-	-	-	-	-	-	0+1
Nepovinné předměty	Konverzace v druhém cizím jazyce	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Celková časová dotace		20	22	23	26	27+1	28+1	30	32	32

Poznámky:

- 1) Součástí anglického jazyka od 4. do 8. ročníku je konverzace v anglickém jazyce zpravidla s rodilým mluvčím s dotací 1 hodina týdně. Je organizováno v rámci v tabulce uvedené hodinové dotace v daných ročnících.
- 2) V 9. ročníku si žáci zvolí v rámci volitelného předmětu mezi přípravou na mezinárodní zkoušku z anglického jazyka Preliminary English Test nebo First Certificate of English.
- 3) Jako druhý cizí jazyk se vyučuje od 5. ročníku: francouzský jazyk, německý jazyk a španělský jazyk.
- 4) Průřezová témata jsou integrována do jednotlivých vzdělávacích oblastí.
- 5) Konverzace v 2. cizím jazyce v 5. a 6. ročníku je nepovinný předmět a je uveden odlišným způsobem v položce celková hodinová dotace (+1)
- 6) Hodinová dotace u názvů jednotlivých předmětů v daných ročnících se skládá z minimální hodinové dotace a z disponibilní dotace, která je uvedena odlišným způsobem. Např. 7+1: 7 je minimální dotace, +1 je disponibilní dotace. V celkové časové dotaci je uveden jen celkový součet hodin.

5. Učební osnovy

5.1 JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

5.1.1 ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět **český jazyk a literatura** má stěžejní postavení ve vzdělávacím procesu, neboť kvalitní jazykové vzdělání a jazyková kultura patří k podstatným znakům všeobecné kulturnosti a vyspělosti absolventa základního vzdělání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznání.

Dovednosti, které žák získá v tomto vzdělávacím oboru, neznamenají jen naučit se kultivovaně psát a hovořit. Hrají hlavní roli v celém jeho dalším celoživotním vzdělávání, protože mu umožní úspěšně osvojit si poznatky k dalšímu studiu. Pomáhají mu zároveň orientovat se ve vývoji lidské společnosti, vytvářejí předpoklad k tomu, aby žák dokázal vyslovit svoje pocity z vnímání okolního světa i sebe samého. Umožňují mu zdárnou mezilidskou komunikaci.

Na prvním stupni je naším cílem, aby žák chápal český jazyk jako celek, neměl by pocítit výrazný rozdíl mezi učivem mluvnice, čtení, psaní a slohu. Při přechodu na druhý stupeň žák ovládá základy českého pravopisu a jeho znalosti běžně užívá při slovní a písemné komunikaci, bezpečně pozná slovní druhy, určí mluvnické kategorie u podstatných, přídavných jmen a sloves, vyhledá ve větě základní a vedlejší skladební dvojice, plynule čte s přednesem a umí interpretovat přečtený text, souvisle a srozumitelně vyjadřuje své myšlenky, vhodně komunikuje, zajímá se o literaturu i jiné umělecké žánry.

Předmět je dotován v 1. až 3. ročníku osmi vyučovacími hodinami a ve 4. a 5. ročníku sedmi hodinami.

Na druhém stupni pokračujeme v rozvoji všech složek předmětu – komunikační a slohová výchova, jazyková výchova a literární výchova. Cílem je prohloubit znalosti a dovednosti získané na prvním stupni, zdokonalit je a upevnit. Obdobný způsob praktikujeme i mezi jednotlivými ročníky druhého stupně. Navazujeme na znalosti a dovednosti získané v nižších ročnících, tyto rozšiřujeme, prohlubujeme a upevňujeme, tj. učivo probíráme cyklicky ve spirále.

V komunikační a slohové výuce se žák postupně učí chápat různá jazyková sdělení a slohové útvary, analyzovat je a účelně využívat. Sbírá argumenty pro kvalitní hodnocení a kritické posouzení, vytváří analogicky texty své.

Ve výuce jazyka vedeme žáka k osvojení jeho spisovné pravopisně správné formy, k pochopení tvaroslovného systému, k poznání české syntaxe. Pracujeme na rozšiřování jeho slovní zásoby. V jednoduché podobě podáváme historický vývoj jazyka a jeho zařazení mezi ostatní evropské jazyky. Dbáme na propojení předmětu s každodenním životem a na vytvoření trvalého návyku používat jazykové příručky a další materiály, jež pomáhají při dalším studiu.

V literární výchově žák v 6. ročníku a do poloviny 7. ročníku poznává v tematických okruzích základní literární druhy a formy, též pojmy s nimi související. Uvědomuje si jejich charakteristické znaky a specifika. Prostřednictvím četby rozvíjí své čtenářské dovednosti, čtení s porozuměním mu umožňuje vyhledávat určité informace a formulovat vlastní názor na text.

Od druhého pololetí 7. ročníku do 9. ročníku probíhá výuka literární výchovy v chronologickém sledu. Žák poznává jednotlivá literární období, učí se řadit autora a jeho dílo do kontextu doby na základě souvislostí, interpretovat texty, vystihnout nadčasovost některých děl, myšlenek, hodnotit, zaujmout postoj k přečtenému. Získává podněty, které mohou pozitivně ovlivnit a obohatit jeho hodnotový žebříček a životní postoje. V neposlední řadě rozvíjí i svou schopnost rozlišit a následně vybrat kvalitní literární dílo a vytvořit vlastní text na úrovni svých možností.

Předmět je dotován čtyřmi vyučovacími hodinami. V 6. a v prvním pololetí 7.ročníku vyučujeme 1 hodinu literární výchovy a 3 hodiny jazyka. Od 2. pololetí 7. ročníku do 9. ročníku včetně pak věnujeme 2 hodiny literární výchově a 2 hodiny výuce jazyka. Komunikační a slohová výchova je nejen součástí výuky jazyka, ale prolíná i literární výchovou.

Vzdělávací oblast Český jazyk a literatura v sobě zahrnuje všechna průřezová témata.

Výchovné a vzdělávací strategie:

kompetence k učení

- práce s odbornou literaturou, vyhledávání, třídění a systematizace informací
- nabídka aktivačních metod (např. pracovní listy, převzaté texty z komunikační praxe, mluvní cvičení)
- čtení s porozuměním, práce s textem
- podněcování tvořivosti, realizace vlastních nápadů

kompetence k řešení problémů

- prostřednictvím literárních textů, které se zabývají určitým problémem, vést k jejich kritickému zhodnocení a případnému využití při vhodném způsobu řešení analogických situací
- zadávat úkoly související s aktuálním společenským problémem a požadovat formulaci vlastního stanoviska s využitím dostupných informací z různých médií
- práce s informacemi ze všech možných zdrojů

kompetence komunikativní

- sledovat a všemi prostředky ovlivňovat, jak žáci dokáží formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- vést žáky k účinnému zapojení do diskuse, k hledání vhodných argumentů a k odpovídající obhajobě vlastního názoru
- práce ve skupině

kompetence občanská

- vést žáky prostřednictvím poznání hodnotných literárních textů k respektování a ochraně našich tradic

1. ročník

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti **PT1/2.2**
- základní komunikační pravidla v rozhovoru **PT1/2.4**
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost **PT1/2.2**
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči **PT1/2.4**
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev **PT1/2.3**
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev **PT4.2**
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh **PT1/1.5**
- chápe význam slovního pokynu a řídí se jím
- užívá základní komunikační pravidla - pozdrav, rozloučení, poděkování
- pečlivě vyslovuje při recitaci a rozhovoru
- nadechuje se v mezerách mezi slovy **PT1/1.4**
- správné tvoření hlasu
- popíše vlastní zážitek
- správně sedí, správně drží psací náčiní, správný sklon sešitu, správná vzdálenost očí od papíru **PT4.1**
- píše správné tvary písmen a číslic
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti **PT1/1.5**

Učivo:

- slovní pokyny
- jednoduché rozhovory, krátké vypravování
- mluvní cvičení, jednoduché rozhovory, krátké vypravování
- dechová cvičení
- jednoduché říkanky a jazykolamy
- rytmizace řeči
- hlasová hygiena
- rozvoj fonemického sluchu
- poznávání jednotlivých písmen a hlásek
- práce s vlastním vyprávěním - dramatizace
- nácvik psaní (uvolňovací cviky, pracovní prostředí, správné sezení a držení psacího náčiní)
- nácvik psaní (psaní písmen a slov, opis a přepis jednoduchých slov a vět)
- obrázková osnova vyprávění

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky **PT4.1**
- rozezná hlásky ve slově **PT1/1.5**

Učivo:

- hláska – slovo – věta.
- rozlišování délky samohlásek,
- skládání slabik

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku **PT1/1.3**
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu **PT1/1.3**
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností
- přednese z paměti kratší literární text přiměřený věku
- odpoví na návodné otázky k textu
- přehraje scénku, o které žáci četli **PT1/1.5**

Učivo:

- básně v čítance, knihy dětské poezie
- texty vhodné k dramatizaci
- čtení s porozuměním
- ČaS – písemné záznamy, ČaS – písemné záznamy

2. ročník

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti **PT1/1.2**
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru **PT1/1.3**
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost **PT1/1.4**
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči **PT1/1.5**
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev **PT1/1.7**
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev **PT1/1.9**
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení **PT1/1.10**

Učivo:

- práce s pracovními listy a sešity
- práce s textem

- základní formy společenského styku
- výběr vhodných komunikačních prostředků a výrazů, zdvořilostní obraty
- jednoduchý popis
- krátké vypravování
- dechová cvičení
- jednoduché říkanky a jazykolamy
- rytmiizace řeči
- hlasová hygiena
- práce s vlastním vyprávěním - dramatizace
- opis, přepis jednoduchých textů
- příprava pozvánky
- dodržování hygienických návyků správného psaní
- tvarové skupiny písmen a číslic
- umístování diakritických znamének

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké rozlišuje slovní druhy v základním tvaru **PT1/1.1**
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky **PT1/1.5**
- odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování **PT1/1.1**
- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru **PT1/1.1**

Učivo:

- rozdělení hlásek – hlásková a slabičná stavba slova
- hláska, slabika, slabika
- slovní význam
- druhy vět podle postoje mluvčího
- slovosled
- měkké a tvrdé souhlásky
- psaní slabik dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
- psaní ů/ů
- věta – psaní velkých písmen
- vlastní a obecná jména
- podobu na konci a uprostřed slov
- slovní druhy
- abeceda
- věta jednoduchá, souvětí

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku **PT1/1.1, PT1/1.5**
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu **PT1/1.5, PT6/1.1**
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností **PT1/1.5**

Učivo:

- báseň, verš, rým
- plynulé čtení jednoduchých textů
- texty vhodné k dramatizaci
- čtení s porozuměním
- poezie, próza
- pohádky, příběhy
- text a ilustrace
- individuální četba
- poslech literárních textů
- divadelní představení

3. ročník

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti **PT1/1.1**
- dbá na pečlivou výslovnost
- porozumí písemným a mluveným pokynům přiměřené složitosti
- v krátkých projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- rozlišuje jednotlivé druhy literárních žánrů
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- dodržuje správné návyky při psaní
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena a slabiky **PT1/1.1**
- seznámí se se základními formami písemné komunikace a umí je vytvořit **PT1/2.3, PT1/1.1**
- kontroluje vlastní písemný projev
- vypráví příběh
- rozlišuje větu jednoduchou a souvětí
- bezpečně rozlišuje věty podle obsahu, ovládá intonaci podle druhu vět, píše velká písmena na začátku větného celku a ve vlastních jménech i jednodušších geografických názvech
- vymýšlí synonyma, antonyma **PT1/1.1**
- nahrazuje výrazy ve větách výrazy výstižnějšími
- rozvíjí věty holé
- odhalí správný slovosled, chronologii vět či odstavců ve vyprávění **PT6/1.1**

- vymyslí nadpis příběhu
- krátce převypráví příběh
- vypráví děj podle obrázkové osnovy **PT6/1.1**
- umí napsat vypravování o jednoduché události (např. jako zpráva v novinách), zvládá formy slušné a asertivní komunikace v běžných situacích např. pozdrav, rozloučení, poděkování, omluva ve dvojicích, uvítání návštěvy (dramatizace), umí klást otázky **PT2/1.3, PT6/1.1, PT6/2.4**
- umí popsat jednodušší předmět a , pracovní postup (výroba, domácí práce...)

Učivo:

- slovní zásoba – význam slov, slova citově zabarvená, synonyma, antonyma, stavba slova (kořen, předponová a příponová část, koncovka)
- abecední řazení slov např. telefonní seznam, slovníky, příručky
- reprodukce textu (jednoduchá dramatizace pohádky, příběhu...)

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova
- dělí slova na konci řádku podle slabik
- porovnává význam slov – slova opačného významu, slova souřadná, nadřazená, podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- u příbuzných slov začíná rozlišovat kořen , předponu a příponu
- získává povědomí o skladebních dvojicích
- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- začíná rozlišovat některé gramatické kategorie podstatných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího
- odůvodňuje a správně píše i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech
- správně používá skupiny dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
- ovládá psaní u,ú,ů
- odlišuje jména vlastní a obecná, na jejich začátku napíše správné písmeno
- pomocí jiného tvaru slova určí správné psaní párových souhlásek uvnitř a na konci slova
- správně seřadí slova podle abecedy
- rozlišuje podstatná jména jako názvy osob, zvířat, věcí, vlastností a dějů, odlišuje jména vlastní a obecná, blíže se seznamuje s vlastními názvy měst, vesnic (psaní předložek), hor
- podle zájmen ten, ta, to, ti, ty, ta určí rod podstatného jména a číslo, pomocí celé dvojice pádových otázek určí pád podstatného jména ve větě, v jednodušších případech utvoří správný tvar slova dle zadání pádu a čísla
- najde ve větě či doplní vhodné sloveso, využívá synonym k upřesnění vyjádření...
- pomocí osobních zájmen rozliší osobu a číslo sloves, podle významu ve větě čas

Učivo:

- tvarosloví – slovní druhy, mluvnické kategorie podstatných jmen a sloves
- skladba – věta jednoduchá a souvětí
- pravopis – párové souhlásky, i/y po obojetných souhláskách, psaní velkých písmen **PT1/1.1**

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- umí vyhledat v textu informace, klíčová slova **PT1/1.1**
- plynule čte a přednáší s přirozeným přednesem **PT6/1.1**
- vyjádří své pocity z přečteného textu
- krátce reprodukuje přečtený text **PT6/1.1**
- dokáže jmenovat některé autory dětské literatury, ilustrátory **PT1/1.1**
- dramatizace pohádky
- doplňuje si knihy do své knihovny
- rozlišuje jednotlivé druhy literárních žánrů

Učivo:

- členění jazykového projevu
- vypravování přečteného textu
- popis postavy, krajiny
- osnova textu
- poslech textu – vyjádření dojmu
- seznámení s pojmy herec, režisér
- základní literární pojmy

4. ročník

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje slova jedno a mnohoznačná, obměňuje výrazy ve větách, rozlišuje spisovné a nespisovné výrazy
- umí určit kořen slova, slova příbuzná a odlišuje tvary jednoho slova, vymýšlí slova příbuzná ke kořenu
- umí použít čárku k oddělení větných členů, oslovení
- při vypravování vhodně kombinuje použití vět jednoduchých a souvětí **PT½.3**
- umí se vyvarovat nadměrnému opakování slov v textu **PT6/1.1, PT6/2.4**
- rozlišuje jednotlivé části osnovy **PT1/1.1**
- rozliší, co je reklama, reklamní slogan **PT6/1.1**
- zvládá běžné formy společenského styku, zvládá telefonní rozhovor (jako volající, příjemce, rozhovor s neznámým člověkem), namluví vzkaz na záznamník **PT6/1.1,9**
- zná formální stránku dopisu, umí ji použít **PT½.3, PT6/2.4**
- umí popsat jednoduchý pracovní postup **PT1/2.3**
- umí vést rozhovor s otázkami na dané téma **PT1/1.1,5, PT6/1.1,9**

Učivo:

- formy společenského styku, chat
- napíše vyprávění bohaté na rozvité věty **PT1/2.2, PT6/1.1**
- dle fantazie dokončí příběh **PT1/2.3, PT6/1.1**
- samostatně napíše osnovu a příběh se zápletkou, pointou **PT6/1.1**
- dokáže členit text na logické celky podle osnovy
- s použitím vybraných jazykových prostředí přesně popíše věc, zvíře, rostlinu **PT1/2.3, PT6/1.1**
- umí napsat blahopřání **PT1/2.3**
- umí správně napsat adresy, sms **PT1/1.1**
- umí sestavit a vyplnit přihlášku, dotazník
- popis pracovního postupu

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje předpony a předložky od-, nad-... a ovládá pravopis, všímá si –zz- a –dd – na rozhraní předpony a kořene, rozlišuje předpony ob-, v- od kořenů (objet/oběd)
- ovládá vyjmenovaná slova i jejich slova příbuzná, obtížné tvary, specifika, vymyslí krátký příběh/báseň s použitím vyjmenovaných slov, dvojic homonym
- rozlišuje a tvoří tvary určité a neurčité, vyhledá celé slovesné tvary ve větě, rozlišuje jednoduché a složené tvary, chápe slovesa zvrtná jako jednoduché tvary. V osobních koncovkách přít. času píše měkké i
- u budoucího času vnímá rozdíl tvoření složeným či jednoduchým tvarem podle posunu významu (napíšu/budu psát)
- u minulého času pojmenuje části složeného tvaru, tvary 3. osoby vnímá jako tvary složené, tvary 2. osoby zvrtných sloves umí zkrátit (psal sis)
- časuje slovesa ve všech časech
- rozpozná a určí slovesný způsob
- správně zařadí podstatná jména k jejich vzorům především podle shody koncovek v 1. a 2.p., rozlišuje vzory tvrdé a měkké, správně doplňuje koncovky, vnímá odchylky v některých pádech pomocí vzorů, tvoří správně spisovné tvary 7. p. č. mn.
- ve větě jednoduché vyhledá a označí podmět a přísudek, rozlišuje zákl. větné členy holé a rozvité, věty holé a rozvité
- koncovky přičestí minulého určuje podle podmětu r. středního, r. ženského, r. mužského, pomáhá si daným ukazovacím zájmenem
- zná význam pojmů přímá řeč a věta uvozovací, odlišuje je v textu
- rozlišuje ve slovech přípony a ovládá jejich pravopis
- rozpozná a určí druhy číslovek
- umí správně intonovat

Učivo:

- slovní zásoba, tvoření slov – slova jednoznačná, mnohoznačná, stavba slova
- tvarosloví – tvary sloves, časování, vzory podstatných jmen
- skladba – základní skladební dvojice, podmět a přísudek holý, rozvitý
- pravopis – zdvojené souhlásky na rozhraní kořene a předpony, morfologický (koncovky podstatných jmen), syntaktický (shoda přísudku s holým podmětem) **PT1/1.1**

- slovesný způsob
- větný a slovní přízvuk
- melodie věty
- druhy číslovek

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- plynule a s porozuměním čte nahlas i potichu **PT1/1.1**
- rozlišuje intonačně přímou řeč, větné celky **PT1/1.1**
- volně reprodukuje text podle svých schopností
- vytvoří vlastní literární text na dané téma
- umí číst s přednesem různé typy básní **PT1/1.1, 4**
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu, dokáže zaznamenat dojem z přečteného textu **PT1/1.1**
- rozliší některé literární žánry a dokáže vyhledat jejich znaky
- rozliší a vyhledá znaky tradiční a moderní pohádky **PT1/1.5**
- snaží se vymyslet, doplnit vhodný rým, verš
- orientuje se v tvorbě známých českých autorů dětské tvorby **PT1/1.5**

Učivo:

- plynulé čtení, intonace
- porozumění textu, rozbor
- dramatizace textu
- literární žánry

5. ročník

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- umí sestavit osnovu příběhu **PT1/1.1**
- napíše vypravování podle osnovy **PT1/2.3, PT6/1.1, PT6/2.4**
- podle osnovy dokáže členit text na odstavce
- dokáže věrně popsat osobu, zvíře, věc, děj a pracovní postup **PT6/2.1,4**
- ovládá formální stránku písemné komunikace **PT1/2.3**
- v ústní komunikaci rozlišuje větné celky, snaží se vyvarovat nevhodných slov a nadměrnému opakování zájmen **PT1/2.3, PT6/1.1, PT6/2.4**
- rozlišuje a umí používat různé tiskopisy **PT1/2.3,5**
- podá informace o dané události, skutečnosti

Učivo:

- reprodukce jednoduchých textů
- vypravování příběhu podle vlastní osnovy
- popis předmětu, děje, pracovního postupu
- tiskopisy - poštovní poukázka, průvodka, podací lístek

- zpráva, oznámení, inzerát, referát

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- s jistotou určuje příbuznost slov a vyznačuje stavbu
- seznámí se s pojmy základové slovo, slovo odvozené, využívá typických koncovek k tvoření slov citově zabarvených
- předpony nad-, pod-, před-, od-, bez-, roz-, vz-
- zdvojení souhlásek u předpony a kořene
- zná základní pravidla pro určování psaní s-, z-, vz- ve slovech, pamatuje si frekventované výjimky
- u sloves určuje známé mluv. kategorie, tvoří správné tvary, rozlišuje význam dvojic sloves (psát/napsat), jejich možnosti v čase přítomném a budoucím
- rozlišuje slovesný způsob a umí jej utvořit
- pozná podstatná jména pomnožná, vlastní jména
- doplní správné koncovky podst.jmen podle vzorů a podvzorů, správně tvoří 5. p. č. j.
- rozlišuje vzory přídavných jmen, druhy, u tvrdých přídavných jmen používá v 1. p. č. mn. správné koncovky (-ští, -čtí, -čcí), chápe zdvojení souhlásek na rozhraní kořene a přípony, zná řízenost rodu příd. jména rodem podstatného jména, rozezná a tvoří stupně přídavných jmen
- rozezná zájmena osobní, přivlastňovací, ukazovací, tázací, vztažná, neurčitá a záporná
- píše správné tvary osob. zájmena já podle tvarů ty, rozlišuje použití sebou/s sebou, v korespondenci používá správně velká písmena u zájmen Tvůj, Váš...
- pozná číslovku v textu, správně přečte tvar číslovky, je-li v textu zapsaná číslem, rozliší číslovky základní, řadové, druhové a násobné, ne- a určité, používá správné tvary dva a oba
- určuje příslovce místa, času, způsobu, míry, podle tvoření příslovce z příd. jména píše správně –mně/-mě na konci
- podle pádu spojení píše správně předložky s a z
- umí využít různých slovních druhů jako podmětu, vymýšlí podmět a přísudek holý, rozvitý, několikanásobný, určuje ho ve větě, určí podmět nevyjádřený (podle tvaru slovesa, z minulé věty...)
- rozliší přísudek slovesný (určité sloveso) a jmenný, bezpečně doplní koncovku přísudku v klasickém případě, u několikanásobného podmětu, ví o určující roli podmětu v rodě mužském životném, případně ženském rozvíjí holý podmět, umí jej ve větě určit
- umí najít skladební dvojice, ptát se na závislý člen, využívá sklad. dvojic k rozvíjení vět, vnímá je a vyhledává v lit. textech

Učivo:

- slovní zásoba, tvoření slov – stavba slov
- tvarosloví – podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky
- skladba – podmět vyjádřený a nevyjádřený, holý, rozvitý, několikanásobný, základní větné členy, přísudek slovesný a jmenný se sponou
- pravopis – psaní předpon (zs, zz na rozhraní předpony a kořene, s-, z-), shoda přísudku s podmětem, koncovky přídavných jmen, tvary zájmena já, psaní mně, mě na konci a uprostřed slov **PT1/1.1**

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- čte plynule, s porozuměním a přiměřenou intonací všechny druhy textu
- umí dokončit nebo vymyslet povídku, pohádku, básničku **PT1/1.5, PT6/1.1**
- umí vymyslet otázky k rozebíraným textům **PT1/1.5, PT6/1.9,10,11**
- účastní se diskuse o počínání literárních postav, vyjádří svůj názor **PT6/1.1,9,10, PT6/2.1**

Učivo:

- pojmy z literatury – např. lyrika, epika, pohádka, pověst, poesie, hlavní a vedlejší postava děje, kladný a záporný hrdina, umělecký text
- kulturní dění, časopisy pro děti
- poznání některých známějších ilustrací knih a jejich spojení s autory

6. ročník

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- chápe spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá základní spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- využívá základních poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky a věcně správnému ústnímu i písemnému projevu a tvořivé práci s textem a nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů
- rozlišuje odlišnosti psaného a mluveného projevu

Učivo:

- praktické, pozorné a přiměřeně rychlé čtení textů
- zvukové prostředky souvislého projevu
- projev mluvený a psaný
- zásady dorozumívání s využitím vlastního vypravování
- písemné projevy – výpisek (informativně rozdíl mezi výpiskem a výtahem), soukromý a úřední dopis, žádost, popis

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- umí pracovat se základními jazykovými příručkami českého jazyka a vyhledávat samostatně slova a základní jazykové jevy
- rozlišuje v projevech mluvených i psaných spisovnou a nespisovnou češtinu (zvláště obecnou češtinu) **PT1/2.3**
- chápe rozvrstvení národního jazyka a funkci nářečí **PT3/3**
- spisovně vyslovuje i píše česká slova **PT4/4**
- chápe funkci větných a slovních zvukových prostředků a dokáže je vhodně používat
- správně třídí slovní druhy a určuje základní mluvnické významy a tvary slov

- v písemném projevu zvládá základy pravopisu ve větě jednoduché a jednoduchých souvětích
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě jednoduché
- je schopen vytvořit samostatně věty s požadovanými větnými členy
- rozpoznává v jednoduchých souvětích věty hlavní a vedlejší
- umí nahradit na základě znalosti základních a rozvíjejících větných členů větný člen větou vedlejší a naopak
- dokáže rozlišit a vhodně užít řeč přímou a nepřímou

Učivo:

- obecné poučení o jazyce – čeština a její rozvrstvení (spisovné a nespisovné útvary českého jazyka), skupiny jazyků (slovanské jazyky a jejich rozdělení), jazykové příručky českého jazyka **PT3/3**
- zvuková stránka jazyka – zvuková stránka věty (přízvuk, intonace, pauza, důraz, tempo), zvuková stránka slova (slovní přízvuk hlavní a vedlejší, slova nepřízvučná), spisovná a nespisovná výslovnost **PT4/4, PT1/2.3**
- skladba – výpověď a věta, stavba věty, rozvíjející větné členy (předmět, příslovce, určení, přívlastek), jednoduché souvětí, přímá a nepřímá řeč
- tvarosloví – podstatná jména (obecná, vlastní, konkrétní abstraktní, pomnožná, hromadná, látková, nepravidelné skloňování podstatných jmen označujících části těla po dvou, skloňování vlastních jmen osobních, vlastních jmen místních pomnožných)
- přídavná jména (druhy, skloňování, stupňování), zájmena (výběr)
- číslovky (druhy, skloňování)
- slovesa (podmiňovací způsob)
- pravopis – psané texty s důrazem na lexikální, morfologický a základní syntaktický pravopis

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy: (týká se i prvního pololetí 7. ročníku)

žák

- pracuje s literárním textem – přečtený text reprodukuje, vlastními slovy interpretuje smysl
- rozlišuje základní literární druhy a vybrané žánry
- vnímá jejich charakteristické znaky, porovná je i jejich funkci
- rozumí vybraným literárním pojmům, vysvětlí je
- formuluje i písemně dojmy ze své četby či návštěvy kulturního představení
- tvoří jednoduchý literární text podle svých schopností

Učivo:

- literatura a skutečnost
- próza a poezie
- lyrika a epika
- mýty neboli báje
- legendy
- pohádky **PT4/2**
- pověsti **PT3/1**
- bajky

7. ročník

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže napsat stylisticky, lexikálně a pravopisně správné vypravování zážitku, který je mu blízký
- při tvorbě vlastního textu dbá všech pravopisných pravidel, pro přitažlivost textu umí využít rozmanitých sloves, vhodných přirovnání, přísloví a pořekadel a využít prostředky oživující text (přímá řeč...)
- využívá slovní zásobu ze všech vrstev českého jazyka
- dbá logické a časové posloupnosti
- bez problémů zvládá rozčlenit vlastní text do osnovy **PT1/3.1**
- při popisu pracovního postupu žák dodržuje časovou následnost jednotlivých činností
- umí logicky rozčlenit text do jednotlivých částí (úvod – popis předmětu – popis pracovního postupu – závěr)
- ví, kde se může setkat s pracovním postupem a jak se využívá
- dokáže samostatně sepsat a ústně formulovat žádost, kde se žádost uplatňuje.
- umí vyplnit běžné tiskopisy (žádost o cestovní pas, řidičský průkaz, občanský průkaz) a ví, kde se s nimi může setkat v běžném životě
- chápe a respektuje pravidla dialogu a komunikace, umí zvolit vhodné jazykové prostředky při komunikaci s vrstevníky i s dospělými a odhadnout komunikační záměr partnera **PT1/2. 3**
- dokáže sestavit vlastní životopis a ví, v jakých životních situacích se životopis využívá
- je schopen rozlišit charakteristiku přímou a nepřímou a umí pomocí charakteristiky vystihnout povahu člověka, jeho schopnosti, zájmy a zvláštnosti
- využívá charakteristiky při tvorbě vlastního textu **PT1/2**
- dokáže samostatně zpracovat výtah a výpisky z přečteného textu a vybrat vhodné jazykové prostředky
- umí formulovat základní myšlenku přečteného textu
- umí samostatně vypracovat heslovité výpisky z různých textů a využívá jich při vlastním studiu

Učivo:

- vypravování vlastního zážitku – **PT1/3.1**
- popis pracovního postupu
- žádost a tiskopisy
- rozhovor **PT1 /2. 3**
- charakteristika **PT1/2**
- výtah a výpisky
- životopis

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže ve větách rozeznat záměr mluvčího a podle něj určit druh věty a použít odpovídající interpunkci

- rozezná významový rozdíl mezi otázkou zjišťovací a doplňovací, tázací větu pravou a nepravou a správně na tyto otázky odpovědět
- umí určit věcný význam slov
- umí v jazykových příručkách (Pravidla českého pravopisu, Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost, Slovník cizích slov...) vyhledat obtížnější tvary slov
- rozpozná slohové zabarvení slov
- vysvětlí, co je to sousloví, umí uvést vlastní příklady
- vysvětlí princip dělení slovních druhů na ohebné a neohebné a dokáže je od sebe rozlišit, pozná v textu všechny slovní druhy
- chápe souvislost mezi spojkami souřadícími a podřadícími a větou hlavní a vedlejší
- vyjmenuje způsoby obohacování slovní zásoby, uvede vhodné příklady, najde je v textu
- určí slovo základové ke slovu odvozenému, vyhledá v textu slova odvozená
- dokáže tvořit slova od kořene pomocí předpon a přípon a správně je použít ve větách
- rozliší jména obyvatelská, místní, názvy osob, prostředků a dějů
- dokáže k podstatnému jménu odvozenému přiřadit slovo základové
- určí, jakým způsobem bylo slovo odvozeno (předpona, přípona)
- vysvětlí, co je to přechylování, umí uvést příklady
- ovládá pravidla psaní velkých písmen ve vlastních jménech, dokáže je správně použít v praxi
- k přídavnému jménu odvozenému přiřadí slovo základové
- určí, jakým způsobem bylo přídavné jméno odvozeno (předpona, přípona).
- bez obtíží zvládá uvádět příklady a umí najít odvozená přídavná jména v textu.
- umí tvořit přídavná jména dějová a přídavná zpřídavnělá jména, umí tyto tvary najít v textu
- umí vytvořit 2. a 3. stupeň příslovčí, která se dají stupňovat a pozná nepravidelně stupňovaná příslovce
- v textu vyhledá slova jednovýznamová a mnohovýznamová
- v uměleckém textu umí najít příklady metafory a metonymie a sám zvládne uvést vlastní jednoduché příklady
- dokáže u sloves správně určit vid dokonavý a nedokonavý
- chápe, že pro určování vidu je důležitá ohraničenost/neohraničenost děje
- ví, jakým způsobem se tvoří slovesa nedokonavá od dokonavých a naopak, a tuto znalost umí použít při tvorbě vidových dvojic
- zvládne určit u sloves rod činný a trpný (pozná trpné přičestí)
- umí převést sloveso v rodě činném do rodu trpného a naopak
- ví, jakými způsoby se tvoří trpný rod, a umí je správně a vhodně použít ve větách
- je schopen rozpoznat slovesný tvar určitý od neurčitého, jednoduchý tvar od složeného a najít je v textu, pozná přechodník
- umí vyhledat jednotlivé větné členy (podmět, přísudek, přívlastek, předmět, příslovečné určení) a jejich typy
- umí vysvětlit, co jednotlivé větné členy vyjadřují, o čem vypovídají
- umí určit slovní druhy, které větné členy vyjadřují
- na základě znalosti větných členů umí určit druhy vedlejších vět a najít spojovací prostředky, které dané vedlejší věty uvozují

Učivo:

- věty podle záměru mluvčího
- slovo, slovní druhy a jejich významy – slohové zabarvení slov, sousloví, neohebné slovní druhy (předložky, spojky, částice, citoslovce)
- obohacování slovní zásoby – odvozování, zkracování, skládání
- odvozování podstatných jmen, přídavných jmen, sloves
- stupňování příslovčí
- slova jednovýznamová, mnohovýznamová – metafora, metonymie
- slovesný vid
- slovesný rod
- slovesné tvary a jejich mluvnické významy
- podmět (vyjádření, vedlejší věta podmětná)
- přísudek (vyjádření, druhy, vedlejší věta přísudková)
- přívlastek (vyjádření, druhy, vedlejší věta přívlastková)
- předmět (vyjádření, vedlejší věta předmětná)
- příslovečné určení (vyjádření, druhy, vedlejší věta příslovečná)

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy: (týká se pouze druhého pololetí 7. ročníku, první pololetí viz 6. ročník)
žák

- zařadí probírané umělecké směry do historických a časových souvislostí
- při interpretaci uměleckého textu v něm najde znaky, které jsou typické pro dané období **PT3/1**
- zná nejdůležitější představitele české i světové literatury daných období a orientuje se v jejich díle
- dokáže poznat a definovat základní žánry typické pro daná období
- vysvětlí literární pojmy související s daným obdobím
- při četbě uměleckého textu, díla vnímá autorovy odkazy na oblast morálních postojů a hodnot, přemýšlí o nich, dokáže se k nim vyjádřit **PT4/2**
- vlastními slovy interpretuje smysl díla
- rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém a filmovém zpracování

Učivo:

- balada
- povídka
- literatura faktu
- divadelní a filmové zpracování textu
- starověká literatura (Homérovy eposy, biblické příběhy)
- středověká literatura (Kosmas a Dalimil, Jan Hus)
- renesanční a humanistická literatura (W. Shakespeare, M. de Cervantes)

8. ročník

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- chápe základní vlastnosti textu jako nezbytné a umí jich správně využít
- chápe smysl, cíl a odlišnosti slohových útvarů – nabídka, objednávka, stížnost – umí jich prakticky využít **PT6/1.1**
- sestaví text úřední žádosti **PT1/3.1**
- dokáže z odborného textu vytáhnout hlavní myšlenky a přehledně je zachytit
- chápe, co je cílem výkladu, a vhodně využívá odborných pojmenování
- odlišuje výklad mluvený a psaný, vědom si toho, že stejného cíle lze dosáhnout rozdílným způsobem, volí vhodné jazykové prostředky jako pisatel i jako mluvčí

Učivo:

- text – jeho soudržnost, členitost a styl
- nabídka, objednávka, stížnost, žádost **PT1/3.1, PT6/1.1**
- výtah a výklad

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje slovní druh podle funkce slova ve větě
- určuje probrané mluvnické významy u ohebných slov, zejména u sloves
- tvoří správné tvary sloves
- uvědomuje si existenci dubletních tvarů
- rozlišuje tři způsoby tvoření slov, pozná, kterým způsobem bylo slovo utvořeno
- vnímá odvozování jako základní způsob tvoření slov v češtině
- využívá znalosti pojmu slovo odvozené, slovo základové, slovotvorný základ a slovotvorné prostředky
- v případě skládání a zkracování pak s pojmy složenina vlastní, nevlastní, spojovník, zkratka vlastní, zkratkové slovo
- respektuje závaznou podobu zkratk, rozumí základním zkratkám
- chápe proces přejímání slov, rozumí slovům cizího původu, umí je nahradit českými synonymy, respektuje zásady výslovnosti a pravopisu slov přejatých
- bez problému zařadí slovo přejaté k příslušnému českému vzoru, poradí si i s odchylkami od českých vzorů
- ovládá princip přechylování u cizích ženských příjmení a je si vědom jeho nutnosti
- tvoří správné tvary cizích vlastních jmen, zejména často užívaných, známých
- dokáže určit větu hlavní a vedlejší, u věty vedlejší pak její druh (kromě doplňkové) i ve složitějších souvětích
- orientuje se v částech složeného přísudku
- ví, které slovní druhy neplní ve větě funkci samostatného větného členu
- rozlišuje typy přívlastku, vhodně jich využívá, správně používá interpunkci
- chápe, že každý větný člen může být několikanásobný
- rozlišuje jednotlivé významové poměry mezi složkami několikanásobného větného členu
- vnímá důležitou funkci spojovacích výrazů
- rozlišuje druhy souvětí

- aplikuje znalost významových poměrů mezi slovy na věty
- uvědomuje si zvláštnost poměru důvodového
- orientuje se v typických spojovacích výrazech daných poměrů, umí s nimi pracovat na základě synonymity
- pozná větu vedlejší vloženou
- vyzná se i ve složitějších typech souvětí
- chápe funkci a místo čárky v souvětí, umísťuje ji tam, kam patří
- rozlišuje jednotlivé vrstvy jazyka
- dokáže text převádět z nespisovné podoby do spisovné, nahrazuje slova citově zabarvená neutrálními apod.
- chápe, že slovní zásoba se neustále mění
- rozumí pojmem slovo jednovýznamové, mnohovýznamové, antonymum, synonymum, homonymum, frazeologismus a umí je vysvětlit
- dokáže pracovat s konkrétními slovy a slovními spojeními z hlediska tohoto tématu – nahrazuje, doplňuje významy
- má přehled o slovanských jazycích **PT4/4**
- vnímá slovenštinu jako nejbližší příbuzný jazyk
- je schopen porozumět jednoduchému textu ve slovenštině

Učivo:

- slovanské jazyky, kultura jazyka a řeči **PT4/4**
- tvoření slov odvozováním, skládáním a zkracováním
- slova přejatá, jejich pravopis, výslovnost a skloňování
- přechylování cizích ženských příjmení
- skloňování cizích vlastních jmen
- slovní zásoba a její obohacování
- časování sloves
- slova, která nejsou větnými členy
- druhy přívlastku
- několikanásobné větné členy
- souvětí podřadné a souřadné
- čárka v souvětí

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- zařadí probírané umělecké směry do historických a časových souvislostí
- při interpretaci uměleckého textu v něm najde znaky, které jsou typické pro dané období **PT3/1**
- zná nejdůležitější představitele české i světové literatury daných období a orientuje se v jejich díle
- dokáže poznat a definovat základní žánry typické pro daná období
- vysvětlí literární pojmy související s daným obdobím
- při četbě uměleckého textu, díla vnímá autorovy odkazy na oblast morálních postojů a hodnot, přemýšlí o nich, dokáže se k nim vyjádřit **PT4/2**
- vlastními slovy interpretuje smysl díla
- rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu autora

- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém a filmovém zpracování

Učivo:

- barokní literatura (J.A.Komenský)
- klasicismus, osvícenství, preromantismus (Molière, encyklopedisté, J. W. Goethe)
- romantismus ve světové literatuře (A. S. Puškin, V. Hugo)
- národní obrození (J. Dobrovský, J. Jungmann, F. L. Čelakovský, J. K. Tyl, K. H. Borovský, B. Němcová, K. J. Erben, K. H. Mácha)
- kritický realismus ve světové literatuře (H. de Balzac, Ch. Dickens, F. M. Dostojevskij)
- česká literatura ve druhé polovině 19. století (J. Neruda, S. Čech, J. V. Sládek, J. Vrchlický, A. Jirásek)
- konec století v literatuře (prokletí básníci a česká moderna)

9. ročník

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- shrne svoje vědomosti o probraných slohových útvarech, aplikuje je při tvorbě vlastních textů
- najde v tisku vybrané publicistické slohové útvary, chápe jejich smysl, cíl a odlišnosti
- pokusí se vytvořit obdobné texty na vhodné téma **PT6/1.3, PT6/1.2, PT6/2.1**
- shromáždí pro svůj komunikační záměr vhodné podklady, uspořádá je, vhodně argumentuje
- využívá základy studijního čtení a vyhledá klíčová slova
- respektuje při tvorbě psaných, mluvených, připravených i nepřipravených projevů dané slohové postupy, vybírá vhodné jazykové prostředky, používá spisovnou kultivovanou češtinu **PT1/2.3**
- uvědomí si, že jazykový styl jedinců se liší, je závislý na subjektivních a objektivních činitelích
- vkládá do textu své zkušenosti, úvahy, dojmy a prožitky **PT6/1.3**
- zároveň rozpozná manipulativní komunikaci v masmédiích a dovede k ní zaujmout kritický postoj **PT6/1.3, PT6/1.4, PT6/2.1**

Učivo:

- slohové postupy a útvary užívané v různých komunikačních oblastech a situacích
- řeč, charakter, styl, cíl a smysl jednotlivých slohových útvarů
- diskuse **PT1/2.3**
- reportáž **PT6/1.3**
- úvaha
- komentář **PT6/1.3**
- recenze **PT6/1.3, PT6/2.1, PT6/1.2**
- fejeton **PT6/1.3, PT6/2.1, PT6/1.2**

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- chápe český jazyk jako součást skupiny slovanských jazyků
- uvědomuje si, že čeština je živý jazyk, který se neustále vyvíjí a zároveň přijímá podněty z jiných jazyků
- orientuje se v historickém vývoji jazyka z chronologického hlediska
- na základě synonymity a zkušenosti s úpravou textu převede některé vybrané texty do soudobé spisovné češtiny
- aplikuje přitom své poznatky a dovednosti z tvoření slov, významu slov, tvarosloví, skladby a pravopisu
- prohlubuje dále tyto znalosti na vybraných obtížnějších příkladech z jednotlivých složek jazyka
- respektuje hlavní zásady českého slovosledu
- rozlišuje bezpečně souvětí souřadné od souvětí podřadného, prohlubuje svoji znalost při práci se složitými souvětími v návaznosti na tvorbu jazykových projevů a analýzu textů
- zvládá grafický záznam jednoduchého i složitého souvětí
- tvoří nová smysluplná souvětí dle zadaných grafů a uvědomí si, že pochopení a zvládnutí tohoto učiva je důležité při tvorbě samostatných písemných i mluvených jazykových projevů k logické výstavbě textu
- věnuje pozornost nepravidłnostem větné stavby z hlediska významového a pravopisného
- vhodně využije zvláštností větné stavby pro oživení slohových útvarů
- orientuje se v jazykových prostředcích hovorových, knižních, zastaralých, v poetismech, neologismech a odborných pojmenováních a umí je využít správně ve stylistických projevech, pro svou práci dovede efektivně využít příslušné jazykové příručky

Učivo:

- vývoj českého jazyka, hlavní zásady českého slovosledu
- složité souvětí podřadné a jeho grafický záznam, složité souvětí souřadné a jeho grafický záznam
- nepravidłnosti větné skladby
- prostředky návaznosti v jazykových projevech
- čárka ve větě jednoduché a souvětí

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

žák

- čte s porozuměním různé literární texty a dokáže je samostatně, plynule reprodukovat a interpretovat jejich význam a smysl
- při četbě uměleckého textu, díla vnímá autorovy odkazy na oblast morálních postojů a hodnot, přemýšlí o nich, dokáže se k nim vyjádřit **PT4/2**
- dokáže přiřadit literární text k literárnímu druhu a žánru, umí na základě čtenářské zkušenosti pojmenovat jejich charakteristické znaky
- orientuje se ve struktuře literárního textu, chápe její důležitost pro porozumění textu

- rozpozná jazykové prostředky, jimiž autoři obohacují svá díla, a chápe jejich využití v tom kterém díle
- je schopen poznat některé základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- dokáže ústně i písemně zformulovat svůj názor na literární text, divadelní, či filmové představení a popřípadě zaujmout postoj a vyvodit obecný závěr
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře v chronologickém sledu **PT3/1**
- uvědomuje si, jak historické události ovlivňují nejen tematickou, ale i formální stránku literární tvorby
- umí rozlišit literaturu hodnotnou a konzumní, dokáže je charakterizovat, správně argumentovat
- chápe, že kvalitní literatura může být významným pomocníkem při vytváření životních hodnot a že člověka neobohacuje jen po stránce naukové, ale i morální, citové apod.
- podle svých schopností a s využitím znalostí z literární teorie se pokouší tvořit vlastní literární text s charakteristickými rysy vybraného žánru

Učivo:

- první světová válka v literatuře (J. Hašek, F. Šrámek, E. M. Remarque, E. Hemingway)
- meziválečné období v české literatuře (K. Čapek, K. Poláček, V. Vančura, J. Wolker)
- avantgardy (G. Appolinaire, J. Seifert, V. Nezval)
- Osvobozené divadlo
- druhá světová válka v literatuře (vlastenecká poezie, J. Orten, J. Drda, A. Lustig, B. Hrabal, O. Pavel, J. Clavell)
- poválečná literatura (J. Škvorecký, M. Kundera, I. Klíma, V. Havel, K. Kryl)
- současná světová literatura – výběr podle zájmu a charakteru třídy

5.1.2 ANGLICKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Anglický jazyk je jednou z nejvýznamnějších součástí vzdělávacího procesu naší školy, jak vyplývá z naší profilace. Hlavním cílem je naučit žáky anglický jazyk na úrovni B1 Společného evropského referenčního rámce, tj. žák rozumí hlavním myšlenkám srozumitelné spisovné vstupní informace týkající se běžných témat, se kterými se pravidelně setkává ve škole, ve volném čase apod. Umí si poradit s většinou situací, jež mohou nastat při cestování v oblasti, kde se tímto jazykem mluví. Umí napsat jednoduchý souvislý text na témata, která dobře zná nebo která ho zajímají. Dokáže popsat své zážitky a události, sny, naděje a cíle a umí stručně vysvětlit a odůvodnit své názory a plány. Nejlepší žáci se dostanou na úroveň B2.

Výuka probíhá ve všech ročnících. V 1. a 2. ročníku 2 hodiny týdně, ve 3. ročníku 3 hodiny týdně. Ve 4. až 8. ročníku 4 hodiny týdně, z toho od 4. ročníku je 1 hodina, která je vedena kvalifikovaným učitelem - rodilým mluvčím. Tím jsou komunikační dovednosti žáka dále prohlubovány a žáci tak získávají sebedůvěru konverzovat v jazyce.

Důraz je též kladen na poznávání realit, možnosti zúčastnit se kontaktů s partnerskými školami a jazykových poznávacích zájezdů do Anglie, Dánska případně jiné země, kde se aktivně využívá ke komunikaci anglický jazyk.

V 9. ročníku žáci volí mezi **přípravou na mezinárodní zkoušku Preliminary English Test – PET a First Certificate of English - FCE.**

Časová dotace				
ročník	Aj	AJ s rodilým mluvčím	Volitelné předměty	Celkem hodin AJ
			Konverzace v Aj, Příprava na PET/FCE	
1., 2.	2	-	-	2
3.	3	-	-	3
4.	3	1	-	4
5.	3	1	-	4
6.	3	1	-	4
7.	3	1	-	4
8.	3	-	1 KoAj	4
9.	2	-	1 PET/FCE	3

V samotném úvodu 1. ročníku je zařazen audioorální kurz, při kterém jsou děti seznámeny především se zvukovou podobou anglického jazyka. Nedílnou součástí celého vzdělávacího procesu je seznámit žáky se životem, kulturou a tradicemi v anglicky mluvících zemích, případně s odlišnostmi od života v České republice.

Výuka je rozdělena do 3 etap:

1. etapa (1. - 2. ročník)

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI: POSLECH S POROZUMĚNÍM, ČTENÍ S POROZUMĚNÍM, MLUVENÍ A PSANÍ

Očekávané výstupy:

žák

- žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně verbálně i neverbálně
- zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu v rozsahu přibližně 500 slov
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu – pronášeného pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- přiřadí k sobě mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy
- seznámí se se základními reáliemi

2. etapa (3. - 5. ročník)

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy:

žák

- žák rozumí pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí jednoduchému poslechovému i mluvenému textu – pronášeného pomalu a zřetelně, zejména má-li k dispozici vizuální podporu – obrázky, video .....

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy:

žák

- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu v rozsahu slovní zásoby asi 1000 slov
- čte foneticky správně s porozuměním
- učí se používat dvojjazyčný slovník

MLUVENÍ

Očekávané výstupy:

žák

- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- poskytne jednoduchým způsobem požadované informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovacích témat
- na otázky nejen odpovídá, ale umí sám obdobné otázky klást
- reprodukuje jednoduchý text nebo konverzaci, případně krátký text obměňuje

PSANÍ

Očekávané výstupy:

žák

- písemně samostatně zformuluje jednoduchý krátký text na základě osvojovaných témat
- vyplní osobní údaje do formuláře

- seznámí se s dalšími reáliemi anglicky mluvících zemí v porovnání s ČR

3. etapa (6. - 9. ročník)

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy:

žák

- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
- rozšíření znalosti z oblasti reálií včetně sociokulturních aspektů, seznámení s reáliemi dalších zemí
- postupné rozvíjení schopnosti pohotově využívat cizího jazyka v jeho mluvené i psané podobě
- sestavení delšího ústního či písemného sdělení na dané téma
- zachycení hlavní myšlenky vyslechnutého nebo čteného textu
- písemné gramaticky správné tvoření a obměňování vět a kratších textů
- sepsání krátkého vyprávění na základě osnovy
- reprodukce obsahu daného textu, promluvy, konverzace
- vypracování krátkého referátu na dané téma, informace o anglicky mluvící zemi (včetně práce s mapou)
- produktivní osvojení slovní zásoby v rozsahu asi 3500 slov

MLUVENÍ

Očekávané výstupy:

- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole volném času a dalších osvojovaných tématech
- vypráví jednoduchý příběh či událost
- popíše místa, osoby a věci ze svého každodenního života
- schopnost domluvit se s rodilými mluvčími v běžných životních situacích
- zvládání základních kompenzačních strategií potřebných pro překonávání jazykových potíží při komunikaci
- používání základních jazykových prostředků umožňujících diskutovat, zdůvodňovat, vyjadřovat vlastní názor, vést interview
- schopnost reprodukce a shrnutí vyslechnutého nebo čteného cizojazyčného textu
- reagovat na dotazy na dané téma

Průřezová témata „**Výchova v evropských a globálních souvislostech**“ a „**Osobnostní a sociální výchova**“ jsou na různé úrovni zastoupena v průběhu celé sedmileté výuky. Zapojení zbývajících průřezových témat není tak výrazné, ale v některém z ročníků se každé z nich vyskytne.

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy:

žák

- vyhledá požadované informace v jednotlivých každodenních autentických materiálech
- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace

PSANÍ

Očekávané výstupy:

žák

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samého, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- reaguje na jednoduché písemné sdělení

Učivo:

- zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby
- slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím, práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, bydlení škola, volný čas, kultura sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volby povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí
- mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka – jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění

Výchovné a vzdělávací strategie:

K dosažení vytčených cílů využíváme rozmanitou škálu strategií. Jedny z nejpoužívanějších jsou:

- zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky pasivně
- párová nebo skupinová práce
- vyjádření vlastního názoru
- společné řešení problémové situace
- poslech s porozuměním
- hraní rolí, modelové situace
- dramatické improvizace, vyprávění, dialogy
- zpěv, recitace
- jazykové hry
- písemné zformulování vzkazu, pozdravu, dopisu
- popis pracovního postupu
- písemné tvoření a obměňování textů
- procvičování různých způsobů čtení a práce s textem
- projektové práce
- práce s realiami anglicky mluvících zemí (porovnávání, vyhledávání na mapě)
- práce s autentickými materiály

- získávání informací z různých zdrojů (různé slovníky, encyklopedie, mapy, internet, tisk)
- pořádání zahraničních pobytů
- účast v mezinárodních projektech

1. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- pojmenuje předměty a osoby z nejbližšího okolí
- rozezná jednoduché pokyny, reaguje na ně (posad'te se, postavte se, ...) **PT1/2.3**
- užívá přiměřenou slovní zásobu

Učivo:

- audioorální kurz
- nejbližší rodina, zvířata, barvy, čísla 1 – 10, školní potřeby, místnosti v bytě, jídlo, hračky, části těla
- slovesa být, mít (vlastnit), moci, mít rád v souvislosti se jmény a v konkrétní vazbě
- manipulace s obrázky, předměty
- hry, hříčky, říkadla a písničky
- oslovení, pozdrav, představování, poděkování
- jednoduché pokyny – posad'te se, postavte se, ...
- propojení s matematikou, geometrickými tvary
- propojení s přírodovědným učivem: les, dřevo, výrobky

2. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby **PT1/1.1**
- rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje **PT1/1.2**
- pojmenuje předměty v okolí **PT1/1.2**
- užívá přiměřenou slovní zásobu v okruzích konverzace: rodina, rozdělení práce a činností v rodině a doma, ekologie, péče o zdraví **PT1/1.1**

Učivo:

„Audioorální kurz“

- oslovení, pozdrav, představování, poděkování, souhlas a nesouhlas
- rozšiřování slovní zásoby – věci kolem nás, lidé a zvířata
- říkanky, básničky a písničky
- fráze používané ve třídě (classroom language)
- slovesa být, mít (vlastnit), moci, mít rád v otázce a záporu
- významová slovesa běžných činností
- předložky: na, v, pod, vedle

3. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- zvládá základní konverzaci – představení, informace o sobě, škole, rodině, zájmech
- správně používá přítomný čas průběhový a prostý
- je schopen odvodit téma krátké a pomalé konverzace, i když nerozumí všem vysloveným slovům
- dokáže přečíst foneticky správně slova a jednoduché věty i v rámci ucelenějších krátkých příběhů
- umí číst, psát a vyslovovat slovíčka k daným tématům
- používá abecední slovník učebnice s limitovaným počtem slov
- se orientuje v jednoduše navržených plánech města, popíše místa a obchody v daném městě a dokáže podle jednoduchého vytyčení trasy udat směr, popřípadě dle daných instrukcí „dojít do cíle“
- zdramatizuje krátké dialogy
- aktivně používá jazyk při komunikaci ve třídě
- dokáže nabídnout jídlo, pití nebo hračku
- dokáže se zeptat, co má někdo rád

Učivo:

- vybrané říkanky a písničky
- rozhovory na daná témata
- místa a obchody ve městě, udání směru
- slovní zásoba: barvy, čísla, škola, hračky, nábytek, rodina, jídlo, město, zvířata, oblečení sport, příroda

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže použít sloveso CAN, HAVE ve všech osobách
- hovoří o vlastnictví svém i dalších osob pomocí znalosti přivlastňovacích zájmen
- popíše osoby, rodinné příslušníky s pomocí sloves BÝT („to be“) a MÍT („to have got“),
- vyjádří schopnosti pomocí modálního slovesa MOCI („can“)
- si rozšíří možnosti komunikovat o vlastnictví použitím přivlastňovacího pádu
- zvládne využít přítomný čas průběhový, oznamovací větu a otázku
- dokáže udat směr
- čte foneticky správně krátké věty a umí je přepsat
- zdravá výživa, recyklace, rodokmeny, dopravní výchova

Učivo:

- sloveso „to be“ ve všech osobách, zápor, otázka – prohloubení učiva
- sloveso „to have (got)“ ve všech osobách, zápor, otázka – prohloubení učiva
- sloveso „can“, zápor, otázka – prohloubení učiva
- přivlastňovací zájmena
- přivlastňovací pád („'s“)

- udání směru
- přítomný čas prostý – oznamovací věta, 3. osoba, otázka, záporný tvar
- přítomný čas průběhový – oznamovací věta, otázka, záporný tvar
- abeceda
- počet předmětů + otázka kolik
- tázací zájmena
- nabídka - would

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- je seznámen se způsobem oslavy Halloweenu a svátku Sv.Valentýna v anglicky mluvících zemích, s odlišnostmi při oslavě Vánoc a Velikonoc v ČR a ve Velké Británii **PT3/1,2**
- dokáže udat hlavní město Velké Británie a ukázat ho na mapě **PT3/1**
- umí popřát k narozeninám, k Vánocům, k Velikonocům **PT3/1**
- zazpívá různé písničky, koledy, umí vybrané říkanky, básničky

Učivo:

- svátky slavené v anglicky mluvících zemích (Halloween, Vánoce, Velikonoce, Sv. Valentýn)
- písničky, říkanky a koledy spojené s oslavou některých svátků
- Londýn (seznámení s hlavním městem Velké Británie)

4.ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- plynule přečte jednoduchý text odpovídající jeho schopnostem
- dokáže porovnat předměty a činnosti
- vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci vedoucí ke správné odpovědi na danou otázku
- dokáže logicky uspořádat do správného pořadí přeházené odstavce nebo věty jednoduchého textu
- rozumí krátkým rozhovorům vedeným na jemu známá témata
- domluví se s rodilým mluvčím, rozumí jeho pokynům a vyjádří své názory
- popíše jednoduchými větami své každodenní činnosti a rozvrh hodin v jednotlivých dnech týdne, v případě potřeby použije příslovce vyjadřující opakovanost děje
- sestaví i rozvitější oznamovací věty, krátká souvětí nebo otázky se správným slovosledem
- dokáže odpovědět na otázku o jeho oblíbeném, či neoblíbeném jídle a zároveň vytvořit podobný dotaz
- zvládne si jednoduchým způsobem koupit základní potraviny v obchodě
- pohovoří o počasí, nemocech, městě
- popíše rodinu jako celek i jednotlivé členy rodiny

Učivo:

- denní program s použitím příslovcí vyjadřujících opakovanost děje

- zdroje energie
- první pomoc
- ochrana přírody
- popis počasí

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže použít frázi: I like ..... Ing
- dokáže použít minulé tvary sloves BÝT a MÍT
- dokáže použít 2. stupeň přídavných jmen
- rozezná, kdy použít přítomný čas prostý a kdy průběhový
- dokáže hovořit o počasí
- dokáže používat slovesa muset, nemuset, nesmět, moci
- dokáže vyprávět o nemocech a zraněních
- dokáže používat příslovce a předložky

Učivo:

- I like ....ing x I want to do – srovnání –ing formy a infinitivu
- stupňování přídavných jmen
- předložky místa: in, on, under, between, behind, in front of, next to
- a packet of, a glass of,...“)
- číslovky 1-100
- minulé čas slovesa BÝT
- přítomný čas průběhový, přítomný čas prostý – otázka, zápor, použití, srovnání využití
- příslovce četnosti
- příslovce popisující počasí
- infinitive of purpose (účel)
- moci, muset, nesmět
- nabídka – shall
- zvířata, pěstování zeleniny, zdravotní péče
- rodokmeny, výtvarné umění, grafy, matematika, peníze

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže pohovořit o některých anglicky mluvících zemích **PT3/1**
- popíše základní odlišnosti v oslavě společných svátků slavených v ČR a anglicky mluvících zemích **PT3/1,2**
- dokáže vyprávět pověsti z různých částí světa **PT3/2**
- dokáže popsat rozdíl mezi školou v ČR a ve Velké Británii

Učivo:

- svátky v anglicky mluvících zemích (rozšíření informací)
- ekologická výchova
- den ve škole

- jídlo
- peníze a nakupování
- počasí
- zvířata, pěstování zeleniny, zdravotní péče
- rodokmeny, výtvarné umění, grafy, matematika, peníze

5. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

Žák

- dokáže o všech probíraných tématech pohovořit s rodilým mluvčím
- dokáže pozdravit (kamaráda, společensky výše postavenou osobu), představit se
- umí počítat, zvládne anglicky početní příklady (sčítání a odčítání), sdělit telefonní číslo nebo se na ně zeptat, obdobně sdělovat a ptát se na jiné číselné údaje z každodenního života (např. v adrese, údaje o věku, datu apod.)
- pojmenuje jednotlivé části lidského těla
- dokáže pohovořit o sobě, své rodině, svých zájmech
- napíše pohled a stručný dopis kamarádovi
- zeptá se na různé osobní údaje (např. na věk, rodinu, odkud kdo je apod.)
- vyjádří vlastnictví
- dokáže si nakoupit v obchodě (zejm. v obchodě s oblečením, potravinami, umí se zeptat na cenu)
- rozvíjí popis zvířat na rozšiřující slovní zásobě
- popíše svůj rozvrh hodin ve škole na každý den v týdnu, stejně tak umí pohovořit o svých aktivitách ve volném čase
- umí se zeptat a sdělit, kolik je hodin
- dokáže pohovořit o tom, co on a jiní lidé umí
- zdokonalí popis domu, bytu, svého pokoje, ve kterém bydlí
- umí popsat mapu a orientovat se v ní, dokáže udat směr za použití vhodných frází a předložek, pojmenuje budovy a úřady ve městě
- dokáže si objednat něco k pití a k jídlu v restauraci
- umí popsat vzhled osoby (co má na sobě, jak vypadá)
- dokáže vyjmenovat názvy vybraných sportů a stručně o nich pohovořit
- dokáže přečíst krátký příběh a převyprávět ho

Učivo:

- pocity
- vyprávění o jednotlivých dnech v týdnu
- popis místností
- popis lidí
- vyjadřování nabídek a žádostí
- určování času – hodiny
- nakupování
- popis schopností
- žádost o povolení
- telefonování, rozhovor

- narozeniny
- čtení a vyprávění příběhů
- popis zážitků

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- rozšíří si slovní zásobu přídavných jmen (umí k nim vytvářet i protiklady), které potom využije při popisu věcí, osob, událostí, umí stupňovat přídavná jména
- upevní si svou znalost anglické abecedy, umí vyhláskovat jednotlivá anglická slova, dokáže zapsat slovo v jeho písemné formě na základě hláskové podoby slova (např. [si:] [ei] [ti:] - *cat*)
- zná různé předložky, kterými je schopen popsat obrázek, předložky umí vhodně použít ve větě
- umí používat a stupňovat příslovce
- zopakuje si a rozvíjí svou znalost a použití sloves *to be*, *to have (got)* (zejména jakým způsobem používat krátké a dlouhé tvary těchto sloves), rozliší mezi slovesem *to have (got)* (ve významu vlastnictví) a *to have* (ve vazbách typu *to have breakfast*, *to have a shower*) – odlišná tvorba záporu a otázky
- rozlišuje dobře mezi osobními a přivlastňovacími zájmeny, osobními zájmeny v předmětném pádě, dokáže je vhodným způsobem použít ve větách
- je schopen vymyslet a reprodukovat krátký rozhovor na dané téma
- rozliší mezi ukazovacími zájmeny *this/these*, *that/those*
- umí rozlišit jednotné a množné číslo podstatných jmen, nalézt příklady ve větách, rozpoznává tvoření pravidelné i nepravidelné, používá správně členy *a*, *the*
- používá rozdíl mezi počítatelnými a nepočítatelnými podstatnými jmény
- umí se správně zeptat. *How much?* / *How many?*
- shrne a rozšíří svou znalost a používání přítomného času prostého, pomocí tohoto času zvládne vyprávět o svých aktivitách ve volném čase, sestavit svůj denní program
- zvládne utvořit časový údaj (celé hodiny, půl, čtvrt), umí položit otázku, aby zjistil časový údaj a na takovou otázku umí i odpovědět
- dokáže se zeptat i odpovědět na „schopnost“ pomocí *can*
- vyjádří potřeby pomocí *must*
- vytvoří návrh pomocí vazby *let's*
- používá aktivně vazby *there is/there are* k popisu domu, svého pokoje – pomocí této vazby a již osvojených předložek umí popsat plán a orientovat se v něm, dokáže udat směr podle plánu
- zopakuje a zdokonalí si svou znalost přítomného času průběhového, následně je schopen uvést rozdíly v použití přítomného času průběhového a prostého
- dokáže vyjádřit minulost (pomocí *was/were*, *-d*, *-ed* a některých nepravidelných sloves), vyjádří v minulosti otázku, zápor, oznamovací větu, krátkou odpověď
- dokáže použít vazbu *like doing*
- vytvoří různé typy souvětí s různými spojkami

Učivo:

- upevňování a strukturování gramatiky
- přítomný čas prostý – otázky, zápor
- přítomný čas průběhový

- srovnání stavby a používání přítomných časů
- rozkazovací způsob
- předložky
- stupňování přídavných jmen
- stupňování příslovcí
- souvětí – because, so, who, where, to
- přivlastňování
- příslovce četnosti, způsobu
- zájmena
- podstatná jména – množné číslo, počitatelné a nepočitatelné členy
- vyjádření množství
- minulý čas – slovesa být, pravidelná a nepravidelná slovesa, otázka, zápor.
Oznamovací věta
- vazba *like doing*
- vazba *there is, there are*
- krátká odpověď
- pravopis

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- popíše základní rozdíly v životě mezi ČR a VB (rozdíly v pozdravech, v životě školních dětí na školách, pracovní době pracujících, otevírací doby v obchodech, zvyklosti v bydlení v Anglii a u nás, národnostní menšiny a cizinci žijící ve VB a u nás) **PT3/1,2,3**
- ví, ve kterých zemích na světě se hovoří anglicky jako mateřským jazykem
- použije anglický jazyk pro získávání vědomostí z jiných oborů

Učivo:

- Velká Británie (komunikativní situace při představování, ukázky anglického rukopisu, vzdělávací systém, otevírací hodiny obchodů, typické formy bydlení ve Velké Británii) **PT3/1**
- Česká republika (základní informace ve srovnání s britskou realitou na základě osobních zkušeností)
- názvy zemí světa (mapa světa) **PT3/2**
- vybrané písničky
- svátky v anglicky mluvících zemích
- zvyky v anglických rodinách
- čtení a vyprávění příběhů
- používání webových stránek k získávání informací
- matematika v praxi, peníze, míry
- věda a technologie

6. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- plynule přečte přiměřeně dlouhý a odpovídající text se správnou výslovností a intonací
- při čtení textu se snaží odvodit z kontextu pravděpodobný význam jemu neznámých slov **PT1/1.1**
- v jednoduchém textu vyhledá odpovědi na otázky, popřípadě informace potřebné ke splnění úkolu **PT1/1.1**
- je schopen získat z různých zdrojů odpověď na jednoduchou otázku, i když ne zcela rozumí všem ostatním informacím, které zdroj poskytuje a ze kterého odpověď pochází, vyhledá bez problémů i náročnější slova v dvojazyčném slovníku **PT1/1.1**
- odpoví na jednoduché otázky nebo doplní chybějící slova do textu po přehrané audionahrávce, po shlédnutí krátké videonahrávky vybere z nabídky odpověď na danou otázku
- v hodinách konverzace rozumí instrukcím, pokynům, sdělením rodilého mluvčího
- rozumí pomalu vedeným rozhovorům, sdělením nebo vypravovaným příběhům, pokud je předem upozorněn na jejich hlavní téma (myšlenku)
- přečte nenáročná slova přepsaná pomocí fonetických symbolů
- bez problémů nejen sdělí základní osobní údaje, ale doplní je i do jednoduchých formulářů, dotazníků, členských karet **PT1/1.2**
- získá potřebné informace pomocí jednoduchých dotazů
- zvládne jednoduchý popis práce
- krátce reprodukuje příběh nebo konverzaci
- dokáže vést kratší, ne příliš podrobný rozhovor na dané téma **PT1/2.3**
- zvládne odpovídat rodilému mluvčímu na otázky a vést s ním krátký rozhovor na jednoduché téma **PT1/2.3**
- vyjádří své plány do budoucna

Učivo:

- návštěva lékaře (nemoci, zdravotní problémy)
- nejznámější sporty a sportovní aktivity jako pravidelný koníček
- zájmové kluby a skupiny
- práce v domácnosti
- školní předměty
- doprava
- nálady a pocity
- popis cesty
- televizní program
- vzhled
- zaměstnání

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- popíše pravidelně se opakující akce, oslavy, cesty, program atd. v průběhu „jeho“ dne nebo roku a zároveň dokáže získat podobné informace od druhých
- ústně i písemně rozliší popis právě probíhajících akcí od těch stálých, pravidelně se opakujících
- vyjádří ústně i písemně pořadí
- je seznámen s odlišným významem záporných tvarů sloves „must“ a „have to“
- při popisu člověka nebo zvířete nahradí podstatná jména správnými tvary zájmen

- dokáže pohovořit o akci, která se odehrála v uplynulém období
- rozliší použití minulých časů
- umí vyprávět příběh odehrávající se v minulém období
- pohovoří o plánech do budoucna
- umí popsat školní předměty a pravidla ve škole
- dokáže požádat o půjčení, dát návrh, poradit
- zvládne napsat příběh na základě vlastních zážitků

Učivo:

- minulý čas – sloveso být, pravidelná a nepravidelná slovesa, otázka, zápor
- tázací zájmena
- stupňování přídavných jmen ve 2. a 3. Stupni
- vyjádření budoucnosti – vazba *going to*
- přítomný čas průběhový pro vyjádření budoucnosti
- slovesa muset, nemuset, nesmět, smět, měl by, mohl by
- příslovce způsobu
- předložky časové
- kvantifikátory
- minulý čas průběhový
- srovnání a využití minulých časů

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- popíše ústně i písemně základní rozdíly mezi ČR a Velkou Británií, jako důkaz použije u některých geografických rozdílů mapy obou zemí **PT3/1**
- sdělí základní informace o USA a státech jižní Ameriky a zároveň nejvýznamnější státy a největší města vyhledá na mapě **PT3/1**
- jednoduchými větami popíše způsob oslav svátků slavených v anglo-amerických zemích **PT3/1**

Učivo:

- svátky anglo-amerických zemí (vyjádření způsobu oslav, písničky např. Auld Lang Syne) **PT3/1**
- Velká Británie (geografické rozdělení Spojeného království, populace, hlavní města, nejvyšší hora, řeky Temže a Severn) **PT3/1**
- USA (populace, počet států, hlavní město, vlajka, největší města) **PT3/1**
- storytelling – vyprávění příběhů
- sport

7. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- čte stále plynuleji foneticky správně
- bez problémů vyhledá slova v dvojazyčném slovníku, orientuje se i v případné nabídce více významů daného slova **PT1/1.1**

- odhadne význam vyhledaného slova ve vybraném výkladovém slovníku, popřípadě má k dispozici jednodušší verzi popisu daného slova a tu využije k pochopení složitějšího výkladu, který slovník nabízí **PT1/1.1**
- v textu najde potřebné informace a využije je ke splnění dalšího úkolu **PT1/1.1**
- je schopen získat informaci z různých zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet, časopisy) **PT1/1.1**
- po shlédnutí videonahrávky odpoví na jednoduché otázky, doplní chybějící informace do jednoduchých vět, stručně sdělí obsah audionahrávky
- vyjádří svůj názor na daný prožitek **PT1/1.2**
- jednoduše popíše školu a základní pravidla školního řádu **PT2/1**
- zvládne udat směr a orientovat se v mapě při jemu popisovaném udávání směru
- vyjmenuje známé volnočasové aktivity a i jeho názor na ně, odliší druhy filmů a TV programů a jednoduše je ohodnotí
- rozumí pokynům a sdělením rodilého mluvčího používaným v hodinách konverzace, s rodilým mluvčím dokáže vést stále delší konverzaci na známé téma a vhodně odpovědět na otázky **PT1/2.3**
- dokáže dát radu či nabídnout pomoc **PT1/1.1**
- vyjádří své názory, plány a ambice
- umí dát události do souvislostí

Učivo:

- volnočasové aktivity, druhy filmů a TV programů
- popis cesty
- vysvětlení souvislostí
- místa ve městě
- obchody
- počasí
- zeměpisné pojmy
- horoskopy
- hudba

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- se při popisu přítomnosti snaží odstranit opakující se chyby při rozlišování právě probíhajících, či opakujících se dějů
- je seznámen se způsobem vyjádření již naplánovaných akcí pomocí přítomného času průběhového
- umí zdůvodnit použití dvou způsobů vyjadřujících budoucnost a použít je v praxi
- jednoduše popíše událost, která se stala v minulosti a je schopen se na ni zeptat
- rozezná situace, ve kterých je potřeba použít minulý čas průběhový
- dokáže pojít ustálené vazby časových výrazů s danými předložkami
- jednoduše popíše body školního řádu pomocí modálních sloves (povinnosti, možnosti, doporučení) **PT2/1**
- je seznámen se způsobem vyjádření v minulosti započatých dějů přetrvávajících do přítomnosti
- zvládne vyjádřit životní zkušenosti
- dokáže vyjádřit podmínku a trpný rod

Učivo:

- rozlišení přítomných časů – opakování a upevňování
- procvičování rozlišení použití jednotlivých budoucích časů going to, will
- minulý čas prostý – opakování a upevňování
- vazby s časovými předložkami (in, on, at)
- předpřítomný čas pro popis dějů přetrvávajících do přítomnosti, pro vyjádření životních zkušeností
- podmínkové věty – 1. podmínka
- tázací věty
- tázací dovětky
- trpný rod
- spojky
- přivlastňovací zájmena
- předložky, běžná slovesa s předložkami
- vztažná zájmena

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- sdělí základní informace o Velké Británii, stručně popíše Londýn, rozpozná základní historické památky a vyhledá je na mapě města **PT3/2**
- je seznámen s vybranými osobnostmi Velké Británie **PT3/1**
- dokáže jednoduše popsat tradice spojené s oslavou anglo-amerických svátků, popíše rozdíly mezi oslavami Vánoc v ČR a v anglicky mluvících zemích **PT3/1**
- je seznámen s rodinným životem ve Velké Británii **PT3/1**
- porozumí a dokáže reprodukovat jednoduchý odborný text (biologie, zeměpis .....)

Učivo:

- Velká Británie (nejvýznamnější památky, kulturní tradice, rodinný život, slavné osobnosti – Elizabeth II. a členové královské rodiny, W. Shakespeare) **PT3/2**
- Londýn (historie – velký požár Londýna v r.1666, slavné budovy a osobnosti) **PT3/2**
- svátky slavené v anglo-amerických zemích **PT3/1**
- zákazy, příkazy ve veřejných budovách a na ulici
- Antarktida
- Evropská unie
- imigranti v USA
- jednoduchá témata z oborů biologie, geografie, ekologie a historie

8. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- se umí představit a hovořit o sobě, ovládá všechny pozdravy a odpovědi na ně **PT1/1,1**
- orientuje se v inzerátech týkajících se zaměstnání **PT6/2, 3**
- zvládne pohovor týkající se zaměstnání či brigády
- umí se orientovat v časopise a vybere vhodné odpovědi na zadané otázky **PT6/2, 3**

- je schopen popsat části oblečení, koupit a vybrat si ho v obchodě
- umí srovnat život v současnosti a minulosti
- umí poradit ostatním pomocí - měl bys, neměl bys
- správně nazve jednotlivé pokrmy, umí poradit při vaření
- povypráví o nutnosti zdravé výživy
- popíše lidské tělo a zvládne pohovor u lékaře **PT1/1, 2**
- umí poradit, jaké léky by doporučil ostatním na konkrétní nemoc
- je schopen vyjádřit lítost, přání, gratulaci, obavy, zkušenosti, souhlas, možnost
- umí popsat rozličné životní styly
- pohovoří o televizních programech a o filmech
- popíše části auta
- předpovídá počasí a imituje moderátora
- popíše vybraná zvířata, vyjádří svůj vztah k životnímu prostředí **PT5/4**
- umí roztrždit a vybrat podstatná fakta v zadaném textu a seznámit s nimi ostatní

Učivo:

- pozdravy, představení se **PT1/1.1**
- práce s časopisem **PT6/2,3**
- v obchodě
- recepty, jídlo zdravá výživa
- materiály
- přírodní katastrofy
- počítače a technika
- životní prostředí
- vzhled
- sporty a sportovní vybavení
- cestování
- peníze

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- umí správně použít přítomný čas prostý a přítomný čas průběhový
- orientuje se ve stavových slovesech
- rozezná čas předpřítomný a minulý a umí tyto časy používat ve větách
- umí srovnat čas minulý prostý a minulý průběhový
- používá modální slovesa musel a mohl, měl bys, neměl bys a začíná je používat i v čase budoucím
- utvoří gerundium a ví, jak se používá po určitých slovesech, či slovesných tvarech
- rozšíří si zásobu přídavných jmen a vhodně je dokáže kombinovat s podstatnými jmény
- umí vyjádřit protiklady přídavných jmen
- umí vyjádřit zkušenost
- seznámí se s podmínkovými větami prvního a druhého typu
- orientuje se v základních frázových slovesech
- popíše události v trpném rodě v čase přítomném, minulém, budoucím a předpřítomném
- umí vyjádřit možnost

- umí používat nepřímou řeč
- zvládne vyjádřit časové posuny mezi přímou a nepřímou řečí

Učivo:

- přítomný čas prostý a přítomný čas průběhový (present simple and continuous)
- předpřítomný čas a čas minulý (present perfect and past simple)
- předminulý čas (past perfect)
- modální slovesa (modal verbs)
- gerundium a jeho použití po slovesech (gerund)
- přídavná jména a jejich protiklady (adjectives and opposites)
- podmínkové věty prvního a druhého typu (if clauses 1,2)
- frázová slovesa (phrasal verbs)
- trpný rod přítomný a minulý (passive voice)
- vyjádření možnosti (expressing possibility), vyjádření zkušenosti (expressing experience) a dedukce
- celkové srovnání přítomných, minulých a budoucích časů
- vazba „used to“ – bylo zvykem, ale už není
- nepřímá řeč
- too/not enough
- neurčitá zájmena
- infinitivy – účel
- zvratná zájmena
- vazba *have something done*

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- povyprávět o slavení svátků v anglicky mluvících zemích
- je schopen umí srovnat způsoby slavení Vánoc a Velikonoc v anglicky mluvících zemích a u nás
- ví, jaké byly nejdůležitější objevy a vynálezy v Anglii
- orientuje se v základních reáliích Austrálie (obyvatelé, podnebí, flora a fauna, nejdůležitější města)
- umí vyprávět o historii Velké Británie a kulturních odlišnostech jednotlivých zemí, ovládá základní geografii
- umí srovnat život teenagera ve VB a u nás **PT3/1, 2, 3**

Učivo:

- svátky v anglicky mluvících zemích (Christmas, Easter, Thanksgiving Day, Halloween, St. Valentine's Day,...)
- objevy a vynálezy ve VB (telefon, auta, filmy, kuličkové pero, džíny,...)
- Austrálie
- Velká Británie **PT3/1, 2, 3**

9. ročník

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- používá s jistotou slovesa a slovesné vazby
- vyjadřuje a porovnává vlastnosti pomocí přídavných jmen
- se orientuje v používání určitých a neurčitých členů
- vyjádří množství
- používá modální slovesa ve všech časech
- zná trpný rod v přítomnosti, minulosti a budoucnosti
- dokáže vyjádřit pravděpodobnost, reálnost a nereálnost děje v přítomnosti a minulosti
- se orientuje v používání předložek, číslovek, podstatných jmen
- používá přímou a nepřímou řeč
- zvládne používání vazeb gerundia a infinitivu
- umí vyjádřit minulé a předminulé děje
- dokáže zformulovat potřebu nechat si udělat práci nebo službu
- je schopen napsat dopis, příběh, e-mail, krátké sdělení na dané téma

Učivo:

- slovesné časy: přítomný prostý a průběhový, předpřítomný, předminulý, minulý prostý a průběhový, budoucí „will“, budoucí „going to“
- modální slovesa „can, must, have to, be able to, manage to, needn't, mustn't, should“
- trpný rod v přítomnosti, minulosti
- podmínkové věty (reálné, nereálné)
- přímá a nepřímá řeč, nepřímá otázka, časová souslednost
- vazba sloves + „-ing“ nebo „to“
- slovosled
- frázová slovesa
- přídavná jména *-ing/-ed*
- členy

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- vyjádří formální a neformální žádost, svolení, závazná pravidla, zákazy
- plynule hovoří na dané téma, zúčastní se diskuse, argumentuje
- dokáže formulovat myšlenky v dané situaci ústně i písemně **PT1/7**
- popíše obrázky a fotografie nejen popisně, ale i vyjádřením dějových souvislostí
- zvládne konverzaci o nakupování, pobytu v restauraci, cestování, trávení volného času, literárních žánrech, filmu, orientaci ve městě, profesích, předpovědi počasí, škole, přírodě a venkovu, sportovních aktivitách
- zvládne komunikativní základy jazyka (formou písemnou, ústní, poslechem a čtením)
- dokáže anglicky komunikovat v běžných životních situacích

Učivo:

- rodina, rodinné vztahy
- popis bydlení, domu, bytu, zařízení domácnosti

- sportovní a volnočasové aktivity
- jídlo, potraviny, restaurace, rodinné oslavy
- prázdniny a dovolené, cestování
- nakupování (suvenýry, potraviny, vybavení domácnosti atd.)
- škola, studium, studentský život
- venkov, příroda, počasí
- zaměstnání
- město, orientace ve městě
- literatura, film
- charakterové vlastnosti
- kulturní událost
- schopnosti lidského těla

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- prostřednictvím úryvků z novinových článků, reklamních letáků, fotografií v učebnici a poslechových situací se seznámí se životem v Británii v oblasti vzdělávání, kultury, sportu, bydlení, života ve městě a na venkově, trávení volného času, nákupů, studia, profesí

Učivo:

- informace o Británii a dalších anglicky mluvících zemích z učebních textů, testů a poslechových materiálů
- věda a technologie
- přírodní svět
- zábavní průmysl

5.1.3 DRUHÝ CIZÍ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Druhý cizí jazyk je dalším nabídkou výuky cizích jazyků. Hlavním cílem je naučit žáky 2. cizí jazyk na úrovni A2 Společného evropského referenčního rámce, tj. žák rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho bezprostředně týkají (například základní informace o něm a jeho rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Umí jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho nejnaléhavějších potřeb.

Výuka probíhá od 5. do 9. ročníku. Žáci mají v 5. ročníku týdně dvě hodiny jazyka, z toho jednu hodinu konverzace v daném jazyce, takže žáci mají možnost upevnit si své komunikační schopnosti a dovednosti. V 6. až 9. ročníku mají pak 4 hodiny, v 6. ročníku opět jednu hodinu konverzace. V samotném úvodu 5. ročníku je zařazen fonetický kurz. Nedílnou součástí celého vzdělávacího procesu je seznámit žáky s životem, kulturou a tradicemi v německy mluvících zemích, případně s odlišnostmi od života v České republice.

Důraz je též kladen na poznávání realit, možnosti zúčastnit se kontaktů s partnerskými školami a jazykových poznávacích zájezdů do Německa, Francie a Španělska, popřípadě jiných zemí s používaným daným živým jazykem.

Výchovné a vzdělávací strategie:

kompetence k učení

- motivovat žáky k osvojení základů druhého cizího jazyka s cílem využití získaných znalostí v praxi (výměnné pobyty, tematické zájezdy)
- nabízet žákům různé formy práce, které vedou k upevnění jazykových znalostí.
- umožňovat žákům v dramatických výstupech simulaci běžných životních situací.
- dávat prostor pro samostatnou prezentaci projektu, scénky, dialogu...
- nabízet možnosti práce s internetem, médií, tiskem, slovníky a literaturou
- vytvářet vhodné prostředí pro skupinovou práci v různých činnostech, např. práce s textem, vytváření projektů, dramatizace
- podporovat žáky ve vzájemném hodnocení, kontrole a sebehodnocení zadané práce

kompetence k řešení problémů

- vytvářet modelové situace a podporovat jejich skupinové řešení s následným porovnáním
- používat materiály k získání informací o životě v dané zemi (práce s mapou, realie)

kompetence komunikativní

- dávat prostor pro samostatnou prezentaci připravené práce – vyprávění o vlastních zážitcích, zkušenostech, obhajoba vlastních názorů
- umožňovat žákům vytvářet modelové situace s danou tematikou
- zadávat úkoly při kterých žáci vyhledávají informace z různých zdrojů (internet, slovníky, video, odborná literatura, tisk, časopisy a výukové programy)
- využívat metodu komentovaného čtení (dát prostor k vyjádření hlavních myšlenek, reprodukci, dokončení textu)

kompetence sociální a personální

- umožňovat žákům práci ve skupinách či dvojicích včetně soutěží, dbát na podporu jedince skupinou
- vytvářet prostor pro vzájemné hodnocení a kontrolu činnosti žáků (prezentace a hodnocení projektů, soutěží...)
- vytvářet prostor pro diskusi na aktuální téma

kompetence občanské

- podporovat vztah k historii a tradicím formou porovnání s ostatními zeměmi (Francie, Německo, Španělsko); video, četba, dopisování, výměnné pobyty a tematické zájezdy
- navozovat s žáky diskusi o jejich vztahu k životnímu prostředí a umožnit jim samostatný projev na toto téma

kompetence pracovní

- podporovat žáky ve využívání informací z různých zdrojů (výukové programy, internet, slovníky, tisk, encyklopedie, video)

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy

žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

MLUVENÍ

Očekávané výstupy

žák

- se zapojí do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy

žák

- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

PSANÍ

Očekávané výstupy

žák

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Učivo

- zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem
- tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, realie zemí příslušných jazykových oblastí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

5.1.3.1 FRANCOUZSKÝ JAZYK

5. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- stručně představí sebe i jednotlivé členy rodiny
- osvojí si užití běžných pozdravů a zdvořilostních vazeb
- stručně popíše svůj režim dne a řekne, jak tráví volný čas **PT1/3**
- popíše vybavení třídy, rozvrh hodin
- krátce pohovoří o oslavách Vánoc u nás a ve Francii - porovná zvyky, tradice.
- osvojí si pravidla francouzské výslovnosti, zazpívá písničku

Učivo:

- rodina
- pozdravy, představování
- režim dne **PT1/3**
- zvířata
- orientace v prostoru
- škola
- svátky - Vánoce, Velikonoce..., rodinné oslavy **PT3/1**
- pravidla výslovnosti, píseň

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- zná francouzskou abecedu
- zvládá pravidla pořádku slov ve francouzské větě, nutnost vyjádření podmětu...,
- přízvuk, vázání, členění věty, intonace vět, člen podstatných jmen...
- zapamatuje si, že každé podstatné jméno je určitého rodu (ve Fj není střední rod), vždy
- má vyjádřený člen - určitý či neurčitý!
- je schopen užívat základních číslovek 1 - 1000 000
- seznámí se s časováním pravidelných sloves 1. slovesné třídy - vzor PARLER, ví, že
- francouzština má 3 slovesné třídy u časování pravidelných sloves

- naučí se i časování některých nepravidelných sloves – např. AVOIR, ETRE (pomocná slovesa), ALLER
- tvoří přídavná jména – tvoří krátké dialogy – popis kamaráda, nezapomíná na shodu
- přídavného jména se jménem podstatným
- osvojí si užívání data a času

Učivo:

- stavba věty ve Fj
- slovní druhy – podstatná jména
- číslovky
- slovesa – pomocná, nepravidelná, 1.slovesná třída - vzor PARLER
- přídavná jména
- datum, hodiny

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- je schopen vyjmenovat a ukázat na mapě francouzsky hovořící země
- popíše podle mapy povrch Francie

Učivo:

- je schopen vyjmenovat sousedící státy
- Francie a frankofonní země
- Francie – hlavní město
- oslavy Vánoc ve Francii a v ČR

6. ročník

ZAČÁTEČNÍCI – výuka jazyka prvním rokem

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- stručně představí sebe i jednotlivé členy rodiny
- upevní si užití běžných pozdravů a zdvořilostních vazeb
- orientuje se v abecedě, umí s ní pracovat a pracuje se slovníkem, dokáže hláskovat
- je schopen užívat základních číslovek 1 – 1 000 000
- zná barvy
- umí vyjádřit věk
- vyjádří záporné stanovisko
- orientuje se v čase, zná datum, dny v týdnu, měsíce
- stručně popíše svůj režim dne a řekne, jak tráví volný čas **PT1/3**
- popíše vybavení třídy, rozvrh hodin...
- vypráví o tom, jak slaví narozeniny
- zvládne popsat osobu na obrázku
- osvojí si pravidla francouzské výslovnosti, zazpívá písničku

Učivo:

- rodina
- pozdravy, představování

- škola
- profese
- čísla
- barvy
- zvířata
- povolání
- názvy cizích zemí, národnosti
- hodiny
- počasí
- roční období

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- zvládá pravidla pořádku slov ve francouzské větě, nutnost vyjádření podmětu..., přízvuk, vázání, členění věty, intonace vět, člen podstatných jmen...
- zapamatuje si, že každé podstatné jméno je určitého rodu (ve Fj není střední rod), vždy má vyjádřený člen - určitý či neurčitý!
- seznámí se s časováním pravidelných sloves 1. slovesné třídy - vzor PARLER, ví, že francouzština má 3 slovesné třídy u časování pravidelných sloves
- naučí se i časování některých nepravidelných sloves – např. AVOIR, ETRE (pomocná slovesa), ALLER, FAIRE,...
- používá vazbu „Il y a“
- zvládá základní pravidla užití stahování členu určitého s předložkami de, à – je schopen vše uplatnit ve větách
- umí tvořit blízkou budoucnost – futur proche, aller+ infinitiv
- zná použití ukazovacích zájmen – ce, cet, cette, ces

Učivo:

- stavba věty ve Fj
- věta oznamovací, tázací
- zápor
- slovesa – avoir, etre
- 1. slovesná třída – PARLER, nepravidelná slovesa, zvrtná slovesa
- stahování členu určitého s předložkou
- přivlastňovací zájmena
- ukazovací zájmena
- budoucí čas

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- je schopen vyjmenovat a ukázat na mapě francouzsky hovořící země
- seznámí se s nejdůležitějšími památkami Paříže
- popíše podle mapy povrch Francie, je schopen vyjmenovat sousedící státy
- napíše krátký dopis francouzskému kamarádovi na téma – rodina, volný čas, škola
- krátce pohovoří o oslavách Vánoc v ČR a ve Francii – porovná zvyky a tradice

Učivo:

- Francie a frankofonní země

- Francie – hlavní město, rozloha...
- oslavy Vánoc ve Francii a v ČR
- dopisování

POKROČILÍ – výuka jazyka druhým rokem v návaznosti na 5. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- stručně popíše svůj režim dne a řekne, jak tráví volný čas **PT1/3**
- popíše vybavení třídy, rozvrh hodin...
- vypráví o tom, jak slaví narozeniny
- zvládne popsat osobu na obrázku
- osvojí si pravidla francouzské výslovnosti, zazpívá písničku
- krátce pohovoří o oslavách Vánoc u nás a ve Francii – porovná zvyky, tradice

Učivo:

- škola
- režim dne **PT1/3**
- svátky – Vánoce, Velikonoce, rodinné oslavy **PT3/1**
- pravidla výslovnosti
- píseň

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- ovládá pravidla pořádku slov ve francouzské větě, nutnost vyjádření podmětu..., přízvuk, vázání, členění věty, intonace vět, člen podstatných jmen...
- seznámí se s časováním pravidelných sloves 1. slovesné třídy - vzor PARLER, ví, že francouzština má 3 slovesné třídy u časování pravidelných sloves
- naučí se časování některých nepravidelných sloves – např. ALLER, FAIRE, PRENDRE, LIRE, ÉCRIRE ....
- tvoří přídavná jména
- tvoří dialogy – popis kamaráda
- umí používat shodu přídavného jména se jménem podstatným
- používá vazbu „Il y a“
- zvládá základní pravidla užití stahování členu určitého s předložkami de, à – je schopen vše uplatnit ve větách
- osvojí si užívání data a času

Učivo:

- slovní druhy – podstatná jména
- slovesa pomocná
- slovesa nepravidelná
- přídavná jména
- datum, hodiny
- stahování členu určitého s předložkou

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- seznámí se na základě práce s videomateriálem s nejdůležitějšími památkami Paříže
- popíše podle mapy povrch Francie
- vyjmenuje sousedící státy
- napíše dopis francouzskému kamarádovi na téma – rodina, volný čas, škola
- krátce pohovoří o oslavách Vánoc v ČR a ve Francii – porovná zvyky a tradice

Učivo:

- Francie a frankofonní země
- Francie – hlavní město, rozloha...
- oslavy Vánoc ve Francii a v ČR
- dopisování

7. ročník

MÍRNĚ POKROČILÍ – výuka jazyka druhým rokem v návaznosti na 6. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- sdělí své osobní údaje a zeptá se na ně druhé osoby **PT1/1.2**
- zná dny týdnu, měsíce a roční období
- pohovoří o činnostech, které dělá ve svém volném času **PT1/1.3**
- vytvoří kratší rozhovor o tom, jak tráví volný čas **PT1/2.3**
- popíše svůj běžný den **PT1/2.3**
- správně používá výrazy pro vyjádření času a částí dne
- dokáže vyjádřit hodiny
- používá číslovky do 100, zvládne jednoduché početní úkony – sčítání, odčítání, násobení a dělení
- dovede pojmenovat jednotlivé obchody a předměty, které v nich může nakoupit
- dokáže se zeptat, kde se jednotlivé obchody nacházejí
- dokáže vést krátký dialog v obchodě **PT1/2.3**
- umí pojmenovat jednotlivé barvy
- zná slovní zásobu potřebnou pro popis nejrůznějších zemí, zajímavých míst
- dokáže popsat zemi, kterou si zvolí podle vlastní zkušenosti
- správně používá výrazy na popis počasí, dokáže pohovořit o klimatu ve zvolené zemi
- dokáže krátce pohovořit o nedávné minulosti
- dokáže porozumět textu, který odpovídá jeho jazykové úrovni
- je schopen porozumět projevu reprodukovanému, krátkému videozáznamu a odpovědět na dané otázky

Učivo

- volný čas a mimoškolní aktivity
- škola, rozvrh předmětů **PT1/3**
- popis denního programu, různé dny v týdnu
- části dne
- vyjádření hodin

- číslovky do 100
- narozeniny, svátky, státní svátky
- vyjádření data
- nejdůležitější obchody
- předměty, které lze v obchodě koupit
- barvy

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje formální a neformální řeč
- ovládá pravidla pořádku slov ve větě
- používá správně osobní, tázací, přivlastňovací a ukazovací zájmena
- upevní si dovednosti časování pravidelných sloves v přítomném času
- správně časuje zvratná slovesa – se réveiller, se laver atd.
- seznámí se s dalšími nepravidelnými slovesy a správně je používá
- umí vytvořit slovesný zápor
- tvoří a používá minulý čas složený (passé composé) s pomocným slovesem AVOIR a ETRE
- dokáže používat zájmenná příslovce (y, en)
- dokáže používat různé druhy záporu

Učivo:

- stavba francouzské věty - rozšíření
- přítomný čas prostý – slovesa na -er, -re, -ir
- další nepravidelná slovesa PRENDRE, METTRE, CHOISIR **PT1/1.3**
- osobní, tázací, přivlastňovací a ukazovací zájmena
- pohybová slovesa **PT1/2.3**
- ALLER A PRENRE spojené s dopravními prostředky
- Výrazy množství – beaucoup de, peu de, assez de
- řadové číslovky
- tázací věty
- dělivý člen
- tvoření souvětí – mais, parce que .....
- tvoření složeného minulého času – passé composé

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- zná osobnosti Francie – herci, zpěváci, sportovci, umělci
- zná nejdůležitější svátky ve Francii a v České republice **PT4.1**
- umí popsat možnosti nakupování – druhy obchodů, tržiště apod.
- popíše vybavení bytu svého pokoje a okolí, kde bydlí
- dokáže přiblížit rozdíl mezi českou a francouzskou kuchyní
- umí popsat své poslední prázdniny

Učivo:

- umění – film, divadlo, hudba, moda **PT3/1**
- móda, literatura, umění
- bydlení
- francouzská kuchyně
- osobnosti Francie
- svátky v ČR a ve Francii
- obchody a nakupování ve Francii a v ČR

POKROČILÍ – výuka jazyka třetím rokem v návaznosti na 5. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- ovládá správnou výslovnost a je schopen foneticky správně přečíst jednoduchý text
- sdělí své osobní údaje a zeptá se na ně druhé osoby **PT1/1.2**
- zná dny v týdnu, měsíce a roční období
- pohovoří o činnostech, které dělá ve svém volném času **PT1/1.3**
- vytvoří kratší rozhovor o tom, jak tráví volný čas **PT1/2.3**
- popíše svůj běžný den **PT1/2.3**
- dokáže vyjádřit hodiny
- správně používá výrazy pro vyjádření času a částí dne
- používá číslovky do milionu, zvládne jednoduché početní úkony – sčítání, odčítání, násobení a dělení
- používá řadové číslovky
- dovede pojmenovat jednotlivé obchody a předměty, které v nich může nakoupit
- dokáže si objednat občerstvení v restauraci
- zná slovní zásobu spojenou s jídlem, umí popsat francouzské speciality **PT1/2.3**
- umí pojmenovat jednotlivé barvy
- zná slovní zásobu potřebnou pro popis nejrozličnějších zemí, zajímavých míst
- dokáže popsat zemi, kterou si zvolí podle vlastní zkušenosti
- správně používá výrazy na popis počasí, dokáže pohovořit o klimatu ve zvolené zemi
- dokáže pomocí složeného minulého času *passé composé* krátce pohovořit o minulosti
- pomocí slovesa *ALLER* + infinitiv dokáže pohovořit o svých plánech do budoucna
- dokáže porozumět textu, který odpovídá jeho jazykové úrovni
- je schopen porozumět projevu reprodukovanému, krátkému videozáznamu a odpovědět na dané otázky

Učivo

- volný čas a mimoškolní aktivity
- škola, rozvrh předmětů **PT1/3**
- popis denního programu, různé dny v týdnu
- části dne
- vyjádření hodin
- číslovky do milionu
- řadové číslovky
- jednotlivá jídla dne
- narozeniny, svátky, státní svátky
- vyjádření data
- nejdůležitější obchody

- předměty, které lze v obchodě koupit
- popis pokoje
- popis bytu
- jídlo
- popis obchodu a zboží
- barvy
- plány žáka do budoucna
- mluva o minulosti

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje formální a neformální řeč
- ovládá pravidla pořádku slov ve větě
- používá správně osobní, tázací, přivlastňovací a ukazovací zájmena
- upevní si dovednosti časování pravidelných sloves v přítomném času
- správně časuje zvrtná slovesa
- seznámí se s dalšími nepravidelnými slovesy a správně je používá
- umí utvořit slovesný zápor
- naučí se další typy záporu
- tvoří a používá minulý čas složený (passé composé) s pomocným slovesem AVOIR a ETRE
- vyjádří svůj názor **PT1/2.3**
- dokáže správně používat základní francouzské předložky
- při tvoření minulého času správně tvoří příčestí, u daných sloves příčestí nepravidelná
- umí používat slovesnou vazbu ALLER + infinitiv a tak mluvit o budoucnosti
- umí časová určení potřebná pro vyjádření minulosti a budoucnosti

Učivo:

- stavba francouzské věty - rozšíření
- přítomný čas prostý – slovesa na -er, -re, -ir
- další nepravidelná slovesa PRENDRE, METTRE, CHOISIR **PT1/1.3**
- slovesa BOIRE, VOIR, SAVOIR, DEVOIR
- osobní, tázací, přivlastňovací a ukazovací zájmena
- pohybová slovesa **PT1/2.3**
- změny kmenových samohlásek u sloves
- ALLER A PRENDRE spojené s dopravními prostředky
- výrazy množství – beaucoup de, peu de, assez de
- číslovky do milionu
- řadové číslovky
- tázací věty
- dělivý člen
- tvoření souvětí – mais, parce que .....
- tvoření složeného minulého času – passé composé

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- zná osobnosti Francie – herci, zpěváci, sportovci, umělci
- zná nejdůležitější svátky ve Francii a v České republice **PT4.1**
- umí popsat možnosti nakupování – druhy obchodů, tržiště apod.
- pohovoří o jídle
- zná francouzské speciality
- umí vyjmenovat potraviny
- vypráví o zvolené zemi
- dokáže přiblížit rozdíl mezi českou a francouzskou kuchyní
- umí popsat své poslední prázdniny
- mluví o svých plánech do budoucna

Učivo:

- umění – film, divadlo, hudba, moda **PT3/1**
- móda, literatura, umění
- bydlení
- francouzská kuchyně
- osobnosti Francie
- obchody a nakupování ve Francii a v ČR
- plány do budoucna

8. ročník

MÍRNĚ POKROČILÍ – výuka jazyka třetím rokem v návaznosti na 6. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- umí popsat svůj režim dne - jak tráví čas ve škole i mimo ni
- je schopen porozumět textu na téma kultura, film a divadlo **PT1/3**
- je schopen zakoupit si vstupenku, pohovořit plynule o těchto tématech **PT1/3**
- umí telefonovat s rodilým mluvčím **PT3/2**
- pohovoří o tom, jak tráví volný čas, o prožité dovolené, jakou má představu o dovolené svých
- zapojí se do diskuse o ochraně životního prostředí a ekologických problémech
vyjmenuje pomocí mapy některá chráněná území ve Francii, zamyslí se nad

Učivo:

- režim dne **PT1/3**
- škola **PT3/2**
- volný čas, sport
- příroda **PT5/1**
- cestování

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- umí používat řadové číslovky
- vysvětlí způsob stupňování přídavných jmen a použít tento jev ve větách
- umí použít používá řadové číslovky
- zná pravidla tvoření a použití minulého času vypravovacího - IMPARFAIT
- zvládá časování 3. slovesné třídy pravidelných sloves – vzor – ATTENDRE
- je schopen rozeznat podmínku skutečnou a neskutečnou
- umí použít budoucí čas – futur simple
- používá rozkaz

Učivo:

- budoucí čas
- podmínková souvětí
- rozkazovací způsob
- slovesa, slovesné časy
- 3. slovesná třída vzor Attendre

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- zná školský systém ve Francii, rozdíl ČR a Francie **PT5/1**
- zná některé francouzské spisovatele a jejich díla **PT3/2**
- dokáže vyjmenovat nejvýznamnější historické památky ve Francii a historické osobnosti
- zná historii novodobých olympijských her a olympijské hry, které byly konané na území Francie, Švýcarska Belgie a Kanady
- porovná českou a francouzskou kuchyni s ohledem na zdravou výživu, sestaví menu pro svou rodinu
- seznámí se s frankofonními zeměmi v Evropě – Švýcarsko, Belgie **PT3/1**
- napíše dopis francouzskému kamarádovi dle výběru – pozvání na prázdniny, mé plány na léto či žádost do cestovní kanceláře o zajištění ubytování na letní prázdniny

Učivo:

- olympijské hry
- školský systém
- francouzská kuchyně
- historie Francie
- cestovní kancelář
- Švýcarsko **PT3/1**
- Belgie **PT6/7**

POKROČILÍ – výuka jazyka čtvrtým rokem v návaznosti na 5. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- umí popsat svůj režim dne - jak tráví čas ve škole i mimo ni
- je schopen obsáhle vyprávět o prázdninách a popsat konkrétní situace

- je schopen povídat si se spolužáky o svých aktivitách a koníčcích
- umí popsat fyzické a charakterové vlastnosti člověka
- umí představit známou osobnost
- je schopen porozumět textu na téma kultura, film a divadlo **PT1/3**
- je schopen naplánovat trasu výletu **PT1/3**
- umí vytvořit pozvánku na oslavu
- umí napsat inzerát
- umí vytvořit slogan na dané téma
- je schopen se zapojit do diskuze o ochraně životního prostředí a ekologických problémech

Učivo:

- režim dne **PT1/3**
- škola **PT3/2**
- volný čas, sport
- příroda **PT5/1**
- cestování

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- umí používat základní číslovky do milionu
- umí použít řadové číslovky
- vysvětlí způsob stupňování přídavných jmen a použít tento jev ve větách
- zná pravidla tvoření a použití minulého času vypravovacího – IMPARFAIT
- zná rozdíly v použití PASSÉ COMPOSÉ a IMPARFAIT
- umí použít zájmenné příslovce EN
- umí použít výrazy slušnosti – Je voudrais .....
- používá předmět přímý COD v různých časech – le present, le futur, l'impératif
- umí použít budoucí čas – futur simple
- používá rozkaz

Učivo:

- budoucí čas – futur simple
- minulé časy- passé composé, imparfait
- rozkazovací způsob
- slovesa, slovesné časy
- zájmenné příslovce EN
- výrazy slušnosti

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- zná školský systém ve Francii, rozdíl ČR a Francie **PT5/1**
- zná některé francouzské spisovatele a jejich díla **PT3/2**
- dokáže vyjmenovat nejvýznamnější historické památky ve Francii a historické osobnosti
- dokáže uvést nejdůležitější francouzské svátky a stručně o nich pohovořit
- dokáže jednoduše hovořit na téma Evropská unie

- seznámí se s frankofonními zeměmi v Evropě **PT3/1**
- dokáže hovořit o ekologických tématech
- porovná českou a francouzskou kuchyni s ohledem na zdravou výživu, sestaví menu, napíše recept a postup přípravy
- dokáže vymyslet slogan na téma: Bezpečnost na silnicích
- napíše dopis francouzskému kamarádovi dle výběru – pozvání na prázdniny, mé plány na léto či žádost do cestovní kanceláře o zajištění ubytování na letní prázdniny

Učivo:

- frankofonní země **PT3/1 PT6/7**
- Evropská unie
- francouzská kuchyně
- bezpečnost na silnicích
- ekologie
- historie Francie
- francouzské osobnosti
- významné francouzské svátky

9. ročník

MÍRNĚ POKROČILÍ – výuka jazyka čtvrtým rokem v návaznosti na 6. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- pracuje s různými texty, např. básně, úryvky, z beletrie, články z časopisu
- napíše e-mail, umí telefonovat..., napsat žádost o letní brigádu do Francie... **PT 6/7**
- vytvoří vlastní komiks **PT 1/3**
- popíše své plány na léto a do budoucna, na jaké škole chce studovat...

Učivo:

- sport
- historie
- kultura, divadlo, kino
- cestování **PT 1/3**
- plány do budoucna

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- osvojí si vztažná zájmena qui, que
- seznámí se s minulým časem le plus-que-parfait
- umí tvořit podmínková souvětí

Učivo:

- zájmena qui, que
- trpný rod
- podmínková souvětí

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- seznámí se s jednotlivými regiony Francie
- vypracuje prezentaci zvoleného regionu
- dokáže mluvit o významných historických osobnostech z celého světa
- připraví procházku Prahou pro svého francouzského kamaráda
- dokáže hovořit o pražských památkách **PT3/1**

Učivo:

- cestovní ruch a oblíbené destinace ve Francii
- regiony Francie
- historické osobnosti
- kultura a památky v Praze **PT 6/7**
- Paříž **PT 6/7**

POKROČILÍ – výuka jazyka pátým rokem v návaznosti na 5. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- vyjádří radost, zlobu, potřebu a přání
- se orientuje v jízdním řádu, zakoupí si jízdenku
- zvládne podrobný popis osob a jejich vlastností
- pracuje s různými texty, např. básně, úryvky, z beletrie, články z časopisu
- napíše e-mail, umí telefonovat..., napsat žádost o letní brigádu do Francie... **PT 6/7**
- vytvoří vlastní komiks **PT 1/3**
- popíše své plány na léto a do budoucna, na jaké škole chce studovat...

Učivo:

- četba
- sport
- historie
- kultura, divadlo, kino
- charita
- cestování **PT 1/3**
- plány do budoucna

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- osvojí si vztažná zájmena qui, que
- osvojí si neurčité zájmeno aucun, aucune
- používá minulý čas - imparfait
- seznámí se s minulým časem le plus-que-parfait
- umí tvořit podmínková souvětí

Učivo:

- zájmena qui, que
- minulý čas - imparfait
- trpný rod
- podmínková souvětí
- nepřímá řeč

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- seznámí se s jednotlivými regiony Francie
- vypracuje prezentaci zvoleného regionu
- prohloubí si své znalosti o historii Francie
- dokáže mluvit o významných historických osobnostech z celého světa
- připraví procházku Prahou pro svého francouzského kamaráda
- dokáže hovořit o pražských památkách **PT3/1**
- vytvoří krátký film o Paříži

Učivo:

- cestovní ruch a oblíbené destinace ve Francii
- regiony Francie
- historické osobnosti
- kultura a památky v Praze **PT 6/7**
- Paříž **PT 6/7**

5.1.3.2 NĚMECKÝ JAZYK

5. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova
- vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby
- pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění
- rozumí běžným pokynům a jednoduchým větám vyučujícího souvisejícím s organizací vyučovacího procesu včetně návodu na typické činnosti a aktivity
- rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje
- rozumí jednoduchým souvislým projevům vyučujícího a projevům dialogickým, včetně krátkých projevů reprodukováných; tyto projevy neobsahují neznámá slova, s výjimkou slov, jejichž zvuková podoba je blízká mateřštině
- umí pozdravit
- představí sebe, další osoby, řekne odkud je, kde bydlí
- umí vyjádřit, co dělá
- vyžádá si jednoduchou informaci
- vyjádří záporné stanovisko, popře informaci
- správně vyslovuje, čte nahlas plynule jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby,
- vnímá rozdíly mezi mluvenou a psanou formou jazyka

Učivo:

- věta oznamovací a její pořádek slov
- věta tázací a její pořádek slov
- zápor – nein, nicht, kein
- časování sloves
- pozdravy
- představí se (Ich komme aus, ich, wohne in, ich heiße, ich bin... alt, mir geht's,...)
- Číslovky 1 -20
- Abeceda
- Barvy
- Dny, měsíce, roční období

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- používá slovesa v jednotném i množném čísle
- používá časování sloves haben a sein

- zná člen určitý a neurčitý v rodě mužském, ženském i středním, ví, kdy je použit ve větě
- utvoří slovesný zápor

Učivo:

- časování sloves v jednotném a množném čísle
- člen neurčitý podstatných jmen v 1. pádě, člen určitý podstatných jmen v 1. pádě
- větný a slovesný zápor (nicht, nein)
- věta oznamovací a její pořádek slov
- věta tázací a její pořádek slov

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- orientuje se v mapě německy mluvících zemích, umí je ukázat
- zná některá města, řeky, hory, moře, osobnosti těchto zemí **PT3/2**

Učivo:

- německy mluvící země (SRN, Švýcarsko, Rakousko) **PT3/2**
- Vánoce, Velikonoce, Mikuláš **PT3/1**
- abeceda

6. ročník

ZAČÁTEČNÍCI – výuka jazyka prvním rokem

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- umí pozdravit
- představí sebe, svou rodinu, další osoby
- umí vyjádřit co dělá
- vyžádá si jednoduchou informaci
- vyjádří záporné stanovisko, popře informaci
- orientuje se v abecedě, umí s ní pracovat a pracuje se slovníkem, dokáže hláskovat
- zná číslovky, umí vyjádřit věk, rok, letopočet
- umí telefonovat, omluvit se
- mluví o škole, školních předmětech, potřebách a hodnotit je
- popíše a vytvoří rozvrh hodin
- zná dny v týdnu
- správně vyslovuje, čte nahlas plynule jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby, vnímá rozdíly mezi mluvenou a psanou formou
- rozumí známým každodenním výrazům, základním frázím, jednoduchým větám
- rozumí jednoduchým pokynům a reaguje na ně
- rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpoví na otázku

- sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, rodině, škole, každodenních situacích
- reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy, konverzace
- napíše jednoduché sdělení a odpověď za správného použití základních gramatických struktur a vět

Učivo:

- věta oznamovací a její pořádek slov
- věta tázací a její pořádek slov
- zápor – nein, nicht, kein
- rodina, členové rodiny
- pozdravy
- číslovky 1-1000
- telefonování – omluva (Entschuldigung, ist... da, hier ist....)
- abeceda (přehlásky, ß)
- představí se (Ich komme aus, ich wohne in, ich heiße, ich bin... alt, mir geht's,...)
- škola, školní předměty, rozvrh hodin, školní činnosti, školní potřeby, známky

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- používá slovesa v jednotném i množném čísle
- používá slovesa se změnou kmenové samohlásky
- zná člen určitý a neurčitý v rodě mužském, ženském i středním, ví, kdy je použit ve větě
- utvoří slovesný zápor i zápor s podstatným jménem a použije ho ve větě
- umí používat přivlastňovací zájmena mein, dein ve spojení s podstatnými jmény
- použije ve větách sloveso mögen v podmiňovacím způsobu a času je ho
- rozezná množné číslo podstatných jmen a umí ho utvořit
- používá osobní zájmena er, sie, es a umí jimi nahradit podstatná jména
- tvoří slova složená a rozpozná je

Učivo:

- časování sloves v jednotném a množném čísle
- časování sloves se změnou kmenové samohlásky (sprechen, lesen, sehen . . .)
- člen neurčitý podstatných jmen v 1. pádě, člen určitý podstatných jmen v 1. pádě
- větný a slovesný zápor (nicht, nein)
- zápor u podstatných jmen (kein)
- přivlastňovací zájmena mein, dein v mužském, ženském a středním rodu, v množném čísle
- časování slovesa mögen v podmiňovacím způsobu a použití konstrukce ich möchte... + infinitiv slovesa (Ich möchte ins Kino gehen)
- osobní zájmena er, sie, es v 1. pádě
- slova složená – Hausmeister, Stundenplan....

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- orientuje se v mapě německy mluvících zemích, umí je ukázat
- zná některá města, řeky, hory, moře, osobnosti těchto zemí **PT3/2**
- orientuje se v typech škol v Německu a umí je vyjmenovat (Grundschule, Hauptschule, Gymnasium) **PT3/1**
- seznámí se se zvykem darovat na začátku první třídy dětem kornout s cukrovím (Zuckertüte) **PT3/1**
- seznámí se s šestistupňovou klasifikací a orientuje se v ní **PT3/1**
- seznámí se s Vánocemi, Mikulášem a Velikonocemi v Německu, osvojí si základní slovní zásobu k těmto tématům, napíše přání **PT3/1**
- rozlišuje tištěnou a psanou podobu písma

Učivo:

- německy mluvící země (SRN, Švýcarsko, Rakousko) **PT3/2**
- školství v Německu **PT3/1**
- abeceda
- Vánoce, Velikonoce, Mikuláš **PT3/1**

POKROČILÍ – výuka jazyka druhým rokem v návaznosti na 5. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- reprodukuje a obměňuje pamětně osvojené mikrodialogy
- zná říkadla, pořekadla, básně a reprodukuje je se správnou výslovností, zazpívá několik písní
- používá abecední slovník učebnice, pracuje se slovníkem
- rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům
- rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci
- rozumí jednoduchým souvislým monologickým i dialogickým projevům rodilého mluvčího, včetně projevů reprodukovaných, pronášených v přirozeném tempu různými jednajícími osobami (žena, muž, dítě) i obsahujícím několik neznámých výrazů snadno pochopitelných z kontextu, situace nebo na základě podobnosti s mezinárodněužívanými výrazy
- čte nahlas, plynule a foneticky správně jednoduché audioorálně připravené texty
- vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku
- reprodukuje a obměňuje dialogy
- ústně obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu
- mluví o škole, školních předmětech, potřebách a hodnotí je
- popíše a vytvoří rozvrh hodin
- vypráví o své rodině, představí jednotlivé členy
- počítá od 1 do 100

- dokáže mluvit o jídle a pití, orientuje se v nabídce potravin v obchodě, rozumí cenám, dokáže komunikovat s prodávčem
- porozumí receptu a vytvoří vlastní
- popíše svůj den, umí vyjádřit časové údaje (části dne, hodiny)
- zná některá povolání, umí říct, čím by chtěl být a proč
- používá vykání

Učivo

- rodina
- škola, rozvrh hodin, školní potřeby
- jídlo, pití, nákupy, recept
- režim dne
- číslovky 1-100
- časové údaje – části dne, hodiny
- vykání
- povolání
- volný čas

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- používá slovesa v jednotném i množném čísle
- používá slovesa se změnou kmenové samohlásky
- zná člen určitý a neurčitý v rodě mužském, ženském i středním, ví, kdy je použit ve větě
- používá 4. pád podstatných jmen a 2. pád vlastních jmen
- utvoří slovesný zápor i zápor s podstatným jménem (zájmeno kein, keine) a použije ho ve větě
- umí používat přivlastňovací zájmena mein, dein, sein, ihr ve spojení s podstatnými jmény
- použije ve větách slovesa mögen, müssen, können a časuje je, sloveso mögen dokáže použít v podmiňovacím způsobu
- rozezná množné číslo podstatných jmen a umí ho utvořit
- používá osobní zájmena er, sie, es a umí jimi nahradit podstatná jména
- tvoří slova složená a rozpozná je
- vytvoří správné tvary sloves s odlučitelnou předponou

Učivo:

- jednotné a množné číslo podstatných jmen
- slovesa se změnou kmenové samohlásky
- slovesa s odlučitelnou předponou
- modální slovesa mögen, müssen, können a větný rámec
- člen určitý, neurčitý v 1. a 4. pádě
- osobní a přivlastňovací zájmena a záporné zájmeno kein, keine
- kompozita
- vykání
- 4. pád podstatných jmen
- slovosled oznamovací věty, přímé a nepřímé otázky

- umí správně použít předložky ve spojení s názvy zemí

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- zná známá místa Německa, Rakouska, Švýcarska a umí názvy některých pohoří, řek, moří
- používá německé názvy některých zemí
- seznámí se s typickými pokrmy německy mluvících zemí
- umí popsat zvyky na Mikuláše, o Vánocích a Velikonocích ve své rodině
- orientuje se v typech škol v Německu a umí je vyjmenovat (Grundschule, Hauptschule, Gymnasium)
- seznámí se se zvykem darovat na začátku první třídy dětem kornout s cukrovím (Zuckertüte)
- seznámí se s šestistupňovou klasifikací a orientuje se v ní

Učivo:

- německy mluvící země (SRN, Švýcarsko, Rakousko)
- školství v Německu
- Vánoce, Velikonoce, Mikuláš
- geografické pojmy

7. ročník

MÍRNĚ POKROČILÍ – výuka jazyka druhým rokem v návaznosti na 6. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- umí popsat osoby a jejich vlastnosti
- dokáže mluvit přátelsky s ostatními
- napíše dopis
- dokáže mluvit o jídle a pití
- orientuje se v jídelním lístku, umí si objednat v restauraci
- zná barvy
- umí popsat, co který den, měsíc, roční období, hodinu dělá
- orientuje se na mapě ve světových stranách
- umí mluvit o svých zájmech
- dokáže popsat svůj den
- zná některá povolání, umí říct, čím by chtěl být a proč
- umí vyjádřit, kam by chtěl jet o prázdninách
- dokáže pozvat přátele na oslavu, napsat pozvánku
- vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známe slovní zásoby
- rozumí známým každodenním výrazům, základním frázím a jednoduchým větám
- rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpoví na otázku

- sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, rodině, škole, každodenních situacích
- reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy, konverzace
- napíše jednoduché sdělení a odpověď za správného použití základních gramatických struktur a vět

Učivo:

- popis osoby, vlastností – nett, sympathisch, locker...+ opaky
- přátelský rozkaz (mal, doch, bitte)
- dopis a jeho formulace (datum, oslovení, rozloučení)
- jídlo a pití
- barvy
- názvy dnů, ročních období, měsíců a vyjádření času
- režim dne
- názvy světových stran
- záliby, volný čas
- názvy povolání
- pozvánka a její formulace

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- použije podstatná jména ve 4. pádě
- umí nahradit 4. pád podstatných jmen osobním zájmenem ve 4. pádě
- používá zájmeno wer, was ve 4. pádě
- dokáže tvořit příkazy
- umí zdvořile oslovit dospělé osoby
- časuje nová slovesa se změnou kmenové samohlásky (geben, nehmen, treffen, vergessen)
- umí vyjádřit, co má rád
- dokáže časovat a použít ve větách slovesa s odlučitelnou předponou
- ví v jakém spojení použít časové spojky um, im, am
- dokáže časovat a používat slovesa müssen a können ve větě
- vyjádří datum
- umí používat vazbu es gibt (existuje, vyskytuje se)
- používá neurčitý osobní podmět man (se, člověk, lidé)
- zná významy předložek místa a umí je používat ve spojení s podstatnými jmény,
- umí používat podstatná jména, přivlastňovací zájmena mein, dein, osobní zájmeno ich, du ve 3. pádě

Učivo:

- skloňování podstatných jmen ve 4. pádě po členu určitém, neurčitém, záporu, přivlastňovacích zájmenech mein, dein
- skloňování osobních zájmen er, sie, es, sie (mn.č.) ve 4. pádě
- skloňování tázacích zájmen wer, was ve 4. pádě
- vykání
- rozkazovací způsob ve 2. osobě jednotného a množného čísla
- časování sloves se změnou kmenové samohlásky (geben, nehmen, vergessen...)

- časování slovesa mögen
- časování sloves s odlučitelnou předponou (ich kaufe heute ein)
- časové předložky am, im, um (+ den, roční období, hodina)
- časování slovesa müssen, können, pořádek slov ve větě s modálním slovesem (ich muss heute noch einkaufen)
- předložky místa in, auf, nach, zu
- řadové číslovky
- neurčitý podmět neosobní es, vazba es gibt + 4.pád
- neurčitý osobní podmět man
- předložky s údajem místa auf (das Land, die Insel), an (das Meer, der See), in (die Berge, das Gebirge, die Schweiz, die USA...), nach (města + země)
- préteritum sloves sein, haben
- skloňování podstatných jmen ve 3. pádě po členu určitém, neurčitém, přivlastňovacích zájmenech a záporu
- skloňování osobních zájmen ich, du ve 3. pádě

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- se orientuje ve školní samosprávě v německých školách **PT3/1**
- zná známá místa Německa, Rakouska, Švýcarska a umí názvy některých pohoří, řek, moří **PT3/2**
- zná německé názvy pohádkových bytostí **PT3/1**
- umí popsat zvyky na Mikuláše, o Vánocích a Velikonocích ve své rodině **PT3/1**

Učivo:

- školní parlament, mluvčí třídy a jeho úkoly v německých školách **PT3/1**
- názvy měst, jezer, hor, řek, ostrovů v Německu, Rakousku, Švýcarsku (Mainau, Rügen, Alpen...) **PT3/2**
- pohádkové bytosti (Schneewitchen, Aschenputtel...) **PT3/1**
- Mikuláš, Vánoce, Velikonoce **PT3/1**

POKROČILÍ – výuka jazyka třetím rokem v návaznosti na 5. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- umí popsat osoby a jejich vlastnosti
- dokáže mluvit přátelsky s ostatními
- napíše mail a sms
- umí mluvit o svých zájmech a koníčcích
- dokáže popsat svůj den
- umí vyjádřit, kam by chtěl jet o prázdninách
- vyjádří časové údaje
- vyjmenuje dopravní prostředky a popíše cestu
- pojmenuje části těla a dokáže vyjádřit, jak se má, cítí a co ho bolí
- zná názvy oblečení
- vypráví, co se stalo v minulosti

- zdvořile se obrátí na dospělého
- dokáže vybídnout druhou osobu k činnosti
- vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známe slovní zásoby
- rozumí známým každodenním výrazům, základním frázím a jednoduchým větám
- rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku
- sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, rodině, škole, každodenních situacích
- reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy, konverzace
- napíše jednoduché sdělení a odpověď za správného použití základních gramatických struktur a vět

Učivo:

- popis osoby, vlastností, částí těla
- zranění a nemoci
- vybídnutí, rozkaz
- mail a jeho formulace – datum, oslovení, rozloučení
- vyjádření času
- režim dne
- názvy oblečení
- záliby, volný čas
- dopravní prostředky
- popis cesty
- vyjádření osobních pocitů

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- použije podstatná jména ve 4. pádě
- umí nahradit 4. pád podstatných jmen osobním zájmenem ve 4. pádě
- používá zájmeno wer, was ve 4. pádě
- dokáže tvořit příkazy
- umí zdvořile oslovit dospělé osoby
- časuje nová slovesa se změnou kmenové samohlásky
- umí vyjádřit, co má rád
- dokáže časovat a použít ve větách slovesa s odlučitelnou předponou
- ví v jakém spojení použít časové spojky um, im, am
- vyjádří datum
- umí používat vazbu es gibt (existuje, vyskytuje se)
- používá neurčitý osobní podmět man (se, člověk, lidé)
- zná významy předložek místa a umí je používat ve spojení s podstatnými jmény,
- umí používat podstatná jména, přivlastňovací zájmena mein, dein, osobní zájmeno ich, du ve 3. pádě
- používá nepravidelná slovesa + haben, sein v minulém času – rozlišuje perfektum a präteritum

Učivo:

- skloňování podstatných jmen ve 4. pádě po členu určitém, neurčitém, záporu, přivlastňovacích zájmenech mein, dein
- skloňování osobních zájmen er, sie, es, sie (mn.č.) ve 4. pádě
- skloňování tázacích zájmen wer, was ve 4. pádě
- vykání
- rozkazovací způsob ve 2. osobě jednotného a množného čísla
- časování sloves se změnou kmenové samohlásky
- časování sloves s odlučitelnou předponou
- časové předložky am, im, um (+ den, roční období, hodina)
- časování slovesa müssen, können, pořádek slov ve větě s modálním slovesem (ich muss heute noch einkaufen)
- předložky místa in, auf, nach, zu
- neurčitý podmět neosobní es, vazba es gibt + 4.pád
- neurčitý osobní podmět man
- předložky s údajem místa auf, an, in, nach (města + země)
- perfektum pravidelných sloves
- préteritum sloves sein, haben
- předložky se 3. a 4. pádem
- vykání, přivlastňovací zájmeno Ihr

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- zná známá místa Německa, Rakouska, Švýcarska a umí názvy některých pohoří, řek, moří **PT3/2**
- orientuje se v plánu Berlína, zná jeho zajímavá místa a umí o nich podat krátkou informaci **PT3/2**
- umí popsat zvyky na Mikuláše, o Vánocích a Velikonocích ve své rodině **PT3/1**

Učivo:

- názvy měst, jezer, hor, řek, ostrovů v Německu, Rakousku, Švýcarsku (Mainau, Rügen, Alpen...) **PT3/2**
- Berlín **PT3/2**
- Mikuláš, Vánoce, Velikonoce **PT3/1**

8. ročník

MÍRNĚ POKROČILÍ – výuka jazyka třetím rokem v návaznosti na 6. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- pohovoří (jednoduše) o svých zálibách
- zná názvy sportovních disciplín
- popíše některé sportovní disciplíny
- porovnává vlastnosti a vyjadřuje jejich míru
- formuluje sázku

- vyjadřuje svůj názor pomocí vazby ‘Ich finde,,
- formuluje kladné a záporné odpovědi na otázky (rozdíl ja – doch)
- popíše televizní program, jednotlivé televizní žánry a ohodnotí je
- ovládá názvy jednotlivých částí těla, umí popsat a charakterizovat osobu, např. spolužáka nebo kamaráda
- používá k hodnocení vlastností přídavná jména a jejich opozita
- je schopen zahrát situaci u lékaře, v lékárně, v nemocnici – vyjádřit, co ho bolí, popř. jakou má nemoc, co potřebuje
- rozumí jednoduchým textům, je schopen je přeložit, ale i německy zreprodukovat, je schopen odpovídat na otázky týkající se textu
- vypráví v minulém čase
- popíše oblíbeného zpěváka, hudební skupinu, pojmenuje hudební žánry, hudební nástroje
- simuluje situaci v obchodě, zeptá se na cenu zboží
- mluví o módě, účesech
- vyjádří, komu co patří (vazba ‘Es gehört... ,), co se komu líbí (‘Es gefällt...,,)
- popíše svůj dům, byt, pokoj a jejich vybavení, charakterizuje, kde se který předmět nachází pomocí místních předložek se 3. pádem
- je schopen reagovat na poslech textu, plnit zadané úkoly
- napíše pozvánku (např. na oslavu narozenin)

Učivo:

- volný čas, záliby, sport, sportovní disciplíny
- srovnávání, sázka
- televize, programy, reklama
- vazba Ich finde
- lidské tělo
- protikladná přídavná jména
- zdraví, nemoc, situace u lékaře, v nemocnici, v lékárně
- hudba, hudební žánry, hudební nástroje, zpěváci, hudební skupiny, hudební skladatelé
- nákupy
- přátelé, popis osoby
- vzhled, móda
- vyjádření vlastnictví
- vyjádření záměru, přání
- dům, byt, pokoj, jejich zařízení
- pozvánka

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- umí vytvořit 2. a 3. stupeň (komparativ, superlativ) přídavných jmen a příslovčí a použít tyto tvary ve srovnávacích větách s pomocí částic so ..... wie, als, am .....von
- chápe význam tázacích zájmen welcher, welche, welches, častuje je a tvoří otázky s těmito zájmeny a odpovídá na ně
- rozlišuje odpovědi ja a doch (český překlad obou na zápornou otázku je ano) a umí tyto odpovědi použít v běžném hovoru

- chápe významy způsobových (modálních) sloves können, dürfen, wollen, sollen, umí tato slovesa správně časovat, tvořit jejich zápor a tvořit gramaticky správné věty (slovosled!) za použití těchto sloves
- zná přivlastňovací zájmena ke všem osobním zájmenům (jednotného i množného čísla), umí je vyčasovat a správně spojit s podstatnými jmény ve větách
- umí použít sloveso sein v minulém čase prostém i složeném (préteritum, perfektum)
- chápe systém tvoření minulého času složeného (perfekta), umí utvořit participium perfekta (příčestí minulé) pravidelných sloves a naučí se tvary nejčastěji používaných nepravidelných sloves (kommen, lesen, gehen, geben, schlafen, fahren, essen, sprechen, schreiben)
- umí utvořit participium perfekta sloves s odlučitelnou, neodlučitelnou předponou a sloves s příponou – ieren
- umí tvořit gramaticky i významově správné věty v minulém čase
- používá předložky místního významu (in, auf, an, neben, vor, hinter, über, zwischen) ve spojení s dativem podstatných jmen a zájmen

Učivo:

- stupňování přídavných jmen a příslovčí
- tázací zájmena welcher, welche, welches
- tvoření kladných a záporných odpovědí na kladné a záporné otázky – použití částice doch
- způsobová slovesa können, dürfen, mögen, müssen, wollen, sollen, časování a tvoření slovosledu ve větě s modálním slovesem
- přivlastňovací zájmena ve všech osobách jednotného i množného čísla a jejich časování
- tvoření minulého času slovesa sein (préteritum)
- tvoření složeného minulého času – perfekta sloves,
- pomocné sloveso + participium perfekta, tvoření participia perfekta u pravidelných sloves
- participium perfekta u nepravidelných sloves (kommen, lesen, geben, schlafen, fahren, schreiben...)
- tvoření participia perfekta u sloves s odlučitelnou a neodlučitelnou předponou
- participium perfekta u sloves končících na – ieren
- slovosled věty s použitím perfekta
- neurčitá a vztažná zájmena einer, keiner – jejich časování (ve všech rodech – meiner, deiner, seiner, ihrer)
- vedlejší věty se spojkou weil
- dativ osobních zájmen jednotného čísla v souvislosti se slovesnou vazbou es gehört..., es gefällt...
- dativ (3. pád) podstatných jmen v jednotném čísle
- předložky in, an, auf, neben, vor, hinter, unter, über, zwischen v místním významu, otázka wo? a jejich spojení s dativem podstatných jmen
- věty s předmětem ve 3. a 4. pádu - slovosled

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže charakterizovat zimní a letní olympijské hry, popsat některé disciplíny, chápe i širší význam a ideály her **PT3/2**

- seznámí se s některými zpěváky a skupinami německé populární hudby, dokáže pojmenovat jejich hudební styl **PT3/1**
- dokáže jmenovat německé hudební skladatele **PT3/1**
- rozšíří své poznatky o životě a díle W. A. Mozarta, umí pojmenovat některé opery německy **PT3/1**
- porovnává vánoční a velikonoční zvyky v Čechách a v německy mluvících zemích **PT3/1**
- ví, jakou měnou se platí v německy mluvících zemích a jaké měny se používaly dříve **PT3/1**

Učivo:

- olympiáda **PT3/1**
- němečtí skladatelé, W. A. Mozart **PT3/1**
- populární německá hudba **PT3/1**
- Vánoce, vánoční zvyky **PT3/1**
- měny německy mluvících zemí **PT3/1**

POKROČILÍ – výuka jazyka čtvrtým rokem v návaznosti na 5. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- pohovoří (jednoduše) o svých zálibách
- popíše některé sportovní disciplíny
- porovnává vlastnosti a vyjadřuje jejich míru
- ovládá názvy oblečení
- umí popsat oblečení spolužáka nebo kamaráda
- mluví o módě
- používá k hodnocení vlastností přídavná jména a jejich opozita
- rozumí jednoduchým textům, je schopen je přeložit, ale i německy zreprodukovat, je schopen odpovídat na otázky týkající se textu
- vypráví, co se stalo v minulosti – používá forem perfekta
- popíše oblíbeného zpěváka, hudební skupinu, pojmenuje hudební žánry, hudební nástroje
- simuluje situaci v obchodě, zeptá se na cenu zboží
- vyjádří, komu co patří (vazba “Es gehört...”), co se komu líbí (“Es gefällt...”),
- popíše svůj dům, byt, pokoj a jejich vybavení, charakterizuje, kde se který předmět nachází pomocí místních předložek se 3. pádem
- je schopen reagovat na poslech textu, plnit zadané úkoly
- napíše pozvánku (např. na oslavu narozenin)
- orientuje se v zajímavých místech Berlína, umí o nich pohovořit
- popíše své prázdniny nebo představy o nich
- umí vyjádřit geografické pojmy se správnými předložkami
- pohovoří o svém domácím mazlíčkovi

Učivo:

- volný čas, záliby, sport, sportovní disciplíny

- protikladná přídavná jména
- hudba, hudební žánry, hudební nástroje, zpěváci, hudební skupiny, hudební skladatelé
- nákupy
- přátelé, popis osoby
- vzhled, móda
- vyjádření vlastnictví
- vyjádření záměru, přání
- dům, byt, pokoj, jejich zařízení ve spojení se správnými předložkami
- pozvánka
- Berlín a jeho památky a zajímavá místa
- prázdniny, jejich plánování
- geografické pojmy a předložkové vazby
- zvířata

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- chápe význam tázacích zájmen *welcher, welche, welches*, časuje je a tvoří otázky s těmito zájmeny a odpovídá na ně
- chápe významy způsobových (modálních) sloves *können, dürfen, wollen, sollen*, umí tato slovesa správně časovat, tvořit jejich zápor a tvořit gramaticky správné věty (slovosled!) za použití těchto sloves
- zná přivlastňovací zájmena ke všem osobním zájmenům (jednotného i množného čísla), umí je vyčasovat a správně spojit s podstatnými jmény ve větách
- umí použít sloveso *sein* v minulém čase prostém i složeném (préteritum, perfektum)
- chápe systém tvoření minulého času složeného (perfekta), umí utvořit participium perfekta (přičestí minulé) pravidelných sloves a naučí se tvary nejčastěji používaných nepravidelných sloves (*kommen, lesen, gehen, geben, schlafen, fahren, essen, sprechen, schreiben*)
- umí utvořit participium perfekta sloves s odlučitelnou, neodlučitelnou předponou a sloves s příponou – *ieren*
- umí tvořit gramaticky i významově správné věty v minulém čase
- používá předložky místního významu (*in, auf, an, neben, vor, hinter, über, zwischen*) ve spojení s dativem podstatných jmen a zájmen ve spojení s geografickými pojmy

Učivo:

- tázací zájmena *welcher, welche, welches*
- způsobová slovesa *können, dürfen, mögen, müssen, wollen, sollen*, časování a tvoření slovosledu ve větě s modálním slovesem
- přivlastňovací zájmena ve všech osobách jednotného i množného čísla a jejich časování
- tvoření minulého času slovesa *sein* (préteritum)
- tvoření složeného minulého času – perfekta sloves,
- pomocné sloveso + participium perfekta, tvoření participia perfekta u pravidelných sloves
- participium perfekta u nepravidelných sloves (*kommen, lesen, geben, schlafen, fahren, schreiben...*)
- tvoření participia perfekta u sloves s odlučitelnou a neodlučitelnou předponou

- participium perfekta u sloves končících na – ieren
- slovosled věty s použitím perfekta
- neurčitá a vztažná zájmena einer, keiner – jejich časování (ve všech rodech – meiner, deiner, seiner, ihrer)
- dativ osobních zájmen jednotného čísla v souvislosti se slovesnou vazbou es gehört..., es gefällt...
- dativ (3. pád) podstatných jmen v jednotném čísle
- předložky místního významu ve spojení s geografickými pojmy
- předložky in, an, auf, neben, vor, hinter, unter, über, zwischen v místním významu, otázka wo? a jejich spojení s dativem podstatných jmen
- věty s předmětem ve 3. a 4. pádu - slovosled

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- seznámí se s některými zpěváky a skupinami německé populární hudby, dokáže pojmenovat jejich hudební styl **PT3/1**
- dokáže jmenovat německé hudební skladatele **PT3/1**
- rozšíří své poznatky o životě a díle W. A. Mozarta, umí pojmenovat některé opery německy **PT3/1**
- porovnává vánoční a velikonoční zvyky v Čechách a v německy mluvících zemích **PT3/1**
- ví, jakou měnou se platí v německy mluvících zemích a jaké měny se používaly dříve **PT3/1**
- seznámí se s nejznámějšími místy Berlína a umí o nich pohovořit
- naplánuje cestu do Rakouska a Švýcarska

Učivo:

- němečtí skladatelé, W. A. Mozart **PT3/1**
- populární německá hudba **PT3/1**
- Vánoce, vánoční zvyky **PT3/1**
- měny německy mluvících zemí **PT3/1**
- Berlín
- Rakousko a Švýcarsko

9. ročník

MÍRNĚ POKROČILÍ – výuka jazyka čtvrtým rokem v návaznosti na 6. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže mluvit o televizním programu, reklamě, oblíbených pořadech
- vyjádří radost, zlost, zájem, potřebu, přání
- zná názvy oblečení, dokáže ho popsat pomocí skloňovaných přídavných jmen
- popíše oblečení své i jiných osob (např. spolužáků, postav na obrázku)
- orientuje se ve městě
- zeptá se na cestu a zároveň i cestu popíše, orientuje se podle plánu místa

- zeptá se na příjezd a odjezd vlaku, autobusu (čas, místo)
- dokáže si koupit jízdenku
- orientuje se v jízdním řádu
- umí nakupovat, ví, jaké zboží kde koupí
- mluví o cestování, dokáže charakterizovat své cestovní plány, přání, dokáže pojmenovat věci nezbytné na cestu
- vytvoří program zájezdu
- dokáže napsat dopis příteli v SRN
- zná názvy států, národností, jazyků
- pracuje s různými texty, např. básně, úryvky z beletrie, články z časopisu

Učivo:

- televize, program, pořady, reklama a jejich hodnocení
- oblečení, móda, barvy
- město, plánek města
- obchody, zboží
- nádraží
- cestování, plán cesty, program

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- používá správné předložkové vazby nejčastěji užívaných sloves (warten auf, sprechen über, sich freuen auf, über, sich interessieren für, sich ärgern über...)
- dokáže skloňovat přídavná jména po členu určitém, neurčitém i bez členu, v jednotném i množném čísle
- skloňuje osobní zájmena a používá jejich správné tvary
- rozlišuje a správně používá předložky pojící se s jednotlivými pády (předložky se 3. pádem, se 4. pádem)
- používá genitiv podstatných jmen
- chápe slovosled věty vedlejší, tvoří vedlejší věty se spojkami dass, weil, ob, vedlejší věty vztahné, nepřímé otázky, sestaví podřadné souvětí
- utváří a používá tvary minulého času prostého (präterita) u sloves pravidelných, nepravidelných, způsobových a pomocných
- používá předložky časového významu seit, in, vor ve spojení s dativem podstatných jmen a zájmen

Učivo:

- zvrtná slovesa
- skloňování přídavných jmen po členu určitém, neurčitém i bez členu
- skloňování osobních zájmen
- předložky se 3. pádem, se 4. pádem
- otázky kde? kam? + správný pád v odpovědi
- věta vedlejší – slovosled
- minulý čas složený - perfektum (opakování)
- minulý čas prostý – präteritum
- časové předložky seit, in, vor

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- zná německé Jugendherbergen (mládežnické ubytovny), umí si zajistit ubytování – **PT3/1**
- dokáže pojmenovat a popsat národní jídla německy mluvících zemí **PT3/1**
- umí pracovat s mapami Německa, Švýcarska a Rakouska, ukázat města, řeky, jezera, charakterizovat jejich polohu, popsat cestu **PT3/2**
- dokáže vyjmenovat památky Berlína **PT3/1**
- umí pracovat s plánkem Berlína, ukázat na něm významná místa **PT3/1**
- orientuje se ve válečné a poválečné historii Berlína a Německa **PT3/1**

Učivo:

- národní jídla **PT3/1**
- mapy Německa, Rakouska a Švýcarska – známá místa, popis cesty, charakteristika polohy (světové strany) **PT3/2**
- Berlín – památky, významná a zajímavá místa, plánek města, „Karneval durch Kulturen“ **PT3/1**

POKROČILÍ – výuka jazyka pátým rokem v návaznosti na 5. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže mluvit o televizním programu, reklamě, oblíbených pořadech
- vytvoří vlastní televizní program
- vyjádří radost, zlost, zájem, potřebu, přání
- zná názvy oblečení, dokáže ho popsat pomocí skloňovaných přídavných jmen
- popíše oblečení své i jiných osob (např. spolužáků, postav na obrázku)
- dokáže mluvit o módě, vyjádřit, jaký módní styl se mu (ne)líbí
- umí podrobněji charakterizovat jednotlivé osoby, jejich zevnějšek i vlastnosti
- dokáže vyjádřit svůj názor k danému tématu
- orientuje se ve městě
- zeptá se na cestu a zároveň i cestu popíše, orientuje se podle plánu místa
- zeptá se na příjezd a odjezd vlaku, autobusu (čas, místo)
- dokáže si koupit jízdenku
- orientuje se v jízdním řádu
- umí nakupovat, ví, jaké zboží kde koupí
- mluví o cestování, dokáže charakterizovat své cestovní plány, přání, dokáže pojmenovat věci nezbytné na cestu
- vytvoří program zájezdu
- dokáže napsat dopis příteli v SRN
- zná názvy států, národností, jazyků
- umí vyprávět děj v minulém čase (složeném i prostém)
- umí hodnotit věci a lidi
- reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy

- pracuje s různými texty, např. básně, úryvky z beletrie, články z časopisu

Učivo:

- televize, program, pořady, reklama a jejich hodnocení
- city, pocity
- oblečení, móda, barvy
- popis a hodnocení osoby – zevnějšku i vlastností
- město, plán města
- obchody, zboží
- nádraží
- cestování, plán cesty, program

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- časuje zvratná slovesa, správně používá tvary zvratného zájmena se (sich)
- používá správné předložkové vazby nejčastěji užívaných sloves (warten auf, sprechen über, sich freuen auf, über, sich interessieren für, sich ärgern über...)
- dokáže skloňovat přídavná jména po členu určitém, neurčitém i bez členu, v jednotném i množném čísle
- skloňuje osobní zájmena a používá jejich správné tvary
- rozlišuje a správně používá předložky pojící se s jednotlivými pády (předložky se 3. pádem, se 4. pádem)
- chápe podmínky používání 3. a 4. pádu u předložek se 3. i 4. pádem (an, auf, in ...)
- používá genitiv podstatných jmen
- chápe slovosled věty vedlejší, tvoří vedlejší věty se spojkami dass, weil, ob, vedlejší věty vztahné, nepřímé otázky, sestaví podřadné souvětí
- utváří a používá tvary minulého času prostého (präterita) u sloves pravidelných, nepravidelných, způsobových a pomocných
- správně používá předložky a jednotlivé pády u zeměpisných názvů (země, města, moře, řeky, pohoří) a rozlišuje tvary při otázkách kde? a kam?
- používá předložky časového významu seit, in, vor ve spojení s dativem podstatných jmen a zájmen

Učivo:

- zvratná slovesa
- předložkové vazby sloves
- skloňování přídavných jmen po členu určitém, neurčitém i bez členu
- skloňování osobních zájmen
- předložky se 3. pádem, se 4. pádem
- otázky kde? kam? + správný pád v odpovědi
- genitiv podstatných jmen
- věta vedlejší – slovosled
- minulý čas složený - perfektum (opakování)
- minulý čas prostý – präteritum
- časové předložky seit, in, vor
- předložky zeměpisných názvů (in, an, nach, auf)

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- zná německé Jugendherbergen (mládežnické ubytovny), umí si zajistit ubytování – **PT3/1**
- dokáže pojmenovat a popsat národní jídla německy mluvících zemí **PT3/1**
- umí pracovat s mapami Německa, Švýcarska a Rakouska, ukázat města, řeky, jezera, charakterizovat jejich polohu, popsat cestu **PT3/2**
- dokáže vyjmenovat památky Berlína **PT3/1**
- umí pracovat s plánkem Berlína, ukázat na něm významná místa **PT3/1**
- orientuje se ve válečné a poválečné historii Berlína a Německa **PT3/1**

Učivo:

- Jugendherbergen (mládežnické ubytovny) **PT3/1**
- národní jídla **PT3/1**
- mapy Německa, Rakouska a Švýcarska – známá místa, popis cesty, charakteristika polohy (světové strany) **PT3/2**
- Berlín – památky, významná a zajímavá místa, plánec města, „Karneval durch Kulturen“ **PT3/1**
- válečná a poválečná historie Berlína a Německa **PT3/1**

5.1.3.3 ŠPANĚLSKÝ JAZYK

5. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- je seznámen se španělskou abecedou
- ovládá správnou výslovnost a je schopen foneticky správně přečíst jednoduchý text, zazpívá písničku
- dokáže pozdravit, představit se a rozloučit se **PT1/1.2.**
- sdělí své osobní údaje a zeptá se na ně druhé osoby **PT1/1.2.**
- zvládne jednoduše popsat svoji školu a svoji třídu
- dokáže pohovořit o své škole a říct, jaké předměty má / nemá rád
- zvládne hovořit o škole svých snů
- pohovoří o činnostech ve třídě
- pojmenuje předměty ve třídě
- dokáže vyjádřit svůj souhlas nebo nesouhlas pomocí výrazu „gustar“
- dokáže počítat do 20
- dokáže vyjmenovat základní země a jejich příslušníky
- umí vyjádřit věk, zeptat se na věk spolužáka
- Dokáže se zeptat na telefonní číslo a e-mail druhé osoby
- Vyjádří, jakými jazyky mluví, a dokáže se na totéž zeptat spolužáka
- rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje
- rozumí jednoduchým souvislým projevům vyučujícího a projevům dialogickým, včetně krátkých projevů reprodukováných.

Učivo:

- abeceda
- správná výslovnost hlásek a přízvuků, píseň
- představení se, osobní údaje **PT1/1.2.**
- popis školní třídy a činností
- podstatná jména
- přídavná jména
- člen určitý a neurčitý
- jednotné a množné číslo
- školní předměty
- předměty ve škole / třídě
- číslovky do 20
- vyjádření záporu
- použití slovesa „gustar“

GRAMATIKA:

Očekávané výstupy:

žák

- rozumí pravidlům o psaní přízvuku
- ovládá základní pravidla pořádku slov ve větě
- rozlišuje formální a neformální řeč
- používá správně osobní, tázací a zvrtná zájmena

- vytvoří tvary jednotného a množného čísla
- je schopen časovat pravidelná slovesa v přítomném čase
- je schopen časovat nepravidelná slovesa „ser“, „estar“ a „tener“
- přiřazuje správné koncovky přídavných jmen podle rodu a čísla
- dokáže používat člen určitý i neurčitý
- vytvoří kladnou i zápornou větu
- používá správně příslovce „muy“ k vyjádření zesílené vlastnosti

Učivo:

- psaní přízvuků
- stavba španělské věty
- přítomný čas prostý (slovesa na –ar, –er, –ir)
- osobní, tázací a zvrtná zájmena (yo, tú,...)
- rodové zakončení přídavných jmen
- nepravidelná slovesa „ser“, „estar“ a „tener“
- stažené tvary –del, –al

REÁLIE:

Očekávané výstupy:

žák

- sdělí základní údaje o Španělsku (mapa, hlavní město, vlajka,...) **PT4/4**
- seznámí se s některými osobnostmi hispánského života (sportovci, umělci,...)
- podle mapy Latinské Ameriky dokážou pojmenovat jednotlivé země, ve kterých se mluví španělsky, popřípadě vyhledat jejich hlavní města) **PT4/4**
- podle obrázků v učebnici dokážou pojmenovat hlavní symboly hispánského světa (příroda, umění, jídlo, sport, architektura, hudba,...)

6.ročník

ZAČÁTEČNÍCI – výuka jazyka prvním rokem

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- je seznámen se španělskou abecedou
- ovládá správnou výslovnost a je schopen foneticky správně přečíst jednoduchý text, zazpívá písničku
- dokáže pozdravit, představit se a rozloučit se **PT1/1.2.**
- sdělí své osobní údaje a zeptá se na ně druhé osoby **PT1/1.2.**
- zná roční období
- zvládne popsat prostředí školní třídy
- pohovoří o činnostech ve třídě
- pojmenuje předměty ve třídě
- je schopen vyjádřit souhlas nebo nesouhlas pomocí výrazů „gustar, estar de acuerdo“
- představí svou rodinu a její členy
- pojmenuje jednotlivé části těla
- zvládne popsat osobu na obrázku

Učivo:

- abeceda
- správná výslovnost hlásek a přízvuků, píseň
- představení se, osobní údaje **PT1/1.2.**
- popis školní třídy a činností
- rodina
- přídavná jména
- členy
- vazba „estar de acuerdo, gustar“
- školní předměty
- hodiny
- rozhovor „Můj denní program“ **PT1/1.3.**
- číslovky do 100
- části těla

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- rozumí pravidlům o psaní přízvuku
- ovládá základní pravidla pořádku slov ve větě
- sdělí své osobní údaje a také je zjistí od druhé osoby **PT1/1.2.**
- rozlišuje formální a neformální řeč
- používá správně osobní, tázací a zvrtná zájmena
- zná zásady psaní interpunkčních znamének
- vytvoří tvary jednotného a množného čísla
- je schopen časovat pravidelná slovesa v přítomném čase
- přiřazuje správné koncovky přídavných jmen podle rodu a čísla
- chápe zvláštnosti časování zvrtných sloves
- ovládá principy změn kmenových samohlásek u sloves **PT1/1.3.**
- vytvoří správně slovesný zápor
- vyjádří souhlas nebo nesouhlas pomocí „gustar, estar de acuerdo“
- používá správně příslovce „muy“ k vyjádření zesílené vlastnosti
- zná zájmena přivlastňovací
- je schopen používat hodnotící adjektiva

Učivo:

- psaní přízvuků
- stavba španělské věty
- přítomný čas prostý (slovesa na –ar, -er, -ir)
- interpunkce
- osobní, tázací a zvrtná zájmena (yo, tú,...)
- rodové zakončení přídavných jmen
- nepravidelná slovesa (ser, decir, ir, salir, hacer) **PT1/1.3.**
- stažené tvary – del, - al
- změny kmenových samohlásek u sloves
- přivlastňovací zájmena (mi, tu, su,...)
- vazba „ser + adjetivo“

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- sdělí základní údaje o Španělsku (mapa, největší města, autonomní oblasti,...) **PT4/4**
- dozvídá se základní informace o historických souvislostech objevení Ameriky
- sdělí základní informace o Mexiku, Kubě a Chile (hlavní město, poloha, fauna, flóra) **PT4/4**
- popíše jednoduše španělské Vánoce a Velikonoce **PT4/1, PT3/1**

Učivo:

- Španělsko, Mexiko, Kuba, Chile **PT4/4**
- Vánoce a Velikonoce ve Španělsku **PT4/1, PT3/1**
- Día de la Hispanidad

POKROČILÍ – výuka jazyka druhým rokem v návaznosti na 5. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- je seznámen se španělskou abecedou
- ovládá správnou výslovnost a je schopen foneticky správně přečíst jednoduchý text, zazpívá písničku
- dokáže pozdravit, představit se a rozloučit se **PT1/1.2.**
- sdělí své osobní údaje a zeptá se na ně druhé osoby **PT1/1.2.**
- zná dny v týdnu, měsíce a roční období
- pohovoří o činnostech ve třídě a o svých oblíbených předmětech
- pojmenuje předměty ve třídě
- popíše svoji školu
- popíše školu svých snů
- je schopen vyjádřit souhlas nebo nesouhlas pomocí výrazů „gustar a encantar“
- představí svou rodinu a její členy
- dokáže popsat svého kamaráda, jeho vzhled a charakter
- pojmenuje jednotlivé části těla
- zvládne popsat osobu na obrázku
- popíše činnosti, které rád dělá ve volném čase
- vypráví o svém běžném dni
- správně používá výrazy pro vyjádření času a částí dne
- dokáže používat číslovky do 100 při jednoduchých početních výkonech – sčítání, odčítání, násobení a dělení
- rozumí jednotlivým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje
- rozumí jednoduchým souvislým projevům vyučujícího a projevům dialogickým, včetně krátkých projevů reprodukováných

Učivo:

- abeceda
- správná výslovnost hlásek a přízvuků, píseň
- představení se, osobní údaje **PT1/1.2.**
- popis školní třídy a činností ve třídě
- popis školy
- předměty ve škole
- rodina
- popis osoby, charakteru a vzhledu osoby
- přídavná jména
- vyjádření hodin
- části dne
- dny v týdnu, měsíce, roční období
- číslovky do 100
- rozhovor „Můj denní program“ **PT1/1.3.**
- slovesa GUSTAR a ENCANTAR
- hodiny
- části těla

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- rozumí pravidlům o psaní přízvuku
- ovládá základní pravidla pořádku slov ve větě
- sdělí své osobní údaje a také je zjistí od druhé osoby **PT1/1.2.**
- rozlišuje formální a neformální řeč
- používá správně osobní, tážací a zvrtná zájmena
- zná zásady tvoření množného čísla u podstatných a přídavných jmen
- upevní si dovednosti časování pravidelných sloves v přítomném času
- dokáže časovat zvrtná slovesa
- ovládá principy změn kmenových samohlásek u sloves **PT1/1.3.**
- vytvoří správně slovesný zápor
- vyjádří souhlas nebo nesouhlas pomocí „gustar, encantar“
- používá správně příslovce „muy“ k vyjádření zesílené vlastnosti
- používá zájmena přivlastňovací
- dokáže správně používat základní španělské předložky
- rozumí výrazům „trambien, tampoco“

Učivo:

- psaní přízvuků
- stavba španělské věty
- přítomný čas prostý (slovesa na –ar, -er, -ir)
- nepravidelná slovesa (ser, decir, ir, salir, hacer) **PT1/1.3.**
- osobní, tážací a zvrtná zájmena
- rodové zakončení přídavných jmen
- sloveso „gustar a encantar“
- stažené tvary –del, -al

- změny kmenových souhlásek u sloves
- přivlastňovací zájmena (mi, tu, su,...)
- výrazy četnosti (todos los días, a veces, nunca)
- základní předložky „a, de, en, por“
- výrazy „tambien, tampoco“
- slovesa se změnami kmenových souhlásek „jugar, dormir, empezar .....

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- sdělí základní údaje o Španělsku (mapa, největší města, autonomní oblasti,...) **PT4/4**
- seznamuje se s dalšími známými osobnostmi hispánského světa (sportovci, umělci)
- podle mapy Latinské Ameriky dokáže pojmenovat jednotlivé státy, ve kterých se mluví španělsky a říci o nich několik základních údajů **PT4/4**
- podle obrázků dokáže pojmenovat hlavní symboly hispánského světa – příroda, umění, sport, jídlo, architektura, hudba **PT4/4**
- na základě vlastní zvolené fotografie pohovoří o osobnostech hispánského světa, popíše vzhled, vlastnosti **PT4/1, PT3/1**

Učivo:

- Španělsko, země Latinské Ameriky **PT4/4**
- Osobnosti hispánského světa **PT4/1 , PT3/1**
- Symboly hispánského světa

7. ročník

MÍRNĚ POKROČILÍ – výuka jazyka druhým rokem od 6. ročníku

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- sdělí své osobní údaje a zeptá se na ně druhé osoby **PT1/1.2**
- zná dny v týdnu, měsíce a roční období
- pohovoří o činnostech, které dělá ve svém volném čase **PT1/1.3.**
- vytvoří kratší rozhovor o tom, jak tráví volný čas **PT1/2.3**
- popíše svůj běžný den **PT1/2.3**
- správně používá výrazy pro vyjádření času a částí dne
- dokáže vyjádřit hodiny **PT1/2.3**
- používá číslovky do 100, zvládne jednoduché početní úkony – sčítání, odčítání, násobení a dělení
- dovede pojmenovat jednotlivé obchody a předměty, které v nich může nakoupit
- dokáže se zeptat, kde se jednotlivé obchody nacházejí
- dokáže vést krátký dialog v obchodě **PT1/2.3**
- zná slovní zásobu spojenou s oblečením a dokáže jednotlivé části oblečení popsat
- popíše své plány do budoucna
- umí pojmenovat jednotlivé barvy

- zná slovní zásobu potřebnou pro popis nejrozličnějších zemí, zajímavých míst
- dokáže popsat zemi, kterou si zvolí na základě vlastní zkušenosti
- správně používá výrazy na popis počasí, dokáže pohovořit o klimatu ve zvolené zemi
- dokáže pohovořit o nedávné minulosti
- dokáže porozumět textu, který odpovídá jeho jazykové úrovni
- je schopen porozumět reprodukovánému projevu, krátkému videozáznamu a odpovědět na dané otázky

Učivo:

- volný čas a mimoškolní aktivity
- popis denního programu **PT1/2.3**
- části dne
- vyjádření hodin
- číslovky do 100
- jednotlivá jídla dne
- narozeniny, svátky, státní svátky
- vyjádření data
- nejdůležitější obchody
- předměty, které se v obchodě nakupují
- oblečení k nejrozličnějším příležitostem
- popis oblečení
- popis obchodu
- barvy

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje formální a neformální řeč
- ovládá pravidla pořádku slov ve větě
- používá správná osobní, zvrtná tázací, vztažná, přivlastňovací a ukazovací zájmena
- upevní si dovednosti časování pravidelných sloves v přítomném času
- ovládá principy změn kmenových samohlásek u sloves **PT1/1.3**
- správně časuje zvrtná slovesa
- seznámí se s dalšími nepravidelnými slovesy a správně je používá
- vytvoří slovesný zápor
- vyjádří souhlas a nesouhlas pomocí sloves GUSTAR, ENCATAR
- dokáže používat základní španělské předložky
- používá ve větách slovesa SER/ESTAR/HAY
- dokáže vyjádřit 3. stupeň přídavných jmen a příslovčí
- seznámí se se základy složeného minulého času – préterita perfecta

Učivo:

- stavba španělské věty – rozšiřování učiva
- přítomný čas prostý – slovesa na -ar, -er, -ir
- další nepravidelná slovesa – decir, salir, venir, hacer, ir .....
- osobní, zvrtná tázací, vztažná, přivlastňovací a ukazovací zájmena
- slovesa gustar, encatar

- změny kmenových samohlásek u sloves
- základní předložky – a, de, en, por, para, noc
- výrazy četnosti – todos los días, a veces, nunca
- slovesa se změnami kmenových samohlásek – jugar, dormir, empezar .....
- číslovky do 100
- zvolací věty
- slovesa – ser/estar/hay
- superlativ
- trpný rod pomocí „se“
- vztažné věty
- tvoření složeného minulého času – *préterita perfecta*

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- zná osobnosti Španělska a zemí Latinské Ameriky **PT4/4**
- hovoří o možnostech nakupování ve španělsky mluvících zemích **PT4/1**
- získává přehled o ostatních svátcích a slavnostech ve Španělsku (*corrida de torros, los carnavales, la tomatina*) **PT4/1**
- zná nejvýznamnější zeměpisné pozoruhodnosti Španělska a Latinské Ameriky **PT4/1**
- pozná a seznámí se se státem Nicaragua

Učivo:

- Peru, Venezuela, Argentina, Kanárské ostrovy **PT4/4**
- svátky a slavnosti ČR a Španělsku **PT4/1**
- pozoruhodnosti Španělska
- Nicaragua
- Nakupování ve španělsky mluvících zemích

POKROČILÍ – výuka jazyka třetím rokem od 5. ročníku

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- sdělí své osobní údaje a zeptá se na ně druhé osoby **PT1/1.2**
- ovládá správnou výslovnost a je schopen foneticky správně přečíst jednoduchý text, zazpívat písničku
- zná dny v týdnu, měsíce a roční období
- pohovoří o činnostech, které dělá ve svém volném času **PT1/1.3.**
- vytvoří kratší rozhovor o tom, jak tráví volný čas **PT1/2.3**
- popíše svůj běžný den **PT1/2.3**
- správně používá výrazy pro vyjádření času a částí dne
- dokáže vyjádřit hodiny **PT1/2.3**
- používá číslovky do 100 000, zvládne jednoduché početní úkony – sčítání, odčítání, násobení a dělení
- dovede pojmenovat jednotlivé obchody a předměty, které v nich může nakoupit
- dokáže se zeptat, kde se jednotlivé obchody nacházejí

- dokáže vést dialog v obchodě **PT1/2.3**
- zná slovní zásobu spojenou s oblečením a dokáže jednotlivé části oblečení popsat
- popíše své plány do budoucna
- umí pojmenovat jednotlivé barvy
- zná slovní zásobu potřebnou pro popis nejrozličnějších zemí, zajímavých míst
- dokáže popsat zemi, kterou si zvolí na základě vlastní zkušenosti
- správně používá výrazy na popis počasí, dokáže pohovořit o klimatu ve zvolené zemi
- pomocí složeného minulého času dokáže pohovořit minulosti
- pomocí opisné slovesné vazby IR + infinitiv dokáže pohovořit o svých plánech do budoucna
- dokáže porozumět textu, který odpovídá jeho jazykové úrovni
- je schopen porozumět reprodukovánému projevu, krátkému videozáznamu a odpovědět na dané otázky

Učivo:

- volný čas a mimoškolní aktivity
- popis svého denního programu **PT1/2.3**
- části dne
- vyjádření hodin
- číslovky do 100 000
- jednotlivá jídla dne
- narozeniny, svátky, státní svátky
- vyjádření data
- nejdůležitější obchody
- předměty, které se v obchodě nakupují
- oblečení k nejrozličnějším příležitostem
- popis oblečení
- popis obchodu
- barvy
- mluva o minulosti
- osobní plány do budoucnosti

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje formální a neformální řeč
- ovládá pravidla pořádku slov ve větě
- používá správná osobní, zvrtná tázací, vztažná, přivlastňovací a ukazovací zájmena
- upevní si dovednosti časování pravidelných sloves v přítomném času
- ovládá principy změn kmenových samohlásek u sloves **PT1/1.3**
- správně časuje zvrtná slovesa
- seznámí se s dalšími nepravidelnými slovesy a správně je používá
- vytvoří slovesný zápor
- vyjádří souhlas a nesouhlas pomocí sloves GUSTAR, ENCATAR
- dokáže používat základní španělské předložky
- používá ve větách slovesa SER/ESTAR/HAY
- dokáže vyjádřit 3. stupeň přídavných jmen a příslovčí

- seznámí se se základy složeného minulého času – *préterita perfecta*
- naučí se používat opisnou slovesnou vazbu *IR + ě infinitiv* a tím slovně vyjadřovat budoucnost
- správně tvoří příčestí pravidelných a nepravidelných sloves v minulém času
- naučí se časová určení potřebná pro vyjádření minulosti a budoucnosti

Učivo:

- stavba španělské věty – rozšiřování učiva
- přítomný čas prostý – slovesa na –ar, -er, -ir
- další nepravidelná slovesa – *decir, salir, venir, hacer, ir* **PT1/1.3**
- osobní, zvrtná tázací, vztažná, přivlastňovací a ukazovací zájmena
- slovesa *gustar, encantar*
- změny kmenových samohlásek u sloves
- základní předložky – *a, de, en, por, para, noc*
- výrazy četnosti – *todos los días, a veces, nunca*
- slovesa se změnami kmenových samohlásek – *jugar, dormir, empezar* .....
- číslovky do 100 000
- zvolací věty
- slovesa – *ser/estar/hay*
- superlativ
- trpný rod pomoci „se“
- vztažné věty
- tvoření složeného minulého času – *préterita perfecta*
- příčestí + nepravidelné tvary
- pomocné sloveso *HABER* pro vyjádření *préterita perfecta*
- předložky používané pro slovesa pohybu

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- zná osobnosti Španělska a zemí Latinské Ameriky **PT4/4**
- hovoří o možnostech nakupování ve španělsky mluvících zemích **PT4/1**
- získává přehled o ostatních svátcích a slavnostech ve Španělsku (*corrida de torros, los carnavales, la tomatina*) **PT4/1**
- zná nejvýznamnější zeměpisné pozoruhodnosti Španělska a Latinské Ameriky **PT4/1**
- pozná a seznámí se se státem Nicaragua
- konverzuje o zvolené zemi
- popíše své poslední prázdniny
- mluví o svých plánech do budoucna

Učivo:

- Peru, Venezuela, Argentina, Kanárské ostrovy **PT4/4**
- svátky a slavnosti ČR a Španělsku **PT4/1**
- pozoruhodnosti Španělska
- Nicaragua
- nakupování ve španělsky mluvících zemích
- prázdniny – konverzace

- plány do budoucna

8. ročník

MÍRNĚ POKROČILÍ – výuka jazyka třetím rokem od 6. ročníku

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- pomocí minulého času pohovoří o svých prázdninách
- umí vyjádřit, které aktivity se mu během prázdnin líbily, které naopak ne
- napíše kratší popis svých mimoškolních aktivit **PT1/1.3**
- dokáže podrobněji pohovořit o svých zájmech a kroužcích
- dokáže pohovořit o zemích, popsat svá oblíbená místa
- na plánu města popíše cestu na určené místo
- pomocí průběhového času dokáže popsat, co jednotlivé osoby v danou chvíli dělají
- dokáže se zeptat na osobní údaje svého spolužáka
- pomocí jednoduchého minulého času dokáže pohovořit o svém životě, případně o životě blízké osoby
- vybere si významnou osobnost a v minulém času vyjádří nejdůležitější události jejího života
- na základě fotografií dokáže pohovořit o životě zvolené osoby
- popíše svůj byt, jmenuje nábytek i ostatní vybavení bytu
- pohovoří o tom, jaké domácí práce vykonává
- dokáže popsat svoji čtvrť, nebo čtvrť, kterou si sám zvolí
- popíše aktivity, které se ve zvolené čtvrti dají vykonávat
- vyjmenuje výhody a nevýhody místa, ve kterém bydlí, případně, které věci by chtěl změnit

Učivo:

- mimoškolní aktivity **PT1/1.3**
- osobní údaje
- životopis zvolené osoby
- aktivity během prázdnin
- orientace v plánu města
- popis zvolené země
- rozhovor - Orientace ve městě – ptáme se na cestu **PT1/2.3**
- byt a jeho zařízení
- město, čtvrť a zajímavé objekty
- aktivity spojené s životem ve městě/na vesnici

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- správně vytvoří otázku pomocí tázacích zájmen (cuánto, dónde,...)
- správně používá tvary sloves GUSTAR a ENCANTAR

- správně používá základní nepravidelná slovesa – TENER, DECIR, VENIR, DAR, SABER, ...
- ovládá vazby "querer + infinitiv, poder + infinitiv"
- správně používá složený minulý čas – pretérito perfecto
- rozumí rozdílu užití sloves SER/ESTAR/HAY
- zvládne používat vazbu průběhového času ESTAR + GERUNDIO
- dokáže vytvořit tvary gerundia u pravidelných i nepravidelných sloves
- ovládá číslovky do 1 000 000
- seznámí se s jednoduchým minulým časem – pretérito indefinido
- naučí se jednoduchý minulý čas používat u pravidelných sloves, postupně také u nepravidelných sloves
- umí použít slovesa vyjadřující počátek a konec děje – EMPEZAR a TERMINAR/ACABAR DE
- je schopen vytvořit 3.stupeň příslovčí
- zná vazbu "me parece" a dokáže ji zařadit do hovoru
- nečiní mu potíže správně umístit zvrtné zájmeno
- ovládá řadové číslovky do 10
- upevní si znalosti o používání sloves SER, ESTAR, HAY
- seznámí se se slovesy ENCONTRAR, PONER, dokáže je správně používat
- ovládá nejdůležitější předložky místa a správně je používá ve větě

Učivo:

- tázací zájmena
- slovesa libosti a nelibosti **PT1/2.3**
- vazby querer/poder + infinitiv
- číslovky do 1 000 000
- základní nepravidelná slovesa
- minulý čas složený – pretérito perfecto
- slovesa EMPEZAR/TERMINAR/ACABAR DE
- 3. stupeň příslovčí
- zvrtná zájmena
- řadové číslovky do 10
- slovesa SER, ESTAR, HAY
- slovesa ENCONTRAR, PONER
- minulý čas jednoduchý – pretérito indefinido
- základní předložky místa

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- stručně pohovoří o kulturních a architektonických památkách Prahy a Madridu a dalšího zvoleného města
- sdělí informace o probraných zemích Latinské Ameriky: Ekvádor, Uruguay, Kolumbie, Panama - (poloha, sousedé, velká města, památky, fauna, flóra, zajímavosti) **PT4/4**
- na základě předloženého textu je schopen popsat některá zajímavá místa ve Španělsku a Latinské Americe (Segovia, Córdoba .....

- na základě předloženého textu pohovoří o životě Pabla Picassa a o jeho obrazu Guernica
- pohovoří o životě ve své čtvrti, o místě svého bydliště, popíše prostředí, zajímavá místa a aktivity, které se tam dají vykonávat
- pohovoří o zvolené osobnosti z oblasti sportu, kultury .....
- dokáže popsat nejdůležitější události svého života
- popíše svůj byt/dům a pojmenuje vybavení v něm

Učivo:

- Praha, Madrid
- Ekvádor, Uruguay, Kolumbie, Panama **PT4/4**
- moje město/moje čtvrť
- zajímavosti Španělska a Latinské Ameriky
- významná osobnost
- události mého života
- čtvrť, ve které žiji
- výhody a nevýhody místa, ve kterém žiji
- popis bytu, místnosti

POKROČILÍ – výuka jazyka čtvrtým rokem od 5. ročníku

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- pomocí minulého času pohovoří o svých prázdninách
- umí vyjádřit, které aktivity se mu během prázdnin líbily, které naopak ne
- napíše kratší popis svých mimoškolních aktivit **PT1/1.3**
- dokáže podrobněji pohovořit o svých zájmech a kroužcích
- dokáže pohovořit o zemích, popsat svá oblíbená místa
- na plánu města popíše cestu na určené místo
- pomocí průběhového času dokáže popsat, co jednotlivé osoby v danou chvíli dělají
- dokáže se zeptat na osobní údaje svého spolužáka
- pomocí jednoduchého minulého času dokáže pohovořit o svém životě, případně o životě blízké osoby
- vybere si významnou osobnost a v minulém času vyjádří nejdůležitější události jejího života
- na základě fotografií dokáže pohovořit o životě zvolené osoby
- popíše svůj byt, jmenuje nábytek i ostatní vybavení bytu
- správně používá předložky místa a vyjádří, kde se jednotlivé věci nacházejí
- pohovoří o tom, jaké domácí práce vykonává
- dokáže popsat svoji čtvrť, nebo čtvrť, kterou si sám zvolí
- popíše aktivity, které se ve zvolené čtvrti dají vykonávat
- vyjmenuje výhody a nevýhody místa, ve kterém bydlí, případně, které věci by chtěl změnit
- dokáže hovořit o své oblíbené hudbě
- dokáže interpretovat předložený text: „Raperos: poetas de la ciudad“
- na základě krátkého poslechu dokáže vystihnout důležité znaky daného města a zapsat si nejdůležitější údaje

- pomocí minulého času – pretérito imperfecta dokáže pohovořit o životě v minulosti a porovnat ho se současností
- je schopen hovořit o dávných civilizacích

Učivo:

- mimoškolní aktivity **PT1/1.3**
- osobní údaje
- aktivity během prázdnin
- životopis zvolené osoby
- orientace v plánu města
- popis zvolené země
- rozhovor - Orientace ve městě – ptáme se na cestu **PT1/2.3**
- byt a jeho zařízení
- město, čtvrť a zajímavé objekty
- aktivity spojené s životem ve městě/na vesnici
- oblíbená hudba
- srovnání života v současnosti a v minulosti
- popis dávné civilizace

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- správně vytvoří otázku pomocí tázacích zájmen (cuánto, dónde,...)
- používá tvary sloves GUSTAR a ENCANTAR
- používá základní nepravidelná slovesa – TENER, DECIR, VENIR, DAR, SABER, ...
- ovládá vazby "querer + infinitiv, poder + infinitiv"
- správně používá složený minulý čas – pretérito perfecto
- rozumí rozdílu užití sloves SER/ESTAR/HAY
- zvládne používat vazbu průběhového času ESTAR + GERUNDIO
- dokáže vytvořit tvary gerundia u pravidelných i nepravidelných sloves
- ovládá číslovky do 1 000 000
- seznámí se s jednoduchým minulým časem – pretérito indefinido
- naučí se jednoduchý minulý čas používat u pravidelných sloves, postupně také u nepravidelných sloves
- umí použít slovesa vyjadřující počátek a konec děje – EMPEZAR a TERMINAR/ACABAR DE
- je schopen vytvořit 3.stupeň příslovčí
- zná vazbu "me parece" a dokáže ji zařadit do hovoru
- nečiní mu potíže správně umístit zvrtné zájmeno
- ovládá řadové číslovky do 10
- upevní si znalosti o používání sloves SER, ESTAR, HAY
- seznámí se se slovesy ENCONTRAR, PONER, dokáže je správně používat
- ovládá nejdůležitější předložky místa a správně je používá ve větě
- umí aplikovat zájmena ALGUNO, NINGUNO/ ALGUNA, NINGUNA
- umí používat spojky PORQUE, POR ESO
- umí používat zájmena přímého předmětu
- umí tvořit pretéritum imperfectum

- zná tvary pretérito imperfecta
- umí používat časové výrazy spojené s jednotlivými minulými časy

Učivo:

- tázací zájmena
- slovesa libosti a nelibosti **PT1/2.3**
- vazby querer/poder + infinitiv
- číslovky do 1 000 000
- základní nepravidelná slovesa
- minulý čas složený – pretérito perfecto
- slovesa EMPEARAR/TERMINAR/ACABAR DE
- 3. stupeň příslovčí
- zvrtná zájmena
- řadové číslovky do 10
- slovesa SER, ESTAR. HAY
- slovesa ENCONTRAR, PONER
- minulý čas jednoduchý – pretérito indefinido
- základní předložky místa
- zájmena přímého předmětu
- pretérito imperfecto
- pretérito imperfecto – nepravidelné tvary
- časové výrazy spojené s užitím minulých časů

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- stručně pohovoří o kulturních a architektonických památkách Prahy a Madridu a dalšího zvoleného města
- sdělí informace o probraných zemích Latinské Ameriky: Ekvádor, Uruguay, Kolumbie, Panama - (poloha, sousedé, velká města, památky, fauna, flóra, zajímavosti) **PT4/4**
- na základě předloženého textu je schopen popsat některá zajímavá místa ve Španělsku a Latinské Americe (Segovia, Córdoba .....)
- na základě předloženého textu pohovoří o životě Pabla Picassa a o jeho obraze Guernica
- pohovoří o životě ve své čtvrti, o místě svého bydliště, popíše prostředí, zajímavá místa a aktivity, které se tam dají vykonávat
- pohovoří o zvolené osobnosti z oblasti sportu, kultury .....
- dokáže popsat nejdůležitější události svého života
- popíše svůj byt/dům a pojmenuje vybavení v něm
- pohovoří o své oblíbené hudbě, o návštěvě koncertů .....
- dokáže porovnat život v minulosti a v přítomnosti
- dokáže se vyjádřit k výhodám i nevýhodám života v současnosti a v minulosti
- na základě textu pohovoří o zvolené dávné civilizaci

Učivo:

- Praha, Madrid

- Ekvádor, Uruguay, Kolumbie, Panama **PT4/4**
- moje město/moje čtvrť
- zajímavosti Španělska a Latinské Ameriky
- významná osobnost
- události mého života
- čtvrť, ve které žiji
- výhody a nevýhody místa, ve kterém žiji
- popis bytu, místnosti
- oblíbená hudba
- mayská, incká a aztécká civilizace, jiné dávné civilizace

9. ročník

MÍRNĚ POKROČILÍ – výuka jazyka čtvrtým rokem od 6. ročníku

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- nakoupí v obchodě s oblečením a v potravinách
- pohovoří o svých aktivitách mimo školu
- nečiní mu potíže pohovořit o svých oblíbených jídlech
- sestaví recept na přípravu pokrmu
- na základě obrázků popíše, co se dělo na školním výletu
- připraví rozhovor se spolužákem o lidských povahách s využitím slovní zásoby týkající se znamení zvěrokruhu **PT1/1.2**
- pohovoří o svém spolužákovi a přiblíží nám jeho život
- na základě textu o životním prostředí si rozšiřuje příslušnou slovní zásobu a dokáže pohovořit o jeho ochraně **PT5/4**

Učivo:

- oblíbená jídla
- zásady zdravé výživy **PT1/1.2**
- sestavení receptu
- sdělení informací o svém spolužákovi **PT1/1.2**
- lidské tělo a jeho části

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje použití přivlastňovacích zájmen se členem i bez členu podle toho, co chce vyjádřit
- ovládá vazby vyjadřující obecná doporučení **PT1/2.3**
- ovládá tvorbu a použití imperfecta
- je seznámen s nepravidelnými slovesy při použití imperfecta
- rozumí rozdílu použití obou minulých časů
- zná vazby vyjadřující povinnost **PT1/2.3**
- je schopen vytvořit záporný rozkazovací způsob

Učivo:

- přivlastňovací zájmena (mío/el mío, tuyo/el tuyo)
- el pretérito perfecto
- el pretérito Indefinido
- el Indefinido
- el Imperfekto
- la Obligación (Tener que, deber + infinitivo) **PT1/2.3**
- el Imperativo Negativo
- nepravidelné sloveso DOLER
- es bueno, es mejor + subjuntivo

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- zvládne pohovořit o probraných zemích Latinské Ameriky (poloha, hlavní město, sousedé, fauna, flóra, zajímavosti, vývoz surovin, památky): Guatemala, Paraguay, Costa Rica **PT4/4**
- události stručně pohovořit **PT4/1**
- dokáže interpretovat krátkou ukázkou uměleckého textu

Učivo:

- Guatemala, Paraguay, Costa Rica **PT4/4**
- el Mundo Inca **PT4/4**
- umělecký text (Pablo Neruda)

POKROČILÍ – výuka jazyka pátým rokem od 5. ročníku

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- nakoupí v obchodě s oblečením a v potravinách
- pohovoří o svých aktivitách mimo školu
- nečiní mu potíže pohovořit o svých oblíbených jídlech
- bez problémů popíše zásady zdravé výživy **PT1/1.2**
- je schopen dát druhému obecné doporučení
- sestaví recept na přípravu pokrmu
- na základě obrázků popíše, co se dělo na školním výletu
- připraví rozhovor se spolužákem o lidských povahách s využitím slovní zásoby týkající se znamení zvěrokruhu **PT1/1.2**
- pohovoří o svém spolužákovi a přiblíží nám jeho život
- na základě textu o životním prostředí si rozšiřuje příslušnou slovní zásobu a dokáže pohovořit o jeho ochraně **PT5/4**
- popíše jednotlivé části těla a pohyby, které může vykonávat
- u lékaře mu nečiní potíže sdělit, jaké má problémy

Učivo:

- oblíbená jídla
- zásady zdravé výživy **PT1/1.2**
- sestavení receptu
- popis obrázku – školní výlet
- sdělení informací o svém spolužákovi **PT1/1.2**
- rozhovor o lidských povahách
- ochrana životního prostředí **PT5/4**
- lidské tělo a jeho části
- návštěva lékaře

GRAMATIKA

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje použití přivlastňovacích zájmen se členem i bez členu podle toho, co chce vyjádřit
- ovládá vazby vyjadřující obecná doporučení **PT1/2.3**
- vysvětlí, kdy použije předpřítomný a kdy minulý čas
- ovládá tvorbu a použití imperfecta
- je seznámen s nepravidelnými slovesy při použití imperfecta
- rozumí rozdílu použití obou minulých časů
- používá další nový čas – futuro
- zná vazby vyjadřující povinnost **PT1/2.3**
- je schopen vytvořit záporný rozkazovací způsob
- chápe pravidla tvorby subjuntivu a některé případy jeho použití

Učivo:

- přivlastňovací zájmena (mío/el mío, tuyo/el tuyo)
- vazby: Hay que, conviene, es necesario + infinitiv **PT1/2.3**
- el pretérito perfecto
- el pretérito Indefinido
- el Indefinido
- el Imperfekto
- el Futuro
- la Obligación (Tener que, deber + infinitivo) **PT1/2.3**
- el Imperativo Negativo
- el Presente de Subjuntivo
- nepravidelné sloveso DOLER
- es bueno, es mejor + subjuntivo

REÁLIE

Očekávané výstupy:

žák

- zvládne pohovořit o probraných zemích Latinské Ameriky (poloha, hlavní město, sousedé, fauna, flóra, zajímavosti, vývoz surovin, památky): Guatemala, Paraguay, Costa Rica **PT4/4**
- poznává historii poutí do Santiaga a zároveň je schopen o této kulturní a náboženské události stručně pohovořit **PT4/1**

- je seznámen se světem Inků a v souvislosti s tím získává informace o období vpádu Španělů do Jižní Ameriky **PT4/4**
- dokáže interpretovat krátkou ukázkou uměleckého textu

Učivo:

- Guatemala, Paraguay, Costa Rica **PT4/4**
- el Mundo Inca **PT4/4**
- el Camino de Santiago **PT4/1**
- umělecký text (Pablo Neruda)

5.2 MATEMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Matematika má v základním vzdělávání nezastupitelnou roli. Prolíná celým obdobím školní docházky. Na základy položené na 1. stupni, 2. stupeň navazuje a dále je prohlubuje. **Matematika** poskytuje žákům vědomosti a buduje dovednosti, vedoucí k dosažení kompetencí potřebných pro orientaci v praktickém životě. Vytváří předpoklady pro další uplatnění a studium. Klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Zaměřuje se na jejich využívání v praktických činnostech. Přispívá k rozvoji intelektuálních schopností žáků. Rozvíjí paměť, představivost, tvořivost, abstraktní myšlení, schopnost logického úsudku, přesného vyjadřování. Trénuje vytrvalost, pracovitost, kritické myšlení, schopnost spolupracovat.

Výuka je na 1. stupni naší školy organizována do jednotlivých ročníků s výukou 4 hodiny v 1. ročníku a vždy 5 hodin v týdnu ve 2. – 5. ročníku, z toho 1 hodina geometrie týdně v každém ročníku. Na 2. stupni je výuka 4 hodiny v týdnu. Vzdělávací obsah je rozdělen do tematických okruhů:

Číslo a početní operace (na 1. stupni), Číslo a proměnná (na 2. stupni), Geometrie v rovině a v prostoru, Závislosti, vztahy a práce s daty.

V průběhu celého základního vzdělávání prolínají těmito tematickými okruhy nestandardní aplikační úlohy a problémy. Postupně se také žáci učí využívat prostředky výpočetní techniky.

Prostřednictvím vzdělávacího obsahu těchto témat a využitím výchovně vzdělávacích strategií je žák postupně veden k tomu, aby dosahoval klíčových kompetencí.

Výchovné a vzdělávací strategie:

kompetence k učení

- předkládáme a nabízíme matematické soutěže – MO, Pythagoriáda, Klokánek...
- umožňujeme vzájemné opravování testů, prověrek nanečisto
- použijeme vzorového modelu pro aplikaci obdobných úloh - zdokonalujeme rychlé čtení, orientaci v daných úlohách
- zadáváme pravidelně domácí úkoly k procvičení
- předem oznamujeme témata k opakování jako přípravu na čtvrtletní kontrolní práce
- povzbuzujeme žáka kladným hodnocením a snažíme se podpořit víru v jeho schopnosti

kompetence k řešení problémů

- problémové úkoly řešíme rozbořem, diskusí
- provádíme zkoušky řešení, snažíme se odhalit chybu, cvičíme vytrvalost, aby se žák nenechal odradit
- dáváme žákům prostor pro vlastní netradiční řešení

kompetence komunikativní

- navozujeme situace k diskusi o řešení úloh z praxe
- vytváříme ovzduší k naslouchání názorů spolužáků
- používáme grafy, tabulky tak, aby žáci uměli ústně vyjádřit různé závislosti
- umožňujeme – vzájemné opravy testů a vyhodnocení řešení – žáci obhájí vlastní způsob řešení úlohy

kompetence sociální a personální

- zadáváme práci ve skupinkách – žáci určují role v týmu

- překontrolují si navzájem správnost výsledků
- tlumí negativní emoce při nezdaru
- vytváříme prostor pro sebehodnocení – zpětná vazba
- navozujeme situace tak, aby žáci vnímali učitele jako rádce
- vytváříme prostor žákům vést část hodiny – hodnotíme schopnost žáka vysvětlit problém spolužákům

kompetence občanské

- umožňujeme společný rozbor konfliktních situací
- podporujeme a hodnotíme reprezentaci třídy i školy v matemat. soutěžích

kompetence pracovní

- v geometrii pracujeme s papírem a špejlemi (skládání - rovnoběžky, kolmice, výroba těles,...)
- nabízíme slovní úlohy zaměřené na práci s penězi, nakupování, porovnávání cen, převody jednotek
- sledujeme u zadaných prací precizní zapisování postupů
- upozorňujeme na bezpečnou práci žáků s učebními pomůckami a kontrolujeme jejich počínání
- předkládáme žákům možnosti uplatnění matematiky v různých profesích
- zadáváme úlohy na finanční plánování, půjčky, úroky

1. ročník

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy:

žák

- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků **PT1/1.1**
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 20, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti **PT1/2.4**
- užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose **PT1/1.1**
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly **PT1/1.1**
- řeší a tvoří slovní úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní výkony **PT1/1.1**
- znázorní, vymodeluje, spočítá a seskupí předměty v daném souboru
- vytvoří soubor s daným počtem prvků
- porovná skupiny s daným počtem prvků
- přečte správně dané číslo
- zapíše správně dané číslo
- porovná čísla a zapíše vztahy rovnosti, nerovnosti
- vyhledá a znázorní číslo na číselné ose 0 – 20
- seřadí čísla podle velikosti v daném oboru
- doplní chybějící číslo v řadě
- aplikuje vztahy před, za
- sčítá a odčítá z paměti v daném oboru čísel
- zapíše daný početní příklad
- použije početní znaky +, -
- sestaví jednoduchou slovní úlohu
- vyřeší jednoduchou slovní úlohu
- používá vztahy o n - více, o n - méně

Učivo:

- obor přirozených čísel 0 – 20
- vytváření různých konkrétních souborů s daným počtem prvků
- čtení a psaní čísel
- zápis čísla v desítkové soustavě Porovnávání čísel
- zápis rovnosti a nerovnosti, použití znamének
- číselná osa. 0 – 20
- orientace na číselné ose
- sčítání a odčítání v oboru přirozených čísel
- řešení slovních úloh, početní vztahy

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy:

žák

- popisuje jednoduché závislosti v praktickém životě **PT1/1.1**
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel
- ukáže časové úseky
- porovná délku časových úseků den, týden
- aplikuje zkušenosti získané v matematice do řešení životních situací
- vyhledá jednoduchá data, údaje z tabulek a diagramů

Učivo:

- orientace v čase – celé hodiny, práce s hodinami, týden – 7 dní – na kalendáři
- hra na obchod, nakupování
- práce s jednoduchou tabulkou

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

Očekávané výstupy:

žák:

- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa, nachází v realitě jejich reprezentaci
- pozná základní geometrické útvary - čtverec, trojúhelník, kruh, obdélník
- pozná základní geometrické tvary při práci se stavebnicí
- vyhledává a třídí dané tvary s použitím stavebnice

Učivo:

- základní útvary v rovině – čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh
- práce se stavebnicí

2. ročník

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy:

žák

- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků **PT1/1.1**

- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti **PT1/1.6**
- užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose **PT1/1.1**
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- řeší a tvoří slovní úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní výkony závislosti, vztahy a práce s daty **PT1/1.1**

Učivo:

- obor přirozených čísel 0 – 100
- porovnávání čísel
- orientace na číselné ose do 100
- znázornění čísla
- sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku, numerace do 100
- sčítání a odčítání do 100 s přechodem desítky
- násobení v oboru malé násobilky (příklady do 100)
- násobení jako opakování sčítání
- počítání s použitím závorek
- slovní úlohy
- početní vztahy

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy:

žák

- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- popisuje jednoduché závislosti v praktickém životě **PT1/1.1**
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel **PT1/1.1**
- stanoví různé možnosti vyplacení dané částky **PT1/1.1**

Učivo:

- orientace v čase
- praktické využití získaných vědomostí a dovedností
- diagramy, tabulky, pyramidy, řetězy
- evidence náhody
- počítání s penězi
- seznámení s bankovkami a mincemi do hodnoty 100 Kč

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

Očekávané výstupy:

žák:

- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa, nachází v realitě jejich reprezentaci
- dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla při rýsování

Učivo:

- základní útvary v rovině – čtverec, obdélník, trojúhelník, čtyřúhelník, mnohoúhelník, kruh

- velikost úsečky
- lomená čára, křivá čára, úsečka, přímka
- jednotky délky
- obvod a obsah obrazce
- práce s pravítkem
- základní úkony v prostoru - práce se stavebnicí
- zásady bezpečnosti a hygieny při rýsování

3. ročník

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy:

žák

- čte a píše trojčíferná čísla
- vytvoří konkrétní soubor s daným počtem prvků do tisíce (modelování reálných situací)
- zakreslí dané číslo na číselné ose
- porovnává čísla do tisíce
- používá sčítání a odčítání v oboru přirozených čísel při řešení praktických úloh
- písemně sčítá a odčítá dvě trojčíferná čísla
- provádí předběžný odhad výsledku řešení
- provádí kontrolu svého výpočtu
- řeší a zapisuje slovní úlohy na porovnávání dvou trojčíferných čísel, sčítání a odčítání dvou trojčíferných čísel, na vztahy o n -více (méně) **PT1/1.5, PT1/2.4**
- automaticky užívá spoje všech násobílek
- určuje neúplný podíl a zbytek v jednoduchých případech
- rozpoznává pořadí početních výkonů
- násobí pamětně dvojčíferné číslo jednocíferným
- užívá tabulkové zápisy v praxi (ceny zboží, vzdálenosti,...) – grafy
- užívá násobení a dělení při řešení praktických úloh
- řeší, zapisuje a vytváří slovní úlohy
- užívá vztahy n -krát více, n -krát méně

Učivo:

- přirozená čísla v oboru do 1000 (0 – 1 000)
- počítání po stovkách, desítkách a jednotkách
- čtení a zápis trojčíferných čísel
- znázornění trojčíferných čísel na číselné ose - grafy
- porovnávání čísel pomocí číselné osy
- sčítání a odčítání násobků sta
- sčítání a odčítání čísel bez přechodů násobků sta (s přechodem)
- písemné sčítání dvou sčítanců (kontrola výsledků záměnou sčítanců)
- písemné odčítání (kontrola sčítáním)
- řešení, zapisování a vytváření slovních úloh na sčítání a odčítání
- zaokrouhlování čísel na stovky a desítky
- rozklad čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění – číselná osa, teploměr, model
- automatizace všech spojení násobílek

- automatizace dělení v oboru násobílek
- pamětné a písemné násobení dvojčíferného čísla jednocíferným mimo obor násobílek
- písemné násobení trojčíferného čísla jednocíferným
- dělení se zbytkem
- užití závorek, přednost početních operací
- řešení, zapisování a vytváření slovních úloh se dvěma různými početními výkony

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy:

žák

- užívá tabulkové zápisy v praxi (ceny zboží, vzdálenosti, ...)
- orientuje se na číselné ose
- provádí jednoduché převody jednotek (času, délky, hmotnosti)
- umí seřadit čísla vzestupně i sestupně

Učivo:

- znázornění čísla na číselné ose
- porovnávání čísel na číselné ose

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

Očekávané výstupy:

žák:

- označí bod, krajní body úsečky, průsečík dvou přímek
- vymodeluje základní rovinné útvary
- měří délku úsečky s přesností na milimetry
- sestrojí úsečku dané délky s užitím jednotky milimetr
- provádí odhad délky, vzdálenosti
- určuje obvod jednoduchého obrazce (trojúhelník, čtverec, obdélník) sečtením délek jeho stran – pomocí čtvercové sítě
- modeluje střed úsečky (papír, špejle,...)

Učivo:

- rýsování přímek
- polopřímky
- vzájemná poloha dvou přímek (rovnoběžky, různoběžky)
- průsečík dvou různoběžek
- čtvercová síť (kreslení a rýsování rovinných obrazců v síti) **PT1/1.5**
- měření úseček s přesností na milimetry a centimetry
- odhad délky úsečky
- rýsování úseček dané délky
- rovinné obrazce – trojúhelník, čtverec, obdélník, čtyřúhelník, šestiúhelník
- měření délek stran obrazců
- výpočet obvodu a obsahu rovinného obrazce - čtvercová síť
- modelování staveb tvaru kvádra, krychle apod. podle daného plánu (stavebnice, krabičky od sýrů,...) **PT1/1.5**
- střed úsečky
- kružnice a kruh
- geometrická tělesa: krychle, kvádr, válec, koule, jehlan, kužel

- síť krychle

4.ročník

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy:

žák

- počítá do milionu po statisících, desetitisících, tisících
- čte, píše a zobrazuje čísla na číselné ose
- porovnává čísla do milionu a řeší příslušné nerovnice
- zaokrouhluje čísla v číselném oboru do milionu
- pamětně sčítá a odčítá čísla do 1 000 000
- písemně sčítá a odčítá do 1 000 000
- písemně násobí jednociferným a dvojciferným činitelem
- písemně dělí jednociferným dělitelem
- provádí odhad a kontrolu svého výpočtu
- řeší slovní úlohy na dva až tři početní výkony
- umí používat vztahy o n-více (méně), n-krát více (méně)
- umí řešit úlohy se zlomky, typy $1/n$ pro malá n
- řeší jednoduché slovní úlohy na určení poloviny, třetiny, čtvrtiny, pětiny, desetiny daného počtu
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- sčítá a odčítá zlomky i pomocí znázornění
- seznámí se s pojmy záporné číslo, procento, desetinné číslo,
- umí číst a sestavit jednoduché tabulky a diagramy
- umí převádět jednotky délky, hmotnosti, objemu a času

Učivo:

- posloupnost přirozených čísel do milionu
- čtení a zápis čísel v desítkové soustavě a jeho znázornění – číselná osa, teploměr, model
- porovnávání čísel do milionu
- číselná osa (grafy) **PT1/1.5**
- zaokrouhlování čísel v oboru do 1 000 000
- sčítání a odčítání čísel v daném oboru
- násobení a dělení čísel v daném oboru (pamětné násobení a dělení jednociferným číslem, písemné násobení jednociferným a dvojciferným činitelem, písemné dělení jednociferným dělitelem)
- odhad výsledků **PT1/1.5**
- kontrola výpočtů
- vlastnosti násobení
- pořadí početních výkonů
- užívání závorek **PT1/1.5**
- celek, část, zlomek
- číselník, jmenovatel, zlomková čára
- vyjádření celku z jeho dané poloviny, čtvrtiny atd...
- sčítání a odčítání zlomků v oboru kladných čísel pomocí znázornění
- rovnice

- převody jednotek délky, hmotnosti, objemu a času
- odčítání zlomků se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy:

žák

- vyhledává, sbírá a třídí data, umí používat tabulky, grafy
- umí z náhodných jevů tvořit statistický soubor

Učivo:

- jednoduché diagramy, tabulky a grafy

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy:

žák

- vymýšlí složitější úlohy a nabízí různá řešení
- podle zápisu výpočtu úlohy vymýšlí zadání
- doplňuje číselné řady
- řeší jednoduché číselné hlavolamy

Učivo:

- slovní úlohy s kombinací několika početních výkonů
- jednoduché číselné řady – hadi, výstaviště, krokování
- jednoduché číselné hlavolamy – pavučiny, indické násobení, Biland, zvířátka dědy Lesoně, autobus, algebrogramy

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

Očekávané výstupy:

žák

- určí vzájemnou polohu dvou přímek
- sestrojí rovnoběžku s danou přímkou
- sestrojí kolmici pomocí trojúhelníku s ryskou k dané přímce
- sestrojí střed úsečky a osu úsečky
- narýsuje kružnici s daným středem a daným poloměrem **PT1/1.5**
- narýsuje rovnostranný a rovnoramenný trojúhelník
- pozná souměrný útvar
- určí osu souměrnosti modelováním, překládáním apod.
- nakreslí jednoduchý souměrný útvar
- určuje obvod i obsah rovinných obrazců pomocí čtvercové sítě i výpočtem
- řeší jednoduché slovní úlohy na výpočty obvodu obdélníku a čtverce
- vymodeluje síť kvádra a krychle **PT1/1.5**
- rýsuje útvary ve čtvercové síti
- vyznačí uhlopříčky u daných rovinných obrazců
- sestaví a matematicky zapíše sestavu z krychlí
- seznámí se s pojmem úhel, velikost úhlu

Učivo:

- rovnoběžky, různoběžky, kolmice, kružnice, kruh

- vzájemná poloha dvou přímek v rovině
- střed a poloměr kružnice
- rýsování libovolného čtverce, obdélníku **PT1/1.5**
- rýsování rovnostranného a rovnoramenného trojúhelníku
- souměrnost **PT1/1.5**
- osa souměrnosti (překládání papíru na názorných obrázcích – hvězda, motýl)
- souměrné útvary ve čtvercové síti (konstrukce)
- obvod a obsah čtverce a obdélníku
- řešení jednoduchých slovních úloh na výpočty obvodu obdélníků a čtverců
- znázornění modelováním
- síť kvádra a krychle (rozložení krabíčky) **PT1/1.5**
- úhlopříčka čtverce, kosočtverce a obdelníku
- stavby z krychlí
- úhel, určení velikosti úhlu
- modelování kvádra, krychle ze sítě **PT1/1.5**

5. ročník

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy:

žák

- porovnává přirozená čísla větší než milion
- počítá v číselném oboru přes milion
- zaokrouhluje přirozená čísla s požadovanou přesností
- sčítá a odčítá přirozená čísla z paměti (sčítaná a odčítaná čísla mají nejvýše dvě číslice různé od nuly)
- písemně sčítá tři až čtyři přirozená čísla
- písemně odčítá dvě přirozená čísla
- pamětně násobí a dělí přirozená čísla v jednoduchých případech
- písemně násobí až čtyřciferným činitelem
- písemně dělí jedno a dvojciferným dělitelem
- zapisuje a řeší jednoduché a složené slovní úlohy vedoucí k jednomu nebo dvěma výpočtům s přirozenými čísly **PT1/1.1,5**
- porozumí významu znaku „- (mínus)“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose
- zapíše a přečte dané desetinné číslo řádu desetin a setin
- zobrazí dané desetinné číslo řádu desetin a setin na číselné ose (grafy) **PT1/1.1,5**
- zaokrouhluje dané desetinné číslo řádu desetin na celky
- sčítá a odčítá desetinná čísla řádu desetin a setin
- násobí a dělí desetinné číslo
- užívá desetinné číslo v praktických situacích
- zapisuje a řeší jednoduché slovní úlohy na užití desetinných čísel a zlomků
- využívá komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- osvojuje si římské číslice

Učivo:

- přirozená čísla do milionu a přes milion
- čtení a zápis čísel větších než milion

- posloupnost přirozených čísel, porovnávání přirozených čísel
- zobrazování přirozených čísel na číselné ose
- zaokrouhlování přirozených čísel na miliony, statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky
- pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel, pamětné násobení a dělení přirozených čísel
- vlastnosti početních operací s čísly
- celá čísla
- písemné algoritmy početních výkonů – násobení (až čtyřciferní činitelé), dělení jedno a dvojciferným dělitelem
- zápis a řešení slovních úloh na jeden a více početních výkonů **PT1/1.1,5**
- odhady výsledků **PT1/1.5**
- užití vlastností početních výkonů (komutativnost, asociativnost) **PT1/1.1,5**
- užití kalkulátoru
- desetinná čísla **PT1/1.1,5**
- zlomky se jmenovatelem 10, 100 a jejich zápis desetinným číslem
- praktické modely desetinných čísel – peníze, hmotnosti, délky
- psaní a čtení desetinných čísel (desetina, setina)
- zobrazování desetinných čísel řádu desetin a setin na číselné ose
- porovnávání desetinných čísel
- písemné sčítání a odčítání desetinných čísel řádu desetin a setin
- násobení a dělení desetinných čísel řádu desetin a setin
- zápis, řešení a vytváření slovních úloh vedoucích k užití desetinných čísel v jednoduchých případech
- řešení rovnic a soustav rovnic
- římské číslice

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy:

žák

- doplňuje řady čísel, doplňuje tabulky
- vyhledává, sbírá a třídí data
- sestrojí a čte jednoduché grafy v soustavě souřadnic
- určí aritmetický průměr

Učivo:

- tabulky, grafy, diagramy **PT1/1.1,5**
- dosazování za proměnnou
- čtení a sestavování tabulek různých závislostí čtení a sestavování sloupkových diagramů

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy

žák

- ovládá některé řešitelské strategie, které jsou do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech
- pozná úlohy s větším počtem řešení

Učivo:

- číselné hlavolamy – pyramidy, trojúhelníkové grafy, násobilkové obdélníky, součtové trojúhelníky
- číselné řady – krokování, hadi

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

Očekávané výstupy:

žák

- narýsuje a znázorní základní rovinné obrazce
- užívá jednoduché konstrukce při sestavování obrazců
- zná a umí převádět jednotky obsahu, délky a objemu
- vypočítá obvod a obsah obdélníku a čtverce
- vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- zapisuje a řeší slovní úlohy na výpočty obsahů obdélníku a čtverce, povrchu hranolu a krychle
- vypočítá povrch hranolu a krychle sečtením obsahů jejich podstav a stěn
- seznámí se s úhlem
- graficky sčítá a odčítá úsečky
- určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě i výpočtem
- určí osy souměrnosti útvaru

Učivo:

- rovinné obrazce, tělesa
- rýsování rovnoběžek a kolmic daným bodem
- trojúhelníková nerovnost
- výpočty obvodu a obsahu obdélníka a čtverce
- řešení úloh z praxe **PT1/1.1,5**
- výpočty povrchu hranolu a krychle sečtením obsahů jejich podstav a stěn
- modelování těles **PT1/1.5**
- středová a osová souměrnost
- osa úhlu

6. ročník

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

Očekávané výstupy:

žák

- zaokrouhluje desetinná čísla na daný řád
- umí násobit a dělit desetinná čísla 10, 100, 1 000
- zvládá převádění jednotek délky a hmotnosti
- provádí početní operace v oboru přirozených a desetinných čísel
- řeší slovní úlohy z praxe vedoucí k výpočtům s desetinnými čísly
- provádí odhady a kontrolu výsledků při řešení úloh
- určí násobky a dělitele daného čísla
- užívá účelně znaků dělitelnosti 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10
- rozezná prvočíslo a číslo složené
- provádí rozklad přirozeného čísla na součin prvočísel

- dokáže určit čísla soudělná a nesoudělná
- je schopen určit největší společný dělitel a nejmenší společný násobek dvou až tří přirozených čísel
- modeluje a řeší jednoduché slovní úlohy vedoucí k určení nejmenšího společného násobku 2 - 3 čísel, nebo největšího společného dělitele 2 - 3 čísel
- při řešení nestandardních úloh a problémů využívá logické úvahy, aplikuje získané poznatky a dovednosti **PT1/1.1**

Učivo:

- rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě
- zaokrouhlování desetinných čísel
- porovnávání desetinných čísel
- převádění jednotek délky a hmotnosti
- sčítání, odčítání, násobení, dělení desetinných čísel
- slovní úlohy
- prvočíslo, číslo složené
- násobek, dělitel
- znaky dělitelnosti
- největší společný dělitel, nejmenší společný násobek
- slovní úlohy

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy:

žák

- zvládá grafické přenášení úhlu, konstrukci osy úhlu
- určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
- sestrojí úhel dané velikosti
- rozezná přímý, pravý, ostrý, tupý úhel, vedlejší a vrcholové úhly
- užívá převody jednotek velikosti úhlu – stupeň, minuta
- provádí odhady velikosti úhlu
- zvládá grafické sčítání a odčítání úhlů, grafické násobení a dělení úhlu dvěma
- provádí početní operace - sčítání a odčítání velikosti úhlů
- určí, zda jsou dva rovinné obrazce shodné
- sestrojí obraz rovinného útvaru v osově souměrnosti
- určí osy souměrnosti osově souměrného obrazce
- sestrojí osu úsečky
- určí vzdálenost bodu od přímky, sestrojí osu úsečky
- třídí a popisuje – charakterizuje různé druhy trojúhelníků
- načrtne a sestrojí výšky a těžnice trojúhelníku
- sestrojí kružnici opsanou a vepsanou trojúhelníku
- určí velikost vnitřního úhlu trojúhelníku, jsou - li dány velikosti dalších dvou vnitřních úhlů trojúhelníku
- charakterizuje podmínky, za kterých lze trojúhelník sestrojit
- charakterizuje základní vlastnosti kvádra, krychle, určí stěnové a tělesové úhlopříčky
- načrtne a sestrojí obraz kvádra, krychle v rovině
- odhaduje a vypočítává objem a povrch kvádra a krychle
- převádí jednotky objemu i obsahu (cm^3 , m^3 , dm^3 , mm^3 , hl, l, dl, cl, ml)
- načrtne a sestrojí síť kvádra, krychle

- řeší úlohy z praxe na výpočty objemů a povrchů kvádrů, krychle
- řeší úlohy na prostorovou představivost

Učivo:

- velikost úhlu
- druhy úhlů
- sčítání a odčítání úhlů
- násobení a dělení úhlů dvěma
- shodnost geometrických útvarů
- osová souměrnost
- osově souměrné obrazce
- vnější a vnitřní úhly trojúhelníku
- trojúhelníková nerovnost
- rovnoramenný a rovnostranný trojúhelník, pravoúhlý trojúhelník
- výšky a těžnice trojúhelníku, těžiště
- kružnice vepsaná a opsaná trojúhelníku
- jednotky obsahu a objemu
- objem a povrch krychle a kvádrů
- síť krychle a kvádrů
- stěnová a tělesová úhlopříčka

7.ročník

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

Očekávané výstupy:

žák

- zobrazí zlomek na číselné ose, porovná zlomky
- rozpozná základní tvar zlomku, zvládá uvedení zlomku na základní tvar
- určí společného jmenovatele dvou až tří zlomků
- provádí početní operace (+, -, ., :) se zlomky
- umí upravit smíšené číslo na zlomek a naopak
- umí upravit desetinné číslo na zlomek a naopak
- umí určit převrácené číslo k danému číslu
- užívá zlomky v praktických situacích
- řeší slovní úlohy, vyžadující základní operace se zlomky
- je schopen zobrazit racionální číslo na číselné ose, porovnat racionální čísla
- umí určit číslo opačné k danému číslu
- umí určit absolutní hodnotu racionálního čísla
- provádí početní operace (+, -, ., :) s celými a racionálními čísly
- je schopen využít početní výkony s celými a racionálními čísly v praxi a při řešení slovních úloh
- analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje situace v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel
- je schopen porovnat dvě veličiny poměrem a daný poměr upravit
- využívá poměr při modelování a řešení slovních úloh
- zná význam měřítko plánů a map, tuto znalost využívá při modelování a řešení úloh
- rozpozná přímou a nepřímou úměrnost
- umí zapsat tabulku a sestavit graf přímé a nepřímé úměrnosti

- je schopen řešit slovní úlohy s využitím vztahů přímé a nepřímé úměrnosti
- využívá trojčlenku pro řešení slovních úloh
- při řešení úloh užívá logickou úvahu a je si vědom různých možností řešení
- rozumí významu 1%, umí jej určit
- rozumí významu základu a umí jej určit
- je schopen určit počet procent, procentovou část
- zvládá řešení slovních úloh na %
- užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)

Učivo:

- porovnávání zlomků
- rozšiřování, krácení zlomků
- sčítání, odčítání, násobení, dělení zlomků
- převrácené číslo
- smíšené číslo, složený zlomek
- opačné číslo
- uspořádání čísel
- sčítání, odčítání, násobení, dělení celých čísel, racionálních čísel
- převrácený poměr
- postupný poměr
- měřítko plánů a map
- pravouhlá soustava souřadnic, přímá a nepřímá úměrnost včetně grafů
- trojčlenka
- slovní úlohy na poměr
- procento
- základ, procentová část, počet procent
- slovní úlohy na procenta

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy:

žák

- sestrojí obraz útvaru ve středové souměrnosti
- určí zda je útvar středově souměrný
- určí střed souměrnosti geometrického útvaru
- je schopen využít osovou a středovou souměrnost v praxi
- využívá věty o shodnosti trojúhelníků sss, sus, usu k argumentaci a při konstrukcích
- má představu o základních rovinných útvarech (přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, úhel, rovina, polorovina) a zná matematickou symboliku používanou při zápisech
- je schopen zpracovat konstrukční úlohu na konstrukci trojúhelníku (sss, sus, usu), využívá potřebnou matematickou symboliku
- rozlišuje jednotlivé druhy rovnoběžníků a zná jejich vlastnosti
- rozlišuje jednotlivé druhy lichoběžníků a zná jejich vlastnosti
- zpracuje jednoduchou konstrukční úlohu na sestrojení rovnoběžníku a lichoběžníku
- ovládá výpočet obvodu a obsahu trojúhelníku, rovnoběžníku a lichoběžníku
- je schopen řešit slovní úlohy vedoucí k výpočtu obvodu a obsahu rovnoběžníku a lichoběžníku
- načrtne a sestrojí obraz těles v rovině

- je schopen sestavit síť hranolu
- ovládá výpočet objemu a povrchu hranolu
- je schopen řešit slovní úlohy vedoucí k výpočtu objemu a povrchu hranolu, využívá osvojený matematický aparát

Učivo:

- shodnost trojúhelníků
- shodná zobrazení
- středová souměrnost
- konstrukční úlohy – konstrukce trojúhelníku, rovnoběžníku, lichoběžníku
- trojúhelník . obvod, obsah
- rovnoběžník - obvod, obsah
- lichoběžník - obvod, obsah
- kolmý hranol - objem, povrch
- slovní úlohy

8.ročník

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

Očekávané výstupy:

žák

- zná význam mocniny
- určí z paměti druhou mocninu přirozeného čísla 0 - 15, (obdobně desetinná čísla, zlomky)
- určuje druhou mocninu čísel pomocí tabulek a kalkulačků
- ví, jaká je hodnota druhé mocniny záporného čísla
- zná význam odmocniny, ví jak vznikne
- pamatuje si druhou odmocninu, jako opačnou operaci pro umocnění přirozená čísla 0 – 15
- dokáže určit druhou odmocninu pomocí tabulek a kalkulačků
- při řešení aplikačních geometrických úloh užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
- umí určit mocniny s přirozeným mocnitelem
- dokáže řešit operace s mocninami s přirozeným mocnitelem: sčítání a odčítání mocnin, násobení a dělení mocnin, mocnina součinu, mocnina zlomku (mocnina podílu), mocnina mocniny
- je schopen číst a zapsat dané číslo rozšířeným zápisem v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti a ve zkráceném tvaru $a \cdot 10^n$, kde $1 \leq a < 10$
- orientuje se v číselných oborech
- dokáže rozlišit pojem číselný výraz a výraz s proměnnou
- umí určit hodnotu číselného výrazu, využívá vlastností početních operací
- umí dosadit do výrazu s proměnnou a určit jeho hodnotu
- je schopen sestavit a zapsat výraz dle slovního textu, matematizovat jednoduché reálné situace s využitím proměnných
- rozlišuje pojem jednočlen, mnohočlen, celistvý výraz, opačný výraz , určí počet členů výrazu, počet proměnných ve výrazu
- ovládá sčítání a odčítání mnohočlenů
- umí násobit mnohočlen jednočlenem i mnohočlenem

- umí dělit mnohočlen jednočlenem v jednoduchých příkladech
- rozumí zadání "rozlož výraz na součin"
- zvládne upravit výraz vytýkáním před závorku
- dokáže použít vzorce $(a \pm b)^2$, $a^2 - b^2$ a/ ke zjednodušení výrazů
b/ k rozkladu výrazů na součin
- rozlišuje pojem rovnost, rovnice
- rozlišuje pojem proměnná, neznámá
- ví, co jsou ekvivalentní úpravy lineárních rovnic, umí rozhodnout o jejich využití
- umí řešit jednoduché lineární rovnice pomocí ekvivalentních úprav
- umí provádět zkoušku správnosti řešení rovnice
- ví, kolik řešení může u lineárních rovnic nastat (diskuse)
- orientuje se při řešení náročnějších lineárních rovnic (rovnice se závorkami, rovnice se zlomky)
- je schopen provést zápis a určit neznámou ve slovní úloze, sestavit lineární rovnici vedoucí k řešení slovní úlohy
- formuluje a řeší reálné situace pomocí rovnic
- zvládne vypočítat hodnotu neznámé ze vzorce po dosazení číselných hodnot všech daných veličin
- je schopen osamostatnit neznámou ze vzorce bez dosazení daných veličin

Učivo:

- druhá mocnina, druhá odmocnina
- mocniny s přirozeným mocnitelem
- sčítání a odčítání, násobení a dělení mocnin
- mocnina součinu, mocnina zlomku (mocnina podílu), mocnina mocniny
- číselné obory
- číselný výraz a jeho hodnota
- výrazy s proměnnými
- mnohočleny
- početní operace $+$, $-$, $\cdot$, $:$
- rozklad na součin
- vytýkání, vzorce $(a \pm b)^2$, $a^2 - b^2$
- řešení lineárních rovnic s jednou neznámou
- slovní úlohy
- výpočet neznámé ze vzorce

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY**Očekávané výstupy:****žák**

- se orientuje v pojmech: statistické šetření, statistický soubor, jednotka, znak, četnost
- určuje četnost hodnot daného znaku, umí si při práci s daty zavést efektivní systém
- zvládá výpočet aritmetického průměru ze zjištěných hodnot
- rozumí pojmu modus a medián
- zná různé druhy diagramů, umí se orientovat a číst grafy - interpretovat je v praxi
- zvládá sestavování spojnicového, sloupkového a kruhového diagramu
- dokáže sestavit diagramy s údaji zadanými v procentech
- dokáže provést konkrétní statistické šetření, vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data, porovnává soubory dat

Učivo:

- statistický soubor
- statistické šetření, základní pojmy
- diagramy

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy:

žák

- umí pojmenovat strany v pravoúhlém trojúhelníku
- zná Pythagorovu větu, rozumí jejímu významu a využití
- dokáže analyzovat geometrickou úlohu a rozhodnout o použití Pythagorovy věty
- je schopen řešit slovní úlohy vedoucí k užití Pythagorovy věty
- určí vzájemnou polohu kružnice a přímky - vnější přímka, tečna, sečna, (tětiva), charakterizuje vlastnosti
- umí sestrojit tečnu kružnice v daném bodě kružnice
- určí vzájemnou polohu dvou kružnic, rozlišuje vnější a vnitřní dotyk dvou kružnic
- umí uvést Thaletovu větu (ví, čeho se týká)
- umí sestrojit tečnu kružnice z daného bodu ležícího vně kružnice
- rozlišuje vzorce pro výpočty obsahu kruhu a obvodu kruhu (délky kružnice)
- zvládne řešení slovních úloh na výpočet obsahu a obvodu kruhu v praktických situacích
- dokáže určit válec, načrtnout, vymodelovat - sestrojit síť válce (podstavy, plášť válce)
- umí vypočítat povrch a objem válce, řeší aplikační úlohy
- ovládá základní pravidla přesného rýsování
- orientuje se a zná nejpoužívanější množiny daných vlastností (kružnice, kruh, osa úsečky, rovnoběžné přímky, osa úhlu, Thaletova kružnice)
- využívá pojmu množina bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení konstrukčních úloh
- je schopen provést rozbor konstrukční úlohy, zvládá provedení konstrukce, je schopen zapsat postup konstrukce pomocí matematické symboliky, dokáže určit počet řešení

Učivo:

- Pythagorova věta, užití Pythagorovy věty v praxi
- vzájemná poloha přímky a kružnice
- vzájemná poloha dvou kružnic
- Thaletova věta
- konstrukce tečny kružnice v daném bodě kružnice a z daného bodu ležícího vně kružnice
- obsah kruhu, délka kružnice
- objem a povrch válce
- množiny bodů dané vlastnosti
- konstrukční úlohy (trojúhelník, čtyřúhelník)

9. ročník**ČÍSLO A PROMĚNNÁ****Očekávané výstupy:**

žák

- umí určovat podmínky, za kterých má daný lomený výraz smysl
- dokáže krátit lomený výraz
- dokáže rozšiřovat lomený výraz
- umí sčítat, odčítat a násobit 2 až 3 lomené výrazy
- umí dělit 2 lomené výrazy
- dokáže převést složený lomený výraz na násobení 2 lomených výrazů
- řeší jednoduché lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli
- řeší slovní úlohy vedoucí k jednoduchým lineárním rovnicím s neznámou ve jmenovateli
- vyřeší soustavu 2 lineárních rovnic se 2 neznámými dosazovací metodou a provede zkoušku
- vyřeší soustavu 2 lineárních rovnic se 2 neznámými sčítací metodou a provede zkoušku
- zvládá řešení slovních úloh pomocí soustavy 2 lineárních rovnic se 2 neznámými
- při analyzování a řešení úloh nalézá různé způsoby řešení, užívá logickou úvahu, využívá osvojený matematický aparát **PT1/1.1**
- orientuje se v základních pojmech a situacích spojených s finanční matematikou
- umí vypočítat úrok z dané jistiny za určité období při dané úrokové míře
- dokáže určit hledanou jistinu
- je schopen provádět jednoduché úrokování
- orientuje se v úlohách z praxe

Učivo:

- podmínky smyslu lomeného výrazu
- krácení lomeného výrazu, rozšiřování lomeného výrazu
- sčítání, odčítání, násobení, dělení lomených výrazů
- složené lomené výrazy
- lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli
- slovní úlohy
- řešení soustavy dosazovací metodou, sčítací metodou
- diskuse při řešení
- slovní úlohy řešené pomocí soustavy
- slovní úlohy o pohybu, směsi, společné práci
- úrok, jistina
- jednoduché úrokování

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY**Očekávané výstupy:**

žák

- rozezná funkční vztah od jiných vztahů
- dokáže určit definiční obor a množinu hodnot funkce, závisle a nezávisle proměnnou
- rozlišuje lineární funkci od ostatních funkcí
- dokáže vyjádřit funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem

- rozezná konstantní funkci a kdy je funkce rostoucí a kdy klesající
- vnímá přímou úměrnost jako zvláštní případ lineární funkce
- umí užívat lineární funkci při řešení úloh z praxe a užívá grafu lineární funkce v úlohách z praxe
- umí řešit graficky soustavu 2 lineárních rovnic
- rozezná ryze kvadratickou funkci a sestrojí graf
- rozezná lineární lomenou funkci – nepřímou úměrnost, sestrojí graf

Učivo:

- lineární funkce
- grafické řešení 2 lineárních rovnic
- ryze kvadratická funkce
- lineární lomená funkce – nepřímá úměrnost

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy:

žák

- určí podobné útvary v rovině
- je schopen určit a použít poměr podobnosti
- dokáže užít věty o podobnosti trojúhelníků ke zjišťování jejich podobnosti
- dokáže rozdělit úsečku dané délky v daném poměru
- využívá podobnost při určování výšek a vzdáleností
- umí užívat podobnosti při práci s plány a mapami, při výpočtech délky cest apod.
- umí prakticky zvětšovat a zmenšovat rovinné obrazce v daném poměru
- rozumí odvození goniometrických funkcí ostrých úhlů jako poměrů stran podobných pravoúhlých trojúhelníků
- zná definice $\sin$, $\cos$, $\tan$
- umí určit hodnoty těchto funkcí pomocí tabulek nebo kalkulačky
- umí užívat goniometrické funkce $\sin$ a $\tan$ při řešení úloh z praxe, výpočtech objemů a povrchů těles
- zvládá převody jednotek objemu
- načrtne a sestrojí síť jehlanu a kužele
- umí vypočítat objem a povrch jehlanu a kužele
- umí vypočítat objem a povrch koule
- při řešení úloh na prostorovou představivost aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických oblastí (včetně funkce $\sin$, $\cos$, $\tan$) **PT1/1.3**

Učivo:

- podobnost, podobné útvary
- podobnost trojúhelníků
- plány, mapy
- goniometrické funkce $\sin$, $\cos$, $\tan$ a jejich využití
- objem a povrch jehlanu
- objem a povrch kužele
- objem a povrch koule

5.3 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět ze vzdělávací oblasti **informační a komunikační technologie** s názvem **Informatika** umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti - získat způsobilost vhodně používat digitální technologie, komunikační nástroje a počítačové sítě k řešení informačních problémů, kterým bude čelit v informační společnosti. Jde tedy o způsobilost používat technologie jako nástroj ke zkoumání, organizování, hodnocení a komunikování informací spolu se základním porozuměním etických a zákonných hledisek, které se dotýkají přístupu a použití informací.

Zabývá se dále automatizací, programováním, optimalizací činností, reprezentací dat v počítači, kódováním a modely, které popisují reálnou situaci a problém. Dává prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení se objevováním, řešením problémů, projektovou činností. Velký důraz je kladen na rozvíjení žákova informatického myšlení s jeho složkami abstrakce, algoritmizace a dalšími. Do výuky jsou zařazeny základy robotiky jako aplikovaná oblast propojující informatiku a programování s technikou, umožňují řešit praktické komplexní problémy a podporovat mimo jiné tvořivost.

Organizačně výuka probíhá na počítačích či notebookech i na dalších moderních přístrojích a technologiích s využitím WiFi připojení. Některá témata v rámci učiva se realizují bez těchto technologií.

Na konci základního vzdělávání žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešení problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

V učebním plánu školy je výuka tohoto předmětu zařazena ve 4.,5.,6.,7.,8. a 9. ročníku, aby žáci byli schopni využívat ICT při výuce na své úrovni.

Výchovné a vzdělávací strategie:

kompetence k učení

- nabízet širokou škálu nástrojů ke zpracování informací
- zadávat samostatnou práci jednotlivcům i skupinám
- zadávat problémové úlohy
- zadávat projektové úkoly
- organizovat veřejné prezentace a hodnocení odevzdaných úkolů žáky i učitelem

- řešení takových úkolů, které k samostatnému objevování a bádání s využitím komunikačních technologií
- aktivizovat žáky k využívání hardwarových a softwarových prostředků

kompetence k řešení problémů

- zadávat problémové úlohy
- diskutovat navrhovaná řešení
- oceňovat systematičnost, ale i podporovat nestandardní a tvořivá řešení
- podporovat žáky k tvořivému přístupu při řešení zadávaných úkolů v oblasti základů algoritmizace, modelování, jednoduchého programování
- využívat relevantní poznatky i ICT při řešení problémových úloh
- podporovat žáka ve vlastním bádání

kompetence komunikativní

- zadávat skupinové práce
- iniciovat společnou diskusi nad problémem
- organizovat veřejné prezentace a hodnocení odevzdaných úkolů žáky i učitelem
- podporovat žáky ve vytváření vlastního názoru a dávat prostor k jeho vyjádření
- rozvíjet prostředky vedoucí k vlastnímu zapojování se do společenského dění s využitím informačních a komunikačních prostředků a technologií

kompetence sociální a personální

- zadávat skupinové práce
- iniciovat a řídit společnou diskusi nad problémem
- příkladným způsobem veřejně hodnotit odevzdané úkoly
- umožňovat volným způsobem vyjadřovat vlastní názor
- podporovat využívání individuálního přístupu tam, kde je ho potřeba
- učit se chápat, že každý člověk pracuje v kolektivu, spolupracuje se spolužáky týmech
- umět přijímat svou roli ve společných a skupinových
- chápat potřebu aktivní spolupráce s partnery při řešení daných úkolů v dovednostech a v aktivitách

kompetence občanské

- iniciovat a řídit společnou diskusi nad problémem
- zadávat vhodně tematicky zaměřené úkoly (historie, kultura, sport, ekologie...apod.)
- trvat na dodržování etických pravidel při práci s ICT
- seznamovat žáky s vazbami této oblasti na danou legislativu a uplatňovat morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost hesla ....)
- poskytovat žákům metodickou pomoc a nabízet jim vícero možností při řešení počítačové problematiky v souladu s platnou legislativou

kompetence pracovní

- trvat na dodržování stanovených pravidel pro práci s ICT
- trvat na dodržování dohodnutých termínů odevzdání zadaných úkolů
- používat bezpečné a účinné materiály, nástroje a vybavení týkající se výpočetní techniky a oblastí s nimi svázanými
- dodržovat stanovená a vymezená pravidla
- využívat získané znalosti a zkušenosti včetně dovedností k rozvoji vlastního vědění a pro vlastní přípravu na budoucí povolání a profesní život

kompetence digitální

- pomáhat žákům orientovat se v digitálním prostředí a vést je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném času, při zapojování se do společenského a občanského života
- ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby

- využívat aplikace a služby při učení a při zapojování do života školy
- samostatně rozhodovat, které technologie pro jakou činnost či řešený problém používat
- získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, spravovat a sdílet data, informace a digitální obsah – volit k tomu postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu,
- vytvářet a upravovat digitální obsah kombinovat různé formáty, vyjadřovat se pomocí digitálních prostředků
- využívat digitální technologie pro usnadnění svých pracovních a vzdělávacích aktivit
- zefektivňovat své pracovní postupy, zkvalitňovat výsledky své práce
- chápat význam digitálních technologií pro lidskou společnost
- seznamovat se s novými technologiemi, kriticky hodnotit jejich přínosy při využívání
- předcházet situacím, které ohrožují bezpečnost zařízení a dat a situacím s negativním dopadem na vlastní duševní zdraví a zdraví ostatních
- jednat eticky při komunikaci, sdílení informací v digitálním prostředí

4. ročník

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ

Očekávané výstupy:

žák

- popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, umí ji znázornit
- vyčte informace z daného modelu
- sdělí informaci obrázkem
- předá zakódovanou informaci pomocí textu či čísel
- zakóduje/zašifruje a dekoduje/dešifruje text
- zakóduje a dekoduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky
- složí obrázek z daných geometrických tvarů či navazujících úseček

Učivo

- piktogramy, emodži
- kód
- přenos na dálku, šifra
- pixel, rastr, rozlišení
- tvary, skládání obrazce
- zákon na ochranu dat

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ

Očekávané výstupy

žák

- sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
- popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení
- v blokově orientovaném programovacím jazyku sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy
- ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu

- sestaví samostatně robota (větrník)
- sestaví program pro robota
- oživí robota, otestuje jeho chování
- najde chybu v programu a opraví ji
- upraví program na příbuznou úlohu
- pomocí programu ovládá světelný výstup a motor
- pomocí programu ovládá senzor
- používá opakování události ke spouštění programu

Učivo

- jednoduché algoritmy
- programování se stavebnicí Lego, WeDo

INFORMAČNÍ SYSTÉMY

Očekávané výstupy

žák

- v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi
- nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvky
- určí, jak spolu jednotlivé prvky souvisejí

Učivo

- systém, struktura, prvky, vztahy v rodině, vztahy ve škole

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

- najde a spustí aplikaci,, pracuje s daty různého typu
- dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi
- pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží
- vysvětlí, co je program a rozdíly mezi člověkem a počítačem
- edituje digitální text, vytvoří obrázek
- uloží svoji práci do souboru, otevře soubor
- používá krok zpět, zoom
- řeší úkol použitím schránky
- dodržuje pravidla a pokyny při práci s digitálním zařízením

Učivo

- digitální zařízení
- zapnutí/vypnutí zařízení/aplikace
- ovládání myši
- kreslení čar, vybarvování
- ovládání aplikací – schránka, krok zpět, zoom
- kreslení bitmapových obrázků (malování)
- psaní slov na klávesnici
- editace textu v textovém editoru (Word)

- ukládání práce do souboru
- otevírání souborů
- přehrávání zvuku
- příkazy a program

5. ročník

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ

Očekávané výstupy:

žák

- popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, umí ji znázornit
- vyčte informace z daného modelu
- pomocí grafu znázorní vztahy mezi objekty
- pomocí obrázku znázorní jev
- pomocí obrázkových modelů řeší zadané problémy

Učivo

- graf, hledání cesty
- schémata, obrázkové modely
- model

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ

Očekávané výstupy

žák

- sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
- popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení
- v blokově orientovaném programovacím jazyku sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy
- ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu
- sestaví robota podle návodu (auto)
- v blokově orientovaném programovacím jazyku sestaví program pro ovládání postavy
- v programu najde a opraví chyby
- rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát
- upraví program pro obdobný problém

Učivo

- tvorba jednoduchých algoritmů
- programování v dětském programovacím jazyku

INFORMAČNÍ SYSTÉMY

Očekávané výstupy

žák

- uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat
- pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data
- pracuje s texty, obrázky a tabulkami
- doplní posloupnost prvků
- umístí data správně do tabulky
- doplní prvky v tabulce
- v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný prvek za správný

Učivo

- data, druhy dat
- doplňování tabulky a datových řad (Excel)
- kritéria kontroly dat
- řazení dat v tabulce
- vizualizace dat v grafu

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

- najde a spustí aplikaci,, pracuje s daty různého typu
- propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí
- dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi
- uvede různé příklady využití digitálních technologií v zaměstnání rodičů
- najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci
- přehraje zvuk či video
- propojí digitální zařízení a uvede bezpečnostní rizika, která s takovým propojením souvisejí
- pamatuje si a chrání své heslo, přihlásí se ke svému účtu a odhlásí se z něj
- při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace
- rozpozná zvláštní chování počítače a případně přivolá pomoc dospělého

Učivo

- využití digitálních technologií v různých oborech
- ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele
- počítačová data, práce se soubory
- propojení technologií, internet
- úložiště, sdílení dat, cloud, mazání dat, koš
- technické problémy a přístupy k jejich řešení

PŘESAHY DO DALŠÍCH VZDĚLÁVACÍCH OBORŮ

ČAS

4. ročník

- pracovat podle slovního návodu, předlohy i videonávodu

- provádět pozorování přírody, zaznamenat je i s využitím digitálních technologií a zhodnotit jejich výsledky

5. ročník

- pracovat podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu i videonávodu
- provádět jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vést pěstitelské pokusy a pozorování, které zaznamená i s využitím digitálních technologií a zhodnotit je

Tělesná výchova

- podílet se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňovat kondičně zaměřené činnosti; projevovat přiměřenou samostatnost a vůli pro zlepšení úrovně své zdatnosti, sledovat změny i s využitím digitálních technologií
- změřit základní pohybové výkony a porovnat je s předchozími výsledky i s využitím digitálních technologií
- orientovat se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získávat potřebné informace i v digitálním prostředí

Matematika

- vyhledávat, sbírat a třídit data i s použitím digitálních technologií; posoudit úplnost dat s ohledem na řešený problém, chybějící data získat či vyhledat v doporučených zdrojích
- číst a sestavovat jednoduché tabulky i za pomoci digitálních technologií a vytvářet diagramy
- řešit jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky, i s využitím digitálních technologií

Český jazyk

4. ročník

- ovládat základní hygienické návyky spojené se psaním, včetně návyků spojených s používáním digitálních technologií
- využívat digitální technologie při tvorbě vlastního sdělení
- 5. ročník • číst s porozuměním přiměřeně náročné texty, včetně textů elektronických
- vyhledávat základní informace v doporučených digitálních zdrojích, porovnávat informace z různých zdrojů

využívat vybrané formy elektronické komunikace, respektovat pravidla bezpečného a zdraví neohrožujícího chování při elektronické komunikaci

Výtvarná výchova

4. ročník

- vnímat objekty a situace různými smysly a pro jejich vizuální vyjádření nalézat různé prostředky a podle svých schopností s nimi pracovat
- vnímat a podle svých schopností interpretovat vizuálně obrazná vyjádření (vlastní i svých spolužáků) i vybraná umělecká díla
- komunikovat přímo i zprostředkovaně pomocí digitálních technologií obsah vizuálně obrazných vyjádření, která vytvořil, vybral nebo upravil

5. ročník

- nalézat vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě zrakového vnímání i vnímání dalšími smysly; uplatňovat je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- osobitost svého vnímání uplatňovat v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volit a kombinovat různorodé prostředky, včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění
- porovnávat různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupovat k nim jako ke zdroji inspirace; postupně si vytvářet digitální portfolio vlastní tvorby a digitální databanku různých inspiračních zdrojů
- cizí jazyk napsat jednoduché texty v elektronické podobě, vyplnit osobní údaje do formuláře za použití klávesnice pro daný jazyk

Hudební výchova

využívat snadno ovladatelné akustické i dostupné elektronické hudební nástroje k doprovodné hře

- užívat snadno ovladatelné akustické a elektronické hudební nástroje či vybrané hudební aplikace k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
  - rozpoznat hudební formu jednoduché písně či skladby v její zvukové, případně i digitálně vizualizované podobě
  - vytvářet jednoduché přehledy, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace s využitím dostupných akustických i elektronických hudebních nástrojů i hudebních aplikací
- Zdroje <https://digigram.cz/dvz/> <https://revize.edu.cz/digitalni-gramotnost-v-rvp-z>

6. ročník

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ

Očekávané výstupy

žák

- navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu
- rozpozná zakódované informace kolem sebe
- zakóduje a dekoduje znaky pomocí znakové sady
- zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer
- zakóduje v obrázku barvy více způsoby
- zakóduje obrázek pomocí základních geometrických tvarů
- zjednoduší zápis textu a obrázku, pomocí kontrolního součtu ověří úplnost zápisu

Učivo

- přenos informací, standardizované kódy
- znakové sady
- přenos dat, symetrická šifra
- identifikace barev, barevný model
- vektorová grafika

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ

Očekávané výstupy

žák

- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen
- vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
- v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné
- ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost
- po přečtení programu vysvětlí, co vykoná
- ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby
- používá cyklus s pevným počtem opakování i nekonečný cyklus, rozezná, zda má být příkaz uvnitř nebo vně opakování
- diskutuje různé programy pro řešení problému

- vybere z více možností vhodný program pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní
- naprogramuje robota pomocí barevných kódů, ověří správnost a najde případnou chybu

Učivo

- programování v blokově orientovaném programovacím jazyce

INFORMAČNÍ SYSTÉMY

Očekávané výstupy

žák

- získá z dat informace, interpretuje data, odhaduje chyby v cizích interpretacích dat
- sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu
- najde a opraví chyby v různých interpretacích týchž dat (tabulka versus graf)
- odpoví na otázky na základě dat v tabulce
- popíše pravidla uspořádání v existující tabulce
- doplní podle pravidel do tabulky prvky, záznamy
- navrhne tabulku pro záznam dat
- propojí data z více tabulek či grafů

Učivo

- data v grafu či tabulce
- evidence dat, názvy a hodnoty v tabulce
- kontrola hodnot v tabulce
- filtrování, řazení a třídění dat
- porovnání dat v tabulce a grafu
- řešení problémů s daty

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

- ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos
- popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat
- uloží textové a grafické soubory ve vhodném formátu
- vybere vhodný formát pro uložení dat
- vysvětlí rozdíl mezi hardwarem a softwarem, používá další vstupní a výstupní zařízení
- spravuje sdílení souborů
- nakládá bezpečně se svými hesly

Učivo

- správa souborů, struktura složek
- přístup k datům: metody zabezpečení přístupu, role a přístupová práva (vidět obsah, číst obsah, měnit obsah práva), digitální stopa

7. ročník

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ

Očekávané výstupy

žák

- navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu
- ke kódování využívá i binární čísla

Učivo

- komprese a kontrola
- binární čísla
- jednotky paměti
- hešování
- zjednodušení zápisu
- logické výroky s A a NEBO

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ

Očekávané výstupy

žák

- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup;, určí problém, který je daným algoritmem řešen
- vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
- v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za něj; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné
- ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému
- po přečtení programu vysvětlí, co vykoná
- ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby
- vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech
- používá podmínky pro ukončení opakování, rozezná, kdy je podmínka splněna
- spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav
- vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech
- diskutuje různé programy pro řešení problému
- vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní
- hotový program upraví pro řešení příbuzného problému
- k programování robota využije blokově orientovaný programovací jazyk

Učivo

- opakování s podmínkou
- události, vstupy
- objekty a komunikace mezi nimi
- podprogramy

INFORMAČNÍ SYSTÉMY

Očekávané výstupy

žák

- vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování informačních systémů
- popíše pomocí modelu alespoň jeden informační systém s nímž ve škole aktivně pracuje
- pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti a s tím související práva

Učivo

- školní informační systém
- uživatelé
- činnosti
- práva
- databázové relace

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

- popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému
- ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení
- rozezná různé operační systémy, nainstaluje a odinstaluje aplikaci, aktualizuje
- umí popsat princip základních částí počítače
- interpretuje správně informace z nabídkového letáku při výběru počítače
- uloží zvukové a multimediální soubory
- vybere vhodný formát pro uložení dat
- porovná různé metody zabezpečení účtů
- chrání svoje data, diskutuje o možnostech ochrany dat

Učivo

- datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému
- správa souborů, struktura složek

8. ročník

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ

Očekávané výstupy

žák

- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen
- vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému

- v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné
- ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému
- po přečtení programu vysvětlí, co vykoná
- ověří správnost programu, najde v něm chyby
- používá podmínky větvení programu, rozezná, kdy je podmínka splněna
- spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav
- používá souřadnice pro programování postav
- používá parametry v blocích, ve vlastních blocích
- vytvoří proměnnou, změní její hodnotu, přečte a použije její hodnotu
- diskutuje různé programy pro řešení problému
- hotový program upraví pro řešení příbuzného problému

Učivo

- větvení programu
- rozhodování
- grafický výstup
- souřadnice
- podprogramy s parametry
- proměnné

INFORMAČNÍ SYSTÉMY

Očekávané výstupy

žák

- vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat
- nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat
- při tvorbě vzorců rozlišuje absolutní a relativní adresu buňky
- používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, zleva, délka, počet, když)
- řeší problémy výpočtem s daty
- připíše do tabulky dat nový záznam
- seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abecedně)
- používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy
- ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat

Učivo

- relativní a absolutní adresy buněk
- použití vzorců u různých typů dat
- funkce s číselnými vstupy
- funkce s textovými vstupy
- vkládání záznamu do databázové tabulky

- řazení dat v tabulce
- filtrování dat v tabulce
- zpracování výstupů z velkých souborů dat

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

- vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení
- vytvoří jednoduchý model domácí sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě
- pomocí modelu znázorní cestu e-mailové zprávy
- dokáže vysvětlit princip fungování internetu
- pracuje bezpečně, chrání svoje data

Učivo

- domácí a školní počítačová síť
- fungování a služby internetu
- princip e-mailu
- typy, služby a význam počítačových sítí, fungování sítě – klient, server, switch
- IP adresa; struktura a principy internetu
- Web – fungování webu, webová stránka, webový server
- prohlížeč, odkaz, URL
- vyhledávač
- princip cloudových aplikací
- metody zabezpečení přístupu k datům, role a přístupová práva

9. ročník

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ

Očekávané výstupy

žák

- ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu
- v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné
- nastaví program pro desku Micro:bit a otestuje ho
- přečte program, najde v něm chybu a odstraní ji
- používá opakování, rozhodování, proměnné
- ovládá výstupní zařízení desky
- používá vstupy ke spouštění a řízení běhu programu
- připojí k desce další zařízení, které z desky ovládá
- vyřeší problém naprogramováním desky Micro:bit
- pracuje na vlastním projektu ve zvoleném programovacím prostředí

Učivo

- sestavení programu a oživení Micro:bitu
- ovládání LED displeje
- tlačítka a senzory náklonu
- připojení sluchátek, tvorba hudby
- orientace a pohyb Micro:bitu v prostoru
- propojení dvou Micro:bitů pomocí kabelu a bezdrátově
- připojení a ovládání externích zařízení z Micro:bitu

INFORMAČNÍ SYSTÉMY

Očekávané výstupy

žák

- vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla pro práci se záznamy v evidenci dat
- nastavuje zobrazení v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat
- navrhne a vytvoří vlastní tabulku pro evidenci a vyhledávání dat a ověří její funkčnost (školní knihovna, encyklopedie.....)
- filtruje a řadí data

Učivo

- relativní a absolutní adresy buněk
- použití vzorců u různých typů dat
- funkce s číselnými vstupy
- funkce s textovými vstupy
- vkládání záznamu do databázové tabulky
- řazení dat v tabulce
- filtrování dat v tabulce
- zpracování výstupů z velkých souborů dat

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

- poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače
- dokáže usměrnit svoji činnost či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích zařízení
- nainstaluje a odinstaluje aplikaci, aktualizuje
- diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě
- zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení

Učivo

- postup při řešení problému s digitálním zařízením, např. nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení, hlášení /, dialogová okna
- digitální stopa (obsah a metadata)
- sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu
- cookies, sledování komunikace
- informace v souboru; sdílení a trvalost (nesmatatelnost) dat
- fungování a algoritmy sociálních sítí

5.4 ČLOVĚK A SVĚT

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět **člověk a svět**, který nahrazuje dosavadní předměty prvouka, vlastivěda a přírodověda se rozpíná mezi dimenzi času, prostoru, řádu a reflexe a systematizuje tak prvotní ucelenější obraz světa. Vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Je rozdělen do pěti tematických celků: Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Rozmanitost přírody, Lidé a čas a Člověk a jeho zdraví.

Přibližné rozdělení témat do ročníků je následující:

1. ročník:	Místo, kde žijeme Lidé kolem nás Lidé a čas Rozmanitost přírody Člověk a jeho zdraví
2. ročník:	Místo, kde žijeme Lidé kolem nás Lidé a čas Rozmanitost přírody Člověk a jeho zdraví
3. ročník:	Místo, kde žijeme Lidé kolem nás Rozmanitost přírody Lidé a čas Člověk a jeho zdraví
4. ročník:	Místo, kde žijeme Lidé a čas Lidé kolem nás Rozmanitost přírody Člověk a jeho zdraví
5. ročník:	Místo, kde žijeme Lidé kolem nás Lidé a čas Rozmanitost přírody Člověk a jeho zdraví

Hodinové dotace v jednotlivých ročnících jsou stanoveny na 1 hodinu pro 1. ročník, 2 hodiny pro 2. a 3. ročník, 4. hodiny pro 4. ročník a 3 hodiny pro 5. ročník.

Ve všech tématech jde o střetávání člověka (já) s okolním světem, reprezentovaným nejen přírodou, lidskými výtvoři, kulturou apod., ale i druhými lidmi. Proto jde o dva různé základní cíle v rámci tohoto předmětu: nejen tedy o poznání, uchopení „našeho“ světa a o obdiv vůči němu, ale i o cestu vzájemného pochopení, tolerance vůči sobě navzájem. Společně ale obě cesty vedou ke kultivování člověka odpovědného za sebe a za svět, v němž žije.

Jednotlivé bloky učiva se rozvíjejí na konkrétních lidských společenstvech a kulturách, jako jsou ČR (naše vlast), Evropa, svět... v těchto souvislostech se ale tato témata zpracovávají spíše teoreticky, těžiště proto dále leží v individuálním kultivování a formování těch vztahů, které se v prostředí školy objevují „prakticky“: děti a spolužáci (mladší i starší), děti a dospělí... Žáci se dále seznamují se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost lidí nebo i svět – globální

problémy lidstva. Rovněž je kladen důraz na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků, např. v dopravní výchově. Rozložení dalších podtémat záleží na učiteli, na zralosti dětí a vhodnosti napojení na učivo v dalších vzdělávacích oborech.

Tematický celek **Lidé a čas** je koncipován jako tříletý cyklus, možno říci, že chronologicky členěný, na jehož počátku je ve větší míře věnována pozornost obecnosti času – vnímání času různými způsoby, v různých kulturách a epochách, historie jako věda, její postupy a přístupy, interpretace minulosti a její rizika apod. V průběhu 4. a 5. ročníku jsou tyto na počátku snad teoretické poznatky dokládány konkrétními příklady (např. ve 4. ročníku legendy, báje a mýty jako zdroj informací). Během obou let se u žáků rozvíjí schopnost shromáždit informace z různých zdrojů a v jejich časově narůstajícím množství najít cestu stručného a pokud možno minimálně deformativně zjednodušujícího shrnutí. Žáci se tak učí vnímat výklad dějin jako neukončený, na konkrétních příkladech je jim předvedena změna interpretace po určitém objevu souvislostí, po archeologických nálezech apod.

Tematický celek **Rozmanitost přírody** je zařazen do 1., 2., 3., 4. a 5. ročníku. V této části předmětu **člověk a svět** žák především zkoumá, porovnává a zhodnocuje vlastní získané poznatky z oboru živé a neživé přírody a hlavně objevuje rovnováhu života na Zemi jako celku, rozmanitost a proměnlivost přírody a hledá své přispění k vzájemnému souladu vztahu člověka a přírody. Žák se cítí postupně propojen s přírodou ve svém regionu (ve své vlasti), spoluprožívá a vytváří si pozitivní a kladné city ke svému přírodnímu okolí. Dva roky plné objevů, sledování a pokusů jsou postaveny na jednoduché samostatné, ale především na týmové (skupinové) práci. Tyto činnosti vedou k vytváření pracovních návyků, ke komunikaci a zdravému vystupování, jednání ve skupině a plnění společných úkolů. Žáci si během svého praktického poznávání přírody učí pojmenovat svá pozorování, vytváří své vlastní projevy a vytváří ohleduplný vztah k přírodě a tím i k sobě a svému okolí. Tento tematický celek lze propojit s tématem **Místo, kde žijeme**, hlavně v části okolní krajina (rozšíření půd, rostlin a živočichů).

V posledním tematickém okruhu **Člověk a jeho zdraví** žáci poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích získávají základní poučení o poskytování první pomoci. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka. Čerpá a prolíná se s řadou získaných vědomostí a dovedností z ostatních čtyř tematických celků a především navazuje na tematický celek **Rozmanitost přírody**, který se věnuje přírodě a životu na zemi jako celku. A právě z tohoto pojetí celku vychází poznání člověka jako živé bytosti vycházející z rovnováhy přírody. V tomto cyklu je věnována ve větší míře pozornost na samotného člověka, člověka se svými biologickými a fyziologickými funkcemi a potřebami. Uzavřením tématu je poznání žáka, že zdraví je jednou z nejcennějších hodnot v životě člověka, a proto je zapotřebí se naučit zdraví chránit. Díky názorným a praktickým pomůckám, řešením modelových situací a podobných praktických zkušeností získávají žáci nutné vědomosti a dovednosti k preventivní ochraně svého zdraví i zdraví druhých. Velká míra pozornosti je věnována ontogenezi člověka od početí do dospělosti. V této části je nutné propojit s poznatky z celku **Místo v životě** a důrazně prohloubit získané dovednosti ochrany zdraví, např. z hlediska mezilidských vztahů a duševní rovnováhy, bezpečného chování apod. Žáci sami přicházejí na to, co je pro jejich zdraví důležité, jako např. uspořádání denního režimu, hygiena, výživa, ale vědí, jak předcházet a poznat základní nemoci, umí dát 1. pomoc, vědí, jak se zachovat při mimořádných situacích. Uvědomují si odpovědnost za své zdraví. Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace a jiné.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

Výchovné a vzdělávací strategie

- navozovat situace, při kterých je třeba třídit a srovnávat informace a jejich zdroje
- motivovat vyprávěním o úspěších některých osobností (historických)
- dávat prostor pro experimenty a pozorování
- podporovat vlastní iniciativu žáků a dávat jí v hodinách prostor, jakož i prezentování vlastních zkušeností, zážitků apod. týkajících se tématu
- dávat prostor pro práci s chybou – formulovat příčin vzniku, hledání ponaučení..
- umožňovat vést vyuč. hodinu, plánovat čas, umožňovat výběr pořadí úkolů a těch, které žáky posunou dál
- diskutovat o pokrocích a překážkách, vlastní zhodnocení
- navštěvovat národní parky, muzea, ekologické programy
- rozmlouvat o umění, kráse, kultuře, slušném chování, násilí...
- orientovat se v problematice peněz a cen, vést k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- dávat prostor k prezentaci názorů (i dramatickou formou) a k jejich obhájení
- při práci ve skupině postupně zavádět „role ve skupině“, kooperace
- postupně zavádět pravidla diskuse

- poskytovat příležitosti pro práci ve skupinách s různým počtem dílčích rolí, navozovat situace, kdy je třeba spolupracovat
- umožňovat vedení části diskuse, řídit kladení otázek k žákem zpracovávanému tématu
- dávat prostor a postupně vést k vzájemnému zhodnocení ve skupině, podporovat vyjadřování vděčnosti za spolupráci a ocenění aktivních
- umožňovat dětem říci si o radu u dětí, ve skupině
- nechávat děti spoluformulovat pravidla pro efektivní práci ve skupině
- dramatické výstupy představující situace v „občanském“ životě a možnosti řešení vzniklých problémů
- poznávat a chápat rozdíly mezi lidmi, vést ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a pravidel
- organizovat návštěvy institucí, občanských sdružení apod.
- rozmlouvat o demokracii, o jejím vytváření, formování, budoucnosti, riziku
- společně vytvářet pravidla vzájemného soužití ve třídě
- dávat prostor k propojování práce s již získanými zkušenostmi
- podporovat prezentaci práce a zhodnocení vlastního pokroku, splnění podmínek apod., vést k formulování zdarů a nezdarů, co by šlo lépe apod.
- rozmlouvat o smyslu námahy a práce, o zajištění technikou, o bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií o pozitivěch i negativěch současné palety, o zaměstnání, o zneužívání vědy a pokroku, dávat příklady z dějin
- vést žáky k orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- seznámit žáky s bezpečnou komunikací prostřednictvím elektronických médií
- poznávat podstatu zdraví a příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávat a upevňovat preventivní chování, účelné rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech

MÍSTO, KDE ŽIJEME

1. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obecního centra ČR, pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam **PT4.2**
- nakreslí plán třídy a vyznačí v něm své místo
- zapíše adresu školy a svého bydliště
- navrhne symbol zájmové skupiny

Učivo:

- místo kde žijeme
- orientace ve škole, pravidla a role ve škole
- seznámení s obcí

- seznámení se symboly a znaky různých klubů a organizací (vede k pochopení pojmu symbol)
- bezpečná cesta do školy, nebezpečná místa na cestě do školy
- chování chodce na chodníku a silnici

2. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- zapíše adresu domů a adresu školy
- popíše bezpečnou cestu do školy a zpět
- popíše cestu na určené místo podle plánu
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě) **PT5.1**
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam **PT2.2**
- vyjmenuje světové strany
- rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- dodržuje základní pravidla pro chodce
- vysvětlí význam vybraných dopravních značek, popíše je a vyhledá v okolí školy
- dodržuje základní pravidla chování v dopravních prostředcích
- pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci, městě
- vyjmenuje státní symboly

Učivo:

- domov - orientace v místě bydliště a v okolí školy
- bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace
- obec, místní krajina – její poloha, plán
- státní symboly
- dopravní značky a jejich rozdělení
- pravidla upravující chování cyklisty
- povinná výbava cyklisty
- bezpečné chování cestujícího v autě v prostředcích hromadné přepravy osob
- naše vlast – hlavní město ČR

3. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- se dokáže zapojit do diskuse na téma „Co pro mě znamená domov“, na příkladech je schopen poukázat na nutnost domova pro vlastní život **PT1/1.2, PT1/2.1**
- bezpečně zná svou adresu
- se orientuje ve škole, v jejím blízkém okolí

- se orientuje ve svém městě, pojmenovává významná místa a památky a ví, kde je hledat
- v rámci hry zakládá spolu se skupinou město, které by mělo všechno potřebné k fungování **PT5/1**
- zná důležitá telefonní čísla a umí přivolat pomoc **PT1/2.3**
- se orientuje v tom, kvůli čemu se chodí na obecní úřad, co se dá zajistit na poště apod.
- dokáže pracovat s jednoduchou mapou, řídit se podle legendy, určovat hlavní světové strany, orientovat se v přírodě a respektuje zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje pojmy rovina, pahorkatina, hory, jezero, rybník...
- se umí zapojit do diskuse na téma „Životní prostředí člověka a vliv člověka na něj“ **PT1/2.3, PT5/3-4**
- dokáže kriticky vznést argumenty pro třídění odpadu a zamýšlí se nad svými vlastními možnostmi v této oblasti **PT1/2.3, PT1/2.4, PT5/2-4, PT2/ 2**

Učivo:

- domov
    - prostředí domova **PT1/1.2**
    - orientace v místě bydliště, sused. vztahy, vliv prostředí
  - škola
    - prostředí školy **PT1/2.1, PT1/2.2, PT1/2.3, PT1/2.4, PT2/1**
    - plán třídy **PT1/2.1, PT1/2.2, PT1/2.3, PT1/2.4, PT2/1**
    - okolí školy a můj vlastní postoj a přínos k němu
    - činnosti školy a ve škole
    - cesta do školy
    - pravidla pro chodce a cyklisty
  - obec
    - významné „body“ obce: kulturní, historické, zeleň **PT5/1**
    - dopravní síť
  - okolní krajina **PT5/2-4**
    - zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině
    - vliv člověka na krajinu, osídlení, doprava, ochrana, vliv krajiny na člověka
    - orientační body, světové strany
- mapy
- obsah, grafika, vysvětlivky
  - orientace ve volné krajině
- základní pravidla silničního provozu – řešení některých dopravních situací z hlediska chodce a z hlediska cyklisty

4. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště/pobytu v rámci krajiny a státu
- určí podmínky pro vhodné ke vzniku a rozvoji sídla
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich

- porovná přírodu v naší vlasti a v jiných zemích **PT5/1-4**
- vyhledá informace o chráněných územích v České republice **PT5/1-4**
- rozliší základní typy map
- rozliší a pojmenuje útvary pobřeží Evropy, vyhledá a pojmenuje tvary zemského povrchu **PT3/1**
- vodstvo Evropy
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest **PT2/2-4**
-

Učivo:

- Světové strany
- Země
- podnebí, podnebné pásy
- chráněná území ČR
- okolí bydliště
- mapa – orientace a měřítko mapy, práce s mapou
- lidská sídla – zakládání, vývoj, funkce
- Evropa – povrch, podnebí, vodstvo
- cestování, druhy cestování

5. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- umí popsat polohu ČR v Evropě, zná sousední státy ČR, **PT5/3-4, PT3**
- orientuje se na mapě ČR, umí vyhledat důležité nížiny, pohory, vodstvo a města **PT3**
- popíše s pomocí mapy rozložení surovinových zdrojů a průmyslu v ČR **PT3**
- uvede administrativní členění ČR a popíše jednotlivé kraje v ČR **PT3**
- umí vyhledat na mapě probírané geografické jevy **PT3**
- umí vyjmenovat a vyhledat na mapě významné evropské státy a jejich hlavní města **PT5/3-4, PT3**

Učivo:

- Praha **PT5/3-4, PT3**
- kraje ČR **PT3**
  - přírodní podmínky
  - surovinové zdroje
  - využití surovinových zdrojů
- státy Evropy **PT5/3-4**

LIDÉ KOLEM NÁS

1. ročník

Očekávané výstupy:

Žák

- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům **PT1/2.1, PT2.1,**
- používá peníze v běžných situacích **PT1/2.2, PT1/2.3, PT2.2**

- rozlišuje blízké a příbuzenské vztahy v rodině **PT1/2.2**
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- vysvětlí význam jednotlivých povolání
- vyvodí a dodržuje pravidla soužití ve škole
- vyvodí rozdíly a zejména podobnosti mezi dětmi

Učivo:

- život a vzdělávání dětí z různých částí světa
- pocity lidí v různých situacích
- pravidla třídy a pravidla společnosti
- reflexe vlastních úspěchů a zvláštních dovedností
- charakteristika dětí, rozdíly, podobnosti
- význam rodiny, typy rodin
- příbuzenské vztahy v užší i širší rodině
- skupiny potravin, ceny nejběžnějšího zboží
- hospodaření, rozhodování o kapesném
- profese ve škole
- profese, které se podílejí na péči o les, práce v truhlárně

2. ročník

Očekávané výstupy:

Žák

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině **PT1/1.7**
- popíše role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi **PT1/1.7**
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům **PT1/1.6, PT1/1.7, PT2.1**
- rozlišuje rozdíly a shody mezi lidmi z různých kultur
- orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích
- dodržuje základní pravidla slušného chování ve společnosti a v rodině
- uvede a popíše zaměstnání rodičů
- vyjmenuje a popíše různé profese a pracovní činnosti
- seznámí se se sdělovacími prostředky

Učivo:

- rodina – role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny
- rozmanité vlastnosti lidí
- lidi z různých kultur
- soužití lidí – mezilidské vztahy
- pravidla slušného chování
- principy demokracie – základní lidská práva a práva dětí, práva a povinnosti žáků školy
- základní formy vlastnictví
- zacházení s penězi

3. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- na základě vlastních zkušeností vyjádří a popíše zvoleným způsobem základní vztahy mezi lidmi a v rodině **PT1, PT4**
- pomocí hry vyjadřuje návrhy na řešení konfliktních situací mezi lidmi **PT1, PT4**
- dokáže sám a ve skupině vyvodit pravidla soužití v různých sociálních skupinách a obhájit jejich potřebnost **PT1**
- respektuje základní rozdíly mezi jednotlivci, snaží se obhájit při konkrétních situacích své názory a zároveň toleruje a naslouchá názoru druhého, dokáže se ve skupině dohodnout (obhájit prosazení vlastního názoru nebo ustoupení jinému názoru), pomocí dohody dojde s druhými k výsledku **PT3/3**
- rozpozná ve svém okolí netolerovatelné jednání a chování, dokáže poznat, že porušují základní lidská práva nebo demokratické principy **PT2**
- respektuje hodnoty a majetek druhých, je si vědom nemožnosti vyčíslit hodnotu některých skutečností, rozlišuje mezi hodnotou a cenou **PT3/3**
  - vytváří společně se skupinou pravidla vzájemného harmonického soužití ve třídě, je schopen se v diskusi bavit o pravidlech daných školním řádem **PT1/2.1, PT1/2.2, PT1/2.3, PT1/2.4**

Učivo:

- já a rodina **PT1**
  - postavení jedince v rodině
  - role členů rodiny
  - příbuzenské a mezigenerační vztahy
  - život rodiny
  - řešení konfliktů mezi spolužáky (např. šikana)
- já mezi spolužáky¹ **PT1**
- soužití lidí² **PT1, PT4/1, PT3/3, PT2**
  - mezilidské vztahy, komunikace
  - pomoc nemocným, sociálně slabým
  - vlastnictví veřejné a soukromé
  - pravidla slušného chování
  - principy demokracie, zákony parlament
  - základní lidská práva a práva dítěte
  - práva a povinnosti žáků školy³
  - obchod, výroba zboží a prodej
  - způsoby placení, hotovostní a bezhotovostní forma peněz
  - banka jako správce peněz, úspory

---

¹ Propojit s tématem Škola v Místo, kde žijeme.

² Podtéma Soužití lidí propojit s tématem Místo, kde žijeme

³ Propojit s tématem Škola v Místo, kde žijeme

4. ročník

Očekávané výstupy:

Žák

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi **PT1/1.7**
- vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití **PT1/1.6, PT1/1.7, PT2.1**
- obhájí při konkrétních činnostech svůj názor, připustí svůj omyl, je schopen se dohodnout na společném postupu řešení **PT1/1.7**
- rozlišuje rozdíly a shody mezi lidmi z různých kultur
- pochopí význam EU
- vyjmenuje státní symboly
- uvede a popíše zaměstnání rodičů
- vysvětlí význam státu pro jednotlivce
- rozliší samosprávu v obci v minulosti a v současnosti

Učivo:

- sociální chování – v čem se liší člověk od živočichů
- uspořádání středověké společnosti
- základy státního zřízení a politického systému v ČR
- státní symboly
- Evropská unie
- principy demokracie – základní lidská práva a práva dětí, práva a povinnosti žáků školy

5. ročník

Očekávané výstupy:

Žák

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a umí dodržovat základní pravidla pro soužití **PT1/1.7**
- umí rozlišit základní rozdíly mezi jednotlivci, dohodne se na společném postupu a řešení konkrétní činnosti **PT1/1.7**
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která již nelze tolerovat a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy **PT1/1.6, PT1/1.7, PT2.1**
- rozlišuje rozdíly a shody mezi lidmi z různých kultur
- orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích

Učivo:

- změny uspořádání novověké společnosti
- soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace
- základní globální problémy
- principy demokracie – základní lidská práva a práva dětí, práva a povinnosti žáků školy
- nacionalismus, holocaust, totalitní systémy
- základní formy vlastnictví
- zacházení s penězi
- tržní hospodářství

LIDÉ A ČAS

1. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě rozlišuje děj v minulosti přítomnosti a budoucnosti
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka , o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost
- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- používá pojmy včera, dnes a zítra
- vypracuje svůj denní režim
- pojmenuje členy rodiny
- popíše role jednotlivých členů rodiny
- rozlišuje a správně používá pojmy: den, týden, měsíc, rok

Učivo:

- subjektivní vnímání času, odhady času
- určování času, čtení hodin
- rytmus dne, týden, měsíc, práce s kalendářem
- cyklus roku v přírodě a v kultuře
- řazení událostí podle vztahu: dříve, později

2. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- orientuje se v čase – rozliší kalendářní a školní rok, týdny, dny, hodiny, minuty
- stanoví denní režim – využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka , o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost
- rozliší děj v minulosti a porovná minulost a současnost – uvede příklady zvyků, soužití a práce lidí

Učivo:

- určování času – čtení hodin
- orientace v čase, časový řád
- kalendář – roční období
- denní režim
- svátky v roce
- rodina - generace
- rodokmen naší rodiny
- současnost a minulost v našem životě

3. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- přiřadí charakteristické události k jednotlivým obdobím v roce
- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě
- zdůvodní potřebu počítání času
- rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a v budoucnosti
- vysvětlí význam hmotných památek pro poznávání minulosti
- seznámí se se způsobem života lidí pravěku a starověku

Učivo:

- určování času
- režim dne a roku, roční období
- kalendáře, letopočet
- dějiny jako časový sled událostí
- význam kronik a archivů pro poznávání minulosti
- proměny způsobu života – pravěk a starověk
- státní svátky a významné dny

4. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- pracuje s časovými údaji a snaží se chápat souvislosti a vztahy mezi ději a jevy v čase, rozezná současné a minulé události a jejich průběh
- dokáže porovnat a zhodnotit na vybraných příkladech způsob života a práce předků na našem území (v minulosti i současnosti, s přihlédnutím k regionálním specifikám)
PT5/3-4
- objasní historické důvody pro stanovení státních svátků a významných dnů

Učivo:

- původ člověka
- řazení historických událostí **PT 4, PT5**
  - státní svátky a významné dny
- pravěk, středověk a začátek novověku

5. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- pracuje s časovými údaji a snaží se chápat souvislosti a vztahy mezi ději a jevy v čase, rozezná současné a minulé události a jejich průběh
- umí porovnat a zhodnotit na vybraných příkladech způsob života a práce předků
PT5/3-4
- objasní historické důvody pro stanovení státních svátků a významných dnů
- umí využívat knihovny a moderní informační technologie jako informační zdroj pro pochopení minulosti

Učivo:

- politické a hospodářské změny v 19. století
- řazení historických událostí **PT 4, PT5**
  - státní svátky a významné dny
- první světová válka
- vznik Československa
- druhá světová válka, nacismus
- socialismus, socialistické společenské zřízení, ČSSR
- obnovení demokracie
- současné 21. století

ROZMANITOST PŘÍRODY

1. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- pozoruje, popisuje a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů
- rozlišuje roční období a poznává změny v přírodě
- třídí některé přírodniny
- popisuje potřeby některých živočichů

Učivo:

- pozorování přírodnin
- pozná části rostlin – plod, semeno, proměny během roku
- ovoce a zelenina
- domácí mazlíčci, hospodářská zvířata, volně žijící zvířata
- potřeby zvířat, důvody chování zvířat
- chování psa a reakce člověka na něj

2. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- pozoruje, popisuje a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- rozezná skupenství vody
- popisuje koloběh vody v přírodě
- rozliší jednotlivé části toku řeky od jejího vzniku (pramene)
- pojmenuje vodní živočichy a rostliny
- seznámí se s úpravou pitné vody v domácnosti
- provádí jednoduché pokusy s vodou a skupinami známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

- roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě **PT5.1**
- popíše ohleduplné chování člověka k přírodě

Učivo:

- roční období
- podoby vody v přírodě
- pokusy s vodou a jinými látkami
- ekosystémy v blízkosti vodních ploch
- ochrana přírody a životního prostředí
- vodní živočichové
- proměny života ve vodě a v okolí vody v průběhu roku
- voda a domácnost – pitná voda
- skupenství vody
- počasí, mraky
- vybrané veličiny a jejich měření
- rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi
- mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi

3. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- na základě pozorování a pokusů popisuje a roztrídí látky (přírodniny) podle určujících znaků
- na základě pokusů dokáže přijít na změny látek a skupenství
- nachází shodné a rozdílné znaky a vlastnosti látek
- používá jednoduché nástroje a prakticky umí změřit základní veličiny a přirozeně využívá základních jednotek
- najde a zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy, hledá a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
- prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu jednoduché klíče a atlasy

Učivo:

- půda
  - vznik, zvětrávání **PT5/1-4**
  - význam půdy
  - pole
  - práce na poli
  - polní plodiny
- vzduch
  - oheň, požár, hasiči **PT5/1-4**
  - vzduch – vlastnosti, složení, proudění, význam pro život
- rostliny
  - stavba těla, výživa rostlin **PT5/1-4**
  - průběh a způsob života rostlin
  - znaky života

- louka
  - rostliny a živočichové na louce **PT5/1-4**

4. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, ujasní si princip rovnováhy přírody
- nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- umí zhodnotit některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje činnosti, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo naopak poškozovat
- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí, v modelové situaci prokáže schopnost se účinně bránit
- umí založit jednoduchý pokus, umí si naplánovat a zdůvodnit postup, vyhodnocuje a vysvětluje výsledek pokusu
- pozná Zemi jako součást sluneční soustavy, na základě elementárních poznatků umí vysvětlit souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období, dne a noci
- třídí organismy do známých skupin, využívá klíče a atlasy
- zjišťuje vliv budování sídel na změnu krajiny
- vysvětlí vztahy dopravy ke krajině a životnímu prostředí

Učivo:

- neživá příroda
  - horniny a jejich vznik
  - minerální látky
  - půda a její vlastnosti
  - voda
  - vlastnosti a koloběh vody
- živá příroda **PT5/1-4**
  - základní společenstva **PT5/1-4**
  - znaky živých organismů
  - třídění rostlin a živočichů
- podnebí, počasí
  - podnebné pásy **PT5/1-4**
  - podnebí a počasí
- ochrana přírody, životní prostředí, přírodní společenstva
  - ochrana rostlin a živočichů **PT5/1-4**
  - odpovědnost lidí
  - životní prostředí – ochrana a tvorba
  - tříděný odpad
  - živelné pohromy a ekologické katastrofy
  - rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi
  - mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi
- vesmír a Země
  - sluneční soustava **PT1/1-3**
  - roční období, den a noc
  - Země

- světové strany
- praktické ověřování učiva
- zemědělská půda
- zakládání a vývoj sídel v čase
- vliv dopravy na krajinu
- dopravní výchova

5. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy v přírodě
- nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- vysvětlí využívání energetických zdrojů člověkem, objasní význam šetření energií a ochrany přírody
- prakticky třídí organismy do známých skupin
- vysvětlí význam ochrany přírody

Učivo:

- zemědělství v ČR
- přírodniny a suroviny využívané člověkem
- problematika zásahů člověka do krajiny
- bioodpady
- pojem energie, zdroj energie pro život
- potravní vztahy ve společenstvech
- ohrožené druhy rostlin a živočichů
- ochrana přírody
- dopravní výchova

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

1. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví **PT5/1-4**
- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných **PT1/3-1, PT1/3-2**
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě **PT1/3-1, PT1/3-2**

- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu ve vztahu ke svému zdraví
- dodržuje základní hygienické návyky
- uvede rozdíly mezi chlapci a dívkami
- v modelových situacích předvádí bezpečné chování v rizikových situacích
- používá důležitá telefonní čísla
- v modelových situacích posoudí bezpečnost či nebezpečnost situace a zvolí správnou reakci

Učivo:

- části lidského těla
- smysly, smyslové orgány, vjemy
- chrup, péče o chrup
- potřeby dítěte, pravidla zdravé výživy
- zdravá svačina
- u lékaře, zdraví a nemoci dětí
- zdravý režim dne
- poskytnutí pomoci
- nebezpečné situace v nichž je potřeba pomoc dospělé osoby
- komunikace s neznámými jedinci
- příjemná komunikace,
- využití telefonu k dorozumívání se v potřebné příjemné i nepříjemné situaci
- stavba těla chlapce a dívky

2. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- pojmenuje jednotlivé části těla
- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví **PT1/1.3**
- popíše prevenci úrazů
- seznámí se s orgánovými soustavami
- umí poskytnout základní první pomoc kamarádovi
- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných a předchází vzniku úrazu **PT1/1.10, PT1/1.11**
- uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech **PT2.2**
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek **PT1/1.8, PT1/1.10, PT1/1.11**
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, v případě potřeby požádá a pomoci pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátorem tísňových linek
- rozrzná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času

Učivo:

- lidské tělo, stavba těla, přehled orgánových soustav a jejich význam

- typy úrazů a jednání dítěte při nich, péče o zdraví – osobní hygiena
- zdravý životní styl
- zásady první pomoci, poskytnutí první pomoci
- čísla tísňového volání
- přivolání pomoci
- způsoby volání na tísňové linky
- v nemocnici
- sexuální výchova – jak jsem přišel na svět, funkce rodiny
- situace hromadného ohrožení
- krizové situace, šikana, týrání
- poskytnutí pomoci v nouzi
- nebezpečná situace
- osobní bezpečí
- dramatizace
- situace hromadného ohrožení, mimořádné události
- postup v případě ohrožení – varovný signál, evakuace, zkouška sirén
- požár, příčiny, ochrana, evakuace
- integrovaný záchranný systém
- poskytnutí pomoci
- návykové látky a zdraví
- počítače – závislost
- nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických medií
- vhodná a nevhodná místa pro hru
- bezpečné chování v silničním provozu
- předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích

3. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví **PT1/1.3**
- seznámí se s trávicí soustavou
- vysvětlí zásady správné výživy
- seznámí se s pojmem stres
- umí reagovat na výzvy neznámých osob a brání se kontaktu s nimi
- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných a předchází vzniku úrazu **PT1/1.10, PT1/1.11**
- chová se obezřetně při setkávání s neznámými jedinci, odmítne nepříjemnou komunikaci, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe a pro jiné
- ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech **PT2.2**
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek **PT1/1.8, PT1/1.10, PT1/1.11**

- v modelové situaci se učí odmítat návykové látky, bezpečně komunikovat na počítači a uvědomí si negativní vliv dlouhodobého práce na počítači (vysedávání u počítače)

Učivo:

- lidské tělo, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka
- zdraví člověka a péče o něj
- zdravý životní styl
- trávicí soustava a trávení
- zdravá výživa
- potrava, výběr a uchovávání potravin, vhodná skladba potravy
- pitný režim
- stres – jeho příčiny, předcházení a minimalizace účinku
- osobní bezpečí
- krizové situace
- vhodná a nevhodná místa pro hru
- nebezpečné a návykové látky
- přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického i duševního zdraví
- čísla tísňového volání
- nebezpečí návykových látek, jejich odmítnutí, závislosti
- mimořádné události a rizika s nimi spojená
- situace hromadného ohrožení
- poskytnutí pomoci

4. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav
- dbá o zdravý způsob svého života
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života
- ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
- dokáže uplatnit účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví

Učivo:

- lidské tělo
  - životní potřeby a projevy **PT5/1-4**
  - základní stavba a funkce
  - orgánové soustavy
- vývojové etapy v životě člověka **PT5/1-4**
- rozmnožování člověka a vývoj dítěte
- péče o zdraví, zdravá výživa, zdravý životní styl
- nemoci a úrazy
- základy a zásady první pomoci

5. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- vysvětlí účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
- ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
- zhodnotí některé činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou zdraví člověka poškozovat
- bezpečně pozná, co prospívá a co škodí jeho zdraví
- zvládá ošetřit drobná poranění a zajistit lékařskou pomoc, rozpozná život ohrožující zranění
- zná a používá ohleduplné chování k druhému pohlaví, zná bezpečný způsob sexuálního chování

Učivo:

- prevence proti onemocnění a úrazům
- původci onemocnění
- imunitní systém lidského těla
- osobní hygiena
- jednoduchá první pomoc při úrazu
- situace hromadného ohrožení **PT5/1-4**
  - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví
  - čísla tísňového volání
  - správný způsob volání na tísňovou linku
  - mimořádné události a rizika s nimi spojená – postup v případě ohrožení
  - varovný signál, evakuace, zkouška sirén
  - požáry – příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru
  - integrovaný záchranný systém

5.5 ČLOVĚK A SPOLEČNOST

5.5.1 DĚJEPIS

Charakteristika vzdělávacího předmětu

„Dějiny jsou svědky času, světlem pravdy, živou pamětí, učitelkou života a poslem minulosti.“

Marcus Tullius Cicero

Vzdělávací obor **dějepis** otevírá žákům pohled na jednání člověka během dějinného vývoje lidstva. Hraje důležitou roli v předávání historické zkušenosti, která vede k porozumění současnému politickému dění, k zájmu o věci veřejné a k pochopení našeho místa v dějinách evropských i světových. V tomto ohledu jsou stěžejní dějiny 19. a 20. století, kde se nacházejí zárodky většiny současných společenských jevů. **Dějepis** vytváří vztah žáků ke kulturnímu dědictví a významně se podílí na formování jejich hodnotových postojů a mravních zásad. Podporuje přijetí hodnot, na nichž je budována současná demokratická Evropa, včetně kolektivní obrany. Prostřednictvím národních dějin, na které klademe důraz, připomíná žákům tradice, jež uchovávají historickou paměť národa.

Předmět je dotován jednou hodinou týdně v 6. ročníku a dvěma hodinami týdně v 7. - 9. ročníku.

Vzdělávací obsah oboru tvoří v 6. ročníku témata Člověk v dějinách, Počátky lidské společnosti, Nejstarší civilizace, Kořeny evropské kultury. 7. ročník zahrnuje témata Křesťanství a středověká Evropa, Objevy a dobývání a Počátky nové doby. 8. ročník je věnován tématu Modernizace společnosti a 9. ročník obsahuje témata Moderní doba a Rozdělení a integrující svět.

Do vzdělávacího obsahu oboru **dějepis** jsou vhodně, vzhledem k probíranému učivu, začleněna průřezová témata **Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.**

Výchovné a vzdělávací strategie:

kompetence k učení

- motivovat žáky k aktivnímu získávání poznatků z dějepisu (dokument, citát, video, vlastní zkušenost)
- používat v hodinách různé metody a formy práce (výklad, četba textu s porozuměním, řízené čtení, práce ve skupině, ve dvojicích, samostatná práce, problémové vyučování) tak, aby měl žák možnost osvojit si a upevnit učivo
- zadávat žákům úkoly, při kterých vyhledávají informace z různých zdrojů (odborná literatura - slovníky, encyklopedie, životopisy, internet apod.)
- umožňovat žákům práci ve skupině, která je učí přijímat různé úlohy ve skupině a zároveň je učí zodpovědnosti za práci při následném hodnocení – zpětná vazba
- upozorňovat žáky, že aktualizace informací v oborech je důležitá nutnost celoživotního vzdělávání (nové objevy, tisk – porovnání údajů)
- podporovat sebevědomí pochvalou za splněnou práci

kompetence k řešení problémů

- připravovat a předkládat učivo tak, aby žák byl nucen vyslovit vlastní závěr na základě daných podkladů (učebnice, dokument, mapa, graf, diagram, apod.)

- podporovat kritické myšlení a nabízet alternativy, které vedou k logickým závěrům (tzv. historická logika, diskuse, argumenty)
- umožnit využívat při řešení problémových úkolů všech dostupných zdrojů – viz kompetence k učení

kompetence komunikativní

- předkládat žákům různé typy textů, s nimiž mohou efektivně pracovat (vyhledat hlavní myšlenku, určitou informaci, diskutovat apod.)
- vytvářet podmínky pro diskusi
- podporovat přesné a výstižné vyjadřování a věcnou argumentaci, při které mohou žáci využít všechny dostupné zdroje informací
- umožňovat prezentaci samostatných prací (referát, projekt, připravená hodina)
- podporovat kultivovaný projev a schopnost naslouchat druhému

kompetence sociální a personální

- vytvářet příznivé klima třídy, které přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů (vytvoření optimálních skupin, vzájemná pomoc, umění naslouchat a ocenit)
- pomáhat žákům v případě potřeby a dodávat jim sebedůvěru při různých činnostech a při hodnocení (samostatná práce, práce ve skupině, prezentace projektu apod.)
- dopracovat se s žáky k poznání, jakou úlohu v dějinách sehrálo násilí a odmítnout ho jako způsob řešení problémů

kompetence občanské

- předkládat žákům příklady vzniku státu jako instituce, která vytváří zákony a společenské normy chování, které je nutno chápat a respektovat (orientální státy, antické státy, novodobé státy - ústava)
- upozornit žáky na ideologie, které ohrožují demokracii, pomáhat vytvářet jejich správný postoj v otázce fyzického i psychického násilí (koncentrační tábory, rasismus, xenofobie - totalitní režimy)
- vytvářet podmínky pro získání pozitivního postoje k našemu kulturnímu dědictví (referáty, projekty, návštěva muzea, galerie, archivu - následná prezentace)

kompetence pracovní

- umožňovat žákům využít vyučovací techniku, dbát na dohodnutá pravidla (meotar, PC, interaktivní tabule)
- podporovat žáky ve využívání různých informačních zdrojů - viz kompetence k učení
- snažit se předkládat učivo tak, aby bylo zřejmé, že některé modely žák využije při dalším studiu nebo i v praktickém životě (tzv. historická zkušenost)

6. ročník

ČLOVĚK V DĚJINÁCH

Očekávané výstupy:

žák

- vysvětlí důležitost a potřebnost dějepisných poznatků, vyjmenuje příklady zdrojů informací o minulosti
- rozliší hmotné a písemné prameny, pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje uchovány a vysvětlí, jaké jsou úkoly archivů, muzeí, knihoven, galerií
- orientuje se v historickém čase, na časové přímce určí století, tisíciletí, rok př.n.l. ,n.l.
- orientuje se v historické mapě, umí pracovat s legendou mapy
- vyjmenuje hlavní historické epochy v chronologickém sledu

Učivo:

- význam historie pro lidskou společnost

- historické prameny
- čas a prostor v dějinách

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- charakterizuje a porovná život pravěkých lovců a sběračů a život zemědělců a pastevců
- objasní význam zemědělství, chovu dobytka a zpracování kovů pro rozvoj lidské společnosti
- vyhledá na mapě s pomocí legendy pravěké osídlení v Evropě a v našich zemích, uvede příklady archeologických kultur na našem území **PT3/2**

Učivo:

- pravěcí lovci a sběrači **PT3/2**
- pravěcí zemědělci a pastevci **PT32**
- první řemesla, člověk poznává kov

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE, KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

Očekávané výstupy:

žák

- chápe souvislosti mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací a ukáže je na mapě
- demonstruje přínos těchto států pro rozvoj světové civilizace a uvede jejich nejvýznamnější památky, které se staly součástí světového kulturního dědictví - **PT3/2.3**
- ujasní si, že pojem antika je označení pro dějiny starověkého Řecka a Říma
- objasní vliv přírodních podmínek na hospodářský a politický vývoj řecké a římské společnosti, dokáže vyčíst některé z nich z mapy
- porovná na konkrétních příkladech z řeckých a římských dějin různé formy vlády a postavení jejich obyvatel, vysvětlí podstatu antické demokracie
- vysvětlí pojem války obranné, výbojné, občanské, vysvětlí přínos kolonií a provincií pro mateřskou zemi **PT2/2**
- rozumí úloze báji, pověstí a náboženství v životě obyvatel starověkých států, rozliší skutečnost od mýtu
- porovná vývoj na našem území s vývojem v době antické
- popíše přínos antické kultury pro rozvoj evropské civilizace
- seznámí se s významnými osobnostmi antiky a stručně pohovoří o jejich významu pro dnešek **PT3/2.3**
- chápe podstatu a význam křesťanství a ví o jeho souvislosti s judaismem
- chápe podstatu a význam křesťanství a ví o jeho souvislosti s judaismem
- popíše změnu, která nastala v Evropě v důsledku rozpadu římského impéria a stěhování národů

Učivo:

- nejstarší starověké státy - Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína, Přední Východ - a jejich kulturní odkaz dnešku

- krétsko-minojské období, homérské období, období klasických městských států, helénistické období v dějinách antického Řecka **PT2/2**
- státní formy v průběhu dějin starověkého Říma
- vznik římského impéria a jeho rozpad
- křesťanství a judaismus
- naše země v období antiky
- odkaz antické vědy, kultury a umění pro dnešek **PT3/2.3**
- křesťanství a judaismus
- naše země v období antiky
- odkaz antické vědy, kultury a umění dnešku **PT3/2.3**
- rozpad západoférické říše, vznik tzv. barbarských království

7. ročník

KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

Očekávané výstupy:

žák

- porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti, popíše rozdíl mezi křesťanstvím a islámem
- objasní postavení Velkomoravské říše a vývoj českého státu v Evropě **PT/3**
- vymezí úlohu církve a křesťanství v životě středověkých lidí, popíše konflikty mezi světskou a církevní mocí, které vedly ke vzniku reformních hnutí, zamyslí se nad vztahem církve ke kacířství a jiným věroukám
- porovná postavení, povinnosti a práva jednotlivých společenských vrstev ve středověku na venkově a ve městech **PT5/1**
- seznámí se s konkrétními příklady románské a gotické kultury, dá je do souvislosti s životem středověkého člověka

Učivo:

- státy západní a východní křesťanské Evropy, jejich odlišný vývoj, snaha o obnovu císařství
- svět islámu a jeho vliv na Evropu
- vnitřní vývoj Velké Moravy a českého státu a jejich postavení v rámci středověké Evropy
- složení středověké společnosti, povinnosti a práva jednotlivých vrstev
- vznik církve a církevních institucí, boje církve se světskou mocí, křížové výpravy
- románské a gotické umění a vzdělanost
- vysvětlí rozdíl mezi katolickým a protestantským náboženstvím, jeho vliv na život lidí, vztahy mezi státy
- objasní příčiny a důsledky třicetileté války pro další vývoj evropských zemí
- porovná mapy evropských zemí před a po třicetileté válce, popíše vzniklé změny

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY MODERNÍ DOBY

Očekávané výstupy:

žák

- si uvědomí význam humanismu a renesance jako znovuzrození antického ideálu člověka, v té souvislosti objasní vznik reformace včetně reakce církve na ni
- vymezí význam husitské tradice pro politický a kulturní život českého státu
- vysvětlí, proč roste zájem o vzdělání
- popíše a s pomocí mapy demonstruje příčiny, průběh a důsledky objevných cest
- odvodí, jaký vliv měly mimoevropské státy na dějiny evropských zemí
- pozná jednotlivé kulturní styly, uvede jejich významné představitele, konkrétní památky a díla

Učivo:

- humanismus a renesance, kultura, věda, umění
- reformace v Evropě
- husitské hnutí jako výraz reformy církve v Čechách
- poděbradské a jagellonské Čechy
- objevné cesty a významní mořeplavci a dobyvatelé
- český stát jako součást habsburské monarchie
- velmoci v Evropě v 16. a 17. století
- třicetiletá válka
- české stavovské povstání
- barokní kultura

8. ročník

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- vysvětlí na konkrétních příkladech, co je absolutismus, konstituční monarchie **PT2/2**
- objasní postavení českého státu v rámci habsburské monarchie a v nábožensky a politicky rozdělené Evropě **PT3/2.3**
- charakterizuje barokní kulturu a životní styl jednotlivých společenských vrstev
- vysvětlí hospodářské, politické, sociální a kulturní změny ve vybraných evropských zemích a u nás, které jsou charakteristické pro vznikající moderní společnost
- objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie **PT3/2.3**
- prohloubí své znalosti o absolutismu a konstituční monarchii, pochopí základy parlamentarismu **PT2/2**
- pochopí, že francouzská revoluce a napoleonské války přispěly k rozpadu tradičních feudálních vztahů v Evropě
- uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích, které vedly ke vzniku moderní industriální společnosti, k boji národů za svobodu a s tím spojené emancipační úsilí sociálních skupin **PT4/3**
- porovná utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů **PT3/2.3, PT4/3**
- s využitím poznatků získaných v jiných předmětech charakterizuje jednotlivé etapy českého národního obrození a objasní úlohu jednotlivých významných osobností
- vysvětlí vliv vědecko – technické revoluce a rozvoje vzdělanosti na život lidí, společenské rozdíly a vznik politických proudů, které stručně charakterizuje **PT5/3**

- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a důsledky této nerovnoměrnosti, soupeření mezi velmocemi, vymezení význam kolonií
- odvodí příčiny, které vedou ke vzniku celosvětového konfliktu **PT3/3, PT5/3**
- popíše příčiny, průběh a důsledky 1. světové války a vzniku samostatné Československé republiky

Učivo:

- osvícenství a jeho vliv na revoluce v 18. století, osvícenští panovníci a jejich reformy
- industrializace společnosti a její sociální dopady
- velká francouzská revoluce, americká revoluce
- napoleonské války a uspořádání Evropy po Vídeňském kongresu
- národní hnutí, vznik novodobých národů, české národní obrození
- rok 1848 v Evropě a u nás jako prostředek řešení problémů hospodářských, politických, sociálních a národnostních
- rozvoj vědy a techniky v 17. – 19. století, rozvoj vzdělání
- politické proudy, strany, charakteristika státních zřízení ve vybraných státech
- kulturní rozličnost jako odraz doby
- kolonialismus, konflikty mezi velmocemi-cesta k válce
- 1. světová válka, její hospodářské, politické, sociální a kulturní důsledky
- situace v Rusku, ruské revoluce, dopad na světové dějiny
- vznik Československé republiky

9. ročník

MODERNÍ DOBA

Očekávané výstupy:

žák

- popíše důsledky I. a příčiny a průběh II. světové války včetně poválečného uspořádání Evropy a světa **PT2/4, PT3/4**
- aplikuje některé historické skutečnosti na základě historického vývoje
- charakterizuje politické, hospodářské, sociální a kulturní prostředí v meziválečném Československu, Evropě, ve světě ve vzájemných souvislostech **PT2/3.4**
- chápe příčiny vzniku protektorátu v kontextu zahraniční politiky appeasementu v 30. letech
- předvede na konkrétních příkladech zneužití vědy a techniky v těchto světových konfliktech, ale zároveň zhodnotí přínos pro civilizaci **PT5/3**
- uvede kladné a nedostatečné stránky demokratických systémů **PT1/3.2, PT2/2.4**
- zamyslí se nad vznikem totalitních systémů a vypjatého nacionalismu v souvislosti s politicky a ekonomicky oslabenou Evropou po I. světové válce **PT1/3.2, PT6/2.4.5**
- stručně charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, rozpozná jejich nebezpečí pro světové dějiny a pohovoří o boji demokratických sil proti těmto režimům **PT2/2.4**
- na konkrétních příkladech popíše antisemitismus a rasismus, rozezná jeho nepřijatelnost z hlediska lidských práv, odsoudí hrůzy holocaustu **PT1/3.2, PT4/3.5**

Učivo:

- svět a Evropa mezi válkami z hlediska politického, hospodářského, sociálního a kulturního, úloha USA ve světě, totalitní režimy- důsledky pro světové a české dějiny
- ČSR - hospodářský, politický a kulturní rozvoj mezi světovými válkami, sociální a národnostní problémy
- mnichovská dohoda, protektorát, domácí a zahraniční odboj v obou světových konfliktech
- II. světová válka a její hospodářské, politické, sociální a kulturní důsledky
- život v okupované Evropě, holocaust

ROZDĚLENÝ INTEGRUJÍCÍ SVĚT

Očekávané výstupy:

žák

- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa a uvede konkrétní příklady střetávání obou bloků v době studené války
- charakterizuje studenou válku jako konflikt politický, hospodářský a zároveň globální a totální
- chápe vědu, techniku a vzdělání jako důležité faktory vývoje **PT5/3**
- vysvětlí poválečný vývoj ČSR v kontextu s evropským a světovým vývojem
- na konkrétních příkladech vyloží důvody k založení hospodářských a vojenských seskupení a jejich spolupráci **PT3/3**
- posoudí postavení zemí třetího světa a jejich snahu o osamostatnění, která vedla k postupnému rozpadu koloniálního systému
- porovná na vybraných příkladech vnitřní situaci v zemích východního bloku se západními zeměmi
- uvědomuje si nutnost řešení problémů bipolárního světa, charakterizuje jednotlivé kroky
- vysvětlí příčiny revolucí ve východním bloku jako důsledek krize sovětského impéria a oslabení komunismu v jednotlivých zemích **PT2/2.3**
- vysvětlí příčiny sametové revoluce a charakterizuje budování demokratického státu **PT2/2.3**
- prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Učivo:

- studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků, soupeření ve sféře politické, hospodářské, ideologické, supervelmoci, OSN
- rozvojové země, rozpad koloniálního systému
- postavení Československa a jeho začlenění do sféry vlivu SSSR, projevy sovětizace ve všech oblastech života
- obnova demokracie ve východní Evropě, sametová revoluce v Československu
- rozpad Československa, vznik České republiky, budování demokratického státu
- technika, věda a kultura v II. polovině 20. století
- evropská integrace, globalizace

5.5.2 VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět je totožný se vzdělávacím oborem **Výchova k občanství** a společně s **dějepisem** pokrývá vzdělávací oblast **Člověk a společnost**. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje bezprostředně na předmět **člověk a svět**. Má přímou vazbu na některé vzdělávací obsahy zejména předmětů **zeměpis**, **rodinná výchova** a **pracovní činnosti**.

Předmět se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobností druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům činnost politických institucí a orgánů, včetně armády. Naznačuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života činností důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat zodpovědnost za vlastní názory, chování a jednání a jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti. Přispívá k osvojení pravidel chování při rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Vzdělávacími obsahy jsou v 6. ročníku **Člověk ve společnosti**, v 7. ročníku k tomuto obsahu přistupuje vzdělávací obsah **Stát a hospodářství** a **Stát a právo**. 8. ročník rozšiřuje problematiku **Člověk ve společnosti** a vzdělávací obsah **Člověk jako jedinec** a prohlubuje vzdělávací obsah **Stát a právo**. V 9. ročníku se k cyklickému završení čtyř výše uvedených vzdělávacích obsahů přidává vzdělávací obsah **Mezinárodní vztahy, globální svět**.

V předmětu **výchova k občanství** se v různé šíři a hloubce uplatňují průřezová témata takto: v 6. ročníku **Osobnostní a sociální výchova**, **Výchova demokratického občana**, **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**, **Multikulturní výchova** a **Environmentální výchova**, v 7. ročníku **Výchova demokratického občana**, **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**, **Multikulturní výchova**, **Mediální výchova**, v 8. ročníku **Osobnostní a sociální výchova**, **Výchova demokratického občana** a **Multikulturní výchova** v 9. ročníku **Osobnostní a sociální výchova**, **Výchova demokratického občana**, **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** a **Environmentální výchova**.

Předmět se realizuje s týdenní časovou dotací 1 vyučovací hodiny v 6. – 9. ročníku s možností spojení 2 hodin jedenkrát za 14 dní. Na základě povolení MŠMT ČR čj. 28 436/2006-22 v souladu s §13 odst. 3 a §183 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon a §67 č. 500/2004 Sb., správní řád, mají žáci 6. ročníku možnost si zvolit výuku **výchovy k občanství** v anglickém jazyce. Hlavním cílem je zlepšení schopnosti v používání cizího jazyka a rozvoj znalostí a dovedností v nejazykové oblasti.

Předmět klade zvláštní důraz na využití mezipředmětových vztahů a na vytvoření rovnováhy mezi poznatkovými a výchovnými cíli. Vedle vyučovací hodiny jako základní formy realizace předmětu se tak výrazněji uplatňuje zařazování krátkodobých i dlouhodobých projektů, tematických vycházek mimo školu, exkurzí, besed k příslušným tématům a domácí přípravy žáků s důrazem na všestranné využití informačních technologií.

Výchovné a vzdělávací strategie:

kompetence k učení

- umožnit žákům postupně zpracovávat akční plán vlastní činnosti s důrazem na průběžnou sebekontrolu a sebehodnocení
- zdůrazněním pozitivního příkladu osobností, které ve svém životě něčeho dosáhli, podporovat u žáků vědomí nutnosti celoživotního vzdělávání
- uplatňovat zásadu „Škola – součást společnosti“ tím, že umožňujeme žákům účast na besedách, exkurzích, školních projektech s cílem jejich aktuálního i budoucího zapojení do společenského života

kompetence k řešení problémů

- vytvářet široký prostor pro demokratickou diskuzi žáků o problémech školy zejména prostřednictvím činnosti žákovské samosprávy reprezentované Školním parlamentem
- na úrovni vedení školy i jednotlivých pracovníků školy podporovat konstruktivní kritiku a návrhy reálných řešení problémů ze strany žáků
- zapojovat žáky do projektů vedoucích ke kritickému myšlení a uvědomění si zodpovědnosti za vlastní rozhodnutí

kompetence komunikativní

- poskytovat dostatek prostoru pro vyjádření vlastního názoru žáka formou vypravování, řízené diskuze a obhajoby vlastního názoru
- podporovat vlastní tvořivost žáků v písemném projevu pomocí při přípravě a vydávání školního časopisu PunktUm
- navozovat modelové situace, při nichž žáci používají verbální i nonverbální komunikaci
- zadávat žákům takové úkoly, při jejichž řešení je třeba využít více informačních zdrojů (učebnice, knihy, slovníky, internet, výpovědi osob)

kompetence sociální a personální

- navozovat takové situace, kdy žák poznává, že cesta k úspěchu vede přes týmovou práci, přičemž umožnit žákům poznávat a přijímat v pracovní skupině takové role, které vedou k posílení jejich sebedůvěry, samostatnosti a pozitivní představy o sobě samém (projekty, projektové dny, skupinové činnosti, žákovské práce pro školu, činnost v orgánech žákovské samosprávy)
- uplatňovat zásadu vzájemného respektu dětí a dospělých s tím, že v životě školy všichni uplatňují principy demokraticky přijatých pravidel, na jejichž formulování měli možnost se společně podílet
- nabízet žákům paletu strategií a taktik, jak reagovat v různých životních situacích s důrazem na vstřícné slušné asertivní jednání

kompetence občanské

- pořádat ve škole besedy a setkání s lidmi z různých sociokulturních skupin, bezpečnostních složek apod. s cílem přivést žáky k respektování názorů někdy odlišných od jejich vlastních, k empatickému postoji k situaci jiných
- podporovat charitativní aktivity žáků a na konkrétních příkladech vést děti k odmítání chování a jednání neslučitelného s lidskou důstojností, lidskými a občanskými právy
- umožňovat žákům návštěvy jednání správních a samosprávných orgánů a v následných diskuzích vyjádření vlastních názorů, postřehů a připomínek
- navozovat situace, při nichž žáci docházejí k názoru, že právo a povinnost jsou dvěma stranami téže mince a že skromnost a výběrová náročnost jsou jednou z hlavních podmínek trvale udržitelného rozvoje
- umožňovat žákům podílet se formou třídní a školní samosprávy na životě školy a prezentovat svoje názory také prostřednictvím webových stránek školy

- využít všech osvědčených forem, metod a prostředků z projektu Politeia k upevňování demokratického prostředí ve škole jako předobrazu zapojení žáků – budoucích občanů do společenského života

kompetence pracovní

- společně s ostatními předměty vést žáky k dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- předkládat žákům poznatky k základům podnikání a v úzké návaznosti na oblast Svět práce zadávat dlouhodobější projekty (např. Sledujeme spotřeby, Podnikáme)
- podporovat konkrétní činnosti žáků (práce na pozemku, aranžování apod.) a příklady z praxe, podporovat myšlenku, že práce fyzická i duševní jsou důležité a jsou hodny naší úcty

EDUCATION TOWARDS CITIZENSHIP

Grade 6

MAN AND SOCIETY

Expected outputs:

student

- understands, why actions and behaviour are subject to established rules and regulations
- considers general education a part of preparation for personal, professional and civil life
- knows the school's traditions and is proud of them
- uses student self-administration as an expression of democracy at school and participates in it according to his abilities
- reasons against unacceptable vandalism and actively stands out against it
- is able to assess main risks of contacts with strangers
- knows several tales about the origin of the Czech nation
- knows, what we have in common and considers the Czech language to be the strongest link
- is proud of our accomplishments while realizing negatives and shortcomings in our past
- knows the meaning of October 28th, 1918 and January 1st, 1993
- is able to name several significant figures from different areas of social life from the past and present
- is able to compare our region from the past to the present
- can demonstrate on examples activities of municipal (local, urban) offices and the type of problems we can address to them
- can determine the concept of ethnic minorities and respect their differences and rights
- distinguishes between main types of special events and give their examples
- recognizes a warning signal and knows which necessary activities should be carried out
- a pupil is introduced to the system of state defence

Learning materials:

- our school – life in our school, school regulations and regimen with a focus on safety of students. School tradition, significance and tasks of the student self-administration, the contribution of education to life.

- human encounters and basis of coexistence – neighbours, guests and foreigners, equality and inequality, aid to those in need, Christmas.
- our municipality, region, district – my municipality, interesting and historical places, prominent natives, local traditions, Prague – the mother of cities
- our homeland – tales, our famous ancestors, what made us famous (significant days, the 28th of October, 1918 and January 1st, 1993, ethnic minorities and our European neighbours)
- protection of man in emergency situations – types and examples of emergency situations, recognition of warning signals.
- the army – its role during endangerment of the state

6. ročník

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- chápe, proč je třeba jednání a chování podřizovat stanovenému řádům a pravidlům
- zná tradice školy a je na ně hrdý
- využívá žákovskou samosprávu jaké výraz demokracie ve škole a podle svých schopností se zapojuje do její činnosti **PT2/1**
- zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
- dovede zvážit základní možná rizika kontaktu s cizími neznámými lidmi a zvolit vhodný způsob vlastního jednání **PT1/2.1a2**
- zná několik pověstí o počátcích českého národa
- ví, co nás navzájem spojuje a mateřský jazyk chápe jako pojítka z nejdůležitějších
- pociťuje hrdost nad tím, co nás proslavilo, zná důležité státní svátky a významné dny
- dokáže uvést několik významných osobností z různých oblastí společenského života v minulosti i současnosti
- dokáže porovnat náš region v přítomnosti i minulosti **PT5/1**
- uvádí příklady místních tradic a zdůvodní, proč je dobré je dodržovat
- dokáže popsat na příkladech, čím se zabývá obecní (místní, městský) úřad a s jakými problémy se na něj můžeme obracet
- umí vymezit pojem národnostní menšiny a respektuje odlišnosti národnostních menšin a jejich práva **PT3/1, PT4/1**
- rozpozná základní druhy mimořádných událostí, dokáže uvést jejich příklady a možnosti pomoci
- pozná varovný signál a ví, jaké nezbytné činnosti má následně provádět
- seznámí se se systémem obrany státu

Učivo:

- naše škola – život v naší škole, školní řád, režim školy s důrazem na bezpečnost žáků - **PT2/1**
- tradice školy, význam a úkoly žákovské samosprávy, vklad vzdělání pro život
- lidská setkání a zásady lidského soužití – sousedé, hosté a cizí lidé, zásady osobní bezpečnosti, vhodné a nevhodné společenské jednání, slušnost, vandalismus **PT1/2.1a2**
- pomoc lidem v nouzi

- naše obec, region, kraj – moje obec, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice, Praha – matka měst **PT5/1**
- naše vlast – pověsti, naši slavní předkové, co nás proslavilo (významné dny, 28. říjen 1918, 1. leden 1993, Vánoce, Velikonoce) **PT3/1**
- národnostní menšiny a naši sousedé v Evropě **PT4/1**
- ochrana člověka za mimořádných situací – druhy a příklady mimořádných událostí, rozpoznávání varovných signálů
- armáda – její význam v době ohrožení státu

Grade 7

MAN AND SOCIETY

Expected outputs:

student

- understands the close links between nation and homeland;
- is able to distinguish between expressions of patriotism and nationalism;
- knows the fundamental national symbols and understands the ban on defamation **PT3/2;**
- recognizes what kinds of behavior of individuals or groups can or cannot be considered culturally and socially appropriate, in his/her own conduct and actions follows the appropriate principles **PT4/2 and 4;**
- using examples is able to describe the fundamental parts of material and spiritual cultures;
- is able to name his/her own cultural activities;
- is able to explain potential risks of mass media and mass culture for individuals and the society, giving examples from his/her own life **PT6/1a5;**
- understand the distinctiveness, diversity and equality of cultures and the enriching effects of their mutual encounters.
- pupil – understands the responsibilities of a citizen during organization of defence of the state

Learning materials:

- nation and homeland - fundamental characteristics of nation, nationalism and patriotism;
- fundamental national symbols - symbols of the nation: national emblem, national flag, national anthem, national seal, national color, the flag of the President, manners of use and protection, other national and European symbols **PT3/2;**
- cultural life - expressions of culture in the lives of individuals and society, cultural values, material and spiritual cultures, cultural traditions, cultural institutions, cultural “industry” and mass culture, mutual links and influences between cultures **PT4/2a4, PT6/1a5;**
- good manners (etiquette).
- defence of the state

STATE AND ECONOMY

Expected outputs:

student

- is able to judge appropriate ways of family economic management;

- follows economic principles in his/her actions, in particularly in money spending;
- is aware of the sources of assets acquisition and is able to distinguish between legal and illegal ways of assets acquisition;
- is able to name reasons for the protection of intellectual property and to put these principles in practice in his/her actions;
- distinguishes between “property” and “possession” and is able to name the basic types;
- knows about individual types and examples of natural disasters;
- understands the active role of humans in self-protection and mutual help and assistance in impending or occurring natural disasters.

Learning materials:

- property, possession - their types and forms;
- economy - family economy;
- material and intellectual property;
- protection in humans in emergency situations;

STATE AND LAW

Expected outputs:

student

- distinguishes between typical features and characteristics of democratic and undemocratic regimes, is able to give examples **PT2/4;**
- is able to give examples of relations between the national administration and local self-government, fundamental principles and ways of democratic rule **PT2/3;**
- describes differences in activities of legislative, executive, administrative and judicial bodies of the state, gives examples of typical functions and tasks;
- gives examples of most important ways a citizen may participate in and contribute to public affairs **PT2/3;**
- is able to explain the important of elections in democratic societies and the ways the elections affect the political orientation of a country **PT2/3;**
- explains what the citizen needs to know in order to participate in the elections as a voter **PT2/3.**

Learning materials:

- legal basis of the state - state and law, establishment, symbols, types and forms of the state **PT2/4;**
- principles of democracy - division of power within the state and power holders, representative democracy, elections;
- state administration and local self-government - bodies, institutions, tasks.

7. ročník

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- chápe úzkou souvislost pojmů národ a vlast
- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- zná základní státní symboly a je mu jasný zákaz jejich hanobení **PT3/2**

- rozlišuje, které projevy chování jednotlivce či skupiny můžeme považovat za kulturně a společensky vhodné a které nikoliv, žádoucí projevy uplatňuje ve svém chování a jednání **PT4/2 a 4**
- dokáže na příkladech charakterizovat základní součásti kultury hmotné a duchovní
- uvádí průběžně vlastní kulturní aktivity
- objasní možná nebezpečí působení masmédií a masové kultury na člověka s uvedením problémů z vlastního života **PT6/1a5**
- chápe svébytnost, rozmanitost a rovnocennost kultur i jejich vzájemné obohacování

Učivo:

- národ a vlast – základní znaky národa, nacionalismus a vlastenectví
- základní státní symbolika – státní symboly: státní znak, vlajka, hymna, pečeť, barvy, vlajka prezidenta republiky, způsoby použití a ochrany, další státní a evropská symbolika **PT3/2**
- kulturní život – projevy kultury v životě jednotlivců a společnosti, kulturní hodnoty, kultura hmotná a duchovní, kulturní tradice, kulturní instituce, kulturní “průmysl“ a masová kultura, vzájemné prolínání kultur **PT4/2a4, PT6/1a5**
- společenské chování (etiketa)

STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže posoudit vhodné postupy rodinného hospodaření
- dodržuje zásady hospodárnosti ve své činnosti, zejména v hospodaření s penězi
- zná zdroje získávání majetku a dokáže rozlišit legální a nelegální způsoby nabytí majetku
- zdůvodní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání
- rozlišuje pojmy majetek a vlastnictví a zná jejich základní druhy
- zná jednotlivé druhy a příklady živelních pohrom
- chápe aktivní roli člověka v sebeochraně a vzájemné pomoci při hrozících nebo nastalých živelních pohromách

Učivo:

- majetek, vlastnictví – jejich druhy a formy
- hospodaření – rodinné hospodaření
- hmotné a duševní vlastnictví
- ochrana člověka za mimořádných situací

STÁT A PRÁVO

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje typické vlastnosti a charakteristické rysy režimů demokratických a nedemokratických, uvede jejich příklady **PT2/4**
- popíše na příkladu vztahu státní správy a samosprávy základní principy a způsoby demokratického řízení státu **PT2/3**

- objasní rozdíly v činnosti zákonodárných, výkonných, správních a soudních orgánů státu, uvádí příklady jejich typických funkcí a úkolů
- uvádí příklady nejdůležitějších způsobů, jakými se občan může podílet na veřejných záležitostech **PT2/3**
- objasní, jaký význam mají volby v demokratické společnosti, a dokáže vysvětlit, jak mohou volby ovlivnit tvářnost politického zaměření státu **PT2/3**
- vyloží, co všechno potřebuje občan vědět k tomu, aby se mohl aktivně do voleb zapojit jako volič **PT2/3**
- rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu

Učivo:

- právní základy státu – stát a právo, vznik státu, znaky státu, typy a formy státu **PT2/4**
- principy demokracie – dělba státní moci a její složky, zastupitelská demokracie, volby
- státní správa a samospráva – orgány, instituce, úkoly
- obrana státu

8. ročník

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- umí na příkladech objasnit příčiny a následky mezilidských konfliktů
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem **PT4/2, PT1/2.4**
- uvede základní typy mezilidské komunikace a uvede vhodné příklady, na nichž vysvětlí rozdíly mezi nimi **PT1/2.3**
- chápe, co znamená „řeč těla“, a uvede příklady situací, při kterých se využívá **PT1/2.4**
- podle postoje těla, mimiky a gest pozná, co chce mluvčí sdělit **PT1/2.3**
- uvědomuje si, které látky lze považovat za nebezpečné, ví, jaká rizika hrozí při úniku nebezpečných látek, a respektuje opatření k ochraně zdraví obyvatel

Učivo:

- vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace (formy a způsoby, verbální a neverbální komunikace, „řeč těla“), konflikty v mezilidských vztazích **PT1/2.3, PT1/2.4**
- zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování, dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí **PT4/2, PT1/2.4**
- ochrana člověka za mimořádných situací – havárie s únikem nebezpečných látek

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže na příkladech objasnit, proč a čím se mohou lidé odlišovat v prožívání v důležitých životních situacích **PT1/1.1a3**
- umí charakterizovat kladné a pro zdravý vývoj osobnosti dospívajícího důležité citové vlastnosti
- rozpozná projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání **PT1/1.3**

- uvádí příklady situací, ve kterých se projevuje citová odolnost člověka, rozpozná a správně rozlišuje rozdíl mezi citovou odolností a bezcitností (cynismem)
- zná nejběžnější stresové situace a způsoby, jak se s nimi vyrovnat
- rozumí pojmu sebereflexe **PT1/1.2**
- dokáže si pro sebe stanovit vlastní hodnotový systém **PT1/3.1**
- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitní život
- ví, co je myšleno pojmem „náhražka smyslu života“ a uvede příklady situací, kdy k nim může člověk sáhnout

Učivo:

- podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání, osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter, vrozené předpoklady, typologie osobnosti **PT1/1.1a3**
- citový život člověka – city a jejich dělení, vnější projevy citů, citové vztahy a stavy
- smysl života – systém osobních hodnot, sebepoznání a sebehodnocení (sebereflexe) **PT1/1.2**
- náhražky smyslu života, morálka a etika **PT1/3.1a2**

STÁT A PRÁVO

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže se orientovat v historii problematiky lidských práv **PT2/2**
- posoudí význam ochrany lidských práv a svobod **PT1/2.2, PT4/3a5**
- zná základní okruhy problémů v oblasti lidských práv soudobého světa (poškození lidských práv) **PT2/2**
- zná práva dítěte a možnosti jejich ochrany ze strany státu **PT2/2**
- přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí

Učivo:

- lidská práva v zrcadle dějin – Všeobecná deklarace lidských práv, další základní dokumenty o lidských a občanských právech z historického pohledu **PT2/2**
- lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana, poškození lidských práv, šikana a diskriminace **PT1/2.2, PT2/2, PT4/3a5**
- právo v běžném životě – ochrana spotřebitele, korupce

HOSPODÁŘSTVÍ A STÁT

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže posoudit hodnotu a význam peněz
- zná historii peněz
- umí rozlišit typy finančních transakcí

Učivo:

- peníze, bankomaty, mince
- hotovostní, bezhotovostní styk
- kreditní, debetní karta
- finanční instituce, banky

9. ročník

STÁT A PRÁVO

Očekávané výstupy:

žák

- vysvětlí, jaký význam má pro život jednotlivců a společnosti jako celku dodržování pravidel občanského soužití, uvede, ve kterých oblastech společenského života se uplatňují
- uvede, ve kterých právních dokumentech může občan vyhledat důležité informace o občanskoprávních vztazích
- uvede, jaká má občan základní práva a vysvětlí, jakým způsobem je může uplatňovat nebo se jich domáhat v případě jejich porušování
- uvede, jaké má občan základní povinnosti, a na příkladech vysvětlí, jakým sankcím podléhá v případě jejich nedodržování nebo porušování
- objasní, jaké úkoly by měl vůči občanům naplňovat stát, který je postaven na právních základech
- vysvětlí pojem právní stát
- orientuje se v Ústavě ČR a v Listině základních práv a svobod **PT2/4**
- správně rozliší, ve kterých oblastech společenského života se uplatňuje právo občanské, trestní, správní, ústavní a pracovní
- uvede, kdy a za jakých okolností vzniká způsobilost k právům a povinnostem a způsobilost k právním úkonům, popíše, jaké základní povinnosti a práva tím občan přebírá
- vysvětlí na příkladech z běžného života, jaký význam a úlohu mají orgány právní ochrany občanů
- uvede příklady nejzávažnějších protispoločenských jevů, objasní jejich možné důsledky a příčiny, popíše možné postihy
- orientuje se v historii české státnosti

Učivo:

- občanská společnost, sdružování občanů, obec, stát – právní řád ČR (význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů, právní norma, předpis, publikování právních předpisů), Ústava ČR, Listina základních práv a svobod státní občanství ČR, státní správa a samospráva, jejich úkoly, politický pluralismus, sociální dialogy a jejich význam **PT2/4**
- právo v každodenním životě – důležité právní vztahy a závazky (vlastnictví, pracovní poměr, manželství, druhy smluv – osobní přeprava, koupě, oprava, pronájem věci)
- protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání, trestní postižitelnost, porušení práv k duševnímu vlastnictví

STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

Očekávané výstupy:

žák

- rozumí základním ekonomickým pojmům (např. výroba, obchod, služby)
- uvede znaky typické pro tržní hospodářství, dokáže jej odlišit od centrálně řízeného
- vysvětlí pojem nezaměstnanost, zná míru nezaměstnanosti v ČR a některých jejích regionech
- vysvětlí pojem národní hospodářství (sektory a odvětví), příjmy a výdaje státního rozpočtu, dávky a příspěvky ze státního rozpočtu

- uvede důležité pracovní úřady v místě bydliště (blízké obci) a na příkladech jejich činnosti vysvětlí, jaké problémy člověku pomáhají řešit
- uvede, jaké má zaměstnanec základní povinnosti a práva a jakými způsoby může svá práva uplatňovat, kde může hledat důležité informace o pracovněprávních vztazích

Učivo:

- občan v ekonomických vztazích – dělba práce, lidské potřeby a druhy statků, ekonomika a ekonomie, tržní hospodářství, podstata jeho fungování (nabídka, popravka, trh)
- odvětví a sektory národního hospodářství, podnikání a jeho nejčastější formy,
- občan v pracovněprávních vztazích – pracovní právo, zaměstnanec a zaměstnavatel, jejich práva a povinnosti, nezaměstnanost, úřad práce

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

Očekávané výstupy:

žák

- zná nejdůležitější mezinárodní organizace, ví, jaké jsou jejich cíle, proč byly založeny, jak fungují **PT3/3**
- vyjmenuje, jakých nejdůležitějších mezinárodních organizací je ČR členem **PT3/3**
- uvede, jaké výhody a nevýhody má členství ČR v EU **PT3/3**
- popíše a objasní funkce a význam OSN a NATO při řešení konfliktů a zajišťování kolektivní bezpečnosti **PT3/3**
- chápe význam zapojení obranných složek České republiky do mezinárodních organizací
- rozumí pojmu globalizace, dovede vysvětlit na příkladech **PT5/4**
- uvede a charakterizuje nejzávažnější planetární problémy současnosti a způsoby jejich řešení **PT5/4**
- rozezná projevy národnostní, náboženské a jiné nesnášenlivosti, dokáže vyjádřit svůj osobní postoj k uvedeným problémům
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu
- uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání

Učivo:

- svět a Evropa – mezinárodní společenství, mezinárodní organizace a spolupráce (Evropská unie a ČR, RE, NATO, OSN aj.), světové konflikty, globalizace, její klady a zápory **PT3/3**
- život na planetě Zemi – zaniklé kultury, globální problémy lidstva, soudobý terorismus **PT5/4**

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- chápe potřebu tolerance ve společnosti, respektuje lidské zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoj k menšinám
- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti

Učivo:

- lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen
- vztahy mezi lidmi – problémy lidské nesnášenlivosti
- České republiky a vojenské mise mimo území státu

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

Očekávané výstupy:

žák

- vysvětlí, proč je třeba plánovat si důležité životní kroky a popíše postupy při zodpovědném rozhodování
- uvede základní podmínky reálného hodnocení vlastních dovedností, vlastností a schopností **PT1/3.2**
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společenských cílů a překonávání překážek
- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky, pěstovat zdravou sebedůvěru
- je schopen vyjádřit svoji představu o vlastní budoucnosti a stručně charakterizovat své nejbližší životní cíle a plány

Učivo:

- osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva (akční plánování – plány, cíle postupy), adaptace na životní změny, krizové životní situace a jejich překonávání **PT1/3.2**
- individuální a celospolečenské cíle, sebezměna, význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji, význam životních zkušeností, morálka a etika

5.6 ČLOVĚK A PŘÍRODA

5.6.1 FYZIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Fyzika je jedním ze čtyř vzdělávacích oborů vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** na 2. stupni (spolu s **přírodopisem**, **chemií** a **zeměpisem**). Navazuje na vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** na 1. stupni. Společně s těmito obory přispívá k hlubšímu porozumění přírodním dějům a jejich zákonitostem. Žáci poznávají přírodu jako vzájemně propojený systém.

Fyzika pomáhá při orientaci v praktickém životě, dává základ pro pochopení a využívání moderních technologií. Rozvíjí dovednosti objektivního pozorování, učí klást si otázky a hledat na ně odpovědi. Učí ověřovat hypotézy, analyzovat výsledky, vyvozovat a formulovat závěry. Při řešení praktických problémů se žáci postupně učí využívat matematický aparát k popisu jevů a zákonitostí.

Výuka je organizována od 7. do 9. ročníku vždy výukou 2 hodin v týdnu. Vzdělávací obsah je rozdělen do tematických okruhů: Látky a tělesa, Elektromagnetické děje, Pohyb těles, síly, Mechanické vlastnosti kapalin a plynů, Zvukové jevy, Světelné jevy, Energie.

Prostřednictvím vzdělávacího obsahu těchto témat a využitím výchovně vzdělávacích strategií je žák postupně veden k dosahování klíčových kompetencí.

Výchovné a vzdělávací strategie:

kompetence k učení

- plánování, provádění, vyhodnocování, rozbor pokusů, experimentů, laboratorních prací
- vytváření podmínek pro diskusi, práci s chybou
- zadávání projektových prací, vytváření prostoru pro jejich prezentaci a společné hodnocení (vytváření prostoru pro vlastní volbu tématu z několika možností)
- motivace a podpora účasti v soutěžích a olympiádách

kompetence k řešení problémů

- skupinová práce při plánování, provádění, vyhodnocování pokusů, experimentů, laboratorních prací
- vytváření podmínek pro diskusi, práci s chybou, poskytování zpětné vazby
- provádění společných rozborů vzorových problémů
- diskuse různých přístupů, názorů a možností řešení
- zadávání problémových úloh

kompetence komunikativní

- prezentace vlastních projektů před třídou
- skupinová práce, podpora vlastní organizace skupiny, střídání rolí ve skupině
- vytváření a podpora situací, kdy žáci argumentují, zdůvodňují, naslouchají jiným názorům
- využívání školní knihovny a informačního centra v rámci vyučovacích hodin
- práce se souvislým i nesouvislým textem, vedení k jeho vytváření

kompetence sociální a personální

- skupinová práce, podpora vlastní organizace skupiny, střídání rolí ve skupině
- vytváření a podpora situací, kdy žáci prezentují vlastní názory, naslouchají jiným
- vytváření vhodného prostoru pro hodnocení a sebehodnocení
- vytváření pozitivní pracovní atmosféry, výchovné využívání konfliktních situací

kompetence občanské

- v rámci práce na projektech i při výuce v rámci témat se žák seznamuje s různými energetickými zdroji, kriticky je vyhodnocuje a porovnává, vyjadřuje své vlastní názory, učí se argumentovat, klást otázky
- uvědomuje si potřebu bezpečného chování a dodržování zásad bezpečnosti při konkrétní např. laboratorní práci, ale také obecně zacházení se spotřebiči
- při konkrétních úlohách si ověřuje možnosti úspory energií

kompetence pracovní

- využívání školní knihovny a informačního centra v rámci vyučovacích hodin
- při konkrétní např. laboratorní práci si žák uvědomuje potřebu bezpečného zacházení s pomůckami, možnosti, jak efektivně práci zorganizovat
- při konkrétních úlohách si žák ověřuje možnosti úspory energií

7.ročník

LÁTKY A TĚLESA

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže rozlišit na příkladech mezi pojmy těleso a látka, zjistit, zda daná látka (těleso) patří mezi látky (tělesa) plynné, kapalné či pevné
- uvědomuje si, že všechna tělesa na sebe vzájemně působí silami, uvědomuje si vliv gravitační síly na tělesa
- orientuje se v částicové stavbě látek (atom, molekula)
- dokáže charakterizovat molekulu jako částici tvořenou ze dvou či více atomů, charakterizovat pojem neustálého a neuspořádaného pohybu částic a uvést jevy (např. difúzi), které jej potvrzují, charakterizovat hlavní rozdíly mezi částicovým složením látek pevných, kapalných a plyných
- zná elektrické vlastnosti látek, složení atomu, proton, elektron, neutron a druhy jejich elektrického náboje, iont
- zná magnetické vlastnosti látek
- rozeznává magnety přírodní a umělé, feromagnetické látky
- dokáže změřit vhodně zvolenými měřidly hodnoty uvedených veličin
- osvojuje si značky fyzikálních veličin, metodu matematického zápisu veličin
- je schopen vyjadřovat výsledek měření veličiny číselnou hodnotou a jednotkou, určit aritmetický průměr z naměřených hodnot dané veličiny, uvést hlavní jednotku, převádět jednotky **PT3/1**
- dokáže experimentálně určit hustotu látky ze změřené hmotnosti a objemu, používat vztahu pro hustotu při řešení problémů a úloh, vyhledávat hustoty látek v tabulkách
- dokáže usoudit, zda se objem tělesa při dané změně teploty (délka kovové tyče) zvětší či zmenší a využívat této znalosti při řešení problémů a úloh

Učivo:

- látky pevné, kapalné a plynné, tělesa
- elektrické a magnetické vlastnosti látek
- délka
- objem
- hmotnost
- hustota látky
- čas

- teplota
- změna objemu tělesa při jeho zahřívání či ochlazování

ELEKTROMAGNETICKÉ DĚJE

Očekávané výstupy:

žák

- zná pravidla bezpečnosti při práci s elektrickým proudem, jak se zachovat při zásahu el. proudem
- umí sestavit podle schématu jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod, zakreslí schéma jednoduchého reálného elektrického obvodu
- rozpozná zdroj napětí, spotřebič, spínač
- rozpozná vodiče a izolanty, zná účinky elektrického proudu, zahřívání elektrického vodiče, využití (tepelné spotřebiče, pojistka)
- uvědomuje si magnetické účinky elektrického proudu a jejich využití
- umí pracovat s galvanometrem, elektromagnetem, elektrickým zvonkem, zná funkci a využití
- charakterizuje elektrický proud v kovech, kapalinách a plynech

Učivo:

- bezpečnost při práci s elektrickým proudem
- elektrický obvod jednoduchý a rozvětvený
- elektrický proud v kovech
- elektrický proud a napětí
- vodiče a izolanty
- zahřívání vodičů, tepelné, spotřebiče, pojistka
- elektrický proud a magnetické pole
- galvanometr, elektromagnet, zvonek
- elektrický proud v kapalinách a plynech

POHYB TĚLES

Očekávané výstupy:

žák

- je schopen objasnit klid a pohyb tělesa jako stálost resp. proměnnost jeho polohy vzhledem k jinému tělesu, z konkrétního příkladu poznat, zda těleso je v klidu či pohybu vzhledem k jinému tělesu
- zvládne popis pohybu, rozpozná druhy pohybů
- je schopen experimentálně určit rychlost rovnoměrného či průměrnou rychlost nerovnoměrného pohybu ze změřené dráhy a doby, používat vztah $v = s:t$ resp. $v = s/t$ pro rychlost při řešení problémů a úloh
- dokáže vyjádřit grafem závislost dráhy na čase při rovnoměrném pohybu a odečítat z něho hodnoty dráhy, času nebo rychlosti
- dokáže skládat dvě síly stejného a opačného směru, určit výslednici
- rozumí důsledkům zákona setrvačnosti, zákona vzájemného působení těles, využívá je při objasňování praktických situací
- dokáže experimentálně určit moment síly ze změřené síly a ramene síly
- je schopen poznat, zda síly působící na těleso jsou v rovnováze
- umí vyjádřit rovnováhu na páce a pevné kladce pomocí sil a momentů sil a využít toho k objasňování funkce páky a pevné kladky v praxi

- umí charakterizovat těžiště tělesa jako působíště gravitační síly působící na těleso a určit experimentálně těžiště tělesa

Učivo:

- druhy pohybů
- rychlost rovnoměrného pohybu
- průměrná rychlost nerovnoměrného pohybu

8.ročník

SÍLA, ÚČINKY SÍLY

Očekávané výstupy:

žák

- je schopen charakterizovat tlakovou sílu, vznik tlaku
- dokáže měřit třecí sílu, ví, jak lze v praxi ovlivnit velikost třecí síly
- umí posoudit v konkrétní situaci, které dva objekty na sebe působí
- je schopen uvést přibližnou charakteristiku hlavní jednotky síly Newton
- umí znázornit orientovanou úsečkou sílu o známé velikosti, směru a působišti
- dokáže měřit danou sílu siloměrem
- používá vztah mezi gravitační silou a hmotností
- při řešení problémů a úloh pracuje s veličinou g jako charakteristikou gravitačního pole

Učivo:

- tlaková síla, tlak
- třecí síla
  - měření sil
  - grafické znázornění
- vztah hmotnost tělesa – gravitační síla
- skládání sil, rovnováha sil
- těžiště tělesa
- účinky síly (včetně momentu sil)
- zákon setrvačnosti
- zákon vzájemného působení těles

MECHANICKÉ VLASTNOSTI KAPALIN A PLYNŮ

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže objasnit podstatu Pascalova zákona a používat ho při řešení problémů a úloh (především těch, které souvisejí s principem hydraulického lisu)
- je schopen charakterizovat hydrostatický tlak jako tlak způsobený gravitační silou působící na klidnou kapalinu v nádobě, vnímá souvislost s hloubkou a hustotou kapaliny, řeší konkrétní praktické problémy a úlohy
- dokáže objasnit vznik vztlačkové síly při ponoření tělesa do kapaliny či plynu, určit její velikost a směr v konkrétních situacích, je schopen vyvodit chování tělesa v kapalině
- je schopen s porozuměním formulovat Archimédův zákon, používat ho při řešení úloh

- je schopen charakterizovat atmosférický tlak a jeho závislost na nadmořské výšce, vnímá souvislosti, objasní Torricelliho pokus
- umí vysvětlit pojem přetlak, podtlak v uzavřené nádobě, měření

Učivo:

- hydrostatický tlak
- Pascalův zákon
- Archimédův zákon
- chování tělesa v kapalině
- atmosférický tlak
- tlak plynu v uzavřené nádobě

ZVUKOVÉ JEVY

Očekávané výstupy:

žák

- je si vědom, že podmínkou šíření zvuku je látkové prostředí, analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- rozpoznává zdroj zvuku, odraz zvuku, pohlcování zvuku, tón - výšku a hlasitost, charakterizuje tyto jevy
- rozumí pojmu ultrazvuk, infrazvuk, zná příklady
- má znalost vlivu hlasitého zvuku na zdraví člověka, posuzuje možnosti zmenšování škodlivého vlivu
- umí řešit příklady využívající znalosti rychlosti šíření zvuku v různých prostředích

Učivo:

- zdroj zvuku
- šíření zvuku
- odraz zvuku
- tón, výška tónu, hlasitost

ENERGIE

PT5/2, PT5/3, PT5/4

Očekávané výstupy:

žák

- zná fyzikální význam veličiny práce a výkon, jejich jednotky
- využívá s porozuměním vztahy pro výpočet práce a výkonu při řešení problémů a úloh
- rozumí souvislosti mezi konáním práce a polohovou energií tělesa a umí ji využít při řešení úloh
- umí popsat, na čem závisí polohová a pohybová energie tělesa
- rozumí přeměně polohové a pohybové energie při konkrétních dějích
- vnímá souvislosti mezi vnitřní energií tělesa, teplotou tělesa, teplem přijatým či odevzdaným tělesem
- je schopen charakterizovat možnosti změny vnitřní energie a uvést příklady z praxe
- zná fyzikální význam veličiny měrná tepelná kapacita
- umí určit teplo přijaté či odevzdané tělesem při tepelné výměně
- zná reakci tělesa při pohlcování tepelného záření, zná souvislosti, uvádí příklady z praxe

- vyhodnocuje výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí **PT5/2, PT5/3**
- je si vědom možností vzájemných přeměn různých forem energie **PT5/4**
- dokáže uvést základní přeměny skupenství a charakterizovat souvislost těchto přeměn se změnami vnitřní energie a částicové struktury látek a využívá toho při objasňování jevů v praxi
- rozumí fyzikálnímu významu měrného skupenského tepla tání a varu a umí toho využít při řešení úloh
- zná hlavní faktory na kterých závisí rychlost vypařování kapaliny a teplota varu kapaliny

Učivo:

- polohová a pohybová energie tělesa, vzájemná přeměna
- zdroje energie
- vnitřní energie, teplo: teplo – teplota
- měrná tepelná kapacita látky
- tepelné záření
- změny skupenství látek

9.ročník

ELEKTROMAGNETICKÉ JEVY

Očekávané výstupy:

žák

- ověřuje existenci elektrického pole
- rozumí původu elementárního elektrického náboje, zná druhy elektrického náboje
- umí popsat a vysvětlit chování vodiče a izolantu v elektrickém poli
- rozumí fyzikálnímu významu veličin elektrický proud, napětí, odpor, využívá s porozuměním Ohmův zákon při řešení úloh
- používá voltmetr a ampérmetr při měření v elektrických obvodech
- zná souvislost odporu kovového vodiče s jeho vlastnostmi
- umí vypočítat výsledný odpor sériově i paralelně spojených spotřebičů
- umí zapojit reostat jako dělič napětí i jako regulátor proudu a využívat jej, rozumí principu funkce a umí vysvětlit
- zapojí správně polovodičovou diodu a změří voltampérovou charakteristiku
- charakterizuje elektrický spotřebič
- určuje množství spotřebované el. energie konkrétního spotřebiče za určitou dobu **PT5/2**
- zná a umí doložit magnetické účinky elektrického proudu
- umí popsat elektromagnet, vysvětlit funkci a užití
- zvládne objasnit podstatu složení a funkce stejnosměrného elektromotoru
- umí objasnit podstatu elektromagnetické indukce (při vzájemném pohybu cívky a magnetického pole)
- vnímá souvislosti elektromagnetismu, používá pojmů elektrického pole, magnetické pole, elektrická síla, magnetická síla
- charakterizuje střídavý proud a princip jeho vzniku, rozliší stejnosměrný proud od střídavého, rozlišuje periodu střídavého proudu či napětí, kmitočet, jednotky

- dokáže v uvedeném časovém průběhu střídavého proudu vyznačit periodu a okamžitou hodnotu
- dokáže charakterizovat efekt. proud (napětí) jako proud zjištěný ampérmetrem (voltmetrem)
- umí objasnit podstatu stavby a funkce transformátoru
- je schopen uvést hlavní složky soustavy výroby a přenosu elektrické energie (elektrárna, přenosové vedení, transformátor) a jejich funkce

Učivo:

- elektrický náboj, elektrické pole
- magnetické pole
- elektrický proud
- vodiče, izolanty, polovodiče
- elektrické napětí, odpor
- měření napětí a proudu
- Ohmův zákon
- regulace proudu, dělič napětí
- polovodičová dioda
- elektrická práce, energie
- výkon
- střídavý proud, napětí

ENERGIE

Očekávané výstupy:

žák

- popíše vznik energie Slunce
- je schopen charakterizovat jadernou energii , možnosti jejího uvolňování
- dokáže charakterizovat řetězovou reakci a uvést hlavní části jaderné elektrárny
- je schopen charakterizovat jaderné záření a způsob obrany před ním
- vyhodnocuje výhody a nevýhody ve srovnání s jinými energetickými zdroji (vliv na životní prostředí)

Učivo:

- jaderná energie
- jaderné záření
- řetězová reakce

VESMÍR

Očekávané výstupy:

žák

- zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy Sluneční soustavy
- zná základní složení Sluneční soustavy
- umí vyhledat základní charakteristiky o Slunci a planetách v tabulkách, orientuje se v těchto údajích, má základní představu o vesmíru a pozici naší Galaxie, zhodnotí postavení Slunce jako vesmírného tělesa
- charakterizuje světelný rok jako dráhu, uraženou světlem za rok a používá tento pojem při řešení problémů a úloh

- vnímá vliv gravitačních sil na pohyb planet kolem Slunce a měsíců kolem planet

Učivo:

- struktura vesmíru
- Sluneční soustava

SVĚTELNÉ JEVY

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže charakterizovat zdroj světla, optické prostředí, šíření světla, zná rychlost světla ve vakuu, vznik stínu
- je schopen pozorovat při jednoduchém experimentu obraz vytvořený zrcadlem
- dokáže formulovat zákon odrazu a použít ho při objasňování principu zobrazení předmětu rovinným a kulovým zrcadlem
- je schopen pozorovat při jednoduchém experimentu obraz vytvořený čočkou
- dokáže charakterizovat lom světla, objasnit princip zobrazení předmětu čočkou, objasnit rozklad světla hranolem
- využívá znalost zákonitostí při řešení problémů a úloh

Učivo:

- zdroje světla
- šíření, odraz, lom světla
- rozklad světla

SHRNUTÍ UČIVA ZŠ:

Očekávané výstupy:

žák

- vnímá fyzikální veličiny jako funkce, s porozuměním sestavuje a využívá graf
- využívá znalostí z fyziky při objasňování přírodních jevů
- využívá matematický aparát k popisu fyzikálních situací, matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů

Učivo:

- celkové shrnutí z hlediska funkcí
- závěrečné shrnutí témat

5.6.2 CHEMIE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Výuka **chemie**, tak jako ostatních přírodovědných předmětů, významně přispívá k rozvoji poznávacích schopností žáků. Učí je hledat příčinné souvislosti a řešit problémy související s poznáváním přírody a s praktickým životem. Je úzce spjata s ostatními předměty vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** a z části s **matematikou** (např. **zeměpis** – surovinové zdroje chemického průmyslu, **přírodopis** – význam zelených rostlin, životní prostředí, zdraví, **fyzika** – vlastnosti látek, teplo, stavba atomu, ionty, jaderná energie, **matematika** – chemické výpočty).

Předmět **chemie** se vyučuje jako samostatný předmět v 8. a 9. ročníku časové dotaci 2 hodiny týdně. Navazuje na učivo předmětu **člověk a svět**. Výuka probíhá v odborné učebně.

Vyučování **chemie** vede žáky k poznávání vybraných chemických látek a reakcí, které jsou součástí přírody a každodenního života. Žáci získávají informace o bezpečném, účelném, ekonomickém a ekologickém zacházení s chemickými látkami a jsou vedeni k ochraně přírody a vlastního zdraví.

Výuka je cílevědomě řízena tak, aby žáci postupně získávali základní poznatky z různých oborů chemie, osvojovali si dovednosti spojené s pozorováním vlastností látek a chemických reakcí, s demonstrativním náhledem jednoduchých chemických pokusů a učili se nacházet vysvětlení chemických jevů, zdůvodňovat vyvozené závěry a uvádět je do širších souvislostí s praktickým využitím, poznávali zásady bezpečné práce s chemikáliemi (zejména s běžně prodávanými hořlavinami, žiravinami, zdraví škodlivými a jedovatými látkami v souladu s platnými předpisy tak, jak je uvedeno v učivu: H- a P- věty, piktogramy a jejich význam, a uměli poskytnout první pomoc při úrazech způsobených těmito látkami, byli seznamováni s mnohostranným využitím chemie v nejrůznějších oblastech lidské činnosti (v průmyslu, zemědělství, energetice, zdravotnictví, potravinářství, domácnostech a ve výživě člověka). Žák by si měl uvědomit, že chemie je všude kolem nás! Při výuce je vždy kladen důraz na dodržování zásad bezpečné práce a postupů v souladu s platnou legislativou.

Předmětem prolínají průřezová témata, důraz je kladen na zodpovědnost každého jedince za své zdraví (**Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana**), na zodpovědnost a spoluzodpovědnost za stav životního prostředí (**Environmentální výchova, Myšlení v evropských a globálních souvislostech**).

Výchovné a vzdělávací strategie:

kompetence k učení

- vést žáky k systematickému pozorování jako základní formě zjišťování chemických vlastností látek, jejich přeměn a podmínek, za kterých tyto přeměny nastávají, k jejich popisu, hledání souvislostí mezi jevy a jejich vysvětlení
- vést žáky ke správnému používání chemických termínů, symbolů a značek
- umožňovat žákům samostatně či ve skupinách formulovat závěry na základě pozorování a pokusů

kompetence k řešení problémů

- předkládat problémové situace související s učivem chemie
- dávat žákům možnost volit různé způsoby řešení
- dávat možnost obhajovat svá rozhodnutí
- vést žáky k promýšlení pracovních postupů praktických cvičení
- vést žáky k nacházení příkladů chemických dějů a jevů z běžné praxe, k vysvětlování jejich chemické podstaty

- klást důraz na aplikaci poznatků v praxi
- kompetence komunikativní
- vést žáky ke správnému užívání chemických symbolů a značek
  - podněcuje žáky k argumentaci
  - zadávat takové úkoly, při kterých mohou žáci navzájem komunikovat
- kompetence sociální a personální
- zadávat úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
  - podněcovat žáky ke smysluplné diskusi
  - vytvářet situace, při kterých se žáci učí respektovat názory jiných
- kompetence občanské
- společně s žáky respektovat pravidla pro práci s chemickými látkami, řád učebny a laboratorní řád
  - vyžadovat dodržování pravidel slušného chování
  - předkládat situace, ve kterých se žáci učí chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy a respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí
  - vést žáky k zodpovědnému chování v krizových
- kompetence pracovní
- vést žáky k bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení
  - vyžadovat dodržování vymezených pravidel (povinností z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých a ochrany životního prostředí)
  - zadávat úkoly tak, aby žáci byli schopni využít poznatků v běžné praxi

8.ročník

LÁTKY A TĚLESA

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje látky a tělesa, popíše vlastnosti látek (např. barvu, skupenství, rozpustnost ve vodě, popř. v jiných rozpouštědlech)
- zná základní pravidla bezpečnosti práce s chemickými látkami
- u běžně známých dějů rozpoznat, kde dochází k přeměně látek.
- pracuje bezpečně s vybranými dostupnými látkami, posoudí nebezpečnost vybraných látek, se kterými zatím pracovat nesmí
- objasní nejefektivnější jednání v modelových případech havárie s únikem nebezpečných látek, se kterými zatím pracovat nesmí

Učivo:

- chemie jako jedna z přírodních věd, její charakteristika a význam pro společnost
- pokus jako důležitý postup v chemii
- pravidla bezpečné práce při školních pokusech **PT6.5/1.1, PT6.5/3.3**
- vlastnosti látek - rozlišování látek podle vlastností, přechody skupenských stavů

SMĚSI

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje směsi (o známém složení) a čisté chemické látky
- v souvislostech správně používá termíny koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok, vypočítá hmotnostní zlomek složek v roztoku

- vysvětlí princip usazování, filtrace, destilace a krystalizace
- vysvětlí princip oddělování složek známých směsí
- popíše princip výroby pitné vody ve vodárnách
- rozlišuje správné používání destilované, pitné a užitkové vody
- aplikuje v úlohách závislost rozpustnosti většiny plyných a pevných látek ve vodě v závislosti na její teplotě
- uvede složení vzduchu a popíše vznik teplotní inverze a smogu

Učivo:

- směsi a jejich složky, směsi v přírodě
- směsi stejnorodé a různorodé
- roztoky - jejich složení, hmotnostní zlomek
- oddělování složek směsí (usazování, filtrace destilace, krystalizace, odstředování)
- voda v přírodě, pitná a užitková voda (charakteristika), odpadní voda **PT6.5/1.1 - 1.4**
- vzduch a jeho složení čistota ovzduší a jeho zdroje znečištění **PT 6.3/2.6**
- teplotní inverze, smog **PT6.5/2.1-2**

SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÁ VAZBA

Očekávané výstupy:

žák

- popíše složení atomu (atomového jádra a elektronového obalu)
- vysvětlí pojem protonové číslo a užívá ho k určení prvků a počtu protonů a elektronů v atomech prvků
- charakterizuje chemický prvek, používá chemické značky vybraných prvků
- rozlišuje význam pojmů kationt, aniont, používá je ve správných souvislostech
- zapisuje chemickou rovnici vznik kationtů a aniontů z atomů prvků
- charakterizuje pojem chemická vazba
- vysvětlí pojem molekula, ve vzorci určí počet atomů v molekule, pojem správně používá v souvislostech
- rozlišuje význam pojmů směs a chemická látka (chemické prvky a chemické sloučeniny)

Učivo:

- dělitelnost látek - atom jako částice látek
- protony, neutrony, elektrony, jádro atomu, elektronový obal, valenční elektrony
- chemická vazba, molekula
- kationt, aniont
- protonové číslo
- chemické prvky (název, značka), chemické sloučeniny
- chemické látky
- vyhledávání protonového čísla prvku v periodické tabulce prvků a naopak, na základě známého protonového čísla prvku určit jeho název
- psaní názvů a značek prvků

CHEMICKÉ PRVKY

Očekávané výstupy:

žák

- píše značky a mezinárodní názvy vybraných chemických prvků a naopak ze značek prvků uvádí jejich názvy
- rozlišuje kovy a nekovy, je schopen popsat vlastnosti a použití výše uvedených prvků
- je schopen uvést využití některých prvků v průmyslu i v praktickém životě
- umí používat v souvislostech pojmy hustota, teplota varu, teplota tání, skupenství, vodivost tepla a elektrického proudu při popisu vlastností prvků
- orientuje se v periodické soustavě prvků

Učivo:

- kovy, nekovy - vlastnosti, použití
- železo, litina, ocel
- hliník, měď, zinek, stříbro, zlato, alkalické kovy (Li, Na, K)
- slitiny kovů - bronz, mosaz, dural
- výroba železa a oceli
- zjišťování vlastností kovů a nekovů, jejich používání v našem okolí
- vodík, kyslík, halogeny, síra, uhlík
- periodická soustava chemických prvků, periody, skupiny
- periodický zákon

CHEMICKÉ REAKCE

Očekávané výstupy

žák

- provede jednoduchou chemickou reakci v baňce nebo ve zkumavce
- rozliší výchozí látky a produkty chemické reakce
- rozezná druhy chemických reakcí: slučovací, rozkladné
- zapíše jednoduché chemické rovnice při zadání názvů a vzorců výchozích látek a produktů
- aplikuje zákon zachování hmotnosti
- používá veličinu látkové množství a jednotku mol při čtení chemických rovnic
- vypočítá molární hmotnost sloučeniny o známém vzorci z molárních hmotností chemických prvků
- aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi

Učivo

- chemické reakce, výchozí látky – reaktanty, vzniklé chemické látky - produkty
- provádění redoxních reakcí, zjišťování oxidace a redukce při redoxních reakcích
- faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí - teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza
- zákon zachování hmotnost
- látkové množství, mol, molární hmotnost

ANORGANICKÉ SLOUČENINY- DVOUPRVKOVÉ SLOUČENINY

Očekávané výstupy:

žák

- zapíše z názvů vzorce oxidů a halogenidů a naopak ze vzorců jejich názvy
- určí oxidační číslo atomů prvků v oxidech a halogenidech
- popíše nejvýznačnější vlastnosti a použití výše uvedených oxidů a halogenidů
- popíše způsob pomoci člověku přiotráveném oxidem uhelnatým
- vysvětlí vznik a význam oxidu uhličitého v přírodě
- uvede čím je způsoben a co způsobuje "skleníkový efekt"

Učivo:

- dvouprvkové sloučeniny – oxidy, sulfidy - přehledné učivo - vlastnosti a použití vybraných prakticky významných
- skleníkový efekt
- názvosloví oxidů, sulfidů **PT 6.5/2.1 - 2.4, PT6.5/2.6, 2.7, PT6.6/2.3, PT6.6/3.2**
- halogenidy, názvosloví halogenidů

KYSELINY, HYDROXIDY

Očekávané výstupy:

žák

- rozlišuje kyselé a zásadité roztoky pomocí indikátorů a uvede příklady takovýchto roztoků
- správně ředí roztoky kyselin a hydroxidů
- poskytne první pomoc při zasažení pokožky roztokem silné kyseliny, nebo hydroxidu
- zapíše vzorce a popíše vlastnosti a použití kyseliny sírové, chlorovodíkové, dusičné, hydroxidu sodného, draselného, vápenatého a amonného
- slovně vyjádří a chemickými rovnicemi zapíše princip výroby kyseliny sírové a hydroxidu vápenatého
- vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet
- orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi

Učivo:

- rozdělení kyselin
- kyselost roztoků, vlastnosti a použití vybraných kyselin kyselá dešť
- štěpení kyselin ve vodných roztocích **PT6.5/1.1, 1.6, 2.2, PT6.5/3.3, PT6.5/3.4**
- zásaditost roztoků
- vlastnosti a použití vybraných hydroxidů
- pH, indikátory pH, měření pH **PT6.5/3.3**

SOLI

Očekávané výstupy:

žák

- rozeznává neutralizaci mezi ostatními chemickými reakcemi
- experimentálně provede a zapíše neutralizace známých kyselin a hydroxidů chemickými rovnicemi
- zapíše chemickými rovnicemi příklady výše uvedených způsobů přípravy solí, které jsou odvozeny od kyseliny chlorovodíkové, sírové a dusičné
- uvede příklady solí, které se používají jako dusíkatá a draselná průmyslová hnojiva

- popíše vlastnosti a použití sádry, cementu a keramiky
- zapíše chemickými reakce při výrobě hydroxidu vápenatého a tvrdnutí vápenné malty
- zapíše vzorce základních solí, pojmenuje základní soli

Učivo:

- neutralizace, využití neutralizace v běžném životě
- zapisování neutralizace chemickými rovnicemi
- soli, vznik solí
- názvosloví solí
- hydrogensoli
- vlastnosti a použití vybraných solí
- průmyslová hnojiva, stavební pojiva - sádra, cement, keramika

9.ročník

REDOXNÍ DĚJE

Očekávané výstupy:

žák

- rozezná redoxní děj, charakterizuje oxidaci a redukci, uvede příklady redoxních dějů
- vysvětlí význam redoxních dějů při výrobě kovů, např. železa a hliníku

Učivo:

- redoxní děje a jejich využití člověkem
- redoxní reakce

ORGANICKÉ SLOUČENINY

Očekávané výstupy:

- zapíše vzorce, popíše výskyt, vlastnosti a použití uvedených uhlovodíků
- zapíše chemickou rovnici spalování methanu, ethanu a propanu
- uvede základní frakce ropy a jejich použití
- vyjmenuje alespoň po 3 příkladech fosilních paliv, z ekologického hlediska zhodnotí využívání různých paliv (včetně pohonných hmot pro automobily)
- vysvětlí význam používání automobilových katalyzátorů
- popíše nebezpečí a zásady bezpečného užívání topných plynů v domácnosti

Učivo:

- uhlovodíky – názvosloví a významní zástupci jednotlivých skupin
- alkany
- alkeny
- alkiny
- areny
- přírodní zdroje uhlovodíků - uhlí, ropa a její frakce, zemní plyn, jejich užitečnost bezpečnost a škodlivost vzhledem k životnímu prostředí
- benzín a pohonné hmoty
- fosilní paliva, vyráběná paliva

DERIVÁTY UHLOVODÍKŮ

Očekávané výstupy

žák

- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- napíše vzorce, uvede vlastnosti a použití uvedených derivátů
- rozeznává esterifikaci mezi ostatními typy chemických reakcí

Učivo:

- uhlovodíkový zbytek
- charakteristická skupina, derivát uhlovodíku
- halové deriváty uhlovodíků
- alkoholy a fenoly
- karbonylové sloučeniny
- karboxylové kyseliny
- soli karboxylových kyselin
- estery, esterifikace, zmýdelnění
- dusíkaté deriváty

PŘÍRODNÍ LÁTKY

Očekávané výstupy:

žák

- popíše zdroje a vlastnosti tuků a jejich vhodný obsah ve stravě člověka
- vyjádří složení mýdel uvede výhody a nevýhody použití mýdel a saponátů v domácnosti
- uvede výchozí látky, produkty a podmínky průběhu fotosyntézy
- popíše zdroje, vlastnosti a použití uvedených sacharidů.
- vyjmenuje příklady zdrojů bílkovin a uvede důvody a obecné zásady pro jejich začlenění do stravy člověka

Učivo:

- sacharidy **PT6.5/2.1,2.2.2,3.2**
- tuky, mýdla, saponáty
- bílkoviny - výskyt, vlastnosti
- nukleové kyseliny, vitamíny, enzymy, hormony

CHEMIE VE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- uvede příklady surovin a meziproduktů výrob alespoň tří chemikálií, vysvětlí pojem sekundární surovina, uvede příklady takových surovin a jejich význam z hlediska péče o životní prostředí
- vyjmenuje příklady plastů a syntetických vláken, uvede jejich vlastnosti a použití – výhody a nevýhody
- popíše příklady volně i nezákonně prodávaných drog, uvede příklady nebezpečí při jejich požívání
- vysvětlí princip hašení požárů, zná telefonní číslo hasičů, způsob ohlašování požárů a popíše zásady uložení hasících přístrojů
- hodnotí složení jídla z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy

- uvede alespoň pět způsobů konzervace potravin
- orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a dýchání

Učivo:

- chemický průmysl v ČR - výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin, koroze
- průmyslová hnojiva **PT 6.5/3.3,3.4**
- plasty - výroba, vlastnosti použití (polyethylen, polyvinylchlorid, polystyren) - princip výroby vlastnosti, použití, polymerace, polymery
- syntetická vlákna - vlastnosti, použití (silon, polyester) **PT 6.3/3.1**
- otravné a jedovaté látky
- hořlaviny, způsoby hašení požárů
- freony
- drogy **PT 6.3/3.1**
- potraviny, konzervace potravin **PT 6.5/1.1, 1.4, 1.5, PT6.5/1.8, 1.9, 1.10**
- rovnováha látek v přírodě **PT6.5/3.2, 3.3, 3.4**
- hodnocení používání plastů z hlediska péče o životní prostředí
- hodnocení používání syntetických vláken z hlediska mačkovosti, barvitelnosti, z hledisek zdravotních
- diskuze na téma drogy ve společnosti
- diskuze na téma správné složení potravy **PT6.6/1.2, 2.1, 3.1, 3.2, PT6.5/3.3**

5.6.3 PŘÍRODOPIS

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Předmět **přírodopis** obsahuje celý vzdělávací obsah oboru **Přírodopis** ze vzdělávací oblasti **Člověk a příroda**. Je úzce spjat s ostatními předměty vzdělávací oblasti **Člověk a příroda (zeměpis, fyzika, chemie)** a zároveň navazuje na vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** (vzdělávací obor **Výchova ke zdraví**).

Přírodopis je koncipován jako předmět, který má žáky především motivovat k zájmu o přírodu, vést k respektu a ochraně životního prostředí a zároveň jim poskytnout základní informace o pestrosti přírody, rozmanitosti organismů a složitosti jejich vzájemných vztahů. Výuka přibližuje žákům způsob života jednotlivých druhů resp. skupin živočichů a rostlin, jejich nároky na přírodní prostředí, rozšíření na Zemi; učí hledat rozdíly a vztahy mezi přírodou živou a neživou, vede k péči o zdraví člověka, vede k porozumění lidskému tělu. Na takovém poznávání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody. Při studiu přírody si žáci osvojují nejen teoretické znalosti, ale také praktické dovednosti – objektivně pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyhledávat informace z odborné literatury, dodržovat pravidla bezpečnosti práce při laboratorních cvičeních. (mikroskopování, pokusy).

Přírodopis je vyučován v 6. – 9. ročníku. V sedmém a devátém ročníku je vyučován s jednohodinovou dotací, v šestém a osmém ročníku s dvouhodinovou dotací.

Výuka **přírodopisu** probíhá v pracovnách, které jsou vybaveny videem, projektorem, počítačem s přístupem na internet a interaktivní tabulí. Pro praktická cvičení jsou k dispozici monokulární mikroskopy, lupy, laboratorní sklo, atlasy a určovací klíče rostlin, živočichů, minerálů. Výuka ve třídě je doplňována exkurzemi, besedami a ukázkami živých i neživých přírodnin.

V tomto předmětu se uplatňují tato průřezová témata: **Osobnostní a sociální výchova** (8. ročník), **Multikulturní výchova** (9. ročník), **Environmentální výchova** (6., 7., 9. ročník).

Výchovné a vzdělávací strategie:

kompetence k učení

- vytvářet podmínky pro získávání znalostí různými metodami a způsoby
- vytvářet podmínky pro praktické využití získaných dovedností (praktická cvičení, laboratorní práce)
- umožnit žákům pracovat ve skupinách
- umožnit žákům prezentovat vlastní práce na soutěžích
- navštěvovat muzea, zoologické a botanické zahrady
- doporučit vhodnou četbu, film, dokument, zdroje informací
- umožnit aktivní využívání ICT žáky při prezentaci vlastních projektů, referátů
- nabízet aktivační metody (pracovní listy,...)

kompetence k řešení problémů

- zadávat problémové úlohy
- při řešení problémů využívat různé zdroje informací – knihy, časopisy, ICT
- podporovat využití vlastních zkušeností a dovedností
- vytvářet podmínky pro samostatné řešení problémů na základě předložených postupů práce
- oceňovat výjimečné, nestandardní řešení problémů
- podporovat nápaditost a kreativitu

kompetence komunikativní

- umožnit žákům prezentovat referáty, projekty a výsledky samostatných prací
- zadávat práci s textem v učebnici, v odborných časopisech, z internetových zdrojů
- vést k využívání informací z různých typů textů – mapy, grafy, statistiky
- používat obrazové materiály
- podporovat diskuze k tématu

kompetence sociální a personální

- umožnit žákům pracovat ve skupině
- vybízet k ohleduplnosti a správnému chování používáním pochval a přiměřených represivních opatření
- podporovat dobré mezilidské vztahy vstřícným přístupem pedagogů
- vytvářet podmínky pro nekonfliktní řešení problémů
- umožnit žákům projevit své obavy, neúspěchy či naopak uspokojení, radost z práce.

kompetence občanské

- seznámit děti s existencí sdružení zabývajících se ochranou živočichů
- klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů. Které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi

kompetence pracovní

- umožnit žákům pracovat s různými pomůckami, přístroji a technikou
- vytvářet podmínky pro bezpečnou práci v odborných učebnách
- seznámit žáky s případnými důsledky nedodržování pravidel bezpečnosti práce a tím podpořit ochranu zdraví sebe i druhých
- seznámit žáky s případnými důsledky vlastního jednání s ohledem na životní prostředí

6. ročník

OBEČNÁ BIOLOGIE

Očekávané výstupy:

žák:

- rozliší základní projevy živých organismů
- popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel
- třídí organismy (a zařadí je) do říší, bezobratlé do kmenů
- objasní princip výživy rostlinné a živočišné buňky, fotosyntéza, dýchání
- vysvětlí význam a nebezpečí bakterií pro člověka

Učivo:

- rozmanitost a projevy života; výživa, dýchání rozmnožování, reakce na podněty.
- základní struktura života – buňka, orgány, orgánové soustavy; organismy jednobuněčné a mnohobuněčné
- viry a bakterie – výskyt, význam a praktické využití
- základní struktura života – buňky, pletiva, orgány, orgánové soustavy

BIOLOGIE ROSTLIN

Očekávané výstupy:

žák:

- uvede příklad jednobuněčných a mnohobuněčných řas a objasní obecnou představu vzniku mnohobuněčných organismů

- porovná vnější a vnitřní stavbu rostlinného těla a odvodí na základě jeho pozorování jeho uspořádání od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
- uvede příklady funkcí jednotlivých orgánů
- vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů
- rozlišuje podle diakritických znaků základní systematické skupiny rostlin a určuje základní zástupce podle klíče a atlasu
- odvodí na základě zkušeností z pozorování přírody závislost a přizpůsobení rostlin podmínkám
- mikroskopuje rostlinné buňky, vysvětlí význam průduchů
- znalosti využije při množení pokojových rostlin

Učivo:

- anatomie a morfologie rostlin – stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod)
- fyziologie rostlin – princip fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování
- systém rostlin – poznávání a zařazování rostlin běžných druhů řas, mechů, přesliček, kapradinorostů, nahosemenných a krytosemenných rostlin

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

Očekávané výstupy:

žák:

- rozpozná významné zástupce prvků
- objasní způsob života některých prvků (trypanozóma, krvinkovka), jejich význam
- porovná vnitřní a vnější stavbu bezobratlých živočichů, vysvětlí funkce jednotlivých orgánových soustav
- rozlišuje a porovná podle diakritických znaků jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
- vysvětlí význam živočichů v přírodě
- připraví senný nálev, mikroskopuje

Učivo:

- vývoj a systém bezobratlých živočichů – významní zástupci žahavců, ploštěnců, hlístic, měkkýšů, kroužkoveců, členovců)
- rozšíření, význam živočichů a projevy jejich chování
- stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla – živočišná buňka, orgánové soustavy, rozmnožování

7. ročník

BIOLOGIE HUB

Očekávané výstupy:

žák:

- připraví preparát kvasinky, mikroskopuje
- uvede význam kvasinek a jejich praktické využití
- rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby a porovná je podle charakteristických znaků
- porovná různé způsoby výživy hub, jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích

- objasní funkci a význam soužití dvou organismů ve stélce lišejníků

Učivo:

- houby – stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami
- lišejníky – stavba, výskyt, význam

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

Očekávané výstupy:

žák:

- porovná vnější a vnitřní stavbu živočichů a vysvětlí funkce jednotlivých orgánů
- rozlišuje a porovnává podle diakritických znaků jednotlivé skupiny živočichů (obratlovců), určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
- objasní způsob života živočichů a přizpůsobení danému prostředí
- vysvětlí význam živočichů v přírodě
- pozoruje vejce, ptačí pero a rybí šupinu, srst savců
- porovná kostry a orgánové soustavy savců s kostrami a orgánovými soustavami ryb, plazů, ptáků a savců

Učivo:

- vývoj, vývin a systém živočichů - významní zástupci jednotlivých skupin obratlovců (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci)
- stavba těla, stavba a funkce jednotlivých orgánů a orgánových soustav – paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci
- rozšíření, význam a ochrana živočichů

8. ročník

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

Očekávané výstupy:

žák:

- vyhledá v atlase a určí nejčastější savce ČR
- pozná kriticky ohrožené savce světa
- vyhledá samostatně literaturu, vypracuje z ní výpisky, připraví si referát
- zařadí k jednotlivým světovým biotům typické savce
- dokáže vyprávět o životě vybraných druhů savců, jejich přizpůsobování prostředí, o jejich výživě

Učivo:

- přizpůsobení savců prostředí, získávání potravy, vzájemné vztahy
- kriticky ohrožené druhy
- savci ČR
- savci jednotlivých světových biotů

BIOLOGIE ČLOVĚKA

Očekávané výstupy:

žák:

- popíše stavbu kosterní a svalové soustavy
- určí základní kosti lebky, trupu končetin
- složí jednotlivé modely kostí do funkčních celků (lopatka + klíční kost, stehenní kost + pánev)
- provede jednoduché cviky proti bolestem páteře, prevence ploché nohy
- provede předlékařskou 1. pomoc při zlomeninách
- popíše srdce a jeho části, největší tepny a žíly
- vysvětlí funkci oběhové soustavy
- umí poskytnout první pomoc při zástavě srdce a dechu
- popíše základní orgány dýchací soustavy, vysvětlí jejich funkci
- popíše některá onemocnění DS (chřipka, TBC, astma), vysvětlí princip kapénkové infekce
- popíše základní orgány trávicí soustavy a jejich funkci
- popíše stavbu trvalého a mléčného chrupu
- vysvětlí vliv výživy a ústní hygieny na zdravotní stav chrupu
- vyjmenuje zásady racionální výživy
- zná potravinové zdroje vitamínů A, D, E, K, B, C a choroby z jejich nedostatku
- vysvětlí význam zdravého životního stylu (pohybové aktivity, zdravé výživy, duševní hygieny) jako prevenci civilizačních onemocnění
- popíše základní orgány vylučovací a rozmnožovací soustavy, vysvětlí jejich funkci
- dodržuje zásady hygieny orgánů vylučovací soustavy a pohlavních orgánů, dívky zejména v období menstruace
- vysvětlí rizika nechráněného pohlavního styku, popíše příznaky nejčastějších pohlavně přenosných chorob
- umí vyhledat lékaře specialistu
- stručně rozliší jednotlivá období ontogenetického vývoje
- popíše stavbu a funkci kůže
- umí chránit kůži před poškozením (opalování - UV)
- prozkoumá své otisky prstů
- stručně popíše stavbu a funkci orgánů nervové soustavy
- nakreslí a popíše neuron
- uvědomuje si negativní dopad alkoholu a drog na činnost nervové soustavy (zejm. mozečku)
- vyvodí vztah mezi nervovou a hormonální soustavou
- popíše funkci základních hormonů, vyvodí poruchy z jejich nedostatku/přebytku
- popíše základní části oka, ucha, vysvětlí jejich funkci
- zjistí pokusem existenci slepé skvrny v oku a zornicového reflexu **PT1/1.1**
- pozoruje jazyk a chuťové pohárky, zjistí jejich nerovnoměrné rozmístění **PT1/1.1**
- popíše činnost čichového ústrojí
- objasní pojmy infekce, obranyschopnost, očkování, epidemie, karanténa
- zachovává zásady prevence různých onemocnění **PT5/4**
- vyhledá samostatně informace o onemocnění vybraných soustav, o důsledcích kouření, o vlivu životního prostředí na zdraví člověka, zpracuje je, seznámí s problematikou spolužáky
- objasní význam zdravého způsobu života

Učivo:

- opěrná a pohybová soustava (stavba a funkce), předlékařská první pomoc při zlomeninách, péče o zdravou kostru a svaly
- funkce červených krvinek, bílých krvinek a krevních destiček
- princip zástavy krvácení, ošetření krvácivého zranění
- oběhová soustava (stavba a funkce), imunita, transfuze, krevní skupiny
- civilizační choroby (prevence)
- první pomoc při zástavě srdce
- mikroskopování krevního roztěru
- dýchací soustava (stavba a funkce), umělé dýchání při zástavě dechu
- trávicí soustava (stavba a funkce), přeměna látek a energií
- racionální výživa, zdravý životní styl
- vylučovací soustava (stavba a funkce)
- rozmnožovací soustava (stavba a funkce), odpovědné rodičovství
- nebezpečí pohlavních chorob, AIDS
- ontogenetický vývoj, puberta
- kůže, nebezpečí poškození
- řídicí soustavy (nervová a hormonální) - stavba a funkce
- hormony
- smyslová soustava, pozorování činnosti oka **PT1/1.1**
- nemoc, vstupní brány nemoci, nakažlivé nemoci, prevence, epidemie, karanténa
- epidemie
- vlivy kouření, stresu na lidský organismus **PT5/4**
- úrazy, první pomoc
- životní styl – pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka
- exkurze

OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA

Očekávané výstupy:

žák:

- vysvětlí pojem genetika, gen, proměnlivost, chromozom
- graficky zakreslí pohlavní rozmnožování (dědičnost s úplnou a neúplnou dominancí)
- vysvětlí princip přenosu dědičných vlastností
- vysvětlí využití genetiky v šlechtitelství, chovatelství, kriminalistice
- vysvětlí význam pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti

Učivo:

- geny, genetika
- rozmnožování organismů
- J. G. Mendel.
- proměnlivost a dědičnost
- rozmnožování

9. ročník

BIOLOGIE ČLOVĚKA

Očekávané výstupy:

žák:

- stručně charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka
- diskutuje o názorech na vznik člověka (stvoření x vývoj)
- vyhledá publikace s názory na vznik života.

Učivo:

- vznik a vývoj člověka (fylogeneze)
- názory na vznik člověka
- živočišný předchůdce, australopiték, Homo erectus, Homo habilis, Homo sapiens, Homo sapiens sapiens

NEŽIVÁ PŘÍRODA

Očekávané výstupy:

žák:

- diskutuje o základních názorech na vznik Země a složení vesmíru
- popíše stavbu Země (jádro, plášť, kůra)
- vysvětlí pojmy: geologie, mineralogie, petrologie, paleontologie
- vysvětlí rozdíl mezi minerálem a horninou
- určí základní fyzikální a chemické vlastnosti nerostu
- určí nejběžnější druhy minerálů, pracuje s klíči pro určování minerálů
- určí běžné druhy hornin (zejména z okolí) a vysvětlí jejich původ
- vysvětlí původ zemětřesení a sopečné činnosti, vyhledá potřebné údaje
- chápe vzájemnou propojenost vnitřních a vnějších geologických dějů
- vysvětlí vlivy zemské přitažlivosti, vody, větru, člověka na utváření zemského povrchu, vysvětlí pojmy zvětrávání, krasové jevy, zlom, vrásnění, pokles
- pracuje s geologickou mapou České republiky
- zakreslí místa výskytu významných hornin a nerostných surovin v České republice do geologické mapy
- stručně charakterizuje jednotlivé geologické éry, vývoj organismů
- diskutuje o názorech na vznik života
- pracuje se zkamenělinami a modely zkamenělin, určuje podle atlasů, zakreslí, zařadí organismy do systému
- uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi

Učivo:

- planeta Země, vznik, stavba, vývoj
- geologické vědy
- nerosty, fyzikální a chemické vlastnosti, třídění
- vyvřelé, přeměněné, usazené horniny
- utváření zemského povrchu, vnitřní a vnější geologické děje, zvětrávání, pohyby kontinentů
- geologická stavba České republiky (Český masív, Karpatská soustava), suroviny, ekologické důsledky těžby
- paleontologie, vznik života, vývoj organismů

- podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka
- mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR – povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí, a ochrana před nimi

ZÁKLADY EKOLOGIE

Očekávané výstupy:

žák:

- vysvětlí pojem ekologie, ekosystém **PT5/1**
  - popíše různé potravní řetězce různých biomů **PT5/1**
  - popíše změny v přírodě vyvolané člověkem, objasní jejich důsledky pro kvalitu životního prostředí **PT5/2, PT5/3**
  - navrhne způsoby, jak se aktivně podílet na zlepšení stavu životního prostředí **PT5/2**
  - efektivně třídí odpady **PT5/4**
  - vyhledá informace o globálních ekologických problémech současného světa, zaujme k nim stanovisko
  - uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi

Učivo:

- organizmy a prostředí – vzájemné vztahy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému **PT5/1**
- přirozené změny v přírodě a změny vyvolané člověkem **PT5/2, PT5/3**
- příčiny zhoršování životního prostředí, možná náprava **PT5/2, PT5/3, PT5/4**
- chráněná území

5.6.4 ZEMĚPIS

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Zeměpis rozvíjí a doplňuje prvostupňový předmět **člověk a svět**. Uvádí do souvislosti přírodní, hospodářské a sociální faktory. Seznamuje žáky s místní krajinou, Českou republikou a světem. Reaguje na současné problémy v ČR a ve světě a umožňuje žákům se v nich orientovat. Vede žáky k spoluzodpovědnosti za kvalitu života na Zemi a k úctě k přírodnímu a společenskému prostředí.

Předmět **zeměpis** je vyučován v 6. – 9. ročníku. V šestém a devátém ročníku je **zeměpis** vyučován s dvouhodinovou dotací, v sedmém a osmém ročníku s jednohodinovou dotací.

Při výuce využíváme též počítačovou pracovnu a učebnu s projekční interaktivní tabulí. Jinou formou jsou projektové dny, kdy téma je rozpracováno na pět vyučovacích hodin. Neomezujeme se jen na budovu školy, ale využíváme školní hřiště, blízké okolí školy i prostor na školách v přírodě, LVZ, školních výletech, akcích. Součástí výuky jsou také zeměpisné exkurze, projektové programy, návštěvy planetária, exkurze do průmyslových podniků, procházky Prahou aj.

Výchovné a vzdělávací strategie:

kompetence k učení

- vytváříme podmínky pro získávání znalostí různými metodami a způsoby
- vytváříme podmínky pro praktické využití získaných dovedností (praktická cvičení, laboratorní práce)
- umožňujeme žákům pracovat ve skupinách
- žáci vyhledávají informace a vytvářejí projekty
- umožňujeme žákům prezentovat vlastní práce na soutěžích
- navštěvujeme muzea, zoologické a botanické zahrady
- doporučujeme vhodnou četbu, film, dokument, zdroje informací
- umožňujeme aktivní využívání ICT žáky při prezentaci vlastních projektů, referátů

kompetence k řešení problémů

- zadáváme problémové úlohy, využíváme pracovní listy.
- při řešení problémů využíváme různé zdroje informací – knihy, časopisy, ICT; modelové situace řešení problémů
- podporujeme využití vlastních zkušeností a dovedností
- vytváříme podmínky pro samostatné řešení problémů na základě předložených postupů práce
- oceňujeme výjimečné nestandardní řešení problémů
- podporujeme nápaditost a kreativitu

kompetence komunikativní

- umožňujeme žákům samostatně prezentovat referáty, projekty a výsledky samostatných prací
- zadáváme práci s textem v učebnici, v odborných časopisech, z internetových zdrojů
- vyhledáváme informace z různých typů textů – mapy, grafy, statistiky
- používáme obrazové materiály
- podporujeme diskuze k tématu

kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům pracovat ve skupině
- zadáváme skupinové projekty, praktická cvičení, laboratorní práce

- vybízíme k ohleduplnosti a správnému chování používáním pochval a přiměřených represivních opatření
- podporujeme dobré mezilidské vztahy vstřícným přístupem pedagogů
- vytváříme podmínky pro nekonfliktní řešení problémů
- umožňujeme žákům projevit své obavy, neúspěchy či naopak uspokojení, radost z práce
- podporujeme práci v malých i velkých skupinách

kompetence občanské

- seznamuje děti s existencí sdružení zabývajících se ochranou živočichů
- nabízíme žákům možnost zapojit se do činnosti Parlamentu dětí a mládeže za životní prostředí ČR

kompetence pracovní

- předkládáme žákům postupy práce, osnovy či algoritmy ke zvládnutí samostatné činnosti
- umožňujeme pracovat s různými pomůckami, přístroji a technikou
- vytváříme podmínky pro bezpečnou práci v odborných učebnách
- seznamujeme žáky s případnými důsledky nedodržování pravidel bezpečnosti práce a tím podporujeme ochranu zdraví sebe i druhých
- seznamujeme žáky s případnými důsledky vlastního jednání s ohledem na životní prostředí

6. ročník

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

Očekávané výstupy:

žák

- zhodnotí postavení Země ve vesmíru, na glóbu předvede pohyby Země
- v činnostech prokáže porozumění pojmu zeměpisné souřadnice
- žák umí určovat zeměpisnou polohu
- vysvětlí příčiny rozdílného času, smysl a účel časových pásem
- zvládá praktické činnosti s mapou
- v činnostech prokáže orientaci v zeměpisných atlasech

Učivo:

- glóbus - poledníky a rovnoběžky, zeměpisná síť
- určování zeměpisné polohy, zeměpisné souřadnice, zeměpisná délka a šířka
- časová pásma na Zemi
- mapy, podstata a měřítko map
- plány a jejich měřítko
- obsah map, znázorňování výškopisu a polohopisu na mapách
- druhy map
- zeměpisné atlasy, práce s buzolou, azimut

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

Očekávané výstupy:

žák:

- pracuje s porozuměním s pojmy: vítr, tlak vzduchu, podnebí
- vyhledá na mapách nejvýznamnější moře, řeky, jezera
- objasní ekologický problém nedostatku pitné vody

- objasní ekologický problém eroze a úbytku půd
- určí a lokalizuje jednotlivá přírodní pásma
- je schopen rozlišovat a porovnávat složky přírodní sféry
- porovnává působení vnitřních a vnějších procesů
- určí jednotlivé složky přírodních sfér
- orientuje se v procesech litosféry
- objasní proces zemětřesení a sopečné činnosti

Učivo:

- geografická (krajinná) sféra
- přírodní sféra a její složky
- litosféra, hydrosféra, pedosféra, biosféra **PT3/4**
- přírodní oblasti Země

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

Očekávané výstupy:

žák

- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

Učivo:

- cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze - orientační body
- určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu
- odhad vzdáleností a výšek v terénu
- jednoduché náčrty krajiny
- hodnocení přírodních jevů
- ochrana člověka při ohrožení zdraví a života - živelní pohromy
- opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom a při mimořádných událostech

REGIONY SVĚTA

Očekávané výstupy:

žák

- umí vyjmenovat jednotlivé světadíly, Afrika
- charakterizovat polohu, rozlohu, členitost, povrch, podnebí, vodstvo, rostlinstvo, živočišstvo, přírodní zdroje, obyvatelstvo, hospodářství Afriky
- objasní kolonialismus, rasismus
- umí zhotovit barevnou mapu s nejdůležitějšími pojmy
- vyhledá na mapách a charakterizuje jednotlivé zeměpisné oblasti Afriky
- určí nejvýznamnější státy těchto oblastí **PT4/3**
- charakterizuje Austrálii, s pomocí mapy přečte státy a nejvýznamnější města
- chápe specifikaci a jedinečnost zvířeny
- objasní ekologický problém zavlčení nových druhů a dopad na původní rostlinstvo
- živočišstvo, chápe princip artézské studně
- objasní problém ozónové díry

- umí zhotovit barevnou mapu s nejdůležitějšími pojmy Austrálie
- objasní vznik atolů
- vyhledá Antarktidu - zná historii dobývání jižního pólu, význam výzkumných stanic
- určí na mapě lokalizaci národních parků světa - jejich význam, nutnost zvýšené ochrany původních druhů
- objasní působení člověka (ničí i chrání)

Učivo:

- Afrika - poloha, rozloha, členitost pobřeží, povrch, podnebí, charakter a rozmístění vodstva, rostlinstva, živočišstva, přírodních zdrojů, obyvatelstvo a hospodářské aktivity Afriky
- Austrálie a Oceánie - poloha, podnebí, rostlinstvo, živočišstvo, přírodní zdroje objevení, obyvatelstvo, Australský svaz, státy a teritoria Australského svazu, hlavní oblasti a nejvýznamnější státy Oceánie
- Indický oceán - problémy s dopravou ropy a životním prostředím
- Tichý oceán
- polární kraje - Antarktida, význam mezinárodní politické a vědecké spolupráce při výzkumu a využívání polárních oblastí
- moderní ochrana přírody

7. ročník

REGIONY SVĚTA

Očekávané výstupy:

žák

- vyjmenuje nejrozšířenější druhy náboženství, zhodnotí jeho důsledky na život lidí
- vyhledá a určí na mapě fyzickogeografické a sociálněgeografické pojmy Asie
- zhodnotí mimořádné hospodářské postavení Japonska
- posoudí postavení Číny vzhledem k počtu obyvatel
- lokalizuje nově industrializované země
- zná nejvýznamnější asijské památky
- zvažuje problematiku Tibetu (Lhasa, dalajlama)
- posoudí jak válečná ohniska ohrožují světový mír
- lokalizuje těžbu ropy, její význam a problémy dopravy
- zvažuje problematiku distribuce drog
- vyhledá a určí na mapě fyzickogeografické a sociálněgeografické pojmy Ameriky
- objasní problém dobývání západu, specifika indiánských kultur, vznik národních parků
- lokalizuje jednotlivé zeměpisné makroregiony a určí jejich význam
- chápe význam NASA pro rozvoj vesmíru
- posoudí význam OSN pro rozvoj demokracie ve světě
- objasní problematiku koncentrace obyvatel do velkých měst - favely x mrakodrapy
- posoudí, jaké změny nastaly ve vybraných regionech
- chápe ochranu amazonských pralesů
- určí nejvýznamnější státy a hlavní města

Učivo:

- Asie - poloha, rozloha, členitost pobřeží, povrch, podnebí, charakter a rozmístění vodstva, rostlinstva, živočišstva, přírodních zdrojů, obyvatelstva a hospodářských aktivit, východní Asie (Čína, Mongolsko, KLDK, J. Korea, Japonsko) PT4/5
- Indie
- jihovýchodní Asie
- jižní Asie
- jihozápadní Asie
- střední Asie
- Zakavkazsko
- Amerika - poloha, rozloha, členitost pobřeží, povrch, podnebí, charakter a rozmístění vodstva, rostlinstva, živočišstva, přírodních zdrojů, obyvatelstva a hospodářských aktivit v Americe PT4/1
- státy Severní Ameriky - hlavní města a další velká města států Kanady, USA
- státy Střední a Latinské Ameriky, jejich hlavní města

8. ročník

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT

Očekávané výstupy:

žák

- zhodnotí geografické informace a data z grafů, diagramů a tabulek

Učivo:

- čtení grafů, diagramů a tabulek

REGIONY SVĚTA

Očekávané výstupy:

žák

- zařadí jednotlivé státy k jazykové skupině
- vyhledá a určí na mapě Evropy fyzickogeografické a sociálněekonomické pojmy
- získá přehled o státech EU i ostatních
- umí zhotovit mapu s nejdůležitějšími pojmy **PT4/2**
- umí do mapy Evropy vepsat nejdůležitější pojmy
- umí vyjmenovat jednotlivé státy a jejich největší města
- zná nejnavštěvovanější lokality a památky, chápe význam cestovního ruchu pro ekonomii
- umí zhodnotit hospodářství těchto zemí, vyjmenuje některé výrobky
- rozlišuje více zeměpisných podrobností o sousedních státech
- umí charakterizovat rozdíl mezi evropskou a asijskou částí Ruska
- dokáže objasnit postavení Ruska ve světě
- chápe význam dopravy a nerostného bohatství Ruska

Učivo:

- Evropa - poloha, rozloha, členitost pobřeží, povrch, podnebí, charakter a rozmístění vodstva, rostlinstva, živočišstva, přírodních zdrojů, obyvatelstva, hospodářské aktivity
- jižní Evropa - Španělsko, Portugalsko, Řecko, Itálie
- západní Evropa - V.B., Francie, Irsko, Benelux
- severní Evropa - Dánsko, Norsko, Švédsko, Finsko, Island
- střední Evropa, Alpské země, sousedé a vlast **PT3/3, 2/4**
- Rusko - SNS

9. ročník

ČESKÁ REPUBLIKA

Očekávané výstupy:

žák

- podle mapy popíše polohu ČR v Evropě a ve světě
- uvede výhody a nevýhody vnitrozemské polohy
- zařadí ČR podle rozlohy mezi ostatní evropské státy **PT2/2**
- uvede základní historické mezníky vývoje našeho území, změny hranic
- orientuje se v mapě povrchu ČR
- umí ukázat základní geomorfologické jednotky ČR
- uvede rozdíly mezi vnitrozemským a oceánským podnebím
- popíše podnebný pás v ČR
- rozdělí území ČR na podnebné oblasti, popíše je
- v mapě popíše hlavní evropské rozvodí
- rozdělí ČR podle úmoří
- orientuje se v mapě říční sítě ČR
- ukáže největší jezera a rybníky ČR **PT5/1**
- podle mapy popíše půdní složení ČR
- vyhledá skladbu a rozlohu lesů ČR **PT5/2**
- rozumí základnímu dělení chráněných území
- orientuje se v mapě chráněných území ČR
- popíše hlavní hrozby znečišťování přírody v ČR
- umí vysvětlit uvedené pojmy
- podle mapy určí největší městské aglomerace v ČR, vysvětlí podle tematické mapy jejich funkce **PT4/3**
- uvede hlavní historické mezníky změn ve vývoji hospodářství ČR
- uvede jednotlivé složky národního hospodářství, jejich význam a vzájemné působení
- podle mapy popíše hlavní naleziště energetických surovin v ČR **PT5/3**
- uvede příklady dovozu a vývozu surovin
- popíše výhody a nevýhody využívání jednotlivých energetických surovin
- vysvětlí program útlumu těžkých odvětví v ČR
- podle tematické mapy uvede průmyslové oblasti v ČR podle zaměření
- popíše základní podmínky výskytu jednotlivých odvětví průmyslu
- uvede příklady dovozu a vývozu průmyslových výrobků **PT5/3**

- uvede hlavní podmínky výskytu zemědělské výroby
- v mapě ukáže hlavní zemědělské oblasti ČR, určí plodiny, které se zde pěstují
- uvede kraje nejvíce zemědělsky využívané a zdůvodní
- podle mapy porovná hustotu jednotlivých odvětví dopravy v ČR
- naplánuje prázdninovou cestu po ČR, zvolí dopravní prostředek a odůvodní
- uvede výhody a nevýhody jednotlivých druhů **PT5/3**
- uvede příklady služeb na území ČR
- porovná kvalitu služeb českých a zahraničních
- zjistí, se kterými státy ČR nejvíce obchoduje
- určí hlavní sortiment dovážených a vyvážených výrobků
- v mapě vyhledá a vyjmenuje kraje ČR
- popíše polohu jednotlivých krajů
- v mapě vyhledá hlavní střediska jednotlivých krajů
- podle tematických map popíše základní znaky a význam jednotlivých krajů
- umí popsat rozdíly mezi jednotlivými kraji **PT5/4**
- zjistí mezinárodní politické a hospodářské organizace, kterých je ČR členem
- uvede výhody i nevýhody, které členství přináší občanům ČR **PT3/2, PT3/3**
- podle tematických map umí v jednotlivých krajích uvést příklady kulturně-historických zajímavostí, památky UNESCO

Učivo

- poloha, rozloha ČR, státní hranice, vnitrozemský stát **PT2/2**
- území ČR a jeho vývoj
- přírodní poměry ČR, povrch
- podnebí ČR, vnitrozemské podnebí, podnebné pásy, podnebné oblasti ČR
- vodstvo ČR, evropské rozvodí, úmoří ČR **PT5/1**
- půdy, lesy **PT5/2**
- ochrana přírodního prostředí ČR
- obyvatelstvo ČR: počet, hustota, složení věkové, náboženské, národnostní, zastoupení mužů a žen, porodnost, úmrtnost, migrace, hlavní rasy, sídla, aglomerace **PT4/3**
- hospodářství ČR a jeho dělení
- nerostné suroviny ČR, hlavní energetické suroviny **PT5/3**
- průmysl ČR, odvětví, obory, průmyslové oblasti ČR **PT5/3**
- zemědělství ČR, živočišná a rostlinná výroba, zemědělské oblasti ČR
- doprava, dělení, význam **PT5/3**
- služby v ČR, dělení, význam
- český import a export
- kraje ČR, hranice krajů, poloha a rozloha krajů, význam, krajská města **PT5/4**
- ČR a její postavení v Evropě a ve světě, EU, OSN, NATO **PT3/2, PT3/3**
- zajímavosti, kulturně-historické a přírodní, seznam památek UNESCO

REGIONY SVĚTA

Očekávané výstupy:

žák

- zařadí jednotlivé státy k jazykové skupině

- vyhledá oblasti světa s problémem negramotnosti
- uvede základní rozdíly mezi náboženskými směry **PT4/2**
- vyhledá hlavní oblasti výskytu jednotlivých náboženských směrů
- vysvětlí základní rozdíly mezi vesnicí a městem
- popíše největší problémy světových velkoměst
- vyhledá největší světová velkoměsta **PT5/1**

Učivo:

- jazykové skupiny, gramotnost **PT5/3**
- náboženství **PT4/2**
- lidská sídla a jejich funkce, urbanizace aglomerace **PT/5/1**

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy:

žák

- vyhledá a zdůvodní oblasti světa s nejmenším a největším osídlením
- vysvětlí problém populační exploze a uvede příklady oblastí
- vysvětlí rozdíly průměrného věku obyvatel ve vyspělých a rozvojových zemích
- chápe příčiny, které ovlivňují střední délku života
- rozumí rozdílům v jednotlivých druzích migrace
- uvede hlavní důvody migrace
- vysvětlí rozdíly zaměstnanosti ve vyspělých a rozvojových zemích
- popíše rozdíly mezi lidskými rasami **PT1/2.1, PT4/3**
- umí vyhledat hlavní oblasti výskytu jednotlivých ras
- zamyslí se nad svým vztahem k jiným rasám na území ČR
- uvede rozdílné znaky mezi národy
- vysvětlí podmínky územního rozmístění zemědělské výroby ve světě
- vyhledá světové obilnice
- vyhledá světová loviště ryb
- vyhledá státy s výraznou produkcí dřeva
- rozdělí průmysl podle odvětví, přiřadí obory
- vysvětlí dopad průmyslové výroby na životní prostředí
- vyhledá hlavní průmyslové oblasti světa
- vyhledá hlavní oblasti těžby nerostných surovin **PT5/2, PT5/3**
- porovná úroveň služeb ve vyspělých a rozvojových zemích
- zamyslí se nad úrovní služeb v ČR
- vysvětlí rozdíl mezi nezávislým státem a závislým územím
- popíše hlavní změny v politické mapě po 2. světové válce a po roce 1989
- vyhledá a zhodnotí geografickou polohu států na různých příkladech
- vysvětlí příčiny nerovnoměrného osídlení
- vysvětlí výhody a nevýhody různých tvarů státního území
- zamyslí se nad rozdílem při přestupu hranic totalitního a demokratického státu
- uvede základní rozdíly mezi unitárním a federativním státem
- vysvětlí rozdíly a uvede příklady jednotlivých typů státního zřízení **PT2/4**
- chápe rozdíly mezi státem demokratickým a totalitním **PT1/2.2**
- uvede příčiny sdružování států
- zamyslí se nad výhodami a nevýhodami členství ČR v EU, NATO, OSN **PT3/3**

- vysvětlí hlediska životní úrovně států
- uvede příčiny rozdílů ve vyspělosti států
- opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom a při mimořádných událostech

Učivo:

- lidé na zemi, socioekonomická geografie
- hustota obyvatelstva, přirozený přírůstek a úbytek obyvatelstva, populační exploze
- věková skladba obyvatelstva, střední délka života
- stěhování obyvatelstva
- zaměstnanost obyvatelstva v sektorech hospodářství
- lidské rasy, rasismus **PT1/2.1, PT4/3**
- národy a národnosti
- světové hospodářství, zemědělství, průmysl, služby **PT5/2, PT5/3**
- politický zeměpis, změny na politické mapě světa
- poloha států, rozloha a lidnatost států, hranice států
- správní členění
- státní zřízení **PT2/4**
- politický systém států **PT1/2.2**
- mezinárodní spolupráce **PT3/3**
- stupeň hospodářského rozvoje

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy:

žák

- vysvětlí vzájemné působení člověka a přírody na vznik globálních problémů lidstva **PT5/3**
- uvede opatření, která mohou pomoci
- uvede rozdíly mezi přírodní a kulturní krajinou
- vysvětlí vzájemný vliv složek fyzickogeografické sféry
- chápe základní krajinotvorné procesy
- uvede zákroky člověka do krajiny
- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

Učivo:

- globální problémy lidstva **PT5/3**
- krajinná sféra
- socioekonomická sféra

5.7 UMĚNÍ A KULTURA

5.7.1 HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Hudební výchova probíhá jednou týdně a je realizována nejen při vyučování, ale i při návštěvách hudebních pořadů, koncertů a samostatně v mimoškolních hudebních aktivitách žáků.

Snažíme se řídit nejdůležitější myšlenkou C. Orffa - nejprve muzicírovat, hrát si s hudbou a teprve později hudbu studovat. Proto dáváme žákům prostor hledat, ptát se a projevovat vlastní názory. Podporujeme diskusi při všech činnostech a žáky postupně vedeme ke vzájemnému hodnocení a sebehodnocení. Snažíme se, aby žáci co nejméně zažívali neúspěch a aby jako motivace pro další tvořivou práci, převažovala pochvala a kladné hodnocení.

Na 2. stupni navazujeme na získané vědomosti a dovednosti. Formou hry procvičujeme sluchovou analýzu, posloucháme různé žánry hudby, postupně se seznamujeme se skladateli, doprovázíme písně melodicky, rytmicky i pohybem. Učivo vychází z očekávaných výstupů a díky značné individualizaci dovedností jednotlivých žáků a jejich osobnímu přístupu k plnění jednotlivých dovedností ve vzdělávací oblasti bude stanovováno v jednotlivých tematických plánech učitelů pro daný ročník.

Výchovné a vzdělávací strategie:

kompetence k učení

- samostatná práce na daném tématu
- práce ve skupině - hudební dílny
- nabízíme různé postupy - styly výuky (např. poslech, výklad, čtení)
- různé hudební žánry, druhy písní
- předávat zodpovědnost jednotlivci v práci ve skupině
- podporovat víru ve schopnost žáka
- vytvářet podmínky pro dlouhodobé cíle - možnost srovnání - např. poslech naučené písně

kompetence k řešení problémů

- rozbor, řízená diskuse, soutěže
- podporovat jedince skupinou
- podporovat sebehodnocení
- umožňovat spoluúčast na nápravě škody

kompetence komunikativní

- zpracovávání referátů - prezentace před třídou
- umožňovat obhajoby svého názoru i možnost kulturní diskuse
- umožňovat účast na soutěžích a jinou reprezentaci školy

kompetence pracovní

- zadávat projekty
- dbát na dodržování pravidel při práci (zpěv, doprovod, tanec), reprodukce slyšené písně, skladby

kompetence sociální a personální

- snaha o toleranci – vidění talentu v různém - např. rytmus, zpěv, teorie, tanec, sluch. analýza
- umění pracovat v týmu i samostatně

- projevení radosti nad kvalitním výkonem ostatních i jednotlivce - např. ukázka nacvičené skladby, písně
- umožňovat rozvíjení talentu v soutěžích i na koncertech
- pokusy o pochopení tělesných změn např. mutace

kompetence občanské

- umožnění srovnání vlastních výkonů s výkony profesionálů - výchovné koncerty
- práce ve skupinách, dvojicích - zpěv - mnohohlasy, doprovody
- seznamovat s etnickými vrstvami pomocí lidových písní
- seznamovat s písničkami různých národů
- možnost prezentování
- seznamovat s různými profesemi v hudebním odvětví

1. ročník

Očekávané výstupy

žák

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem **PT1/1.1, PT1/1.2**
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře **PT1/1.5**
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby **PT1/2.1**
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální, vokálně instrumentální **PT1/1.5, PT1/4.1**
- zazpívá dle svých možností čistě a rytmicky přesně
- správně vyslovuje ve zpěvu
- seznamuje se s jednoduchými rytmickými hudebními nástroji
- znázorní pohybem znějící hudbu
- seznámí se s různými typy lidských hlasů
- seznámí se s některými hudebními nástroji
- sjednocování hlasového rozsahu, uvolněný zpěv, správné dýchání, zřetelná výslovnost, rytmus

Učivo

- hra na ozvěnu, otázku a odpověď, správná výslovnost
- instrumentální činnost – doprovody na jednoduché rytmické hudební nástroje
- hudebně pohybová činnost – držení těla, chůze, jednoduché taneční hry, pochod
- poslechové činnosti – umět rozlišit tón, zvuk, hlas mluvený a zpěv
- poslechové činnosti – umět rozlišit některé hudební nástroje – klavír, flétnu, housle, kytaru
- poslech – seznámení s hymnou ČR

2. ročník

Očekávané výstupy

žák

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase **PT1/1.2**
- rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem **PT1/1.1**
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře **PT1/1.5**
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie **PT1/1.5**
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby **PT1/1.6, PT4.1, PT4.2**
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální, vokálně instrumentální **PT1/1.5, PT1/1.6**
- orientuje se v notové osnově
- rozpozná délku not a pomlky

Učivo:

- vokální činnost – sjednocování hlasového rozsahu, hospodárné dýchání, zřetelná výslovnost
- dodržení rytmu
- uvolněný zpěv
- hra na ozvěnu, otázku a odpověď, správná výslovnost
- melodie vzestupná, sestupná
- instrumentální činnost – doprovody na jednoduché rytmické hudební nástroje
- hudebně pohybová činnost – poskok, výměnný krok, pohybové vyjádření hudby
- poslechové činnosti – lidová a umělá píseň
- poznávání dalších hudebních nástrojů (violoncello, trubka, klarinet, pozoun, buben)
- mužský a ženský hlas
- skladby dle výběru učitele
- nota jako hudební značka, houslový klíč
- jednoduchý zápis do notové osnovy

3. – 5. Ročník

Očekávané výstupy

žák

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasu v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- zazpívá minimální počet písní stanovených vyučujícím v jednotlivém ročníku (v durové nebo mollové tónině, v jazyce českém, slovenském, anglickém či v nářečí)
- rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, (pracuje s půlovými, čtvrt'ovými, osminovými hodnotami not, s pomlkami)
- ovládá taktování na 2, 3 (popř. na 4 doby)

- zná minimální počet hudebně pohybových her stanovených vyučujícím v jednotlivém ročníku (reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje tempo, dynamiku, směr melodie)
- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché, popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- zná minimální počet poslechových skladeb stanovených vyučujícím v jednotlivém ročníku
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální
- odliší hudbu určenou ke slavnostním příležitostem od hudby populární
- umí hovořit o hudbě a svých zážitcích z hudby
- umí zazpívat a zná okolnosti vzniku české státní hymny
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry
- pohybem vyjadřuje metrum jednoduché melodie, v proudu znějící hudby rozpozná některé z užitých výrazových prostředků, upozorní na metrorytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků (ve dvoudobém a třídobém taktu, poskočný a přísuvný krok, kroky se zhoupnutím, průplety např. kvapík, sousedská, country tance
- pracuje s poslechovými skladbami (v dur a moll)
- nabývá povědomí o významu B. Smetany, A. Dvořáka, J. S. Bacha, W. A. Mozarta, L. Janáčka
- navštíví nejméně 2 hudební pořady
- chápe základní společenské funkce hudby

Učivo

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

- pěvecký a mluvní projev - pěvecké dovednosti (správný postoj, dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu (h - d²) , **PT1/1**
- hudební rytmus - realizace písní ve 2/4, 3/4, 4/4 taktu, rytmické hry, koruna, synkopa **PT1/8**
- dvojhlas a vícehlas - prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod., **PT1/1,3,9**
- intonace a vokální improvizace - diatonické postupy v durových a mollových tóninách (I., III., V. stupeň), hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď) **PT1/1,3**
- záznam vokální hudby - zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický záznam pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně (G klíč, předznamenaní, posuvky - křížek, bé, repetice)

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- hra na hudební nástroje - reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod. **PT1/4,8**
- rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace - tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď), jednoduchá písňová forma (a - b) **PT1/8,9**
- záznam instrumentální melodie - čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivku či tématu instrumentální skladby (nota celá, půlová, čtvrtová a osminová, pomlka čtvrtová)

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- taktování - na 2, 3 (popř. 4 doby)
- pohybový doprovod znějící hudby, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance, např. sousedská, kvapík **PT1/9, PT4/2,3,4**
- pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby - pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků, krok poskočný, přísuvný, se zhoupnutím ve $\frac{3}{4}$ taktu **PT1/4,8, PT4/1,2,3,4**
- orientace v prostoru - utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách, chůze a tanec jednotlivě, ve dvojici, skupině, průplet, např. tanec kvapík, sousedská, country tance **PT1/8**

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- kvality tónů - délka, síla, barva, výška
- vztahy mezi tóny - souzvuk, akord, celý tón a půltón
- hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem - rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná, sestupná a lomená, postupující v krocích nebo skocích) zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu **PT1/4, PT4/1,3,4**
- hudba vokální - poslech písně lyrické, hymnické, žertovné, pěvecký sbor - dětský, mužský, ženský, smíšený
- hudba instrumentální - nástrojové skupiny
- vokálně instrumentální - opera, koncert, symfonický orchestr, dirigent, kapelník, sbormistr
- lidský hlas a hudební nástroj - pěvecké hlasy, alt, soprán, bas, tenor, nástrojové skupiny
- hudební styly a žánry - hudba taneční, pochodová, slavnostní, ukolébavka apod. **PT1/4, PT4/1,2,3,4**
- hudební formy - malá a velká písňová forma, variace, rondo
- interpretace hudby - slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková), výtvarné vyjádření **PT1/9, PT4/1,2,3,4,5**

6. ročník

Očekávané výstupy

žák

- zná některé noty a stupnice
- umí názvy intervalů
- orientuje se v základní hudební terminologii – ví, co je: notová osnova, hudební klíč, hodnoty not a pomlky, druhy taktů, posuvky, duo, trio, partitura, sbor a písně: lidová, umělá, opera, opereta, muzikál, balet, pantomima **PT 1/1.5**
- seznámí se s některými hudebními skladateli (J. Mysliveček, L. Janáček), Národní divadlo
- pozná sluchem - 1-primu, 3-tercii, 5-kvintu, tóninu - dur a moll **PT1/1.1**
- zná 10 písní, které umí pohybově, nebo rytmicky (melodicky) doprovodit, některé písně jsou zpívány ve vícehlasech - podle možnosti třídy
- během roku se poslechem seznámí s hudebními skladateli a jejich skladbami
- navštíví 2 koncerty k probírané látce
- se aktivně může zúčastnit akcí pořádaných školou **PT3/1**
- využívá své individuální schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách

7. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- zná některé další noty a stupnice (akordy)
- orientuje se v základní hudební terminologii - ví co je: hlasová hygiena, hlasy ve sborech, lidové písně, homofonie, kánon, fuga, koncert, sonáta, symfonie, pantomima, lidový tanec, balet, společenský tanec, symfonická báseň, duchovní a světská hudba, kantáta, oratorium
- diriguje některá dirigentská gesta
- pozná sluchem - 1, 3, 5, 8 - oktávu, tóninu dur a moll **PT1/1.1**
- zná 10 písní, které umí pohybově, nebo rytmicky (melodicky) doprovodit, některé písně jsou zpívány vícehlasně, podle možností třídy
- během roku se poslechem seznámí s hudebními skladateli a jejich skladbami k probírané látce **PT4/1**
- navštíví 2 koncerty k probírané látce
- sám se aktivně může zúčastnit koncertů školy (soutěže) **PT 3/1**
- využívá své schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách

8. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- poznává další noty, stupnice, akordy
- zná některé akordické (kytarové) značky
- orientuje se v základní hudební terminologii – ví, co je : hudba umělečná, nonumělečná
- zná jak hudba vznikla (počátky), nejstarší píseň světa, spirituál, **PT4/3** blues, minstrelovská představení, dixieland, swing, country and western, rock and roll

- ví co je Gregoriánský chorál, gotika v hudbě, renesance, baroko, klasicismus, romantismus (má možnost si poslechnout ukázky a poznávat rozdíly)
- zpracuje některá témata sám (v referátech, projektech)
- pozná sluchem některé další intervaly, tóninu dur, moll **PT 1/1.1**
- zná 10 písní, které umí rytmicky nebo melodicky doprovodit
- během roku se seznámí poslechem s hudebními skladbami a skladateli k probírané látce
- orientuje se v proudu znějící hudby **PT 1/1.4**
- zařadí na základě individuálních a získaných schopností slyšenou hudbu do stylového období
- navštíví 2 koncerty k probírané látce
- sám se může aktivně zúčastnit koncertů a soutěží školy **PT 3/1**
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jiným druhem umění

9. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- umí některé další noty, stupnice, akordické (kytarové) značky
- orientuje se v základní hudební terminologii – ví, co je : nejstarší duchovní a světská píseň, polka, kabaret, jazz, swing, trampská píseň, folk, melodrama **PT 1/1.5**, divadlo malých forem, 50. a 60. léta, Semafor, 60.léta, 70. a 80. léta v české moderní populární hudbě, renesanci, baroko, klasicismus, romantismus (probíraná látka se týká České republiky a srovnáváme ji se světem)
- pozná sluchem některé intervaly, tóninu dur a moll **PT 1/1.1**
- zná 10 písní, které umí rytmicky, pohybem nebo melodicky doprovodit
- během roku se seznámí poslechem se skladbami a skladateli k probírané látce
- celý rok vypracovává jednotlivě žák referát k probírané látce i s možností ukázky (video, CD, kazeta...) **PT1/2.3**
- navštíví 2 koncerty k probírané látce
- sám se může aktivně zúčastnit akcí školy **PT3/1**
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a životem

5.7.2 VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Výtvarná výchova by měla podněcovat a rozvíjet v dětech vnímavost k okolnímu světu a současně podporovat přirozenou potřebu a chuť samostatně objevovat a výtvarně tvořit. Výtvarný projev může ukazovat svět v reálné podobě, ale také jak je pochopen nebo prožíván.

Výtvarné činnosti mají v sobě humánní podtext, vedou k poznávání přírody, světa lidí i k citovému prožívání.

Výtvarná výchova se vyučuje v časové dotaci ve 1, 2., 3., 8. a 9. ročníku jedna hodina týdně a ve 4. – 7. ročníku 2 hodiny týdně. Učivo vychází z očekávaných výstupů a díky značné individualizaci dovedností jednotlivých žáků a jejich osobnímu přístupu k plnění jednotlivých dovedností ve vzdělávací oblasti bude stanovováno v jednotlivých tematických plánech učitelů pro daný ročník.

Výchovné a vzdělávací strategie:

- umožňovat žákům přenést se z reálného prostředí do světa fantazie a představ.
- zadávat úkoly prostřednictvím mnohostranně motivovaných výtvarných aktivit.
- nabízet tradiční i netradiční metody práce – záleží na vnitřním prostředí třídy, finančních možnostech apod. – kresba, malba, prostorové vytváření, grafické techniky, digitální fotografie např. práce ve skupinách, individuálně
- podporovat v žácích, že není jediný možný výklad chápání výtvarného díla, přírodního tvaru
- podporovat vytváření vlastního názoru na základě vyhledávání, srovnávání informací z různých zdrojů (knih, internetu...) popř. vlastní zkušenosti
- předkládat žákům (přiměřeně věku) výtvarná díla
- navštěvovat galerie, muzea
- nabízet komentované prohlídky, besedy, film
- používat pracovní listy
- vytvářet prostor pro hodnocení činností v hodině (vlastních i ostatních)
- respektovat zvláštnosti jiných lidí, jiných kultur i jiných národů

1. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazového vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ **PT 1/1.1, PT 1/1.5**
- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace **PT 1/1.5, PT 1/1.2**
- vyjadřuje rozdíly při vnímání událostí různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky **PT 1/1.1, PT1/2.4, PT 1/1.5**
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností

- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do kombinace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil **PT 1/1.5, PT 1/1.2, PT1/2.3**
- rozeznává barvy v základní škále, kterou má k dispozici
- rozliší různé linie
- rozezná základní plošné tvary
- pojmenuje objekty podle vlastní zkušenosti
- popíše objekty v souvislosti s místem, prostorem
- v na základě vlastní zkušenosti a prožitku uplatní v plošném uspořádání – linie, tvary, barvy
- jednotlivé prvky uspořádá do celků – na základě velikosti, výraznosti
- zobrazí svoji představu vyvolanou jedním smyslem, jeho reakci na danou událost
- dovede vyjádřit vjem sluchový, hmatový, dotykový, chuťový či pohybový
- jednoduše odůvodní svůj
- názor na výtvarné dílo
- komunikuje, vypráví o tom, co vytvořil
- zdůvodní použití barev, linií, prostorového uspořádání
- modeluje podle skutečnosti
- dodržuje zásady hygieny při práci s modelovacími hmotami

Učivo:

- základní pojmy v oblasti výtvarného vyjadřování – linie, barva, tvar, plocha
- hra s barvou – míchání barev, barvy základní, husté, řídké barvy, které patří k sobě, stejné a podobné barvy, nejtmaší, nejsvětější
- hra s linií – přítlak, odlehčení
- vyhledávání, zkoumání a třídění tvarů, linií, barev kolem nás – oblečení, hračky
- experimentování s vlastnostmi materiálů
- sbírky a instalace z drobných předmětů, přírodnin a materiálů, tvůrčí zpracování a reflexe těchto předmětů
- zážitky z každodenního života, cesta do školy, výlet, škola v přírodě, s využitím všech prostředků vizuálního vyjadřování Malba štětcem, houbou, prsty..., kresba dřívkem, tužkou, rozličnými materiály a nástroji zanechávajícími různou stopu
- setkávání s realitou prostřednictvím zraku, hmatu i ostatních smyslů
- zvuk různých věcí kolem nás - zvonek, hodiny, dopravní prostředky
- vůně bylinné zahrádky
- typy vizuálně obrazných vyjádření – jejich rozlišení – hračka, ilustrace, volná malba
- oblíbené pohádkové knížky, večerníčky, animované filmy
- společné sbírky předmětů, materiálů, přírodnin, představení vlastní výtvarné práce – přiměřeně věku a schopnostem

2. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazového vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ **PT1/1.1, PT1/1.2, PT1/1.5**
- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace **PT1/1.2, PT1/1.5**
- vyjadřuje rozdíly při vnímání událostí různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky **PT1/1.1, PT1/1.2, PT1/1.5**
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností **PT1/1.2, PT1/1.4, PT1/1.5**
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do kombinace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil **PT1/1.2, PT1/1.5, PT1/1.8**
- modeluje
- dodržuje zásady hygieny při práci s modelovacími hmotami

Učivo:

- základní pojmy v oblasti výtvarného vyjadřování – odstíny barev, prostor
- hra s barvou – míchání barev, vytváření různých odstínů setkávání a míchání příbuzných a odlišných barev, Hra s linií – různé druhy linií
- vyhledávání, zkoumání a třídění tvarů, linií, barev v obrazech – ilustrace knížek
- experimentování s vlastnostmi materiálů
- zážitky z každodenního života, rodina, já, cesta do školy, věci kolem nás s využitím všech prostředků vizuálního vyjadřování
- umístění vlastního těla v prostoru
- vztah zrakového vnímání a vnímání ostatními smysly
- barva tónu hlasu, hudebního nástroje
- vůně a chuť
- typy vizuálně obrazných vyjádření – jejich rozlišení – ilustrace, volná malba
- oblíbené knížky, postavy, příběhy
- výtvarné vyprávění jednoduchého příběhu
- formulace vlastní interpretace
- společná instalace výtvarných prací
- modelování a organizace prostoru

3. - 5. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- je schopen využít základní klasifikace barev
- rozpoznává, pojmenovává a třídí výtvarné prvky – barvy, linie, tvar, kontrast, podobnost, světlo, stín, prostor
- rozvíjí smysl pro výtvarný rytmus

- řeší přiměřené úkoly v plošné a prostorové tvorbě a uplatňuje při tom vlastní zkušenost, představivost a fantazii **PT1/1.4.5**
- rozvíjí cit pro prostor, modeluje podle skutečnosti **PT1/1.5**
- chápe vzájemné souvislosti zobrazovaných předmětů
- kombinuje jednotlivé prvky ve vztahu k celku
- volí vhodné výrazové prostředky pro zobrazování různých událostí **PT1/3.1**
- ze své zkušenosti interpretuje a porovnává různá výtvarná vyjádření **PT1/1.5**
- poznává některá umělecká díla a jejich autory **PT1/2.2 PT5/4**
- vnímá tradice, lidové zvyky, krajové zvyky i zvyky různých kultur a národů **PT1/1.2, /2.3 PT3**
- vytváří si kritéria pro hodnocení vlastní práce i práce druhých **PT 1/1.2.3,/3.1.2 PT4/1,2,4**

Učivo:

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI: PT1/1.2.3.4

- hry s barvou
- seznámení se s klasifikací barev
- hra s linií
- obtiskování
- zajímavý detail
- modelování
- proporce věcí kolem nás
- práce s papírem a nůžkami
- podoba rostlin a zvířat **PT5/1**
- příroda a roční období **PT5/2,3**
- zaznamenání průběhu proměny **PT5/1,3**

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY: PT1/1.3.1

- jednoduché grafické techniky
- vyjádření nálady
- modelování
- podoba rostlin a zvířat **PT5/1**
- příroda a roční období **PT5/2**
- zaznamenání průběhu proměny
- reliéf krajiny **PT5/1,4**
- životní prostředí

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ: PT1/2.1.2.3.4 PT3

- návštěva výstavy (galerie, muzea) **PT4**
- ilustrace, ilustrátoři
- reprodukce uměleckých děl
- životní prostředí **PT5**
- práce ve skupinách **PT6/1.1.2**

6. -7. ročník

Očekávané výstupy

žák:

- zvládá elementární poučení o teorii barev
- zná funkci barev (světlých a tmavých, studených a teplých) jako prostorových činitelů
- zjednodušuje prvky a řadí je v tvarové i barevné kompozici
- zná základní kompoziční principy
- řeší úkoly dekorativního charakteru v ploše (symetrická, asymetrická řešení)
- vnímá při práci s písmem jeho komunikativní i estetické funkce
- rozvíjí cit pro prostor, modeluje podle skutečnosti i vlastní fantazie
- pokouší se o expresivní výtvarný projev doplněný pozorováním skutečnosti
- vybírá, vytváří a pojmenovává škálu obrazových prostředků pro získávání osobitých výsledků
- ve vlastní výtvarné činnosti využívá poznatky a dovednosti a kombinuje je s výtvarnými prostředky
- využívá digitální prostředky pro jednoduchou grafickou práci
- vybírá z již existujících prostředků vhodné pro svá vyjádření
- vytváří si vlastní pohled na lidové umění a zvyky **PT5**
- rozlišuje různé druhy výtvarného umění a vychází při tom ze znalosti historických souvislostí **PT3 PT6**
- interpretuje svoji obrazovou zkušenost
- vytváří si kritéria pro hodnocení vlastní práce i práce ostatních **PT1/1.2.3./3.1.2 PT2/2,4**

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI: PT1/1.2.3.4.5

- člověk – jeho pocity a nálady – vyjádření barvou, symboly barev
- využití barev a ploch (expresivnost)
- řazení prvků
- dekorativní návrh
- modelování
- moderní techniky (koláž, roláž apod., využití přírodních materiálů)
- pohyb a jeho fáze
- přepis skutečnosti
- kresba

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY: PT1/3.1

- příběh (obrázková osnova, komiks apod.)
- člověk – jeho pocity a nálady
- modelování
- moderní techniky
- písmo
- přepis skutečnosti
- dekorativní návrh
- kresba

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ: PT1/2.1.2.3.4

- výtvarné fantazie s počítačem
- člověk – jeho pocity a nálady
- návštěva výstavy (galerie, muzea) **PT3 PT4 PT5 PT6/1.1**
- reprodukce uměleckých děl **PT3 PT5**
- životní prostředí **PT5**
- práce ve skupinách **PT6/2.2**

8. – 9. Ročník

Očekávané výstupy

žák:

- uplatňuje expresivní a emocionální funkce barvy a snaží se využít její působení v tvarové a barevné nadsázce
- využívá náčrtů a skic
- vnímá proporce lidské hlavy a těla
- uplatňuje představivost, fantazii a výtvarné myšlení ve vlastním výtvarném projevu
- pracuje s dějem i s vlastním citovým zážitkem k němu
- využívá stylizace (výtvarné zjednodušení)
- vnímá a rozlišuje různé druhy umění i jeho proměny v souvislosti s historickým vývojem společnosti **PT3**
- pokouší se orientovat v oblasti výtvarné kultury
- poznává některá základní umělecká díla **PT3**
- vnímá architekturu a její podíl na formování životního prostředí **PT5/3**
- vytváří si vlastní názor na barvy, tvary (odívání, bydlení)
- pokouší se o realizaci výtvarného návrhu ve spojení kompozice, motivu a písma v ploše
- ověřuje si sociálně komunikační účinek výtvarných prostředků **PT2/1**
- vytváří si kritéria pro hodnocení vlastní práce i práce ostatních **PT1/1.1.2.3, /3.1.2 PT2/2,4**

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI:

- rozvíjení smyslové citlivosti **PT1/1.1.2.3.4.5**
- využití bodu, linie, barvy, tvaru, světla
- modelování
- moderní techniky (koláž, muchláž)
- grafické techniky **PT6/1**
- dekorativní práce – ornament
- kompozice – rytmus, proporce, souměrnost
- řád – uspořádání, složitost, vrstvení, působivost
- kresba – měkké materiály
- portrét
- užití písma
- perspektiva

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY: PT1/3.1

- modelování
- moderní techniky
- kompozice
- grafické techniky
- kresba
- portrét
- užití písma **PT6/2.1.2**
- perspektiva

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ: PT1/2.1.2.3.4 PT3 PT5

- návštěva výstavy (galerie, muzea) **PT4 PT6/1.4**
- seznamování se s díly a autory **PT4**
- dějiny umění v souvislosti s výukou historie **PT4**
- prvky architektury **PT5/3**
- besedy
- filmy, fotografie **PT4 PT5 PT6/1.2,/2.1**
- portrét
- řád – uspořádání, působivost **PT6/1.4.5, /2.1.2**
- životní prostředí **PT5**

5.8 ČLOVĚK A ZDRAVÍ

5.8.1 VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Charakteristika předmětu

Vzdělávací předmět **Výchova ke zdraví** je spolu s **Tělesnou výchovou** součástí vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví**. Svým vzdělávacím obsahem bezprostředně navazuje na obsah vzdělávacího předmětu **člověk a svět**.

Předmět **Výchova ke zdraví** učí žáky chápat zdraví jako jednu z nejdůležitějších životních hodnot. Žáci si osvojují dovednosti, které vedou k zachování či posílení zdraví. Vede žáky k převzetí odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Důraz klade především na prevenci poškození zdraví, včetně infekčních i neinfekčních chorob, učí předcházet úrazům, vhodně komunikovat s vrstevníky, vyhýbat se situacím ohrožujícím zdraví, upevňovat hygienické návyky, stravovat se s ohledem na zdraví, znát rizika užívání návykových látek, odmítat škodlivé látky.

Výchova ke zdraví je úzce spjata s **Výchovou k občanství a přírodopisem**. Je propojena s průřezovými tématy **Osobnostní a sociální výchova**, **Výchova demokratického občana**, **Mediální výchova**.

Výchova ke zdraví je vyučována v 6. – 9. ročníku s jednohodinovou týdenní dotací.

Výchovné a vzdělávací strategie:

kompetence k učení

- umožnit žákům pracovat ve skupinách
- umožnit žákům používat ke zpracování projektů odbornou literaturu
- nabídnout žákům možnost prezentovat referáty a projekty (využití ICT, Power pointu)

kompetence k řešení problémů

- při řešení problémů využívat různé zdroje informací – knihy, časopisy, ICT; modelové situace řešení problémů
- podporovat využití vlastních zkušeností a dovedností
- oceňovat výjimečné nestandardní řešení problémů
- podporovat nápaditost a kreativitu

kompetence komunikativní

- zadávat práci s textem v odborné literatuře, časopisech, z internetových zdrojů
- pracovat s informacemi z různých typů textů – grafy, statistiky
- podporovat diskuze k tématu

kompetence sociální a personální

- umožnit žákům pracovat ve skupině
- zadávat skupinové projekty
- vybízet k ohleduplnosti a správnému chování používáním pochval a přiměřených represivních opatření
- podporovat dobré mezilidské vztahy vstřícným přístupem pedagogů
- vytvářet podmínky pro nekonfliktní řešení problémů
- umožnit žákům projevit své obavy, neúspěchy či naopak uspokojení, radost z práce.
- podporovat práci v malých i velkých skupinách

kompetence občanské

- vytvářet prostředí pro bezproblematickou diskuzi, výměnu názorů bez vzájemného napadání, osočování

- hledat společně se žáky řešení nepříznivých životních situací, šikany, napadání, posmívání
- podporovat a oceňovat nesobecké chování, ochotu pomoci druhým

6. ročník

VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ

Očekávané výstupy:

žák

- oslovuje spolužáky jménem, vyjmenuje zájmové aktivity svých spolužáků **PT1/2.1**
- popíše chování nezbytné pro zajištění pocitu bezpečí všech členů ve třídě, diskutuje o pravidlech třídní smlouvy, sdělí ostatním, jak sám přispěje k dodržování vytvořené smlouvy **PT1/2.2, PT2/1**
- určí jedinečné vlastnosti spolužáků, jejich odlišnosti, dokáže rozpoznat ty vlastnosti, které má s ostatními společné **PT1/2.1**
- vhodně komunikuje se svými vrstevníky, rodiči a jinými dospělými
- vyjadřuje respekt k druhým, naslouchá, uvede verbální a neverbální způsoby, kterými lidé demonstrují, zda naslouchají, či nikoliv, vysvětlí, jak nenaslouchání ovlivňuje sebedůvěru druhých a brání komunikaci **PT1/2.3, PT4/2**

Učivo:

- vztahy mezi lidmi – kamarádství, přátelství
- sociální komunikace
- pravidla soužití v prostředí komunity

ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE

Očekávané výstupy:

žák

- vyjmenuje změny, ke kterým dochází v průběhu dospívání **PT1/1.2**
- optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání

Učivo:

- duševní a tělesné změny provázející dospívání
- sexualita – nekoitální aktivity
- láska, přátelství
- prevence vzniku mimořádných událostí

ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ

Očekávané výstupy:

žák

- umí popsat základní příčiny nemocí; chápe význam prevence, otužování, výběru vhodného oblečení
- zná zásady intimní hygieny, základy kosmetické péče, hygienu odívání
- zná základy první pomoci při stavech ohrožení života

Učivo:

- nemoc, prevence, principy vzniku nemocí
- hygiena, základy kosmetické péče, hygiena odívání

- základy první pomoci

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ

Očekávané výstupy:

žák

- popíše rizika zneužívání návykových látek (tabák, alkohol) - dopad na zdraví, osobní realizaci, partnerské a rodinné soužití, přátelství
- popíše strategie při propagaci tabáku a alkoholu
- přepíše reklamy na tabák a cigarety tak, aby byly pravdivější **PT6/1**
- popíše, k jakým problémům může vést užívání marihuany
- předvede, jak přesvědčit kamaráda, aby neužíval marihuanu
- umí používat asertivní, efektivní způsoby, jak zvládnout nátlak k zneužití drogy, umí použít verbální i neverbální komunikační dovednosti k odmítnutí drogy **PT1/2.3**
- uplatňuje pravidla bezpečného chování v přírodě, na výletech, v silničním provozu

Učivo:

- auto-destruktivní závislosti – zdravotní a sociální rizika
- manipulativní reklama – reklamní vlivy
- osobní bezpečí, bezpečné chování v různých životních situacích

HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ

Očekávané výstupy:

žák

- chápe potřeby a pocity lidí s tělesným a smyslovým postižením

Učivo:

- lidé se smyslovým a tělesným postižením
- podpora zdravého životního stylu
- programy podpory zdraví

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ

Očekávané výstupy:

žák dokáže

- pomocí symbolů charakterizovat svou osobnost, povahu, zájmy, vývoj
- vysvětlit pojem sebedůvěra, umí posilovat sebedůvěru, popíše své největší úspěchy, vysvětlí vliv úspěchu na posílení sebedůvěry
- porovnat zodpovědné a nezodpovědné chování, popíše vlivy, které formují zodpovědné chování
- analyzovat důsledky zodpovědného a nezodpovědného chování pro jedince, rodinu, společnost, školu
- aktivně naslouchat

Učivo:

- sebepoznání a sebepojetí
- stanovení osobních cílů (osobní erb)
- mezilidské vztahy, komunikace – aktivní naslouchání, dialog
- utváření vědomí vlastní identity
- zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích

- pomáhající a prosociální jednání
- dopady vlastního jednání a chování

7. ročník

VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ

Očekávané výstupy:

žák

- umí vhodně komunikovat se svými spolužáky, kamarády
- vysvětlí rozdíl mezi kamarádem a známým
- vyjmenuje vlastnosti dobrého kamaráda a vlastnosti, dovednosti a schopnosti, které sám přináší do přátelství.
- vytvoří inzerát, kde popíše své kvality, které přináší do přátelského vztahu

Učivo:

- sociální komunikace
- přátelství, vztahy mezi vrstevníky

ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ

Očekávané výstupy:

žák

- vysvětlí vliv výživy a způsobů stravování na zdravotní stav lidí
- sestaví jídelníček pro rodinné stravování s omezením soli, cukrů, živočišných tuků, s dostatečným množstvím vlákniny a vitamínů
- popíše nevhodnost některých technologických postupů přípravy pokrmů - smažení, grilování, zná rizika rychlého občerstvení
- šetrně zachází s potravinami, zná způsoby skladování potravin
- pracuje s informacemi na obalech - datum spotřeby, výroby
- objasní, jak mohou dospívající hodnotným způsobem trávit volný čas **PT1/1.3**
- uplatňuje zásady duševní hygieny v režimu dne

Učivo:

- výživa a zdravotní stav lidí
- výživová hodnota
- pitný režim
- vliv technologických postupů úpravy potravin na výživovou hodnotu
- skladování, nákup potravin
- duševní hygiena, režim dne, význam pohybu pro zdraví
- podpora zdravého životního stylu
- programy podpory zdraví

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE

Očekávané výstupy:

žák

- efektivním způsobem reaguje na šikanu a zastrašování
- popíše, za jakých podmínek dochází k šikanování
- diskutuje o možných příčinách šikanování
- vytvoří ve skupině plakát, scénku nebo báseň s radami, jak čelit šikaně

- umí vyhledat v ohrožení pomoc, komunikovat s linkou důvěry a jinými dětskými krizovými centry, zná telefonní čísla a adresy některých pracovišť dětských krizových center, linek důvěry, policie, chápe, proč tuto pomoc nezneužívat
- rozpozná situace ohrožující jeho bezpečnost, zná zásady komunikace s cizími lidmi a pobytu v různých prostředích (diskotéky, parky, temná místa), uvědomuje si nebezpečí autostopu
- používá v situacích ohrožení účinné způsoby chování, uvědomuje si, že setkání s lidmi agresivními a pod vlivem alkoholu a drog může být nebezpečné
- dodržuje základní pravidla chování účastníka v dopravě – chodec, cyklista

Učivo:

- skryté formy a stupně individuálního násilí - šikana
- osobní bezpečí
- asertivní komunikace
- chování v situacích ohrožující zdraví
- nácvik komunikace s Linkou bezpečí
- ochrana člověka za mimořádných událostí
- klasifikace mimořádných událostí
- varovný signál a jiné způsoby varování
- základní úkoly ochrany obyvatelstva
- evakuace
- činnost pro mimořádné události
- prevence vzniku mimořádných událostí
- bezpečnost v dopravě
- rizika silniční a železniční dopravy
- vztahy mezi účastníky silničního provozu
- postup v případě dopravní nehody

8. ročník

ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ

Očekávané výstupy:

žák:

- popíše základní příčiny nemocí **PT5/4, PT6/2**
- chrání se vhodnou výživou proti civilizačním chorobám – obezitě, arteroskleróze, cukrovce

Učivo:

- ochrana před přenosnými chorobami
- základní cesty přenosu nákazy jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty
- ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění
- preventivní lékařská péče, odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů
- základy první pomoci

- vliv výživy na zdraví člověka, na rozvoj civilizačních chorob
- vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota
- poruchy příjmu potravy

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE

Očekávané výstupy:

žák

- vysvětlí propojenost způsobu života se vznikem civilizačních onemocnění
- popíše nejčastější příčiny vzniku civilizačních onemocnění a možnosti nápravy
- vysvětlí pojem stres
- uplatňuje zásady duševní hygieny v denním režimu a správně se rozhoduje v situacích duševní nepohody a pracovního přetížení **PT1/1.4**
- dokáže provést krátké relaxační cvičení
- popíše rizika zneužívání návykových látek - narušení partnerských vztahů, vztahů v rodině, seberealizace, možnost nákazy HIV, hepatitidou
- orientuje se v účincích nejčastějších návykových látek ČR
- popíše principy vzniku závislosti
- vyjmenuje rizika různých aplikací drog
- orientuje se v současné legislativě týkající se návykových látek
- orientuje se v nabídce specializované pomoci - krizová centra
- přivolá pomoc při akutní otravě návykovými látkami

Učivo:

- stres a jeho vztah ke zdraví – relaxační techniky
- civilizační choroby – zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče
- rizika zneužívání návykových látek
- nejčastější návykové látky ČR
- asertivita
- taktiky reklamních agentur
- auto-destruktivní závislosti – zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, bezpečnost v dopravě, trestná činnost, doping ve sportu
- patologické hráčství, práce s počítačem
- manipulativní informace – působení sekt
- prevence vzniku mimořádných událostí

HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ

Očekávané výstupy:

žák

- definuje pojem zdraví (nejen jako nepřítomnost nemoci), uvědomuje si propojenost psychické, fyzické a sociální složky zdraví

Učivo:

- složky zdraví a jejich interakce

9. ročník

VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ

Očekávané výstupy:

žák

- diskutuje o významu vzájemné lásky, věrnosti, tolerance, nesobeckosti, pomoci, v rodině a ve svém okolí
- ve společnosti se chová kultivovaně
- diskutuje o problematice postavení žen a mužů v rodině a ve společnosti, gender
- zná možná rizika při volbě partnera, dědičné choroby, negativní osobnostní vlastnosti, Alkoholismus

Učivo:

- rodina, přátelství, kamarádství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství
- volba partnera

ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE

Očekávané výstupy:

žák

- uvědomuje si, že probuzení touhy po sexuálním sblížení neznamená připravenost pro zahájení sexuálního života
- vyjmenuje hlavní důvody rozpadu nezralých manželství (uzavíraných v důsledku předčasných těhotenství)
- vysvětlí, že organismus dospívající dívky není biologicky zralý pro těhotenství, porod a plný intimní život **PT1/1.2**
- chápe význam antikoncepce a rizika nechráněného pohlavního styku
- uvědomuje si specifika výživy těhotné a kojící ženy
- vyjmenuje rizika užívání návykových látek v těhotenství
- popíše výživové potřeby novorozence, kojence, význam kojení

Učivo:

- rizika předčasného pohlavního styku, těhotenství a rodičovství mladistvých
- sexuální dospívání a reprodukční zdraví – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita
- problémy těhotenství a rodičovství mladistvých
- antikoncepce, interrupce, plánované rodičovství, pohlavní choroby
- poruchy pohlavní identity

ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ

Očekávané výstupy:

žák

- zná význam duševního a fyzického zdraví,
- umí vyjmenovat rizika pohlavně přenosných chorob, HIV
- zná základy péče o duševní a tělesné zdraví
- ví, jak a kde vyhledat odbornou pomoc
- rozumí významu výživy v jednotlivých etapách lidského života

Učivo:

- ochrana před přenosnými chorobami – choroby přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS
- duševní a tělesná hygiena
- civilizační choroby
- ochrana před chronickými nepřenosiými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění
- preventivní lékařská péče, odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů
- základy první pomoci
- specifika výživy (sportovci, těhotné, děti atp.)
- význam prevence

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE

Očekávané výstupy:

- zná rizika zneužívání návykových látek
- vnímá agresivitu v lidské společnosti a projevuje odpovědné chování
- chápe problematiku sociálně patologických jevů
- dokáže posoudit různé druhy reklamních sdělení

Učivo:

- násilí, sexuální zneužívání, osobní bezpečí
- zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek
- manipulativní reklama, působení sekt
- ochrana člověka v mimořádných situacích, živelné pohromy
- extremismus, terorismus
- kriminalita mládeže
- auto-destruktivní závislosti
- psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování – alkohol, pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty nebezpečný internet, násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání, trestná činnost, dopink ve sportu
- bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí
- nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických medií
- sebeobrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení
- základní úkoly ochrany obyvatelstva
- evakuace
- činnost pro mimořádné události
- prevence vzniku mimořádných událostí

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ

Očekávané výstupy:

žák

- vysvětlí pojem osobnost, temperament **PT1/1.2**
- podpoří dobré vlastnosti svých spolužáků

Učivo:

- sebepoznání, sebepojetí
- mezilidské vztahy, kooperace – empatie, chování podporující dobré vztahy

5.8.2 TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tělesnou výchovu chápeme jako nedílnou součást výchovně vzdělávacího procesu naší školy. Jejím smyslem je vychovávat všestranně a harmonicky rozvinutou osobnost našich žáků, umožnit jim optimální fyzický i psychický vývoj.

V současném, přetechizovaném světě je o to důležitější, že dává prostor k odreagování, relaxaci, je zdrojem nových poznatků a hlavní motivací pro zdravý způsob života. Hlavním cílem je naučit žáky novým pohybovým dovednostem a zdokonalovat je. Zvyšovat jejich fyzickou zdatnost, překonávat sebe sama, naučit se spolupracovat ve skupině, respektovat možnosti ostatních, mít radost z pohybu a zařadit ho do každodenního programu. Naučit je v klidu reagovat na mimořádné události, umět se zachovat v mimořádných situacích.

Výuka **tělesné výchovy** probíhá s týdenní dotací 2 hodiny, na druhém stupni v oddělených skupinách dívek a chlapců. K dispozici jsou dvě tělocvičny v budově školy a víceúčelové hřiště. Ve 1. pololetí 3. a v 2. pololetí 4. ročníku probíhá výuka plavání v celkovém rozsahu 40 hodin a je zajištěna odbornými lektory plavecké školy. V podzimních a jarních měsících je výuka **tělesné výchovy** zaměřena hlavně na základy lehkotletických disciplín a na míčové hry. V zimě je věnována převážně sportovní gymnastice, zvyšování tělesné zdatnosti podle individuálních možností, podle zdravotního stavu každého jednotlivce, zdravotní TV, míčovým hrám a soutěžím. V 7. ročníku je součástí TV týdenní lyžařský výchovně vzdělávací kurs.

Velmi důležitá je i motivace a přiměřené chování.

Výchovné a vzdělávací strategie

- pochopit základní pravidla sportovních her, porozumět základnímu názvosloví
- naučit se připravovat náčiní a nářadí
- zařadit pohybovou aktivitu do životního stylu
- umožňovat spoluúčast při rozhodování
- uvědomovat si odpovědnost za svá rozhodnutí a činy
- umět sledovat vlastní výkony, srovnávat v časovém odstupu
- získání zdravé sebedůvěry
- používat soutěže ve skupině, podpora jedince skupinou
- promýšlet a hledat způsob řešení v herních situacích
- vhodně komunikovat s rozhodčími, spoluhráči i protihráči
- motivovat žáky k výkonu
- upevňovat kladné mezilidské vztahy
- povzbuzovat a pomáhat slabším
- tolerovat odlišnosti ve výkonnosti
- umět se radovat ze svého výsledku i z úspěchu ostatních
- uvědomovat si sounáležitost se školou při reprezentaci
- umět přijmout prohru a uznat vítězství druhého
- uznávat každého jedince jako osobnost
- učit se zodpovědnému chování v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví (hory, sportovní akce, bazén, příroda)
- vědomě zdokonalovat a rozvíjet vlastní osobnost
- podpora a ochrana zdraví
- vytvářet pocit odpovědnosti za sebe sama i za své spoluhráče
- dodržovat daná pravidla bezpečnosti

- provádět dopomoc a záchranu při TV aktivitách

1. ročník

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ A ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Očekávané kompetence:

žák

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení **PT1/1.1**
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích **PT4.5**
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy **PT1/1.3**
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci **PT1/1.3**
- zvládá základy herních činností jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, rozvíjí postřeh
- zvládá základy gymnastických cvičení
- aktivně se zapojuje do soutěží
- respektuje zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech
- reaguje na povely vyučujícího

Učivo:

- pohybové hry
- průpravná gymnastická cvičení – cvičení rovnováhy na zemi, skoky přes švihadlo,
- akrobacie – nácvik kotoulu vpřed, odrazy – z místa i z rozběhu, přeskoky přes nízké nářadí
- nácvik šplhu

Atletika:

- běh - rychlý běh do 30 m, vysoký a polovysoký start, výběh na signál různého druhu a z různých poloh, běh prokládaný chůzí
- skok - skok do dálky z místa, nácvik skoku s rozběhem
- hod - hod míčkem z místa
- přihrávky ve dvojicích, trojicích
- pohybové hry – průprava
- nácvik šplhu
- jednoduchá cvičení na lavičkách
- základy cvičení na žebřinách
- překážkové dráhy
- hry
- jednoduché tanečky
- průpravná cvičení s míčem – obratnost, pohyblivost, dynamika, vytrvalost
- kutálení
- přihrávky
- závodivé hry
- zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech
- jednoduchá cvičení na lavičkách
- základy cvičení na žebřinách

- překážkové dráhy

2. ročník

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ A ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Očekávané kompetence:

žák

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení **PT1/1.3**
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích **PT1/1.7, PT1/1.8**
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy **PT1/1.2, PT1/1.3**

Učivo:

- pohybové hry
- rychlý běh do 50 m
- vysoký a polovysoký start
- nízký start s oporou a z bloků
- výběh na signál různého druhu a z různých poloh
- vytrvalostní běh 300 m
- běh prokládaný chůzí
- skok do dálky z místa (snožmo)
- nácvik skoku s rozběhem (3-4 dvojkroky), s odrazem
- hod míčkem z chůze
- průpravná gymnastická cvičení
- cvičení rovnováhy na zemi i na kladince
- skoky přes švihadlo – vpřed
- akrobacie – kotoul vpřed
- odrazy z místa i z rozběhu
- přeskoky – nízké nářadí
- průpravná cvičení s míčem – obratnost, pohyblivost
- šplh
- cvičení na lavičkách
- základy cvičení na žebřinách
- překážkové dráhy
- jednoduché tanečky
- přihrávky – ve dvojicích, na místě, v pohybu
- dribling na místě a v pohybu
- závodivé hry s míčem
- těžké míče
- první míčové hry
- zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech

3. - 5. ročník

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

Očekávané výstupy:

žák

- se podílí na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti **PT1/1.3**
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením **PT1/1.2**
- uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka **PT5/4**

Učivo:

- význam pohybu pro zdraví – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu **PT5/4**
- příprava organismu - příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení **PT1/1.4**
- zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla, správné zvedání zátěže, průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití **PT1/1.4**
- rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu **PT1/1.2**
- hygiena při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV **PT5/4**

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Očekávané výstupy:

žák

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojených pohybových her **PT1/1.5**
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti **PT1/1.3**
- se adaptuje na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti

Učivo:

- pohybové hry - s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost **PT1/1.5**
- základy gymnastiky – průpravná cvičení, akrobacie: kotoul vpřed a vzad, stoj na rukou (s dopomocí);
cvičení na náradí: přeskok přes kozu (bednu) našíř s odrazem z můstku, trampolínky – skřeka, roznožka; hrazda, kladinka – chůze bez dopomoci;
cvičení s náčiním (míč, švihadlo, obruč)
- rytmické a kondiční formy cvičení – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance (polka, valčík)

- průpravné úpoly – přetahy, přetlaky
- základy atletiky - rychlý běh do 60 m, vytrvalý běh do 300m, 800m a 1 000 m, nízký a polovysoký start; skok do dálky a do výšky (skrčný, střížný) z krátkého rozběhu; hod míčkem z místa i z rozběhu
- základy sportovních her – manipulace s míčem, pálkou, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů (minifotbal, minibasketbal, florbal, vybíjená, přehazovaná, stolní tenis) **PT1/2.4**
- turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody **PT5/4**
- plavání - (základní plavecká výuka) – hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob, prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu **PT1/2.2**
- lyžování, bruslení (podle podmínek) – hry ve sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích
- přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

Očekávané výstupy:

žák

- užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení **PT1/2.3**
- jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví **PT1/1.3, PT1/2.2**
- organizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy **PT1/1.3**, změní základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky **PT1/1.1**
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace **PT1/2.3**

Učivo:

- komunikace v TV – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály **PT1/2.3**
- organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí **PT1/1.3**
- zásady jednání a chování – fair play, olympijské ideály a symboly **PT1/1.3**
- pravidla zjednodušených pohybových činností – her, závodů, soutěží **PT1/1.1**
- měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonů, základní pohybové testy **PT1/1.1**
- zdroje informací o pohybových činnostech **PT1/1.1**

6. ročník

ATLETIKA

Očekávané výstupy:

žák

- orientuje se v základní atletické terminologii **PT1/1.1**
- umí speciální běžecká cvičení, odraz a rozběh skoku dalekého, odhod kriketového míčku (granátu)

- je schopen vytrvalostního běhu do 1500 m, zvládá startovní povely, chápe rozdíly mezi vytrvalostním během a sprintem, umí stupňované rovinky, rozložené úseky
- umí rozběh a odraz skoku dalekého, rozběh a odraz skoku vysokého, startovní povely, start z bloků, zvládá běh na 60m
- zvládá hod kriketovým míčkem, granátem, vytrvalostní běh (12 min.), umí štafetovou předávku, štafetový běh

Učivo:

- běžecká abeceda, nácvik skoku dalekého, nácvik hodů kriketového míčku, granátu
- běh (sprinty, vytrvalostní běh)
- skok daleký, skok vysoký (nácvik, zdokonalování techniky) **PT1/1.1**

SPORTOVNÍ A POHYBOVÉ HRY

Očekávané výstupy:

žák

- orientuje se v základních herních systémech fotbalu, florbalu, házené, zvládá uvolňování s míčem, bez míče, uvolňování, nabíhání **PT1/2.4**
- umí základní činnosti s míčem, odbití obouruč vrchem, odbití obouruč spodem, modifikované hry s míčem
- zvládá flexibilně činnosti při průpravných hrách, pohybové hry pro ovlivňování kondičních a koordinačních předpokladů, pohybové hry se specifickým účinkem (vyrovnávacím, relaxačním)
- umí přihrávku, dribling, střelbu na koš
- zvládá spodní podání z různých vzdáleností, ve dvojicích odbití obouruč vrchem
- útočnou a obrannou činnost jednotlivce (florbal)

Učivo:

- sportovní hry: basketbal, volejbal, vybíjená, florbal - základní herní činnosti **PT1/2.3**
- volejbalová průprava: modifikované hry, přehazovaná
- pohybové hry **PT1/1.3**
- uvolňovací, relaxační cvičení **PT1/1.4**
- fotbal, házená, florbal

GYMNASTIKA

Očekávané výstupy:

žák

- umí základní pojmy v gymnastice (cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu) **PT1/1.2**
- zná názvy používaného nářadí
- zvládá kotoul vpřed, vzad, přeskok přes kozu (roznožka, skrčka)
- umí poskytnout základní pomoc a záchranu při cvičení
- ví, že má dodržovat vzpřímený postoj, zvládá stoj na rukou s pomocí, na hrazdě shyb stojmo, na kruzích komíhání ve svisu
- zvládá chůzi po kladině bez pomoci (vpřed, vzad, obraty), odrazy z trampolíny, odrazového můstku
- zvládá vyšplhat po tyči nebo na laně
- umí spojit pohyb při hudbě a základní pojmy spojené s hudebním a rytmickým doprovodem **PT1/1.2**

Učivo:

- základní cvičební polohy a postoje
- cvičení prostná, cvičení na náradí (hrazda, kruhy)
- rytmická gymnastika **PT1/1.5**

7. ročník

ATLETIKA

Očekávané výstupy:

žák

- zvládá skok do dálky z optimálního rozeběhu, hod granátem s rozeběhem
- běh v terénu do 20 minut
- je schopen běhat stupňované úseky, tempové úseky, předávku štafetového kolíku
- dokáže provádět strečinková i relaxační cvičení před i po atletických disciplínách **PT1/1.2**
- zná základní pravidla atletických soutěží, rozhodování o umístění ve skocích, hodech
- umí skok daleký, rozběh a odraz skoku vysokého, zdokonaluje techniku hodů granátem **PT1/1.1**
- dokáže uběhnout v limitu 1500m, 60m

Učivo:

- zopakování dosažených dovedností skoku dalekého, skoku vysokého, hodů
- teorie pravidel v atletice
- vytrvalostní běh, sprinty (technika) a průpravná cvičení
- zdokonalování běžeckých disciplín, štafetového běhu

SPORTOVNÍ A POHYBOVÉ HRY

Očekávané výstupy:

žák

- zvládá herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, útočný a obranný systém, činnost brankáře (házená) **PT1/1.3**
- orientuje se v herních systémech, herní kombinaci
- zvládá zpracování míče (převzetí, tlumení, vedení míče), uvolňování, obcházení soupeře s míčem
- zvládá střelbu z místa a po vedení míčem, ovládá činnost brankáře (chytání a vyrážení přizemních a polovysokých střel, výkop, přihrávání rukou),
- umí dribling, přihrávku, střelbu na bránu z různých vzdáleností
- ovládá základy rozhodování při hře, rozumí základním pravidlům, hernímu systému, chápe role v družstvu a jedná při hře v duchu fair play **PT1/2.4, PT1/2.3**
- odbíjí obouruč vrchem, odbítí obouruč spodem, spodní podání (volejbal)
- umí dvojtakt, zvládá přihrávku, nahrávku, chápe útočný, obranný systém hry (basketbal)

Učivo:

- herní systémy, herní kombinace, dovednosti s míčem (volejbal, basketbal, florbal, fotbal a další modifikované hry) **PT1/1.5**
- volejbal, basketbal - činnosti jednotlivce, zjednodušená pravidla her
- házená - herní činnost jednotlivce, herní kombinace, herní systémy
- činnost rozhodčího

- motivace k zdravé soutěživosti **PT1/2.3, PT1/2.4**

LYŽAŘSKÝ VÝCVIK

Očekávané výstupy:

žák

- ovládá pohyb na běžeckých i sjezdových lyžích
- zná nejdůležitější pravidla pohybu v zimní krajině, chování na vleku, sjezdovce, v běžecké stopě **PT1/2.2**
- umí ošetřit běžné úrazy
- chápe význam a způsoby ochrany krajiny při zimních sportech **PT5/4**
- přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla

Učivo:

- běžecký výcvik
- sjezdový výcvik
- teorie mazání lyží
- bezpečnost na horách

GYMNASTIKA, ÚPOLY

Očekávané kompetence:

žák

- dovede stoj na rukou s dopomocí, kotoul letmo, zvládá přemet stranou
- cvičí podle slovních pokynů
- dokáže výmyk, podmet na hrazdě
- dovede využívat gymnastické cviky pro rozvoj své zdatnosti a pro správné držení těla
- umí skrčku přes kozu, bednu našír
- umí svis vznesmo, střemhlav na kruzích
- dokáže cvičit s náčiním při hudbě
- zná techniku tanců (kroky, držení, pohyby - základy rytmické gymnastiky)
- uvědomuje si význam sebeobránných činností, zneužití bojových činností **PT1/2.2, PT1/2.3**
- umí přetahy, přetlaky, pády, střehové postoje
- zná úpolové hry
- dobrodružné hry
- netradiční hry **PT1/1.5, PT1/2.4**

Učivo:

- prostná - stoj na rukou, přemet stranou
- cvičení na nářadí: - hrazda - výmyk s dopomocí, podmet, kruhy
- cvičení a posilování svalstva celého těla pomocí gymnastických cviků **PT1/1.1**
- základy rytmické gymnastiky **PT1/1.5**
- základní činnosti sebeobrany, bojového umění **PT1/2.2**
- využití pohybových, dobrodružných her k rozvíjení síly, obratnosti **PT1/1.5**
-

8. ročník

ATLETIKA

Očekávané výstupy:

žák

- zlepšuje dosažené dovednosti skoku, hodů
- dokáže uběhnout v limitu 100 m
- zvládá koulařskou gymnastiku, vrh z místa, techniku sunu, umí spojit sun a vrh, dokáže posilovat trup a horní končetiny ke zpevnění těla pro vrh, zvládá koulařskou gymnastiku
- zná techniku SV (flop)
- zvládá atletický čtyřboj (sprint, vytrvalostní běh, skok daleký nebo skok vysoký, hod nebo vrh)
- umí štafetovou předávku
- chápe význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty **PT1/1.1**

Učivo:

- vytrvalostní běh, vrh koulí z místa, sun, základní vrhařská technika
- skok, hod, běh, - průpravná atletická cvičení pro jiné sporty
- SV (flop): rozeběh, odraz
- zdokonalování techniky všech disciplín
- soutěžení v atletickém čtyřboji **PT1/1.3**

SPORTOVNÍ A POHYBOVÉ HRY

Očekávané výstupy:

žák

- umí využívat pohybové hry k rozvoji rychlosti a vytrvalosti
- umí zorganizovat ostatní žáky ke sportovní hře (vytvořit družstvo, rozdělit herní činnost jednotlivce, rozhodovat) **PT1/2.3**
- orientuje se v organizaci sportovních her, zná herní kombinace sportovních her a základní pravidla softbalu, ringa, florbalu, ringetu, stolního tenisu aj., je schopen se zapojit aktivně do naučených sportovních her **PT1/2.4**
- zvládá herní činnost jednotlivce v basketbalu, přihrávku jednoruč a obouruč (na místě a za pohybu), střelbu jednoruč a obouruč z místa, rozskok, vhazování, krytí útočníka s míčem, bez míče, prostoru
- volejbal - zná funkci nahrávače, postavení při příjmu, umí odbít jednoruč, přihrávku, nahrávku, dokáže připravit tělocvičnu (natáhnout síť) pro hru, zvolit taktiku hry, chápe herní činnost jednotlivce a uplatňuje je ve hře **PT1/2.4**

Učivo:

- sportovní a pohybové hry - fotbal, házená a jejich modifikace
- herní kombinace různých druhů sportovních her včetně modifikací
- basketbal - herní činnost jednotlivce (zdokonalování)
- volejbal herní činnost jednotlivce, taktika hry, rozhodování **PT1/1.5, PT1/2.3**

GYMNASTIKA

Očekávané výstupy:

žák

- zná podstatu únavy, jednostranné zátěže a svalové nerovnováhy, způsoby kontroly a korekce jednotlivých cvičení, korektivní cvičení **PT1/1.1, PT1/1.2, PT1/1.4, PT1/2.3**
- zvládne záchranu a pomoc při gymnastickém cvičení na nářadí
- umí akrobatické kombinace **PT1/1.5**
- zvládá roznožku i skrčku přes kozu a bednu našír
- umí výmyk bez pomoci, podmet, přešvihy únožmo náskok do vzporu, sešin a kombinace cviků
- zvládá shyb stojmo, svis střemhlav, svis vznesmo, zvládá houpání s obraty u předhupu a záhupu, u záhupu seskok
- umí chůzi po kladině, rovnovážné polohy, náskoky, seskoky, klus,
- poskoky, jednoduché vazby a sestavy

Učivo:

- cvičení na kladině, rovnovážná cvičení, korekční cvičení, cvičení na kruzích
- cvičení na nářadí (koza, bedna, hrazda)
- záchrana a pomoc na nářadí **PT1/2.3, PT1/2.3**
- akrobacie (kotouly, stoje na rukou, přemet stranou)

9. ročník

ATLETIKA

Očekávané výstupy:

žák

- zvládá roli rozhodčího, zapisovatele, údržbu cvičišť, pomoc při školních i mimoškolních soutěžích **PT1/1:3**
- zdokonaluje skok daleký, skok vysoký, odrazy, rozeběh, sprintérské disciplíny, štafetové předávky
- dokáže uběhnout 3000 m i v terénu a dokáže si rozvrhnout síly na vytrvalostních disciplínách
- umí spojení sunu a vrhu
- zvládá techniku všech základních atletických disciplín, chápe význam atletiky a jednotlivých atletických disciplín, je schopen se zúčastnit atletických závodů
- má zájem zlepšovat si fyzickou zdatnost a dosahovat lepších výsledků v atletice

Učivo:

- skok vysoký (flop)
- vrh koulí se sunem
- zapojení žáka do atletických soutěží
- zdokonalování jednotlivých atletických disciplín, snaha zlepšení limitů
- spojení teoretických poznatků s praktickými (údržba cvičišť, práce rozhodčího, měření tepové frekvence) **PT1/1.4, PT1/2.2, PT1/2.3**
- vytrvalostní běh
- krátké běhy

SPORTOVNÍ A POHYBOVÉ HRY

Očekávané výstupy:

žák

- je samostatný při pohybových činnostech
- zvládá motivační, tvořivé, dobrodružné hry v přírodě **PT5/4**
- zná útočné a obranné kombinace, činnost brankáře (futsal, florbal)
- zlepšuje herní dovednosti, snaží se improvizovat, umí a ovládá gesta rozhodčího, zvládá přípravu a organizaci utkání
- uvědomuje si význam sportovních her a herního myšlení
- zná sportovní hry se zjednodušenými pravidly a dovede je využívat
- dovede zaznamenat výsledek a pomáhat při rozhodování **PT1/2.3**
- uplatňuje zásady fair play jednání ve hře
- zvládá podání spodní i vrchní, příjem, nahrávku, útočnou činnost (volejbal)
- umí kombinovat a taktizovat ve hře, dokáže se plynule uvolnit s míčem, bez míče, dvojtakt, střelbu z různých úhlů a vzdáleností (basketbal) **PT1/1.3**
- umí se zapojit do základních sportovních her
- dokáže se samostatně rozcvičit pro danou sportovní činnost **PT1/1.4**

Učivo:

- zapojení kreativity do hry, flexibilita, - zvýraznění organizačních schopností při hrách **PT1/1.5**
- volejbal, basketbal - herní činnosti jednotlivce (zdokonalování), taktika hry, kombinace hry
- futsal, florbal - zlepšení herních dovedností, ovládání gest rozhodčího, zdokonalování útočných a obranných činností **PT1/2.4**
- ringo, ringet, florbal, sálová kopaná, nohejbal (herní činnosti jednotlivce, systém her, kombinace)

GYMNASTIKA

Očekávané výstupy:

žák

- zvládá základní akrobacii - kotouly a modifikace, stoj na rukou i s výdrží, přemet stranou, krátkou gymnastickou sestavu
- dokáže vyšplhat na tyči, vyšplhat na laně bez přírazu - chlapci
- je schopen cvičit na nářadí (hrazda, bradla, kruhy aj.)
- umí výmyk na doskočné hrazdě, skrčku a roznožku přes kozu i bednu nadél i s oddáleným odrazem, ručkování na bradlech, komíhání ve vzporu, kotoul
- je schopen cvičit s náčiním bez hudby i s hudebním doprovodem, cvičit na trampolíně s využitím prvků akrobacie, dokáže zkvalitňovat prováděné pohyby
- dokáže sám vést rozcvičení k danému tématu hodiny **PT1/2.3, PT1/1.5**

Učivo:

- opakování a zdokonalování akrobacie
- zdokonalování provedení cviků na nářadí
- zvládnutí základních prvků na bradlech
- využití gymnastických prvků pro netradiční pohybové sestavy **PT1/1.5**
- cvičení s hudbou

5.9 PRACOVNÍ ČINNOSTI

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Předmět **pracovní činnosti** postihuje celou vzdělávací oblast **Člověk a svět práce**. Žáci v něm získávají základní pracovní dovednosti a návyky související s plánováním, prováděním, organizováním a hodnocením pracovních úkolů, upevňují si návyky a zásady bezpečnosti a hygieny práce. Vzdělávání a příprava směřují k tomu, aby žáci byli schopni se orientovat ve světě práce, důraz je kladen na tvorbu a upevňování pozitivních postojů k rozmanitým pracovním činnostem a rozvoj schopnosti jejich užití v běžných životních situacích. Přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Pracovní činnosti jsou na prvním stupni rozděleny do 4 tematických okruhů: Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce a Příprava pokrmů. Tato témata jsou jednotlivými vyučujícími realizována individuálně - podle jejich pedagogických záměrů i podle návaznosti na jiné předměty např. **člověk a svět** nebo **výtvarnou výchovu** tak, aby byla do konce 5. ročníku splněna v plném rozsahu. Zadáváme takové úkoly, které lze splnit různými způsoby a je zapotřebí kvalitní komunikace a spolupráce mezi žáky i mezi žáky a učitelem. Žáci jsou postupně vedeni ke vzájemnému hodnocení a sebehodnocení a dostávají prostor pro prezentaci konkrétních prací a výrobků.

Na druhém stupni v 6. ročníku pracovní činnosti nevyučujeme, od 7. ročníku v jednododinové týdenní dotaci realizujeme tyto tematické okruhy Práce s laboratorní technikou, v 8. ročníku Příprava pokrmů a v 9. ročníku Svět práce.

Z průřezových témat se v tomto předmětu realizuje významně **Osobnostní a sociální výchova PT1/1, PT1/2 i PT1/3** a **Environmentální výchova PT6.1, PT6.2, PT6.3, PT6.4**

Výchovné a vzdělávací strategie

kompetence k učení

- předkládat úkol se zadaným pracovním postupem, návodem
- vést žáky k plánování činností při práci s různými materiály a při přípravě pokrmů
- předkládat dostatečné množství příkladů pro pochopení technické dokumentace jednoduchých zařízení
- ukazovat výhody pořizování náčrtu při nejrůznějších činnostech
- umožňovat poznávání vlastností materiálů a surovin a jejich použitelnost

kompetence k řešení problémů

- dávat možnost praktického ověřování řešení problémů
- ukazovat výhody pořizování náčrtu při nejrůznějších činnostech
- podporovat různost řešení zadaných úkolů, ověřovat jejich efektivitu v praxi
- seznamovat žáky s možnostmi poradenství v oblasti volby dalšího studia, profesní orientace

kompetence komunikativní

- zadávat práci ve skupinách, dvojicích
- diskutovat o navrhovaných pracovních postupech
- seznamovat s přesným významem pojmů se vztahem k práci s různými materiály a při přípravě pokrmů
- výklad pojmů souvisejících s volbou povolání
- předkládat dostatek podnětů a příležitostí pro vlastní prezentaci žáků

kompetence sociální a personální

- zadávat práci ve skupinách, dvojicích
- umožňovat přiřazování různých rolí v pracovní skupině a jejich prožívání

- umožňovat zážitek uvědomování si potřeby ohleduplnosti na pracovišti
- kompetence občanské
- otevírat prostor pro pochopení vlivu různých činností člověka na životní prostředí a spoluzodpovědnosti za jeho ochranu
- kompetence pracovní
- oceňovat pečlivě a přesně odvedenou práci
  - vést k uvědomělému, správnému a bezpečnému používání všech používaných nástrojů a materiálů
  - vyžadovat pořádek na pracovním místě – prevence úrazů, údržba nářadí
  - předkládat srovnání hospodárnosti různých postupů, které vedou k témuž cíli
  - vyhledávat s žáky možná rizika při různých činnostech a hledat cesty k jejich minimalizaci
  - seznamovat žáky s konkrétními podnikatelskými aktivitami od záměrů až po jejich realizaci
  - vytvářet prostor pro přijímání promyšlených rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesní orientaci

1. ročník

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy:

žák

- pracuje podle slovního návodu a předlohy **PT1/1.1**
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu **PT1/2.4**
- aplikuje pokyny učitele při zhotovení výrobku
- jakékoli poranění oznámí učiteli

Učivo:

- jednoduché pracovní operace a postupy
- organizace práce
- nácvik chystání a úklidu pracovních pomůcek
- modelování – hnětení, válení, stlačování, ubírání, přidávání

2. ročník

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy:

žák

- pracuje podle slovního návodu a předlohy **PT1/1.4**
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu **PT1/1.9**

Učivo:

- jednoduché pracovní operace a postupy
- organizace práce
- nácvik změny pracovního místa podle druhu činnosti
- modelování – hnětení, válení, stlačování dělení na části
- šití – navlékání jehly, odměřování nití, uzlík, přední steh

3. – 5. ročník

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy:

žák

- vytváří předměty z tradičních i netradičních materiálů, využívá přírodních materiálů
- rozvíjí svoji individuální kreativitu
- práci si dokáže zorganizovat a dbá na udržování pořádku na svém pracovním místě
- volí vhodné pracovní nástroje a náčiní
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce

Učivo:

- papírové origami, papírové modely geometrických těles, vystřihovánky
- semena rostlin (korále, obrázky, šperky)
- dekorativní předměty (např. vánoční ozdoby ze slámy adventní věnec, velikonoční květináče zdobené ubrouskovou technikou)
- šití, vyšívání (vyšívané vánoční, novoroční přání, dekorační předměty, záložky)
- bavlnky, korálky, drátky, šňůrky (např. náramky přátelství)
- práce se dřevem
- práce s keramickou hlinou (např. samotvrdnoucí) **PT1/1,3,4,5, PT3/1**

1. ročník

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicí
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu **PT1/2.4**
- sestaví jednoduchou skládačku podle jednoduché předlohy
- jakékoli poranění oznámí učiteli

Učivo:

- stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů
- nácvik způsobu chování při poranění ve vyučování

2. ročník

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicí

Učivo:

- stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční)
- sestavování modelů podle návodu nebo vlastní fantazie

3. – 5. ročník

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže pracovat se stavebnicí, provádí montáž a demontáž
- orientuje se v jednoduchém náčrtu, dokáže pracovat podle slovního návodu
- dodržuje hygienu, bezpečnost práce, poskytne 1. pomoc při úrazu

Učivo:

- manipulace se stavebnicemi (např. Merkur, Lego apod.) - práce ve skupině

2. ročník

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy:

žák

- provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování **PT5.2**

Učivo:

- jak se zapisují údaje o počasí
- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo
- ošetřování rostlin – zalévání, omývání listů odstraňování odumřelých částí rostlin

3. – 5. ročník

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy:

žák

- pozoruje děje v přírodě, sleduje průběh pokusu s klíčením semen
- svoji činnost dokáže zaznamenat, je schopen ji verbálně zhodnotit
- pečuje o pokojové rostliny

Učivo:

- klíčení semen (např. hrách, fazole, ječmen), záznam průběhu pokusu
- pozorování a ošetřování pokojových rostlin ve třídě a doma (popř. rozmnožování)
PT1/1,8,9

1. ročník

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy:

žák

- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- prostře stůl a vysvětlí, kam co patří

Učivo:

- Jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování

2. ročník

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy:

žák

- připraví tabuli pro jednoduché stolování

Učivo:

- Jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování

3. – 5. ročník

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy:

žák

- dodržuje zásady hygieny, čistoty a bezpečnosti práce při přípravě pokrmů, dokáže poskytnout první pomoc
- orientuje se v běžném vybavení kuchyně
- připraví tabuli pro jednoduché stolování a dokáže se při stolování vhodně chovat
- připraví samostatně jednoduchý pokrm

Učivo:

- základní hygienické zásady při práci, uchovávání a skladování potravin
- pravidla společenského chování při stolování
- společné stolování - simulace obvyklých situací (např. v restauraci, doma, při oslavě)
- příprava jednoduchého pokrmu, výběr, nákup, příprava **PT1/5,6,7,8,9, PT3/1,2,3**

2. stupeň

8. ročník

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy

žák

- připraví jednoduchý pokrm
- při přípravě pokrmů se řídí zásadami zdravé výživy
- bezpečně používá kuchyňské pomůcky a spotřebiče
- dodržuje pravidla stolování a společenského chování u stolu
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce
- poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

Učivo

- příprava pokrmů, základní postupy
- zásady zdravé výživy
- potraviny - výběr, nákup, skladování

- sestavování jídelníčku
- úprava stolu při různých příležitostech
- obsluha a chování u stolu
- první pomoc při úrazech v kuchyni

7. ročník

PRÁCE S LABORATORNÍ TECHNIKOU

Očekávané výstupy

žák

- vyhledá v dostupných informačních zdrojích podklady, které mu pomohou provést danou experimentální práci
- naplánuje si pracovní postup, vybere pomůcky a zařízení vhodné k provedení dané experimentální práce
- pracuje čistě, pečlivě, přesně, průběh práce a výsledky zaznamenává
- udržuje si své pracovní místo přehledné a uspořádané
- zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, ke kterým dospěl
- dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci
- poskytne první pomoc při úrazech v laboratoři
- rozliší některé typy půd a objasní jejich vznik
- určí a zařadí některé půdní organismy

Učivo

- základní laboratorní postupy a metody
- základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky
- pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci
- první pomoc při úrazech v laboratoři
- pedologie, vznik, typy půd a půdních organismů

9. ročník

SVĚT PRÁCE

Očekávané výstupy:

žák

- se naučí realističtěji hodnotit své osobní zvláštnosti, předpoklady, možnosti i omezení
PT1/1.2a3
- pochopí, které faktory ovlivňují proces sebepoznání
- uvědomí si nutnost sebepoznání pro správnou volbu povolání
- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
- získá přehled o nabídkách vzdělávání, profesní přípravy a zaměstnání
- zná základy postupného etapovitého plánování důležitých životních kroků
- umí hledat účinné strategie k dosahování cílů a odstraňování překážek

- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání či profese včetně možností a nabídek v rámci EU **PT3/3**
- prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce **PT1/1.3**
- chápe práci a pracovní činnost jako příležitost k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- umí se v rámci modelového projektu „Podnikáme“ zapojit do týmové práce a projevit pozitivní vztah k práci a odpovědnost za kvalitu svých i společných výsledků činnosti

Učivo:

- sebepoznání, osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti
- rozhodování, akční plánování, sebehodnocení **PT1/1.2a3**
- vzdělávání a vzdělávací nabídka, náplň učebních a studijních oborů
- povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností, požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní
- vlivy na volbu profesní orientace, informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a poradenské služby
- přijímací řízení na střední školy, svět práce a dospělosti, rovnost příležitostí na trhu práce
- zaměstnání, pracovní příležitosti, způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů, zaměstnání a práce v EU **PT3/3**
- podnikání, druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání

5.10. VOLITELNÉ PŘEDMĚTY

KONVERZACE V ANGLICKÉM JAZYCE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Další nedílnou a významnou součástí vzdělávacího procesu naší školy je konverzace v anglickém jazyce. Hlavním jejím cílem je zlepšení komunikačních schopností žáků tak, aby rozuměli všem běžným tématům, se kterými se pravidelně setkávají v životě, a uměli se k nim vyjádřit. Zároveň by si měli poradit s většinou situací, do kterých se dostanou při styku s anglicky mluvícími.

8. ročník

Očekávané výstupy:

žák

- umí se představit, plyně o sobě hovořit, s jistotou je schopen prezentovat sebe i ostatní
- orientuje se v inzerátech týkajících se zaměstnání, zvládne případný přijímací pohovor, vyplní dotazník, či žádost o místo
- je schopen si vyhledat z různých zdrojů informace na požadované téma, dokáže samostatně pracovat s určeným textem a získané informace prezentovat ostatním
- vyjádří se k tématům hudba, škola, zábava, média, divadlo atd., zhodnotí je a zaujme k nim svůj postoj
- je schopen vyjádřit lítost, přání, gratulaci, obavy, zkušenosti, souhlas či nesouhlas atd.
- orientuje se v oblasti cestování, turistiky a služeb, dokáže zajistit rezervaci hotelu, objednat si služby, dopravu atd.
- sdělí základní informace o anglicky mluvících zemích (historické památky, tradice, základní geografie, významné osobnosti atd.)

Učivo:

- osobní údaje – prezentace
- zaměstnání, inzeráty, nabídka práce či brigády
- práce s různými informačními zdroji
- volnočasové aktivity, média, kultura
- turistický průvodce, jízdní řády, informační tabule atd.
- realie anglicky mluvících zemí

PŘÍPRAVA NA PET

Charakteristika vyučovacího předmětu

Volitelný předmět **Příprava na PET** rozšiřuje a prohlubuje znalost anglického jazyka v oblasti čtení, psaní, poslechu a ústního projevu. Je systematickou přípravou k složení mezinárodní jazykové zkoušky Preliminary English Test (PET). Tato zkouška patří mezi zkoušky Cambridge ESOL, které jsou světově nejuznávanější klasifikací pro studenty

angličtiny. Úspěšní kandidáti získávají certifikát s mezinárodní a celoživotní platností na úrovni B1 podle Společného evropského referenčního rámce.

Výuka tohoto předmětu probíhá v 9. ročníku v rozsahu jedné hodiny týdně.

PŘÍPRAVA NA FCE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Volitelný předmět **Příprava na FCE** rozšiřuje a prohlubuje znalost anglického jazyka v oblasti čtení, psaní, poslechu a ústního projevu. Je systematickou přípravou k složení mezinárodní jazykové zkoušky First Certificate of English - FCE.

Tato zkouška patří mezi zkoušky Cambridge ESOL, které jsou světově nejuznávanější klasifikací pro studenty angličtiny. Úspěšní kandidáti získávají certifikát s mezinárodní a celoživotní platností na úrovni B2 podle Společného evropského referenčního rámce.

Výuka tohoto předmětu probíhá v 9. ročníku v rozsahu jedné hodiny týdně.

5.11. NEPOVINNÉ PŘEDMĚTY

KONVERZACE VE DRUHÉM CIZÍM JAZYCE

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Konverzace ve druhém cizím jazyce je nepovinný předmět, který doplňuje, rozšiřuje, aktivizuje a obohacuje učivo druhého cizího jazyka. Je zaměřen hlavně na komunikační dovednosti.

5. - 6. ročník

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy:

žák

- je schopen stručně vyprávět o sobě, rodině, přátelích, svém okolí a svém programu.
- dokáže jednoduše konverzovat na daná témata
- seznámí se s reáliemi daných jazykových oblastí

Učivo:

- já a moje rodina
- přátelé
- mé okolí
- mé aktivity

6. HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY

6.1 HODNOCENÍ ŽÁKŮ

PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ ŽÁKŮ:

1. S pravidly hodnocení jsou žáci i jejich zákonní zástupci seznámeni při přijetí do školy (do 1. ročníku nebo při přestupu žáka z jiné školy). Žákům jsou vždy zopakována na počátku školního roku. S pravidly a kritérii hodnocení v jednotlivých předmětech seznámí učitel žáky i zákonné zástupce vždy na počátku školního roku.
2. Žák musí předem vědět, jaké dovednosti, schopnosti a znalosti od něj budou požadovány.
3. Pololetní hodnocení se provádí klasifikačními stupni. U žáků se speciálními vzdělávacími potřebami může být po dohodě s jejich zákonnými zástupci a poradenským zařízením použito slovní hodnocení na vysvědčení nebo i během celého školního roku.
4. Žák je se svým hodnocením seznamován bezodkladně, v co nejkratší možné době od hodnoceného výkonu.
5. Žák by měl být hodnocen co nejčastěji, a to se zaměřením na jeho pozitivní motivaci. Při celkovém hodnocení učitel vždy přihlíží i ke změnám ve výkonu, tj. k osobnímu pokroku žáka. Hodnocení formální (písemné) je vhodné co nejčastěji doplňovat hodnocením ústním.
6. Hodnocení vždy probíhá s ohledem na věková specifika žáků a na individuální možnosti žáků a s ohledem na jeho případná trvalá nebo momentální znevýhodnění a závažné indispozice.
7. Hodnocení není prostředkem k upevňování kázně a známka z vyučovacího předmětu nezahrnuje hodnocení žákova chování (pokud toto chování není přímo kritériem v požadovaném výkonu – např. spolupráce ve skupině, komunikace s ostatními apod.).
8. Učitel vyváženě hodnotí a promítá do klasifikace vědomosti, dovednosti, postupy, domácí přípravu, práci s informacemi, úroveň komunikace a tvořivost žáka. Pokud jsou předmětem hodnocení požadované vědomosti, klasifikuje se jen probrané a procvičené učivo.
9. Podklady pro hodnocení získává učitel s ohledem na charakter daného předmětu z písemných, ústních nebo jiných projevů žáka. S konkrétními způsoby seznámí učitel na začátku školního roku žáky.
10. V případech, kdy to charakter předmětu umožňuje, získává vyučující podklady pro hodnocení vyváženě na základě ústních, písemných a dalších projevů žáka a přihlíží přitom k individuálním charakteristikám a případným zdravotním znevýhodněním žáka, aby znevýhodnění v písemném nebo ústním projevu mohlo být v celkovém hodnocení kompenzováno. Pokud žák opakovaně selhává v písemných zkouškách, je mu vždy v případě jeho zájmu poskytnuta možnost ústního přezkoušení a naopak.
11. Učitel vždy žákům včas předem oznámí, že se bude psát společná klasifikovaná písemná práce v rozsahu větším než polovina vyučovací hodiny, aby se žáci na tuto práci mohli připravit. V jednom dnu nesmí docházet ke kumulaci více takových písemných prací.
12. V případě nepřítomnosti žáka ve vyučování není žák hodnocen z učiva, které zameškal, nejméně po dobu 1 týdne. Prodloužení této lhůty při absencích delších než 1 týden zváží vždy učitel příslušného předmětu a domluví s žákem termíny případných mimořádných doplňujících zkoušek nebo písemných prací. Při absencích delších než 1 měsíc třídní učitel vždy koordinuje postup vyučujících různých předmětů.
13. Učitel žáka seznámí s hodnocením písemné práce v co nejkratším termínu po napsání, ale nejpozději do 2 týdnů (nebrání-li tomu absence učitele nebo žáka). S žáky je vždy

proveden rozbor práce, jsou seznámeni se správným řešením, systémem bodového hodnocení a dalšími kritérii a je jim umožněno do opravené práce nahlédnout.

14. Pokud učitel v písemné práci zadává varianty (A, B, C..), dbá na stejnou náročnost jednotlivých variant.
15. Písemné práce žáků za školní rok jsou ukládány u učitele nejméně do konce školního roku (tj. do 31. srpna).
16. Učitelé v rámci odborných komisí konzultují své hodnotící postupy a kritéria tak, aby v jednotlivých třídách bylo ve stejných předmětech nebo předmětech podobného charakteru dosahováno přibližně stejného hodnocení.
17. Zákonný zástupce žáka je v žákovské knížce nejméně čtyřikrát během pololetí (v každém čtvrtletí alespoň dvakrát) informován o hodnocení žáka. Učitel informuje zákonného zástupce tak, aby záznamy v co nekratší lhůtě zobrazily případné výrazné zhoršení hodnocení a aby zákonný zástupce žáka mohl ze záznamů usuzovat na závěrečné hodnocení žáka na vysvědčení (v kontextu s kritérii hodnocení, se kterými byl seznámen na počátku školního roku).
18. Zákonný zástupce má možnost se s hodnocením dítěte seznámit prostřednictvím třídních schůzek a konzultačních dnů (v oznámených termínech).
19. V každém pololetí je žák hodnocen samostatně, bez ohledu na dřívější výsledky v jiném pololetí. V každém předmětu je žák hodnocen samostatně, bez ohledu na výsledky v ostatních předmětech.
20. Žáci jsou hodnoceni vždy s ohledem na jejich věkové zvláštnosti, rozumovou vyspělost, tj. možnost pochopení daných pravidel a schopnost rozpoznání následků jejich jednání a dále s ohledem na celkové okolnosti, při nichž k porušení pravidel došlo.
21. Podklady pro hodnocení chování shromažďuje třídní učitel na základě vlastních pozorování a informací od dalších pedagogických pracovníků (písemných nebo ústních).
22. Průběžné hodnocení chování je prováděno slovně prokazatelným způsobem, a to vždy na konci 1. a 3. čtvrtletí nebo kdykoli při zjištění porušování řádu školy ze strany žáka, při změně chování žáka, při rozbořech chování žáků určité třídy třídním učitelem apod.
23. Třídní učitel dbá na to, aby zákonný zástupce byl objektivně, pravidelně a včas informován o chování žáka, a to zejména v případech náhlých změn a v období mezi případným udělením výchovného opatření a závěrečnou klasifikací.
24. V rámci průběžného hodnocení jsou udělována tzv. výchovná opatření k posílení kázně nebo pochvaly a jiná ocenění. Udělení je vždy zaznamenáno do katalogového listu žáka a prokazatelným způsobem sděleno zákonným zástupcům.

Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

- 1) Učitel systematicky a průběžně u žáka rozvíjí dovednosti, které souvisejí se sebehodnocením a poskytuje žákům příležitosti k sebehodnocení.
- 2) Písemné sebehodnocení žák vypracovává jednou za pololetí, pod vedením a za pomoci učitele daného předmětu.
- 3) Sebehodnocení žák vypracovává ve škole (v čase k tomu určeném). V sebehodnocení se zaměří zejména na zvládnutí vědomostí a dovedností, porozumění učivu, příčiny úspěchů či neúspěchů, jaký význam pro něj má, co se naučil, jaké jsou jeho vzdělávací potřeby. Součástí sebehodnocení jsou vždy cíle pro další čtvrtletí.

Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

- 1) U žáků se speciálními vzdělávacími potřebami volí učitel především takové formy a druhy ověřování dosažených vědomostí a dovedností, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá zdravotní postižení a zdravotní nebo sociální znevýhodnění negativní vliv.

- 2) Pokud jde o vývojové poruchy učení, nebude žák pokud možno vystavován úkolům, v nichž vzhledem k poruše nemůže přiměřeně pracovat a podávat výkony odpovídající jeho předpokladům. Učitel klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony.
- 3) Při hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vychází učitel především z doporučení posudku pedagogicko-psychologické poradny a z individuálního vzdělávacího plánu žáka. Žák je hodnocen co nejčastěji, v závěrečném hodnocení pak učitel vždy přihlédne k charakteru znevýhodnění nebo postižení.
- 4) Při slovním hodnocení je vždy upřednostňováno srovnávání s osobním pokrokem žáka, ve vztahu k jeho předpokladům, před srovnáváním se spolužáky. Učitel použije při hodnocení přiměřeným způsobem kritéria, stanovená v daném předmětu.
- 5) Hodnocení předmětu speciálně pedagogické péče je součástí daného předmětu, v rámci kterého žák plní speciálně pedagogické dovednosti.

KRITÉRIA HODNOCENÍ

Kromě zvládnutí daného učiva je při **hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání** (podle charakteru předmětu) kladen důraz především na:

- aplikace získaných poznatků při řešení konkrétních problémů a úloh
- uplatňování teoretických vědomostí v praxi
- samostatnost myšlení, tvořivost, iniciativu, originalitu řešení
- pochopení souvislostí mezi jevy a poznatky, případně jejich samostatné odvozování
- efektivní spolupráci ve skupině
- samostatnost řešení úkolů
- používání získaných vědomostí při formulaci vlastních názorů a obhajování (argumentaci) těchto názorů
- efektivnost komunikace
- samostatné vyhledávání a zpracování informací (textového i grafického charakteru)
- snahu, aktivitu, pečlivost při práci
- dodržování dohodnutých pravidel
- zájem a ochotu při plnění zadaných úkolů
- vytrvalost, obratnost, pečlivost a přesnost při plnění zadaných úkolů
- snahu o zlepšování vlastního výkonu
- respektování zásad zdravého života
- samostatnou domácí přípravu na vyučování
- dodržování pravidel bezpečnosti a hygieny při práci
- kritické myšlení, vlastní zhodnocení názorů druhých
- zvládnutí terminologie daného předmětu
- užívání spisovného jazyka v písemném i ústním projevu
- vhodné využívání jazykových prostředků, bohatou slovní zásobu, slohovou vytrábenost, stylistickou obratnost

Stupně hodnocení a jejich charakteristiku podrobně uvádí Školní řád.

Kritéria hodnocení Výchovy k občanství v anglickém jazyce

Výchova k občanství vyučovaná v anglickém jazyce bude především hodnocena v těchto čtyřech oblastech:

1. ústní projev
  - slovní zásoba
  - rozhovory
  - modelové situace
2. písemný projev
  - práce s textem (doplňování)
  - samostatný projev (krátké útvary)
  - testy: multiple choice, word/fraze meaning, true x false sentence
3. projekty
  - skupinová práce bude hodnocena dle aktivity, přístupu a píle
  - referáty budou hodnoceny pomocí bodů (stupňů): vyhledání informací - obsah, zpracování (grafická úprava), prezentace
4. celkový přístup k předmětu
  - příprava na hodinu
  - aktivita

Kritéria hodnocení chování jsou dána obecně platnými společenskými normami, jednotlivými ustanoveními Školního řádu, případně podrobnějšími pravidly, která jsou v souladu s ustanoveními Školního řádu stanovena pro jednotlivé okruhy činností ředitelkou školy (například v řádu školní jídelny, počítačové pracovny, školního hřiště apod.).

Výchovná opatření k posílení kázně mají 3 stupně, které jsou udělovány podle závažnosti přestupků a míry jejich opakování.

Výchovná opatření stejného stupně mohou být udělena i vícekrát během pololetí, pokud žák porušuje pravidla jiného druhu, než za které dostal předchozí postih. Důtku ředitelky školy je možné udělit i vícekrát za stejný druh přestupků.

Zákonný zástupce žáka má v případě svého zájmu právo projednat udělení jakéhokoli výchovného opatření osobně s třídním učitelem nebo ředitelkou školy. Udělení důtky ředitelky školy je se zákonným zástupcem projednáno vždy, a to třídním učitelem nebo ředitelkou školy.

Pokud žák často porušuje pravidla Školního řádu a není schopen své chování zlepšit ani po udělení některého z výše uvedených výchovných opatření nebo pokud je hodnocení jeho chování trvale spíše negativní, svolá ředitel školy k projednání hodnocení chování žáka společnou schůzku zástupců školy (člen vedení, třídní učitel, výchovný poradce) a zákonných zástupců žáka. Z tohoto jednání je pořízen zápis.

Cílem jednání je dosáhnout účinné spolupráce rodiny a školy při nápravě chování žáka.

Na konci 1. a 2. pololetí je žák hodnocen z chování klasifikačním stupněm. Klasifikaci chování navrhuje třídní učitel (po projednání s ostatními učiteli, kteří ve třídě působí) a rozhoduje o ní ředitel školy po projednání v pedagogické radě. Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel (viz první odstavec Kritéria hodnocení chování...) během celého pololetí.

Charakteristika jednotlivých stupňů a výchovných opatření je podrobně uvedena ve Školním řádu.

6.2 AUTOEVALUACE ŠKOLY

Oblasti	Cíle	Kritéria	Nástroje	Časové rozvržení
výuka a její soulad se školním vzdělávacím programem	kvalitní práce učitelů při naplňování záměrů ŠVP	kvalitní výsledky	- kontrolní a hospitační činnost vedení školy - rozbor pedagogické dokumentace školy (včetně prací žáků)	průběžně, dle potřeb vedení a učitelů školy
klima školy a spokojenost žáků a pedagogů	příjemné a inspirativní prostředí se spokojenými žáky a pedagogy	převaha pozitivního hodnocení, stabilní učitelský sbor, zájem o školu	- vlastní dotazníky pro učitele, analýza názorů jednotlivých učitelů (hodnotící pohovor) - analýza zájmu rodičů o školu (přijímání nových žáků, odchody stávajících žáků) - dotazníkové šetření pro žáky, rodiče a učitele	dle stanovení vedením školy
výsledky vzdělávání	úspěšné absolvování studia, zvládnutí výstupů ŠVP, rozvoj kompetencí ŠVP	kvalita výsledků, úspěšnost v soutěžích a při přijímání na SŠ	- kontrolní a hospitační činnost vedení školy - analýza úspěšnosti žáků při přijímacím řízení na střední školy - analýza výsledků vzdělávání (srovnávací písemné práce, úspěšnost žáků v olympiádách, soutěžích)	průběžně, dle potřeb vedení a učitelů školy
podpora žáků podle jejich individuálních vzdělávacích potřeb	přiměřená podpora nadaných, ale i problémových a handicapovaných žáků	spokojenost žáků a rodičů, kvalita výsledků	- kontrolní a hospitační činnost vedení školy - rozbor pedagogické dokumentace školy (včetně prací žáků) - analýza výsledků vzdělávání (srovnávací písemné práce, úspěšnost žáků v olympiádách, soutěžích) - dotazníkové šetření pro žáky, rodiče	průběžně, dle potřeb vedení a učitelů školy
spolupráce s rodiči a jejich spokojenost se vzděláváním žáků	otevřený, přátelský, partnerský vztah se spokojenými rodiči	zájem o školu, výrazná převaha spokojených či spíše spokojených respondentů	- analýza zájmu rodičů o školu (přijímání nových žáků, odchody stávajících žáků) - dotazníkové šetření pro žáky, rodiče a učitele	dle stanovení vedením školy
práce učitelů, hodnocení žáků	kvalitní práce učitelů při naplňování záměrů ŠVP	kvalitní výsledky	- kontrolní a hospitační činnost vedení školy - sumarizace a analýza jednotlivých akcí a činností školy - rozbor pedagogické dokumentace školy (včetně prací žáků a ŽK) - vlastní dotazníky pro učitele, analýza názorů jednotlivých učitelů (hodnotící pohovor) - analýza úspěšnosti žáků při přijímacím řízení na střední školy - analýza výsledků vzdělávání (srovnávací písemné práce, úspěšnost žáků v olympiádách, soutěžích) - dotazníkové šetření pro žáky, rodiče	průběžně, dle potřeb vedení a učitelů školy
školní projekty a efektivita projektové práce	dostatek projektů obohacujících výuku	četnost, efektivita, spektrum	- kontrolní a hospitační činnost vedení školy - sumarizace a analýza jednotlivých akcí a činností školy - rozbor pedagogické dokumentace školy (včetně prací žáků) - vlastní dotazníky pro učitele, analýza názorů jednotlivých učitelů (hodnotící pohovor)	průběžně, dle potřeb vedení a učitelů školy
řízení školy	efektivní chod školy, plnění zásad ŠVP, vytvoření podmínek pro realizaci učitelů i žáků	převaha pozitivního hodnocení	- SWOT analýza školy - výsledky kontrolní činnosti nadřízených orgánů, ČŠI - vlastní dotazníky pro učitele, analýza názorů jednotlivých učitelů (hodnotící pohovor) - dotazníkové šetření pro žáky, rodiče a učitele	dle záměrů nadřízených orgánů, 1x ročně
podmínky ke vzdělávání	příjemné a inspirativní prostředí, kvalitní vybavení s patřičným využitím, stabilní, kvalifikovaný učitelský sbor	spokojenost žáků, rodičů i učitelů	- SWOT analýza školy - kontrolní a hospitační činnost vedení školy - vlastní dotazníky pro učitele, analýza názorů jednotlivých učitelů (hodnotící pohovor) - dotazníkové šetření pro žáky, rodiče a učitele	1x ročně
vnímání školy okolím a prezentace školy	obraz naší školy jako instituce s vysokým standardem, přátelským prostředím a profesionálním přístupem	četnost článků v tisku a v jiných médiích, jejich vyznění, převaha pozitivního hodnocení	- analýza prezentace školy v médiích - sumarizace a analýza jednotlivých akcí a činností školy - analýza zájmu rodičů o školu (přijímání nových žáků, odchody stávajících žáků)	průběžně, dle potřeb vedení a učitelů školy